10

ויר יצחק - לשכת השר - לשכת

דוחות מקבילות - נמשך הלאה: סלומון לשכת שיחה,
נתנאל לבי

3/6873/1

שם תיק: השר יצחק שמיר -ארה"ב

מזהה פיזי חצ-6873/1

מזהה פריט: 000b43f

יחידת: 3-312-3-1-1 תאריך הוספה: 24/12/2018

הרשות למיתחר ע"י המשקם ירושלים
טל. משרד 226361-2, מפעל 716732

16.6.84 - לארה"ב

30.6.84 לסלר

87

משרד ראש הממשלה

ארכיון המדינה

טופס מראה מקום להוצאת תעודות יחידות*

חטיבה מס 130.2

מיכל מס': 6873/30

תיק מס': 1

תאריך התעודה:

שם מחבר התעודה:

שם הנמען:

סוג התעודה (סמן √ במקום המתאים)

1981

☑ מכתב 19/6/81

☑ מברק 19/6/81

☐ תזכיר או מיזכר 26/6/81

☐ דין וחשבון או זכרון דברים משיחה או דיון 28/6/81

☐ פרוטוקול של שיחה, דיון או ישיבה

הטופס ימולא בשני עותקים. העותק הירוק יוכנס לתיק במקום התעודה שהוצאה; העותק הלבן יצורף לתעודה שהוצאה.

משרד ראש הממשלה

ארכיון המדינה

טופס מראה מקום להוצאת תעודות יחידות*

חטיבה מס 130.2

מיכל מס': 6873/3ת

תיק מס': 1

תאריך התעודה: _____

שם מחבר התעודה: _____

שם הנמען: _____

סוג התעודה (סמן √ במקום המתאים)

- [x] מכתב 20/5/81
- [ ] מברק 22/6/81
- [x] תזכיר או מיזכר 22/6/81
- [ ] דין וחשבון או זכרון דברים משיחה או דיון
- [ ] פרוטוקול של שיחה, דיון או ישיבה

הטופס ימולא בשני עותקים. העותק הירוק יוכנס לתיק במקום התעודה שהוצאה; העותק הלבן יצורף לתעודה שהוצאה.

EMBASSY OF ISRAEL
2 PALACE GREEN
LONDON W8 4QB
Telephone 01-937 8050

שגרירות ישראל
לונדון

411

סודי ביותר
לנמען בלבד

כח' בסיון תשמ"א
30 ביוני 1981

אל : מר חנן בר-און, המשנה למנכ"ל

מאת : השגריר, לונדון

חנן היקר,

אני מרגיש מחוייבתי לשתף אותך בעיקרי תוכנה של שיחה עם סנטור ויליאם כהן השבוע. סנטור כהן עבר דרך לונדון בדרכו לשטרסבורג שם היה אמור להרצות בפני פורום אירופי, בין השאר על מדיניות ארה"ב לגבי המזה"ת. כפי שעשה בביקוריו הקודמים, סר הביתה לשיחה.

שלא כבשיחתנו האחרונה היה הפעם מאד מוטרד וכמעט קודר. הביע דעתו שמצבנו בוושינגטון הוא חמור הרבה יותר מכפי שאנחנו אולי מתארים לעצמנו. מכתב הסנטורים בנושא ה"אווקס" איננו משקף את המציאות בקונגרס ואיננו מהווה סוף פסוק בנושא זה. להערכתו לא יתקשה הממשל להוריד המספר הדרוש של סנטורים מהרשימה על-מנת להתגבר על ההתנגדות הנוכחית. לאמיתו של דבר אומר כהן - ובזאת לא חידש במיוחד - אנחנו מובטחים לצאת כשידנו על התחתונה בכל מקרה, בין אם העסקה תאושר ובין אם לאו. במידה ונצליח למנוע יהיה הדבר כרוך באבדן מאסיבי של נכסים ושל רצון טוב בקרב חוגים נכבדים בממשל ובמיוחד בבית הלבן. לסנטור כהן אין כל ספק שבמקרה זה עשוי הנשיא לשקול מחדש כמה מעמדותיו כלפינו, לאו דווקא משום שירצה בכך אלא משום שיהיו כאלה שיפעילו עליו לחץ לעשות זאת והפעם תוך ניצול הפגיעה הקשה בו ובבית הלבן. מאידך גיסא, אם תאושר העסקה, לא יהיה בכך כדי למנוע נסיון מצד אותם חוגים להכות בנו לפחות באותה מידה על הקשיים הרבים שהערמנו על דרכה של ארה"ב בנושא כל כך רגיש, ועל הדרך שבה היינו מוכנים לפגוע בסמכותו של הנשיא. לשון אחרת אומר כהן, "נקלעתם למצב שבו הינכם הולכים ומסתבכים בעימות עם חברכם הטוב ביותר - הנשיא".

להערכתו של כהן לא היה כל זה בלתי נמנע והוחמצה כאן הזדמנות אם לא למנוע העסקה אזי לפחות להגיע לסיפוק ופיצוי סבירים עליה מעבר ומעל למספר מטוסים. באשר למטוסים סיפר שערב צאתו מוושינגטון שמע על כוונות להציע לנו עסקה לפיה נרד מה"אווקס" תמורת שחרור ה-F-16 . להערכתו של כהן נקבל בסופו של דבר את ה-F-16 ללא כל קשר עם ה"אווקס". עם זאת המליץ לא להקל בחומרת

2/.

EMBASSY OF ISRAEL
2 PALACE GREEN
LONDON W8 4QB
Telephone: 01-937 9280

שגרירות ישראל
לונדון

המצב בכל הקשור לחידוש אספקה אמריקנית. לאמיתו של דבר קיימות היום סיבות והוכחות מספיקות כדי לגזור עלינו גזרות דומות לאלו שנגזרו על תורכיה לאחר הפלישה לקפריסין ויש לא מעט הטוענים ברוח זו.

במהלך שיחתנו שאלתיו בין השאר הכיצד לא מכירים בוושינגטון בכך שהמשך מדיניות אספקת נשק מאסיבית לסעודיה משמעותה ותוצאתה הבלתי-נמנעות היא הפיכתה של סעודיה למדינת עימות לגבי ישראל והעברתה משולי הסכסוך הישראלי-ערבי אל לב ליבו. הערתי שאלה שמזלזלים בשכגון אלה מן הראוי שיקישו מסיפור הכור העיראקי לגבי יכולתה ונכונותה של ישראל לקבל החלטות קשות ונועזות כאשר היא מגיעה למסקנה שהמדובר הוא בדברים הנוגעים לעצם גורלה. במקרים כאלה תחליט ישראל על-פי שיקולי האינטרס העליון שלה בראש וראשונה כפי שעשתה בעבר. כהן הגיב בעניין על דברי בנושא זה ואמר שאכן יתכן שאין מספיק הערכה ומודעות לנכונותה של ישראל לנהוג כך בנסיבות גורליות עבורה. סיפר שבדיוק בלשון דומה התבטא שר החוץ הדרום אפריקני בביקורו האחרון בוושינגטון כאשר אמר לנשיא ולהייג בלשון ברורה שבמידה ויגיעו הדרום אפריקנים למסקנה שקיומם הולך ומועמד בסכנה "לא יהסס להפוך את כל אפריקה לשממה". לדברי כהן הטילו הדברים רושם רב על כל אשר שמעום ולהערכתו זה היה השיקול שהכריע בסופו של דבר והטה הכף לזכות גישה הרבה יותר מאופקת ונוחה כלפי דרום אפריקה.

כאמור הקדיש כהן הרבה מדבריו לנושא מעמדה של ישראל בארה"ב היום. אמר שעד כמה שהדבר מעציב ואף מביך עובדה היא שיש רבים היום הטוענים שאכן מהאינטרס של ארה"ב היום הוא להנתק מהעכבר הקשור לזנבה כפי שתאר זאת ימאני. דימוי זה של ימאני נקלט ולא רק שנקלט הדימוי אלא גם האזהרה שהזהיר. כהן התנצל על דברים שהוא חייב לומר בהקשר לזה אבל פידיד נאמן של ישראל מרגיש מחובתו להבהיר שהתנהגותו והתבטאויותיו של רוה"מ בחודשים האחרונים הסבו לישראל נזק בל ישוער. אלה החותרים תחתנו יכולים היום להסתמך על דברים ועל מעשים המעידים לדבריהם על מדינה חסרת אחריות ואף היסטרית שארה"ב חייבת להזהר מלהסתבך עמה ואף להשתחרר לא מעט מהתחייבויותיה כלפיה לבל תמצא את עצמה מתדרדרת עמה. הפצצת הכור עצמו, ככל שהיתה נושא קונטרוברסאלי - היתה ניתנת להגנה הרבה יותר יעילה ומבטיחה אלמלא ההתבטאויות השחצניות והמפליגות שליוו אותה. כפוליטיקאי מכיר הוא בכך שיש דברים הנאמרים לצורך בחירות אלא שמה שנאמר ונעשה היה הרבה מעבר לבחירות ובכל מקרה הנזק שנגרם לא יכול להיות שיהיה מוצדק על-ידי שיקולי בחירות כלשהם. ההתפרצות כלפי ווינברגר תעלה לנו הרבה מעבר למה שאנחנו משע ר ים לעצמנו ולא רק בקרב אנשי הפנטגון. מטריד אותו יותר מכל שבארץ אין לפי מיטב התרשמותו מספיק מודעות לחומרת המצב והוא חושש שבסופו של דבר כשיתפכחו אנשים יהיה זה מאוחר מדי כיוון שהנזק שהולך ונגרם יום יום ושעה שעה לא ניתן יהיה לתיקון בנקל אם בכלל.

3/.

EMBASSY OF ISRAEL
2 PALACE GREEN
LONDON W8 4QB
Telephone 01-937 9460

שגרירות ישראל
לונדון

הוא אישית מבטיח להמשיך ולהלחם את מלחמתנו ככל אשר יוכל. הוא פועל בעצה אחת עם מספר עמיתים. הזכיר במיוחד את גארי הארט. אמר ששמע ממנו על שיחתו אתי שבועיים קודם לכן. הם חושבים היום במושגים של רווח זמן. לדעתו האפשרות היחידה הרצויה והמעשית היא כרגע לדחות את ההחלטה בעניין ה"אורוקס" ולא להביא הדברים לידי מבחן על-מנת לאפשר מחד שיקול נוסף ומאידך להתיר לתהליכים המדיניים להתחיל להוכיח את עצמם - או שלא להוכיח את עצמם - לאחר הבחירות. לדעתו זוהי המתכונת היחידה הבאה בחשבון היום בכל נסיון להגיע לאיזו שהיא הבנה עם הבית הלבן. אין פרושו של דבר שהבית הלבן יסכים אבל אלה הם מושגים שבהם אפשר לפחות להכנס לדו-שיח עם האנשים בבית הלבן. במקביל לכך יש לו רעיונות נוספים כגון להתחיל לעניין את הסנט בנושאים כטרור אטומי, סכנה למתקנים אטומיים מצד טרור בינלאומי וכיו"ב. כל זאת מחד במגמה להקחות חודה של הביקורת על נושא הכור העיראקי ומאידך למקד ההתעניינות בנושאים ותחומים שאכן מן הראוי להתחיל ולטפל בהם ללא דיחוי לנוכח סכנות מוחשיות.

שוחחנו עוד רבות וארוכות אבל אלה עיקרי הדברים. השתתף גם ולטר לאקר המכיר כמובן את כהן מוושינגטון והמדבר בשבחו כאיש שקול ונבון בנוסף להיותו ידיד אמת. הסנטור כהן בא בלוויית עוזר צבאי בשם מייג'ור ג'ונס וכן נלווה אליו כמובן מיודענו כריסטופר דרייפוס.

ב ב ר כ ה,

שלמה ארגוב

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפס מברק
דף 1 מתוך 3 דפים
סווג בטחוני ס.ו.ד.י
דחיפות .....
תאריך וז"ח 301700יוניו
מס' מברק 532

מצפ"א, מרכז.

שיחה עם השגריר Pelletreau, מנהל המחלקה הסועדית במחמ"ד-מזה"ת.

מו"מ על האייוקס.

בשולחן הצבאי-מדיני במחמ"ד-מזה"ת נאמר לי כי במו"מ על עתיד עסקת האייוקס משתתף ובקי ביותר השגריר פלטרו. אולם כשהיום העליתי בפניו את הענין, טען שהוא מצוי רק "בפריפריה" של המגעים כשהנשיא הטיל על דיק אלן לרכז את הנושא. עם זאת יוכל לומר לי את הדברים הבאים:

א. הנסיך באנדר חזר טוב לסעודיה כדי לקבל את תגובות השלטון על הדברים שהושמעו כאן במגעים המתנהלים בענין האייוקס. נסיעה זו היתה הכרחית מאחר ולנסיך לא היתה כל סמכות להחליט בענין.

ב. המו"מ עם הסעודים מתנהל בעצם על שני נושאים:

1. הסדר מעבר להמשך הפעלת המטוסים האמריקאים המוצבים עתה בסעודיה. הסדר זה נחוץ מאחר והנסיבות שהביאו לשליחת המטוסים השתנו בינתיים (המלחמה במפרץ הולכת ודועכת, ואתה פוחתת ההצדקה להחזקת האייוקס בסעודיה). על-כן זקוקים להנמקה הדשה - קרוב לודאי הצורך לאמון הצוותים הסעודיים בהפעלת המטוסים. ארה"ב מעוניינת מאד בהמשך השארת המטוסים באזור מאחר והם משמשים מקור מודיעיני רב-ערך, ובנוכחותם יש גם משום אחוז כלפי בריה"מ לגבי כושרה ורצונה של ארה"ב להפעיל את כוחה במרחב זה. הסדר זמני זה צריך לענות גם על בעיית המימון. לעת-עתה משלמת ארה"ב את ההוצאות הכרוכות בהפעלת המטוסים, והסעודים משלמים את ההוצאות הסעודיות הנובעות מנוכחות המטוסים על אדמתם. מאחר ומדובר בכסף רב מאד, מעוניינת וושינגטון להשיג מימון סעודי לגבי התקופה הקרובה.

טרפס מברק
דף 2 מתוך 3 דפים
סווג בטחוני סוד
דחיפות .....
תאריך רז"ח .....
מס' מברק 533
מישרד חוצ' בבכי

2. ההסדר הזמני הזה צריך להשאר בתוקפו עד 1985, כאשר לפי ההבנון יסופקו מטוסי האייווקס לסעודים. רכש המטוסים, שהוא הנושא השני של המו"מ המתנהל בין הממשל והסעודים, יאפשר לריאד למען כי אין נוכחות אמריקאית קבועה במדינה, ובמקביל יתן טיפוק לשאיפות הסעודיות להצטייד במערכות ציוד מתקדמות ביותר.

ג. הפעלת המטוסים נעשית עתה על-ידי צוות אמריקאי מלא, כאשר בכל מטוס יושב גם קצין מעודי. מסלול המטוסים וצורת הפעלתם נקבעים על-ידי ארה"ב. במקרה של גילוי יעד עויין, מובאת האינפורמציה לתחנת קרקע ודרכה למטוסי יירוט סעודיים. הקצין הסעודי במטוס יכל למלא גם תפקיד בקר אם מחליטים להפעיל את המטוסים נגד המטרות שזוהו לפני-כן. לסעודים - לדברי פלטרו - אין הסמכות לבוון את המטוסים למסלולים הרצויים להם.

ד. לדעת פלטרו יש לשאוף לכך שהסדרים אלה ישארו בתוקפם לא רק בתקופת המעבר, אלא גם לאחר הגעת המטוסים שקנו על-ידי הסעודים.

ה. בקשר לשמועות שהופיעו כאן בעתונות על הכוונה לקשור בין עיסקת האייווקס לבין ביטול העיכוב על מסירת האף-16 לישראל, אמר פלטרו כי לא שמע על כך מצד גורם כלשהו בממשל. הוא ציין עוד כי השגריר הסעודי שאל על כך בדאגה רבה, מאחר וברור כי ריאד אינה מעונינת להופיע כמי שמאפשר לארה"ב לחדש את אספקת המטוסים לישראל באמצעות עסקת האייווקס.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

- 3 -

ט ר פ ס ט מ ב ר ק

דף. 3 מתוך. 3 דפים

סדרג בטחוני...

דחיפות.....

תאריך וז"ח.....

מס' מברק. 533

שליחות הקיבוץ.

חביב חזר לוושינגטון והשאיר לעת-עתה את ניהול המו"מ בידי הסעודים. הכוונה ליצור תדמית שהמדובר בהסדר ערבי שיושב ללא התערבות אמריקאית. הסעודים מדברים באופטימיות מטויימת על סיכוייהם להתקדם במו"מ, אך הם לא מוסרים פרוט מלא על מצב השיחות ועל עמדתם של הצדדים.(?)

הערה: ברור היה לי שפלטרו איננו מעונין להכנס לנושא בפירוט. שאלתי גם לגבי המצאות כוחות פקיסטאניים בסעודיה. גם כאן מיעט בפרטים וציין כי עד כמה שידוע לו מצוי עתה בסעודיה רק מספר מוגבל של סגל מקצועי מקיסטאני, ולא ברור אם המו"מ סוכם בין שתי המדינות הן לגבי התרומה הסעודית להוצאות הרכש הפקיסטאניות, והן לגבי גודל הכוחות הפקיסטאניים שיוצבו בסעודיה.

מ ר ו ם

ל.מ

שפה הכב שהכל בגלל הקרבה לגבי. ולהיכנס לזה רק אחר כך

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

סדפס	מברק
דף 1 מתוך	קפים
סדר בסחונני	קודי
דחיפות	מיידי
תאריך וז"ת:	301635 יוני
מס' מברק	532

ממנכ"ל, מצפא.

משיחה עם "וודי" גולדברג, מזכירו האישי של הייג:

א. התלוות להייג בביקור במזרח הרחוק.

ב. בשיחות עם ממשל סין הועלה הנושא של המזרח התיכון כנושא צדדי בהקשר הצורך לפתור את הבעיה הפלשתינאית.

ג. השיחות בסין התנהלו בעקר על הבעיה הבטחונית נוכח הסכנה הסוביטית וכן על הבעיות הכלכליות של סין ומקום גודל אוכלוסיתה.

ד. מורגש בסין שנוי יסודי בגישה למערב והשנוי בצמרת הנפלגה היה צפוי לרגל - רמזים שנתנו להייג בעת הבקור.

ה. יש בסין השתאות מהתמיכה של ממשל ארה"ב בטיוון וכן מהבטחות הנשיא ריגן ביחס למחויבות ארה"ב כלפי טייוון. הסינים חזרו מספר פעמים על ההשוואה כאילו סין היתה מספקת נשק לאלסקה.

ו. גולדברג אשר את דבריה של קירקפטריק שהייג לא התערב במויים עם שה"ח העירקי על החלטת מועב"ט.

ז. לשאלתי כיצד זה קרה שקירקפטריק נהלה מויים על נוסח ההחלטה בעוד הייג הבטיח לשגריר שארה"ב לא תשתתף במויים כזה, השיב גולדברג שכך קורה כאשר המזכיר נמצא במזרח הרחוק. הוא הוסיף שמי שבחש בקדרה היו כמה אנשים בבית הלבן הרוצים לקבל השפעה על עניני חוץ. לא ברור מי.

ח. בענין העסקה הסעודית אמר גולדברג כי הממשל השאיר את ההכרעה מתי תוגש ההצעה לקונגרס למנהיגי הענף. הם יכריעו מתי ואם נתן יהיה להשיג את הרוב הדרוש לעסקה. על החלטה זו השפיעו המכתבים ששלחו חברי הקונגרס לנשיא. הוא ציין שגם "החבילה" עדינה מוכנה עדין לכל פוקיה. ההצעה לא תוגש כפי הנראה מיד לאחר יום העצמאות.

ט. לגבי הסרת ההקפאה על אספקת המטוסים, אין עדין מושג ברור בממשל כיצד לסים את הענין. מצד אחד יש השקול לקטוף אצל הערבים את הפרות הנובעים כתוצאה מהטלת ההקפאה, מצד שני קים השקול שככל שנמשכת ההקפאה יהיה יותר קשר להסירה. בימים אלה יהיה דיון על בעיה זו.

(חושפ)

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ר פ ס מ ב ר ק

דף 1 מתוך 1 דפים

סוג בטחוני שמור

דחיפות

תאריך וז"מ 30 1506 יוני 81

מס' מברק 526

אתיב

ממנכ"ל, מצפ"א

עכוב המטוסים.

1. המורשה ביבגהם משגר היום אחה"צ מכתב לנשיא ריגאן בחתימת 22 מתוך 37 חברי ועדת החוץ של הבית (8 רפובליקנים ו-14 דמוקרטים).

המכתב קובע כי הגיעה השעה לסיים את עכוב משלוח 4 מטוסי F-16s. אין המכתב מתייחס לשאלת הליגליות או סעון ההגנה העצמית של ישראל.

קני-של

שהם רקע שהבל ינעל אמנם בגלל ריבוי אמר רק אולם

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ס ר פ ס	מ ב ר ק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סדוג בסחונני קודי	
דחיפות מיידי	
תאריך וז"ח: 301300 יוני	
מס' מבוק 529	

ממנכ"ל, מצפ"א

משיחה עם מוריס דרייפו:

א. במחמ"ד התקבל אשור מביירות שאכן 600 חיילים מצבא לבנון נכנסים היום לעיר זחלה ואילו 80 אנשי הכתאיב הזרים עוזבים את העיר.

ב. הלוחמים העוזבים לא יצטרכו לעבור דרך נקודות הבקורת הסוריים.

ג. הסורים פסירים את המצור מעל זחלה אך נשארים בעמדותיהם בהר סנין. בעיה זו ממתינה עדין לפתרונה.

ד. התפתחות זו נראית חיובית לפי הצפיות של חביב ודרייפר.

ה. חלופי החיילים בזחלה שמרו את האוירה ובמחמ"ד מצפים להמשך ההתפתחויות לאחר המפגש של השלושה ביום ו' והמפגש של ועדת הארבעה ביום השבת בבירות.

ו. חביב דווח כבר להייג אך לא דווח לנשיא הנמצא עדיין במערב. המפגש עם הנשיא נקבע ליום ב' הבא.

ז. מאז חזרו לארה"ב, לא שמעו חביב ודרייפר דבר מהסעודים.

ח. לפי המשוער יחזרו חביב וצוותו לאזורנו ביום ג' או ביום ד' הבא (7 או 8 ביולי) ויבקרו תחילה בבירות.

נחושתן.

58

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ק ס ט ב ר ק

דף 1 מתוך 3 דפים

סווג בטחוני ס ו ד י

דחיפות .....

תאריך וז"ח: 30 יוני 81

מס' מברק 522

מצמ"א, מרכז.

שיחה עם Wayne Limberg, INR - מדיניות בריה"מ במזה"ת.

בריה"מ-סוריה.

על אף ההדגשה הסורית המנסה לנצל בתעמולתה את הקשרים עם בריה"מ להרתעת ישראל, הדעה כאן היא שבריה"מ אינה מעונינת בהחרפת משבר הטילים. לדעת ה-INR בעוד שהסורים ממחישים את מחוייבותה כמיכול של בריה"מ לעזור להם במקרה של התמודדות עם ישראל, עומדים הסובייטים מצדם דוקא על סעיף ההתיעצות שבהסכם.

מה בדיוק תעשה בריה"מ במקרה של התלקחות יהיה מותנה בנסיבות הקיימות ובקריאת המצב של הקרמלין באותו רגע. במגעים כאן עם השגריר הסובייטי בנושא לבנון - מגעים שהתנהלו בנוסחה של ציון הסכנות הנובעות מצעדי סוריה וציפייה להתגייסות סובייטית לריתונה של דמשק - קבלו לרוב תשובות מהסוג שהתפרסם גם בטא"ס. בעקרון היתה זו הטלת האשמה על ישראל ואי קבלת כל התחייבות או הבטחה כלשהי להפעלת השפעה סובייטית בדמשק. אך כאמור ההנחה היא שבריה"מ אינה מעונינת בהתלקחות, והדבר הובא ככל הנראה גם לידיעתם של הסורים. לימבה הוסיף שדעתו יש לצפות לכך שהתרגיל הימי הנערך מדי שנה בהשתתפות יחידות ימיות סובייטיות והצי הסורי (שנושאו לרוב הוא לחימה נגד צוללות) ייערך הקיץ בממדים מורחבים מן הרגיל. יהיה בכך משום מתן ביטוי פומבי-תעמולתי לחמיכה סובייטית בסוריה. ב-INR ציפו גם לכך - במיוחד לאחר התימת חוזה הידידות - כי בריה"מ תפתח את מתקני הצי שעומדים לרשותה בנמלי סוריה. הדבר לא התממש עד כה. יש בכך משום עדות נוספת לקיומן של מגבלות שדמשק מציבה עדיין בפני הרחבת הנוכחות וההשפעה הסובייטיות בסוריה. גם מספר המומחים והיועצים הנמצאים במדינה זו - אם כי גדל במידה מה לאחרונה - אינו עולה על כ-2500 איש.

ט ר פ ס מ ב ר ק
דף 2 מתוך 3 נפים
סווג בטחוני.....
דחיפות.....
תאריך וז"ח:.....
שיפוט חסר מסמכי מס' מברק 582

בריה"מ-עיראק.

בקור סגן ראש ממשלת עיראק בבריה"מ לא בא בעקבות תקיפת הכור. היה זה בקור שתוכנן לפני כן "והשתבץ" במגמה הסובייטית לנסות ולשפר את יחסי מוסקבה-בגדאד. נסיון זה הינו תולדה של השתכנעות גוברת מצד בריה"מ כי אין לצפות להישג משמעותי ביחסיהם עם איראן, לפחות כל עוד חומייני בחיים. על-כן אין טעם לקלקל עוד יותר את יחסיהם עם עיראק, ומן הדין לבוא לקראת דרישותיה של בגדאד. (הגורם המגביל היחיד בכוון זה הוא החשש מפני "דחיפת" איראן לעבר המערב במקרה של תפניית פרו-עיראקית במוסקבה). על בסיס הנחה זו צופים ב-INR כי בנוסף להמשך והרחבת האספקה הצבאית לעיראק ממדינות מזרח-אירופה, תתחיל בריה"מ - בצנעה ובהדרגה - לספק בעצמה נשק וציוד לעיראק.

עם זאת קשה להניח שאפילו במקרה זה יחזרו יחסי בגדאד-מוסקבה לרמה שהיתה קיימת בשנים קודמות, כשלמשל בשנת 1978 היו אלה העיראקים שניסו לפתור קשיים שהתעוררו בין בריה"מ וסוריה. נראה שהדגש במדיניות העיראקית יושם במימוש השאיפות לתפקיד מוביל בעולם ה-3, ושמירת מרחק משתי המעצמות (שפירושו המעשי שיפור-מה ביחסים עם ארה"ב).

בריה"מ נסתה כמובן להפיק את מירב התועלת התעמולתית מתקיפת הכור. היא שיחקה בעיקר על החשד שהיה קיים אצל העיראקים לגבי מידת מעורבותה של ארה"ב בהתקפה. אולם לאחר ימים מספר ונוכח המגעים שהתנהלו בין עיראק לארה"ב באו"ם, הבינו הסובייטים כי לא צפוי להם

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

טלפס מברק

דף 3 מתוך 3 דפים

סיווג בטחוני.....

דחיפות.....

תאריך וז"ח:.....

שימוש המשרד מס' מברק 522

ארה"ב-בריה"מ.

אין ספק, אומר לימברג, כי בריה"מ ממשיכה לחתור להכרה מצד ארה"ב במעמדה במזה"ת. לשיא הישגיה הגיעה מנמקבה באוקטובר 77 עם החתימה על המסמך המשותף. מאז שואפים הסובייטים לחזור לאותה נקודה. בארה"ב מבינים שלמוסקבה אין הרבה מה לתרום להשגת הסדר מדיני. מצד שני הם משוכנעים כי בסופו של דבר יהיה צורך למצוא דרך להשגת הסכמה להסדר שיתממש באזור. איך ומתי ייעשה הדבר לא ברור עדיין. מכל מקום השיחות שהתנהלו בין מחמ"ד והסובייטים בענין לבנון, יש בהן משום אינדיקציה שהתחדשות הדו-שיח הינה אפשרית גם עם ממשל ריגן.

מרום

[illegible]

[illegible]

לא הוצב
לשיבה

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: משה"ח

ארה"ב

דף	1
מתוך	4
דפים	
סווג בטחוני	גלוי
דחיפות	
תאריך רז"ח	[illegible]
מס' מברק	521

מברק

מצפ"א. העתק: ג.מרנק, כאן.

שתוף הרעיני ארה"ב - מצרים.

להלן הודעת מהמ"ד על חתימת החוזה לשתוף פעולה גרעיני לצרכי שלום בין ארה"ב למצרים.

עד כאן.

עזגר

521

At 11:30 this ~~morning~~, Secretary Haig signed an agreement for cooperation concerning peaceful uses of nuclear energy with Egypt's Minister of Electricity, Maher Abaza. The signing took place here at the State Department.

The agreement culminates a process begun in 1974, when the United States offered to share peaceful nuclear technologies with both Egypt and Israel.

In 1976, we initialed identical draft cooperation agreements with both countries. Due to subsequent developments in the Middle East and then to the review of US non-proliferation policy, these agreements were never signed or forwarded to the Congress.

In May 1979, we again presented identical draft agreements, revised to include provisions conforming with the requirements for such agreements established in the Nuclear Non-Proliferation Act of 1978, to both Israel and Egypt. The Israelis indicated that they were not interested in proceeding with such an agreement at this time. Two negotiating sessions were held with the Egyptians in 1979.

During 1980, the Egyptians reviewed their plans for peaceful development of nuclear energy. At year end, they announced that Egypt would ratify the Non-Proliferation Treaty (NPT), which they had signed in 1968, and that oil export revenues would be set aside to finance nuclear power development. Egypt's parliament approved the NPT on February 16, 1981, and Egypt's instrument of ratification was deposited in London on February 26.

The agreement signed today specifies terms and conditions forming the framework within which various cooperative activities and exchanges may take place. These activities include possible purchase by Egypt from US suppliers of nuclear power reactors and low-enriched uranium fuel to provide, at the outset, a generating capacity of about 2000 megawatts. Private suppliers and Egyptian authorities would have to agree on the terms of any purchases Egypt may decide to make. The agreement is, in many respects, the same as agreements which the United States has concluded with a number of other countries and also contains special provisions which the Executive Branch believes should apply generally to US peaceful nuclear cooperation in the region. Such agreements are required under the Atomic Energy Act of 1954, as amended, for the export of reactors, enriched uranium fuel, and other items. Additionally, the export of such items must still be licensed by the US in accordance with our law.

For the United States, further procedures necessary before the agreement may enter into force are specified in the Atomic Energy Act. The signed agreement now will be transmitted to Congress. The statute provides that it may enter into force after sixty days of continuous Congressional session unless during that time the Congress adopts a concurrent resolution disapproving the agreement.

In addition, under Article III of the NPT, Egypt is obliged to conclude an agreement with the International Atomic Energy Agency (IAEA). The Treaty requires that the agreement with the IAEA provide for the application of safeguards on all nuclear materiel in all peaceful nuclear activities in Egypt, under its

שגרירות ישראל - וושינגטון	טלגרם טברק
אל:	דף 4 מתוך 4 דפים
	סדרה בטחונית .....
	דחיפות .....
	תאריך דז"ח: .....
	פיענוח מקור מס' טברק 521

jurisdiction or carried out under its control anywhere. No co-operation can take place under our agreement until Egypt's safeguards agreement with the IAEA is in effect. Egypt and the IAEA initialed such an agreement on June 25.

US Government financing support is not dealt with in the present agreement. Egypt has stated that it will earmark up to $500 million annually from its oil export revenues for alternative sources of energy, including nuclear power. Nuclear power plant suppliers from the United States and other countries are keenly interested in participating in Egypt's peaceful nuclear power development program.

The United States Government wishes to reiterate its support and appreciation for Egypt's decision to ratify the Non-Proliferation Treaty. This is an important step toward controlling the dangers of the spread of nuclear explosives and yet another affirmation of Egypt's commitment to peace and stability in the Middle East and Africa under the courageous and statesmanlike leadership of President Sadat.

שרה רהב נעם נאמנם שבכל מקום נלחם רם ואדון
נגפא ואבלו הסברה ונקלאה

(55)

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: משה"ח

אחמ"כ

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 5 דפים	
סדר בטחוני	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 81	
מס' שברק 520	

מצפ"א

אחמול הופיע מזכיר המדינה הייג בתכנית "מול פני האומה" של ה-סי.בי.אס. היו מספר התיחסויות לענינים הנוגעים לנו ולהלן הקטעים הרלוונטיים.

MR. HERMAN: In the view of Saddam Hussein's call for all Arab nations to produce atomic weapons, what do you suppose the Iraqi reactor was up to? Was it strictly for peacetime, or was there a weapons capability on the bottom of it?

SECRETARY HAIG: Well, as you know, Mr. Herman, this is the subject of an intense investigation which is continuing. You'll note that President Reagan did approve a condemnation of the Israeli attack, while recognizing some of the concerns that may have caused that attack to take place.

Our basic objection was the fact that we felt that all diplomatic recourse had not been pursued before resort to arms was undertaken. That does not mean that we don't remain concerned about the Iraqi nuclear development.

MR. PIERPOINT: Secretary Haig, in that review of the Israeli attack on Iraq, you said that there may have been a violation of the use of U. S. military weapons by the Israelis. I wonder if there has been, and if the American public is ever going to be told that there

520

has been a violation by Israel, or are we going to carry out the usual policy of simply ignoring whether there has or not and going on and renewing our arms deliveries to Israel?

SECRETARY HAIG: Well, I want to assure you that the considerations that were launched at the time of the attack and are still underway are continuing. Now, this will involve consultation with the appropriate committees on the Hill, especially the Senate Foreign Relations Committee. We've already conducted some testimony there, in which we are continuing to examine the facts.

Now, I don't want to make any prediction at this juncture as to when a judgment would be made with respect to your question, or whether we are going to -- when and under what circumstances we will resume the shipment of the four F-16s involved, but --

MR. PIERPOINT: Is that a yes or a no?

SECRETARY HAIG: -- it is not -- it is not going to change our basic relationship with the Government of Israel and our obligation with respect to it.

MR. PIERPOINT: But, given that, is that a yes or a no to my question as to whether the American public is ever going to know whether the Israelis violated the agreement?

SECRETARY HAIG: Well, I don't know whether we alone are going to be able to give a juridical answer to that question. I think the best we can do, along with the Congress, is to study it with the intensity we have thus far and to try to arrive at a conclusion. Now, if that conclusion is juridical, as distinct from political, the conclusion we already made, then we will make it known.

MR. HERMAN: Mr. Secretary, I was not along on the trip and I did not hear the statements, but I read them in the newspaper, and my question is, in the U. N. debate, with Ambassador Kirkpatrick taking part, and the reactions that came from various parts of the country, did two of your spokesmen speak out with or without your approval when they were critical of Ambassador Kirkpatrick's action?

SECRETARY HAIG: Well, I can assure you they not only -- to the degree that they were accurately portrayed in the article, they were not only proceeding without my authority, but they were proceeding

---

along lines which were not representative of the facts, and I've already made my position very, very clear on that, and I think it's not an uncommon event in this town, and I think it's important we put it behind us, because it is not representative of reality.

MS. HOUSE: Mr. Secretary, can I take you back to the Middle East? Is there any thought in this Administration -- do you intend to delay further the sale -- your decision on the sale of AWACS to Saudi Arabia?

SECRETARY HAIG: Well, precise timing is a question which will ultimately be decided by the Senate leadership. I do want to assure you, however, there is no question about our intention to proceed with the sale. We feel this is vitally important, not only for United States regional objectives in the area, but also for our future relationships with Saudi Arabia.

MS. HOUSE: But you may delay it further? I mean, Senator Laxalt has suggested that you delay it further. Are you considering delaying it past July?

SECRETARY HAIG: Well, we're in the process now of developing the arrangements under which the sale will be made, and we think it's very important that these arrangements be known and understood by those who have reservations about that sale. We've asked them to be patient. And I think that is a major consideration on timing, as is the judgment of our Senatorial leadership, who are, after all, going to have to carry this battle forward.

MS. HOUSE: So can I conclude from that answer that there may be further delay?

520

מ ר ס מ ע ב ר ק

דפים 5 מתוך 5 דפים

סדרה בטחונית .....

דחיפות .....

תאריך דו"ח: .....

עגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

SECRETARY HAIG: Of course, you can, but it will not be substantial and it will not change the intent of the President to proceed with this sale.

MR. PIERPOINT: What would happen if the sale were rejected by the Congress? What would be the effect on our relations with Saudi Arabia and the oil we buy from them?

SECRETARY HAIG: Well, I don't view it in the context of oil. I don't think our Saudi friends or the dialogue that we've been conducting with them has been associated with that vital issue. What we are concerned about is the security of that oil, and the contribution that AWACS would make to ensuring that security. And, secondly, what we are interested in is our overall regional security, which we've been working so intensely on, and the contribution AWACS will make to that.

עמ' נאן.

מזנר

טופס מברק גלוי

מחלקת הקשר - ניו-יורק

(61)

דף 1 מתוך 2 דפים

סיווג בטחוני:

דחיפות:

תאריך וז"ח: } לשימוש מחלקת הקשר

מס. מבוק: 687

אל: מע"ת, מצפ"א, לסכת רה"מ

דע:

מאת: עתונות, ניו יורק

Andy Kirkpatrick?

We will be waiting, in the wake of the U.S. joining the censure of Israel for pre-empting the Iraqi atomic bomb, to see what our new-found Arab friends will do for us. Will Iraq now turn into a force for stability in the Persian Gulf? Will the Saudis now join the Camp David process, or even let American crews stay on the AWACs America has offered? Precisely what does America get out of the bargain?

This we ask on the assumption that the Reagan people aren't fools. We assume that they aren't mortified to cast a veto in the UN, that they can recognize an atomic bomb program when it hits them in the face, that they are not moved by the liberals' fear of using violence even to preclude greater violence in the future. So the only explanation left for their maneuvering in the Security Council is that they are "cooperating" with the "Arab" side in the hopes of making the more moderate Arab states a bulwark against Soviet penetration of the Gulf.

Maybe it will work. There is, for example, the case of Egypt, which only a few years ago was threatening to drive the Israelis into the sea but today, at least partly by dint of some assiduous diplomacy, has come around to our side. But there is a far longer list of American temporizing—including 15 votes to censure Israel in the past 30 years—that has purchased little, if anything, of value. In short, history isn't encouraging.

And the costs are enormous, particularly with this administration and these circumstances. As a starter, the U.S. has again shown that a wedge can be driven between it and an ally. Mild though the condemnation was, it was not the sort of support an ally has a right to expect when it can make the case Israel could that its very existence was in mortal jeopardy. The cost of American waffling will be felt from South Korea to El Salvador, from South Africa to, yes, even Saudi Arabia. Nations banking on America are going to mark not the fact that the resolution against our ally was mild but that it was unanimous.

The vote carries a cost, too, in the mockery it makes of anti-proliferation policy. Through this whole affair, no one has held France to account for what it was doing providing Iraq with the bomb. No one has asked the

להלן מאמר מערכת
של הוול סטריט
ג'ורנאל.
23.6.81

בקורת על
בנוי ישראל
באו"ם- בעיקר
הצבעתה של
ארה"ב.

שהרי רוב הקוראים שלנו אינם יודעים מאמר זה אינם מדפיסים אותו
אלא הסברה פירוט רמקולאל

תאריך: _____ השולח: _____ איפור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

טופס מברק גלוי

מחלקת הקשר - ניו-יורק

דפים 2 מתוך 2 דף

סיווג בטחוני:

דחיפות:

תאריך וז"ח: 687

פס. מכ. ס:

לשימוש פנימי תקפר

אל:

דע:

מאת:

French people to think about how they would feel if, someday, they were to awaken to the news that Iraq had dropped an atomic bomb on, say, Jerusalem or Damascus. Were the U.S. committed here it would have been putting France in the dock at the UN.

Instead, the administration set about fuzzing the facts in the name of policy. There is no reasonable doubt that Iraq was engaged in what a resigning international inspector called an "aggressive, co-ordinated program" to build atomic weapons. But telling the truth makes it hard to deny that Israel acted in self-defense, which leaves little room for placating Arab opinion. So the administration sent Undersecretary Walter Stoessel to try to keep a straight face while giving Congress and the American people the impression that the U.S. government didn't really believe Iraq was bent on the bomb. What, we wonder, will be the future costs of making the State Department a veritable apologist for nuclear proliferation?

Finally, there is the cost of leaving the impression that the Reagan administration, just like its predecessors, can be rolled by "world opinion." Ironically, this cost is embodied in UN Ambassador Jeane Kirkpatrick, who has been spreading the message that the Reagan administration is different, not afraid to confront the opposition by telling the truth even in the UN. In her first encounter she ends up praising the Iraqi ambassador and having little to show for it but public insults from him. (Indeed, yesterday the speaker of the Iraqi parliament called for an oil embargo against the U.S.) We hope that Mrs. Kirkpatrick and whoever wrote her instructions ponder the question, what would Andy Young have done differently?

With the election of President Reagan, many of us had hoped for a basic change in U.S. foreign policy—toward a policy of standing by friends, of standing up for our interests against the hypocrisies of world opinion, of making the world face unpleasant truths. Given all that was said in the long campaign we had every right to hope and expect that, but the hope has now been badly shaken. It seems no small loss. We hope that Mr. Reagan and Mrs. Kirkpatrick get something in return.

לד כהן

לתונות.

תאריך: _____ השולח: _____ איסור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טרפס	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סווג בטחוני סודי	
דחיפות	
תאריך דז"ח: 26 יוני 1953	
מס' מברק 501	

מטנכ"ל, ממ"ד, מצפ"א

הפצצת הכור - עדות בסנט - סיכום ביניים.

1. ועדת החוץ של הסנט טיימה אתמול את סדרת ה- hearings בנושא הפצצת הכור. בשלב זה לא מתוכננת שום ישיבה עם עדים נוספים. הענין הצבורי ב-hearings ירד במהירות השבוע דבר אשר השתקף במספר מועט של עתונאים אשר השתתף בישיבת אתמול. הועדה שקלה להזמין לעדות את שרי החוץ לשעבר מאטקי וואנס, אולם לבסוף ויתרה על כך. אחרי הפגרה של 4 ביולי הועדה תתכנס לדיון בדלתיים סגורות עם מזכיר המדינה הייג. רשמית הייג אמור לתדרך הועדה על תוצאות סיורו באסיה, אולם פרקטית תדון שאלת הכור והמשך הפעילות. הישיבה מתוכננת ל-7 או 8 ביולי.

2. סנטור בייקר סייע לפרסי בעריכת ה- hearings על פי בקשת הממשל אשר היה מעונין בכלי מתאים להרעת חוסר שביעות רצונו ממעשי ישראל. דיוני הועדה שימשו הבמה הנאותה לדוברי הממשל למהות בקורת על ישראל כשמקפרלן היה הבוטה ביותר.

3. קיימת מידה ניכרת של ציפייה בקרב חברי הועדה שעל הממשל to take the lead באשר לתגובה המעשית. תיאורטית, קיימות מספר אופציות: יו"ר הועדה פרסי יסכם דעות החברים במכתב לממשל; הועדה תסכם זאת באמצעות דו"ח. בשלב זה רוב החברים נוטים שלא לנקוט עמדה חד משמעית לגבי סוגיית הפרת החוק האמריקני וטעון ההגנה העצמית.

4. הדיונים בועדה הביאו לקיטוב ניכר בקרב חבריה. גלן, מטיאס, ובמידה מסויימת מל וצונגאס נקטו עמדה שלילית. בושביץ, סרבנס ובמידה מסויימת פרסלר הביעו תמיכה במניעי ישראל. בייקר שמר על פרופיל נמוך, לוגאר כהרגלו היה זהיר ובלתי מחייב. האחרים מילאו תפקיד שולי (ג'סי הלמס והאיקאווה נמנעו מלימול חלק בדיונים).

קני-טל

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ארכיון

ט ל ג ר ס	מ ב ר ק
דף 1 מתוך 2 דפים	
סדרג בטחוני בלמ"ס	
דחיפות	
תאריך וז"מ 26 יוני 1016	
מס' מברק 490	

ממנכ"ל, ממ"ד, מצפ"א

הכור העיראקי - עדות בסנט.

1. ישיבת אחה"צ של ועדת החוץ של הסנט נפתחה בעדותו של טומס מאליסון פרופ' לחוק בינלאומי באוניברסיטת ג'ורג' וושינגטון (טקסט מלא בדיפ). הנ"ל ציין כי לישראל תכנית גרעינית מתקדמת והיא איננה צד ל - NPT ; מחקניה לא נמצאים תחת פקוח IAEA . עיראק - צד ל - N P T ומקבלת פקוח IAEA הנ"ל ציין כי על אף הדרישות הנוקשות של anticipatory self-defense ישראל נקטה יוזמה דיפלומטית מצומצמת כדי להתמודד עם האיום. צרפת עוסקת בשתוף פעולה גרעיני למטרות שלום ולכן ברור כי ישראל לא מיצתה הגישה הדיפלומטית

The most effective use of "peaceful means" as enunciated in the U.N. Charter was apparently not even considered as a method to meet the claimed Iraqi threat. It would have been for the Government of Israel to take energetic steps to obtain peace with justice for all peoples in the Middle East including Palestinians and Israelis.

2. אין ראיות משכנעות כי עיראק חתרה למחוה נשק גרעיני. גם אם נניח שעיראק רצתה זאת ישראל לא היתה legally entitled לתקוף הכור העיראקי. קיום מצב מכני של מלחמה עם עיראק היינו בסיס רותף להצדקת תקיפת הכור. מאליסון סבור כי האנטרס הלאומי הלגיטימי של ישראל צריך להיות שלום באמצעות כבוד החוק הבינלאומי.

3. אחריו הופיע פרופ' ג'ון נורטון-מור מאוניברסיטת וירג'יניה אשר חמך בגישה של ה - anticipatory self-defense מור הדגיש מצב המלחמה בין שתי המדנות וציין כי אינו מוכן, בשלב זה, לקבוע בוודאות אם הפעולה הייתה חוקית או בלתי חוקית.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ר פ ס מ ב ר ק

דף 2 מתוך 2 דפים

סווג בטחוני.....

דחיפות.....

תאריך וז"ח:.....

מס' מברק.....

לדעתו ישנם כמה גורמים מחמירים הפועלים נגד ישראל והם: הפעולה היוותה תקדים מסוכן ונוטה להגביר אי היציבות בזירה הבינלאומית; הפעולה פגעה במאמצי ארה"ב לכונן שלום באזור, סרפדה שליחות חביב, בודדה את סאדאת; הפעולה לא מונעת לטווח ארוך מאמצי לוב, עירק לרכוש נשק גרעיני; למעשה החלטת מועב"ט תומכת בתכניתה הגרעינית של עירק. בצד הנסיבות המקילות מנה מור:ההתקפה לא היתה מכוונת לפגוע בשלמותה ועצמאותה של עירק; במובן זה כוונות ישראל לא היו תוקפניות; פעולת ישראל הכבנה למעט את אבדן חיי האדם; עירק לא הכירה בזכות הקיום של ישראל ומצויה במצב מלחמה עמה; אין האו"ם זירה מתאימה למאמץ דיפלומטי ישראלי לטרפוד כוונות עירק; נשק הנפט הערבי מבודד את ישראל ומגדיל ה- leverage הערבי; ישראל לא מסוגלת לספוג מכה ראשונה גרעינית שתתבצע עם פצצה פרימיטיבית; תכניתה הגרעינית של עירק מעוררת substantial ambiguities; תוקפנות עירק נגד איران מראה מה יהיה של בגדד לחוק הבינלאומי.

קני-טל

שהיה רגיל שיבא אנשי אלמנס סלאנג אנשים מ איזון
אדמה יכן לאנו

שגרירות ישראל - וושינגטון	ט ר פ ס מ ב ר ק
	דף 1 מתוך 1 עמ'
	סוג בטחוני: שמור
	דחיפות:
אל: המשרד	תאריך וז"ח: 26 יוני 1116
	מס' מברק: 489

ארז

ממנכ"ל, ממ"ד

נשק לערבים.

1. מהמ"ד העבירה לועדת החוץ של הסנט מכתב ובו הביעה הסכמה לבקשת איטליה להעביר לסעודיה - 200 VCCI/TUA (Tow under Armor) vehicles

קני-טל

שיר ריטה שמה עשה אומשל עלינו ולעיכן עתה יקר
אומין פיבמ עצמם

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 1 עמודים	
סווג בטחוני:	
דחיפות:	
תאריך וז"ח: 26 יוני 31	
מס' מברק: 1056	

ממנכ"ל

הדרין לועדת החוץ של הבית על הסכם הכורים עם מצרים.

1. הממשל הדרך בדלתיים סגורות את ועדת החוץ של הבית בנושא ההסכם בין מצרים לבין ארה"ב לרכישת שני כורי כוח גרעיניים. פקידי ממשל שיבחו אישרור הסכם ה-NPT ע"י מצרים ותיארו את ההסכם שנחתם בדבר אספקת שני כורי כוח כטוב ביותר שנחתם עד כה במונחים של פקוח ומניעת שמוש לרעה ב- nuclear by-product.
שאלת הפקוח עלתה שוב ושוב ותשובת הממשל היתה כי מדובר ב- very tight agreement מאין בו פרצות (loopholes) כמו בהסכם עם הודו.

2. נשאלו שאלות בדבר יכולתה של ישראל להגיע להסכם דומה עם ארה"ב. השובת הפקידים היתה כי לישראל נתנה הזדמנות לכך, אולם היא לא היתה מומנה - הפקידים רמזו שלנוכח הפעולה נגד הכור to meet the requirements. העירקי ספק באם ניתן to make an exception לגבי ישראל.

3. מקור בועדה הצביע על כך שתיאורטית יש לקונגרס זכות וטו, אולם לנוכח העובדה כי מצרים מקיימת כל התנאים אין הדבר צפוי. המקור ציין כי מצרים לא יכולה להשתמש בכספי הסיוע למימון בנית שני הכורים. חוק סיוע החוץ ותקנות הבנק ליצוא-יבוא אוסרים מימון פרויקטים גרעיניים מכספי סיוע. זה תיקון המילטון אשר נתקבל ב-1974 אחרי שניכסון הבטיח למדינות באזור אספקת כורים גרעיניים. אותו המקור הצביע גם על הלשון הברורה של NNPA ב-1978 המונעת אספקת כורים ללא פקוח מלא עליהם.

קני-טל

משרד החוץ – מחלקת הקשר

טופס מברק צפו·ן

אל: וושינגטון, ניו יורק

916 727

דף ____ מתוך ____ דפים

סיווג בטחוני: שמור-אישי

דחיפות: מיידי

לשימוש מח' הקשר: תאריך וז"ח: 26.6.81

מס. מברק: 431

עברון-בלום. - אישי.

בעתונות הישראלית (ואני מניח שג"יכ בעתונות האמריקאית) הולכות ומתרבות כתבות המטילות צל על גבי קירקפטריק. כך למשל הופיע היום מאמר גדול בג'רוסלם פוסט פרי עטו של ליאון הדר תחת הכותרת: Jeane Kirkpatrik: Joining the Jackals?

ברור שאין ביכולתנו לעשות רבות בענין זה אך אני מציע לשקולכם באם לא רצוי לבקש את פזנר ושי לערוך סבוב שיחות עם הכתבים הישראליים על מנת לנסות ולהניאם מלטפל בנושאים ע"י פרסונליזציה של הבעיות.

כאמור, אני יודע יפה שהנטיה הטבעית של חלק לא מבוטל של כתבים היא בכיוון הפוך אך שמא שיחות אישיות אתם יעזרו לפחות לכמה ימים.

בר-און

תאריך: 26.6.81 השולח: לשכת בר-און אישור מנהל המחלקה: _____ אישור המנכ"ל: _____

מספר משלוח

לשימוש מח' הקשר בלבד

התפוצה: יגאל רומנה

הנושא: קירקפטריק

950
** יוצא שמור
**
**
**

אל: 111, נר: 734, מ : המשרד
דה: ר, סג: ש, תא: 260681, זח: 1400
נד: מבתב איפ"ק

שמור/דגיל

הזדוביץ.

קבלנו עותק ממכתב איפ"ק לסנטור פרסי מה-16 ביוני. בקריאה ראשונה ומהירה משורד דושם של מסמך מוב. ממליצים לעודד איפ"ק לתת לו תפוצה מירבית בכל רחבי ארה"ב. יש לכך חשיבות רבה לוובח העובדה שיתכן שיעברו בשבועיים עד שיגיעכם המסמך המסכם נ"הספר הלבנ"ן שאנו עובדים עליו. במו כן מבקשים שעותק מבתב איפ"ק ישלח לכל נציגויותינו לידיעה בלבד ובחומר רקע.
יגר.==

תפ: שהח,מנכל,ממנכל,מצפא,יגר,תשת,הסברה

משרד החוץ-מחלקת הקשר

אל: המשרד, נד: 153, מ : רומא
דת: ר, סג: ש, מא: 250681, זת: 1800
נד: פאו'

אריה

שמור/דגיל

אל : אב"יב

דש : א. בן חורין (הועבר)
מאת: פרידנ/רומא

מושצת פאו'.

תת שר החקלאות האמריקאי LODWICK המשתתף במושצת פאו, העלה בפגישה אישית עם המנכל סאומה שאלת איסור בתב ההאמנה של משלחת ישראל לועידת פאו בנובמבר בגלל בעית ירושלים.סאומה השיב שאינו צופה לבעיות בנדון.בנושא אחר הבטיח שיעשה כל המאמצים בדי למנוע העלאת בעית המשרד האיזורי למוהם'.סודנסון הנציג האמריקאי ליד פאו' הדגיש באוני שהעלו הסוגיות בדי להדגיש ערנותם וצפיותם שהמנכל יתמיד במדיניותו להדחיק נושאים פוליטיים מדיוני הארגון.=
====

תפ: שהח,מנכל,ממנכל,בנחורין,אכב,אליצור,ארבלו,מצפא

משרד החוץ-מחלקת הקשר

נבנס

בלמ"ס

אל: המשרד, נר: 36, מ: בוסטון
דח: ר, סג: ב, תא: 250681, נח: 1100
נד: הודעה

בלמס/רגיל

אל: וושנהעבר

דע: המשרד

ב- CHRISTIAN SCIENCE MONITOR מהיום מודעת חצי דף של משרד אשף בוושינגטון על 500 הרוגים בחודש האחרון בתוצאה מהפצצותינו במטוסים אמריקאים על מחנות פליטים. טילפנתי לעורך שהודיעני שהמודעה פורסמה בניגוד להוראותיו המפורשות אתמול ושיהייה סקנדל שטרם היה במותו. אדרוש התנצלות של העיתון.

בבלי.

תפ: שהח, מנכל, ממנכל, מצפא, יגד, מעת, הסברה, ד/מרכז, ממת, רם

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ג ר ם	מ ב ר ק
דף 1 מתוך 3 דפים	
סדר בטחוני בלמ"ס	
דחיפות	
תאריך וז"ח 25 יוני 1602	81
מס' מברק 483	

ממנכ"ל, ממ"ד, מצפ"א

הכור העירקי עדות בסנט.

1. ועדת החוץ של הסנט חידשה את הדיון בהפצצת הכור. נכחו בושביץ, בידן, מטיאס, מל, גלן, סרבנס ופרסי. העידו המורשים: בינגהם, מרקי ולנטוס. בעדותם התייחסו הנ"ל לתכניתה הגרעינית של עירק והביעו הבנה למניעי ישראל (טקסט מלא של עדותם בדיפ).

בינגהם - הדגיש שקיים במשך שנים קשר עם הממשל בנושא תכניתה הגרעינית של עירק. הוא היה מודע לחששות הממשל ולמאמציו לבקש מאיטליה וצרפת להאיט את קצב שתוף הפעולה עם עירק. לדברי בינגהם חששות הממשל נבעו מהעדר סיבה סובה למאמץ הגרעיני של עירק (עירק לא זקוקה לחשמל, יש לה שפע של נפט). בינגהם אישר כי בעת מעורבותו בפרשת המנועים לפריגטות העירקיות התרשם כי לישראל חשוב יותר לחסום האיום הגרעיני העירקי מאשר להכשיל את עסקת המנועים.

2. מטיאס - המשיך בהתנגדותו לפעולת ישראל שעה שביקש מבינגהם להבהיר על איזו דרך פעולה הוא ממליץ לשכנות לוב ופקיסטן לנקוט לנוכח הפוטנציאל הגרעיני שלהן.

בידן - ניצל ההזדמנות לנגח הממשל על העדר מדיניות אי תפוצת נשק גרעיני ברורה. ישראל חשבי כי מאמצי ארה"ב לעצור האיום העירקי לא התבלו כיעילים, דבר שהמריץ אותה לפעול כפי שפעלה.

3. המאמץ ה- partisan היה בולט גם בעדותו של מרקי אשר חקף בחריפות נכונות הממשל לתת סיוע משמעותי לפקיסטן על אף התירתה לייצר נשק גרעיני. מרקי קרא להפסקת מתן רשיונות יצוא של מתקנים גרעיניים עד שפגמי הפקוח יתוקנו.

לנטוס - הצביע בעדותו על סכנת סחטנות על רקע טרור גרעיני. לדבריו טרור גרעיני אינו בעית ישראל בלבד כפי שטרור קונבנציונאלי חדל מזמן להיות בעיה ישראלית בלבד. גם לנטוס סבור כי הממשל לא יחס חשיבות מספקת לסוגיית התפוצה הגרעינית. כאשר האבק, שנגרם ע"י פעולת ישראל, יתיישב אנו נהיה אסירי תודה לישראל על מעשיה.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

טופס מברק

דף 2 מתוך 3 דפים

סוג בטחוני.....

דחיפות.....

תאריך וז"ח:.....

מספר המברק בנושא מס' מברק.....

4. מטיאס - נניח לרגע שתוניסיה עומדת מול איום גרעיני מלוב; מה עליה לעשות?
לנטוס - מסרב להתייחס לתוצאות אלא מבקש לדרוש לשורש הענין והוא לוב. אם תוניסיה
תבחין באיום על מרכזי אוכלוסייתה עליה לנקוט צעדי מנע. אם אין לה היכולת לעשות
זאת אנו צריכים לסייע לה. אם הגורמים האמורים לכפות משטר החוק נכשלים אז יש
מקום ל - vigilanti tactics ו preemptive actions . תפקיד כפיה מש
החוק שייך למעצמות הגדולות. ניכר היה כי מטיאס לא מרוצה מהתשובה ושהוא חותר
לקביעה שבכל הנסיבות יש לכבד החוק הבינלאומי. מטיאס - גילה כי הועדה בקשה
ממחמ"ד הערכה לגבי פקוח של IAEA . מטיאס הביע התנגדות לאלה אשר משמיצים
את IAEA (רמז לריכטר) ומייחס חשיבות לשיטת הפיקוח. ביידן -
דחה בתקיפות נסיון מטיאס to draw a parallel בין תוניסיה לבין ישראל.
ציין כי לוב איננה רוצה לחסל את תוניסיה ולזרוק את אוכלוסייתה לים; אין קדאפי
מנהל ג'יהאד נגד תוניסיה. באשר לישראל - אין זה סוד כי עירק ביטאה פעמים רבות אר
שאיפתה לחסל את ישראל. אין המקרה הישראלי דומה לסכסוך פקיסטן - הודו. לעירק
אין סיבה הגיונית לפתח תכנית גרעינית מלבד רצונה לרכוש יכולת צבאית. ביידן
ביקש לדעת מה תגובת הערבים לפעולת ישראל מעבר לריטוריקה.

5. לנטוס - יש להבחין בין תגובה פומבית (שהיתה כצפוי גינוי קולני) לבין תגובה
פרטית. כמו כן התגובה שונה ממדינה למדינה. כללית קשת התגובות הפרטיות נעה משמחה
ועד דאגה. קשה להניח שהסעודים לא שמחו. הרי ב-1978 ממשל קרטר השתמש בנימוק האיום
העירקי על סעודיה כדי להסביר מכירת F-15s לריאד. טאדאת מוטרד ומודאג מהפעולה
בכך גילה רה"מ בגין חוסר הגישות ברמה האישית והדיפלומטית כלפי סאדאת.

6. ביידן - מבקש לקרוע מסיכת הצביעות מעל פני הממשל. הוא מצביע על כך שלאירופ
אין מקורות אנרגיה אחרים ולכן היא חשופה לסחטנות על רקע תלותה בנפט. חשוב שאנו
נבין שצמצום תפוצת הנשק הגרעיני כרוכה בויתור גם מצד ארה"ב (ויתור על רווחים של
תעשיית הגרעין). חברי ועדת החוץ לא מבחינים בחומרה המצב משום שהם חושבים במושגי

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ס ר פ ס מ ב ר ק

דף 3 מתוך 3 דפים

סדוג בעתונות.....

דחיפות.....

תאריך רז"ח:.....

מס' מברק.....

של מילים ולא מצוות מזוודה. עירק נמצאת מרחק רב מארה"ב ולכן הם מעסיק בחומרת האיום שישראל השה. ביידן הוסיף - מארו שה- C.I.A. יודיע לנשיא שקובה חותרת לנשק גרעיני והוא יהיה זמין ב-1989. מה תהיה תגובת הממשל והקונגרס. האם אנו נלך לדיון רציונאלי עם הידידים הקובניים; האם אנו נבקש לשמר פקוח IAEA . רבותי זוהי צביעות ממדרגה ראשונה. עם זאת אני מוטרד ע"י רה"מ בגין, לא מעצם המעשה אלא מהצורה בה התבצעה הפעולה.

That is not a good way to treat an ally and, as you know, we are allies.

בגין נכשל בכך שלא התייעץ עם ארה"ב. לסיום דבריו קרא ביידן לממשל להקנות עדיפות לסוגיית אי התפוצה הגרעינית.

קני-טל

שפרו כתבה מערכת שפבים בנכם מגנם מאת רם אלן
שבשם כנ(ו)ן מלא הסברה מערכת

4ג

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

ט ל ג ר מ ב ר ק

דף...1...מתוך...2...דפים

סווג בטחוני.R.I.T.?.

דחיפות.....

תאריך ז"ח 251600 בינואר 81

מס' מברק...481...

מצפ"א, מרכז.

שיחת עם Col. Plummer - הדסק הצבאי-מדיני במחלקה ארגיונלית של מחמ"ד, מז"ת.

קול. פלמר בא במקום קול. גרוס שעזב את מחמ"ד והצבא והשתבץ בחיים האזרחיים (North Corp.). בשיחת היכרות ראשונה בינינו היום העליתי שני נושאים עיקריים: ההשלכות המסתתנות של הפעולה נגד הכור בבגדאד, והמגעים הנוכחיים עם הסעודים.

השלכות הפעולה

לדברי פלמר אין עדיין ניל הערכה משלהם בנושא, אולם מתוך הדברים "שמתגלגלים" בשיחות על הנושא מוצא לנכון להצביע על היבטים הבאים:

א. הפעולה נראית בעיני הערבים כפגיעה קשה בהם ומתבוסה שיק מוצאת מלחמת ששת הימים עולות על מימדיה. התגובה היא תגובה ערבית: רצון להוכיח שאין בכוחה של ישראל למנוע מהם מה שברצונם להשיג. על כן ספק שהפעולה הצליחה לשים קץ לתכניות הפיתוח הגרעיניות הערביות והנושא יחייב מעקב מתמיד גם מצד ישראל, אך גם מצד גורמים אחרים. השאלה כמובן מה תהיה השפעת הפעולה על אותן מדינות שתמורת כסף היו מוכנים לספק מה שסיפקו. כרגע אין לדעת, אך פלמר אמר כי ספק אם אלו ישנו את דעתם ויש לצפות לכך שגם בעתיד יהיו מוכנים למכור כל מה שרק אפשר.

ב. קיים חשש אמיתי מהתקפים שנוצר. מדינות ערב לא יודעות מה מצפה להן מצד ישראל, אם ינסו לפתח כורים גרעיניים לצורכי אנרגיה. הפקיסטאנים פנו לארה"ב ואמרו כי לאור הפעולה בבגדאד קיימת עתה אפשרות ממשית לצעד הודי דומה נגדם. זהו פחד אמיתי ועדיין לא ברור מה תהיה התוצאה של חששות אלו.

המגעים עם הסעודים

תחילה ציין פלמר כי על פי נסיונו האישי במגעיו עם הסעודים במפקידו הקודם בפנטגון (ISA) יכול לומר שבשנים האחרונות חל שינוי ממשי באופי היחסים בין מנהיגי מדינה זו וארה"ב. ארה"ב מתבקשה יותר ויותר להשפיע על החלטות משפחת המלוכה. מוצא לנכון

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ל ג ר מ

דף 2 מתוך 2 דפים

סדר בטחוני .....

דחיפות .....

תאריך וז"ח: .....

מס' מברק 481

סודי - 2 -

לציין זאת בהקשר לאיפיון המגעים המתנהלים עם הסעודים בנושא "החבילה" הנוכחית. הנסיך באנדר שהיה כאן לפני שבועות אחדים חזר שוב לוושינגטון וממשיך במגעים עם הממשל בעניין מטוסי ההתרעה והציוד הנוסף לפ-15. נוכח הפרובלמטיקה המורכבת הקשורה בעיסקה מצד הממשל מטפלים בענין במשותף הפנטגון ומחמ"ד. (במחמ"ד מבחינה טכנית - מתרכז הטיפול בידי פלטרו ראש המחלקה הסעודית ב-NEA . עמדת הסעודים עד לפני שבועות מספר היתה שהם אינם מוכנים לשמוע על שום הגבלה לא מבחינת הציוד ולא מבחינת אופן התפעול. עתה קיימים סימנים לכך שנוכח ההתנגדות לעסקה בקונגרס מוכנה ריאד לשקול סייגים מסויימים (לא יכולתי להוציא פירוט נוסף. פלמר אמר רק שמכשירים מסוימים, המיועדים לשימושים ספציפיים עבור פיקוח ושליטה אמריקאיים בציוד אחרות, לא יימסרו לסעודים).

- מרום -

שהרת רהמ סורהג שליבטגנכ מנכ סנכ גמ רה אמן גנפ

51

לא הועבר לשלוח

אלה הכ"

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

טלפס	מברק
דף..1..מתוך..1..דפים	
סווג בטחוני..ס.ו.ד.י	
דחיפות.....	
תאריך דז"ח: 25/4/80 בינוי 81	
מס' מברק.....480.....	

מצפ"א. מרכז. מאיפ.

שיחה C. kamman מנהל קרן אפריקה במסמ"ד.

סומליה

בביקורו בארה"ב נפגש נשיא סומליה עם מזכיר המדינה ומזכיר ההגנה (הביקור היה פרטי ונועד לצורכי בדיקות רפואיות שהוכיחו כי מצבו הבריאותי של בארה איתן). מפגשים אלה באו כדי להקנות מימד אישי ומגע בלתי אמצעי בין הנשיא וראשי הממשל כאן. מבחינה זו הביקור היה מוצלח. בשיחות אלו נדונו הקשרים הקיימים בין שתי המדינות כשבארה העלה - בין היתר בקשה להרחבת הסיוע האמריקאי אך לא הציג דרישות קונקרטיות. בינתיים נמשך ביצוע ההסכמים הקיימים במסגרתם יקבלו הסומלים נשק להגנה אוירית (תותחי "ולקן"). הנשק הוזמן, אך טרם טופק.

ביטול בקורו של בארה בקהיר מוסבר כאן בהתחדשות ההפצצות האתיופיות נגד סומליה. (בארה חזר מסודאן למוגדישו-ריצא משט ישירות לרומניה). במחמ"ד אינם יודעים מה הביא הפעם את האתיופים להפעיל כח אוירי נגד סומליה. בעבר עשו זאת כתגובה על יוזמות של כוחות סומליים, אולם עתה קיימת גם אפשרות שהפצצות לא היוו תגובתיות, אלא באו ביוזמה אתיופית. אותרה גם פעילות מוגברת של כוחות סומליים אופוזיציוניים משטח אתיופיה כשכוחות אלו מקבלים תמיכה כספית ונשק גם מלוב. מניחים שאחת המטרות של ביקור בארה ברומניה היא השגת אספקה צבאית ממקורות מזרחיים.

אתיופיה

לדברי קמן קשה לשפוט את מגמותיו הנוכחיות של המשטר האתיופי. בוושינגטון מתקבלים סימנים תנוגדים לגבי מגמות אלו:

(א) מצד אחד ברור כי מנגיסטו זקוק לסיוע כללי מערבי (ממדינות אירופה וממוסדות כמו קרן המטבע הבין-לאומי ובנק העולמי). יחסי אדיס עם סודאן ממשיכים להיות טובים ולאחרונה נערך ביקור בדרג לא מבוטל בקהיר.

(ב) מצד שני הטיגבון הפומבי כלפי ארה"ב ממשיך להיות עוזין בקצוב. הקשרים הצבאיים עם מוסקבה נמשכים - אספקה צבאית מגיעה ללא כל שינוי. בהנקף איבות. היו גם מקרים בהם הסובייטים אמרו למנגיסטו שדברים מסויימים אינם מתקבלים על דעתם ומנגיסטו חדל לעסוק בהם. אין ספק גם שבכוונת המשטר לארגן מפלגת שלטון על פי

2 /..

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

מ ו ס ר מ ב ר ק

דף 2 מתוך 2 דפים

סווג בטחוני .....

דחיפות .....

תאריך וז"ח: .....

מס' מברק 480

- 2 - ס ו ד י

דפוסים המוכרים של מפלגה קומוניסטית. עם זאת נודע להם שהשגריר הסובייטי עוזב עתה את אדיס אחרי שהסתכך עם השלטון.

המצב/ באיתיופיה ללא שינוי. אין יוזמות מדיניות ואין חדושים גם בתחום הלחימה.

ס ו ד א ן

מצב בריאותו של נומיירי סביר. בסוף שבוע שעבר נפגש עם שגריר ארה"ב והופיע בכושר מלא. בתקופה האחרונה היה פעיל מאוד בדיכוי שביתת עובדי הרכבות וכנראה הצליח בכך. (עתה כשקיים כביש לפורט סודאן, אין בכוחו של איגוד מקצועי זה לשתק את הכלכלה מאחר ואפשר להוביל לבירה סחורות ובעיקר נפט בדרך אלטרנטיבית. לא מן הנמנע - אם כי לא בטוחים בכך - שהלובים תמכו בשביתה, אך מכל מקום נראה שנומיירי הצליח להתגבר על האתגר.

ביקור טאדאת סימל את החזרת היחסים בין שתי המדינות לרמתם הקודמת. תקוות שני הצדדים היתה שהדבר יביא בהדרגה להחלשת החרם על מצרים. עתה נחלשו תקוות אלו בגלל התתקפה על הכור בעיראק.

מ ר ו ם

שמה והנה מרהה שהבל אנכי אנכי מאנכי אנר רבאמן
מבשר מאלף

36

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

סוג	מברק
דף 1 מתוך 2 דפים	
סדוג בטחוני שמור	
דחיפות	
תאריך דז"ם: 31240 ביוני 81	
מס' מברק: 475	

גור אריה - אמל"ט 1 - מש'ב - מצפ"א - המרכז

שיחה עם ROGER FONTAINE יועץ לאמל"ט במועצה לבטחון לאומי ב-25 דנא.

1. מפגש רייגן - לומז פוויטיו - חזר על אשר שמעתי מפי דוגאן במחמ'ד, לפי מישב ידיעתו הסזרח התיכון על אף שהיה "ברקע" רב הזמן, לא שימש נושא של ממש. היות והיו מספר שיחות בארבע עיניים בין שני הנשיאים לא נרשם פרוטוקול ועל כן אין לדעת בודאות אך האמור לעיל מהווה אז התרשמותו האישית של פונטיין. כנ"ל לגבי טוגיית הנפט.

פונטיין רמז על כך שבקשו מהמכסיקנים למתן עמדתם הבקורתית כלפי ממשלת סלבדור אך - בעדינות ובאדיבות נדחו. לעומת זאת האמריקאים דחו כנראה נסיונות חיווך מכסיקניים לשיפור יחסי ארה"ב עם ניקרגואה ואולי עם קובה.

2. הקריביים ומרכז אמריקה - לבקשתי פונטיין הרחיב הדיבור על ה-

Caribbean Basin Inibiative.

אין המדובר בתוכנית נוסח Alianza pare el Progreso אלא בהצעה שצריכה להקיף מספר מדינות בנוסף לארה"ב, המענינות בפיתוח ראינו ומרוכז של מרכז אמריקה והקריביים. הזכיר את מכסיקו, קנדה, וונצואלה, מערב אירופה ולדעתו גם ישראל יכולה וצריכה להשתלב בפרויקט.

כאן סיפרתי לו על סיור ממה שיערוך עופרי כראיה לענין ולהשיבות שאנו מייחסים לקריביים. פונטיין ישמח מאד להפגש עם עפרי בוושינגטון בתום סיורו.

3. להערכת פונטיין התוכנית הנ"ל עדיין "בהיתוליה" ויש להתגבר על קשיים בירוקרטים רבים בין המשרדים הנוגעים בדבר, מלבד הגברת הסיוע הכלכלי והגברת הסעורבות של הסקטור הפרטי האמריקאי, אחד המרכיבים העיקריים יהיה הסיוע הטכני. יש אז הכרח לפי השקפתו לשנות גישת ה- AID לקריביים. עד כה פעלו באיים הקטנים עם פרויקטים בעל מימדים רחבים שלא ההאימו כלל למציאות של מדינות האיזור.

זרעו מימון רב וקצרו מעט מאד.

יש להתרכז במפעלים קטנים יותר שמשו תשובה הולמת לקשיי הפיתוח הקריטיים של מומחי שיווק ויצוא. אין ניצול כלל מהעובדה שמדינות אלו כה קרובות לשווק האמריקאי. כאן ניתנה לי הזדמנות נאותה לספר לו על מפעלי מש'ב באיזור שהם תואמים בדיוק את גישתו לנושא.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ל ק ס	מ ב ר ק
דף..2..מתוך..2..דפים	
סדר בטחוני...שמור..	
דחיפות.....	
תאריך וז"ח:.....	
מס' מברק...435.....	

סיכם באומרו כי אין זאת בעיה של מימון אלא בעיה של מציאת כוח אדם מתאים. כן העלה אפשרות של שאאא

טופס מברק גלוי

מחלקת הקשר - ניו-יורק

2 1

דחיפות: מיידי

סיווג בטחוני:

דרגת דחיפות: מתוך דפים

תאריך ושעה: 24.6.81

מס. מברק: 742

לשימוש מחלקת הקשר

אל: משאא כנסיות

לע: וושינגטון

מאת: ג. שומרון

אחיד

President Ronald Reagan
The White House
1600 Pennsylvania Avenue
Washington, D.C. 20006

Dear Mr. President:

I write to you out of a deep sense of uneasiness concerning the Israeli air attack on the nuclear reactor in Baghdad, Iraq. Allow me to say that as a recent visitor to Israel during which Prime Minister Begin personally and vividly described Israel's security needs, I can appreciate the fears which may have motivated the Israeli decision. As is his way, Prime Minister Begin then, as in the case of the Iraqi raid, gave some compelling reasons in support of his position.

However, even given the rationale of Prime Minister Begin, I am deeply troubled by this action of Israel and its implications for the Middle East and for the United States.

While the Israeli preemptive raid has delayed the development of nuclear capability by Iraq, it has now increased the determination of that country to persevere in its development program. Iraq, as a signatory to the nuclear non-proliferation treaty, has allowed on-site inspection of its facilities and pursued its nuclear development within established international guidelines. A preemptive strike by Israel--a non-signatory nation--hardly encourages support of this system of international restraint and responsibility.

No one country can assume the role of arbiter over the development by the nations of the Middle East of nuclear facilities and capability. Israel may in the short term delay such development; however, its short term actions such as this raid will in the long term heighten the bitterness and hostility of its neighbors toward Israel, thus increasing the insecurity of the whole region.

Further, this action clearly weakens any hope of creating a system of international or regional security guarantees. Such guarantees will clearly be required for Israel's protection if a comprehensive peace settlement is to be fashioned in the Middle East. The Israeli raid on Iraq again appears to meet a short term need at the expense of a longer term requirement.

תאריך: 24.6.81 חתימה: ג. שומרון איתור מנהל המחלקה: חתימה:

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק גלוי

אל:

דע:

מאת:

דף 2 מתוך 2 דפים

מיוון בטאוני:

הוחלט:

תאריך ושעה:

742/138

Finally, this action is of a distinctly offensive character and therefore places the United States in a difficult position in the Middle East. The posture of the United States as an active partner not only in the Camp David peace process but also in attempts to resolve the conflict in Lebanon is clearly weakened.

The Israeli action clearly demonstrates the danger inherent in arms shipments to an area as tense and explosive as the Middle East. Once under the control of another nation, U.S. weapons will be used at that nation's discretion--United States legal restrictions notwithstanding.

Therefore, Mr. President, I consider your decision to suspend delivery of four F-16 fighter-bombers to Israel, as announced June 10, 1981, as a necessary minimal action. However, the maintenance of U.S. moral credibility in international affairs requires more. I would strongly urge that this "suspension for the time being" be extended to all shipments and sales to all Middle East countries, not only Israel, and until your administration has concluded a careful reassessment of U.S. weapons supply policies and their relation to U.S. efforts to achieve a comprehensive peace in the Middle East.

Sincerely,

M. William Howard

M. William Howard, Jr.
President, National Council of the Churches of Christ

עופרון

[illegible]

תאריך: השולח: איפור מנהל המחלקה: תחתיתה:

35

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל: כנסיות

דע: וושינגטון

מאת: ג. שומרון

דף _____ מתוך _____ דפים

סיווג בטחוני: שמור

דחיפות: מיידי

תאריך וז"ח: 24.6.81 (61)

מס. מברק: (741)

לשימוש מח' הקשר

אל: הרב אלון

הכנסיות באמריקה על השמדת הכור. שלכם 803.

א. נשיא מועצת הכנסיות כתב לנשיא רייגן בגנות הפעולה וקרא לאמברגו על משלוחי נשק לכל מז"ת. הודעות אחרות בגנות הפעולה הוצאו ע"י הממודיסטים, הפרזביטריאנים, הכנסיה הרפורמית, הקווייקרים, הנוסחים הועברו לכם בדואר דיפ.

ב. ה- NCLCI יצא בהודעה חמיכה שהעברנו לכם בדואר הקודם.

ג. ההודעות הנ"ל נמסרו לסוכנויות הידיעות אך עד כה לא ראינו שפורסמו בארה"ב.

ד. ג"ר פולוול הוציא היום הודעה בגנות מועצת הכנסיות ובחמיכה בפעולת ישראל וזאת בעקבות מברק שקיבל מראש הממשלה. אנשיו אמרו לנו כי התיחס רק למכתב מועצת הכנסיות שכן אינם מאמינים שהיתר יקבלו כיסוי כלשהו.

ה. נוסחי מכתב מועצת הכנסיות והודעת פולוול מוברקים בנפרד.

שומרון

[illegible]

תאריך: 24.6.81 חשולח: שומרון איישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: [illegible]

32

טופס מבוק גלוי

מחלקת הקשר - ניו-יורק

דף ____ מתוך ____ דפים

סיווג בטחוני: _____

דחיפות: מיידי

תאריך וזמן: 24.6.81

מס. מק"ב: 740

לשימוש חדר הקשר

אל: כנסיות

דע: וושינגטון

מאת: צ. שומרון

STATEMENT RELEASED BY
DR. JERRY FALWELL, PRESIDENT, MORAL MAJORITY, INC.
ON 24 JUNE 1981

National Council of Churches

It is not surprising to me at all that the NCC would condemn Israel for destroying an Iraqi reactor that is intended to inflict a second holocaust on the Jewish people.

The NCC, which claims to speak for 41 million Christians, in fact speaks only for itself and a few ecclesiastical monarchs. Christian people of many denominations support Israel and the Jewish people in massive numbers and are dedicated in preserving this tiny nation, which so many people would like to see destroyed.

The NCC represents a liberal political, philosophical and religious perspective. It apparently believes Israel should sit still and wait for her enemies, which greatly outnumber her, to wage another all-out attack before using any of her weapons in her own defense.

Iraq has made no secret of its intent to blow Israel off the face of the earth and drive the Jewish people into the Meditteranean Sea. With such a declared policy of open war, it is no wonder that Israel sought to disarm its enemy before Iraq could inflict a fatal blow.

Americans of all religious and political persuasions want to see peace in the Middle East, but we will not seek peace at any price, particularly if that price includes the sacrifice of Israel on the altar of oil and political expediency.

We salute Prime Minister Menahem Begin's courageous and decisive action on behalf of his people and the free world.

שומרון

תאריך: 24.6.81 השולח: צ. שומרון אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

מחלקת הקשר – ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל: וושינגטון

דע: מצפ"א

מאת: ניו-יורק

דף ____ מתוך ____ דפים

סיווג בטחוני: סודי

דחיפות: מיידי

תאריך וז"ח: 241130

לשימוש מחלקת הקשר

מס. מברק: 713-134

1. ב-22.6 נפגשה קבוצה של ששה נציגי מועדון הנשיאים עם ריצ'רד אלן בוושינגטון. קשה להגדיר של מי היוזמה. המועדון ביקש את הפגישה לפני מספר חודשים אך נדחו בשעתו. גם לאחרונה הזכירו רצונם להפגש. בשבוע שעבר הודיעום לפתע שהפגישה נקבעה. בשל חשש משביתת תעופה לא הגיעו כמחצית המיועדים להשתתף.

2. אלן ביקש שהפגישה לא תפורסם ותוכנה לא יופץ בכתב, אך המשתתפים לא מצאו בה חידושים. העלו נושאי הכור העיראקי, מועבי"ט ונשק לסעודיה. הציגו כל הטיעונים המקובלים עלינו. קבלו תשובות שלא חרגו מהעמדות הידועות של הממשל.

3. לגבי איווקס הסכים שיש "הפסד אסטרטגי" בלשהו במסירת המטוסים לסעודיה אך טען שצריך לשמור על אמינות ארה"ב כלפי סעודיה.

4. לגבי עיכוב משלוח מטוסים לישראל נמנע מלרמוז לכאן או לכאן.

5. בנושא איווקס יצאו המשתתפים ב"הרגשה אינטואיטיבית" שהממשל אינו חוזר אינו מחכוון להגיש הצעת המכירה לקונגרס ב-8 ביולי. אלן אמר שהתחבילה "עוד תהיה באויר" כשרה"מ ישראל ונשיא מצרים יבקרו בארה"ב ולדבריו הממשל לא יוצה שהויכוח הציבורי בנושא זה יהיה בשיאו בעת הביקורים האלה. אלן הדגיש "לא אמרתי שהתאריך הוא 8 ביולי".

6. דיווח זה כללי מדי ואני מנסה לאתר משתתף שיש לו רשימות מפורטות.

אבילאה

שים רגע אנא גלגנל גדפו רלמסכ נגת רח אלן

תאריך: 23.6.81 השולח: _____ אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

משרד החוץ – מחלקת הקשר | **טופס מברק גלוי**

אל: וושינגטון

דף _____ מתוך _____ דפים

סיווג בטחוני _____

דחיפות: מיידי

תאריך וז"ח: _____ } לשימוש מח' הקשר

מס. מברק: _____

מלשכת רה"מ נמסר הבוקר 24.6 כי:

"דובר הסטייט דפרטמנט "ירמז" אתמול כאילו נתן פומבי למסמך חסוי שנשלח ע"י ממשלה. הדובר הנכבד לא דייק. רה"מ לא פרסם שום מסמך כזה, הוא מסר מידע על תוכנו של מסמך מסויים לועדת החוץ והבטחון של הכנסת, על פי חובתו הדמוקרטית והפרלמנטרית. דיוני ועדה זו הם חסויים לחלוטין וכל חבר בה חותם על הן צדק כי לא יגלה דבר מדיוניה.

אף על פי כן נמצא שהוא בקרב חברי הועדה, המעוניין לסכסך, אשר הדליף, וכרגיל בצורה מסולפת, את הידיעה על דבריו של רה"מ לפני הועדה. ואם המדובר הוא בהדלפות, הרי נסיונה של וושינגטון הוא לא פחות עשיר מזה של ירושלים."

הסברה/תכבים

תאריך: 24.6.81 השולח: גיורא בכר אישור מנהל המחלקה: _____ אישור המנכ"ל: _____

מספר משלוח

לשימוש מח' הקשר בלבד

התפוצה: שרה רוה א נכל ממנשה אלמוג יגאל אלון הסברה ולמרנט מאיר

הנושא:

52

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

דחוף

טופס	מברק
דף 1 מתוך 3 דפים	
סווג בטחוני סודי	
דחיפות	
תאריך וז"ח 24 יוני 1543	
מס' מברק 463	

ממנכ"ל, מצפ"א

משיחת השגריר הבוקר עם סנטור פרסי.

1. הסנטור פתח באמרו כי בעקבות פעולת בגדד נוצר מצב לא קל, לגביו כל אחד מאתנו מגיע כצמוי למסקנות שונות. השאלה המרכזית מבחינתו היא עדיין האם עיראק עמדה ליצר נשק גרעיני.

2. השגריר השיב כי אם היה צורך בעדות חותכת לגבי הכוונות העיראקיות הרי סאדאם חוסיין סיפק אותה אחמול בקראו לעולם לסייע לערבים להשיג מצצה גרעיניה. אין חילוקי דעות בסיסיים בין העמדות ממישראל וממארה"ב בנדון. מן הראוי לקרוא את המסמך אליו התיחס ראש הממשלה ודברי ההסבר של לואיס כדי להוכח בזהות זו. השאלה השנויה במחלוקת מעוגנת במשך הזמן שידרש לעיראק לייצר הפצצה וזה כמובן תלוי באינטנסיביות של המאמץ. הוכח בעליל שהערבויות של סבא"א חסרות ערך כשמדובר במדינה המתכוונת לייצר נשק. הדיפלומטיה נכשלה גם היא. רק בהקשר זה ועל רקע כוונות ההשמדה העיראקיות ואישיותו של נשיאה ניתן להבין את מניעיו.

3. פרסי רמז למשבר האמינות שצמח מהודעותינו השונות וביחוד מהתבטאויות בלגיות. הטענה כי פעולה בתאריך מאוחר יותר היתה גוררת מספר גדול של נפגעים הוכחה בעליל, לדבריו, כחסרת יסוד.

4. השגריר השיב כי הפרטים עליהם חלוקים אנשי המקצוע אינם משמעותיים כל עוד אנו מסכימים שהנזק מהפצצת כור "חם" גדול והרסני מזה מנגרם עתה. הוסיף כי השאלה ברגע היא לאן אנו הולכים מכאן? קיימות שתי אלטרנטיבות: דרך של עכישה אשר תחליש את ישראל, תחקע תריז בין מדיניותינו ותעודד

הקיצוניות במדינות ערב באמונתן שיחסי הכוחות יופרו בכוון הרצוי להן.
הדרך שניה היא פתיחה של דיאלוג משמעותי בין ארה"ב לישראל, אפילו ודוקא
על רקע חילוקי דעות בנושאים שונים כדי להביא ליתר הבנה ולקידום
האינטרסים המשותפים הרבים באזור.
ברור שלא ניתן לקיים דיאלוג כזה או לטפל בנושאים אחרים כגון שיחות
האוטונומיה תחת החרב המתהפכת של אמבדבו. אנו מניחים שהסנטור יפעיל
השפעתו להסרתו.

5. פרסי אמר כי דעתו לגבי הפעולה לא השתנתה מאז הודעתו הראשונה לאחריה.
לדעתו השגריר עשה פעולה יוצאת מן הכלל כדי להסביר את הרקע והפרופורציות
שלה, אולם העובדה, נשארת שהצעד אשר נקטנו גרר תוצאות שליליות רבות.
הנשיא, שהוא ידידותי ביותר לישראל מורפד - (undercut) בשעה קריטית,
כאשר נציגו האישי מנסה לפתוח את מסבר הטילים. חביב שניהל אופנטיבה של
שלום נקלע לדפנסיבה. סאדאת נפגע קשה. עדיף היה לרה"מ לבטל הפגישה עמו.
האלמנט הרדיקלי בעולם הערבי זכה בעידוד וחיזוק. ארה"ב יחד עם ישראל
נקלעה לבידוד קשה יותר למרות פעולתה המוצלחת של השגרירה קירקפטריק.
פרסי קבע כי נתן לסכם הפעולה כ - "Heavy on the liability side and
not too much on the asset side".

השאלה מבחינת ארה"ב היא - "What kind of partnership do we have".
והאם ישראל יכולה להרשות לעצמה החלטות חד צדדיות מסוג זה בשעה שארה"ב
עושה הכל כדי להבטיח את שלומה ובמחונה.
באשר להפשרת הממוסים טען הסנטור כי הבעיה היא ה- "The intergrity of our laws"
החוק קובע כי אין להשתמש בנשק אמריקני למטרות תקיפה והממשל קבע כי יתכן
שהיתה כאן הפרה. לא ניתן לבטל את החוק. צריך איפא לפעול במסגרתו. לא תהיה
נסיגה מהמחוייבות העמוקה של ארה"ב לישראל. בסופו של דבר תהיה גם אפיזודה

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ר ת ס מ ב ר ק

דף 3 ... מתוך 3 ... דפים

סדוג נשחוני ... 9.0.0.1.

דחיפות .....

תאריך וז"ח: 24.1.616 יוני 81

מס' מברק: 463 ...

זו מאחרינו, אולם בשעה זו נצטרך לבחון ביצד התפרצות (eruption) בסוג זה יכולה הייתה להתרחש. "האם ארה"ב חסרת רגישות לגבי בעיות הבטחון של ישראל או ישראל אינה רגישה מספיק למצב שבו היא מעמידה אותנו".

השגריר חזר וטען שהמשך האמברגו על המטוסים איננו מתיישב עם הבטחות הנסיא והממשל לשמר על יתרונה האיכותי של ישראל, וכי השמדת הכור הסירה הסיוט שריחף לא רק על ישראל אלא גם על כל יתר מדינות האזור ואשר שמש אבן נגף למעמד ארה"ב במזה"ת.

מרכי סיכם באמרו כי הוא מתכוון לשתף פעולה באופן מלא עם האדמיניסטרציה לגבי ההמשך. לועדה אין תוכניות מעבר לשמיעת העדויות מחר (בבוקר יופיעו בינגהם, לנטוט ומארקי אחה"צ צוות מומחים לנושאי משפט בינלאומי). אין הוא מתכוון בשלב זה לנקוט ביוזמות נוספות משלו.

ליאור

[illegible]

(58)

דף 1 מתוך 1 דפים

מברק יוצא

אל :- משה"ח

מאת:- השגרירות וושינגטון

סיווג בעתוניות:- גלוי

דחיפות :-

תאריך וזמן חיבורו: 241700 יוני 81

מספר :- 462

מצפ"א

איירוואקס

במהדורת החדשות בהרחבה על ההתנגדות המובעת בשני בתי הקונגרס למכירת האייוואקס. הצעדים הללו נתקבלו כאן כהפתעה שכן לא חשבו שההתנגדות לאייוואקס כל כך רחבה, במיוחד לא לאחר מנת הביקורת לה זכינו מצד הממשל אחרי המצצת הכור העיראקי.

דובר מחמ"ד התייחס לשאלה בתידרוכו היומי ואמר שלמרות הילכי הרוח בקונגרס הממשל עדיין חושב שמכירת אייוואקס לערב הסעודית היא IN THE NATIONAL INTEREST של ארה"ב ושהוא מקוה שאנשי הקונגרס ישקלו שנית עמדתם לאחר שהעסקה תוגש לקונגרס והם יוכלו להווכח מה היא בדיוק כוללת.

מזגר

39

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טופס מברק	
דף 1 מתוך 1 דפים	
סווג בטחוני סודי	
דחיפות	
תאריך וז"ח 24 יוני 81	1725
מס' מברק 460	

ממנכ"ל, מצפ"א

בהתאם לסיכום בפגישת השגריר עם המורשים היהודיים הפיץ היום בינגהם בין חברי ועדת החוץ טיוטת מכתב לנשיא בענין מטוסי ה F-16 .
במכתב נאמר כי עברו שבועיים מאז ההחלטה על עיכוב המטוסים ובתקופה זו אמרה ארה"ב במועב"ם כל שהיה לה לומר.
לדעת החתומים הגיע הזמן לחדש המשלוחים.
בינגהם ביקש להודיענו כי קרוב לודאי שיצליח לגייס רוב בועדה עוד היום והמכתב ישלח מחר.

ליאור

32

נבנס

דף 1 מתוך
עותק 1 מתוך 20 סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 458, מ : ווש
דח: ב, סג: מ, תא: 240681, רח: 2200
נד: פגישה

ארכיב

סודי ביותר/דחוף.=

ממנבל'.מצפא'.

קיימנו אתמול פגישה של חברי הקונגרס היהודיים עם השגריר שהוקדשה לתדרוך מפורט ויסודי בנושא פעולת בגדאד ופעילות הממשל וועדות הקונגרס. השתתפו 16 מורשים.

הערות הנוכחים לאחר דברי השגריר התייחסו בעיקר לבעית "משבר האמינות" בעקבות הפעולה הגורם להם לטענתם דאגה רבה. בהמשך נדונה הפעולה הנדרשת בדי להפשיר אספקת הטווסים. הוחלט לבדוק האפשרות להשיג רוב בועדת החוץ לחתימה על מכתב לבית הלבן ובמקביל לבקש פגישה של מספר מורשים עם הנשיא. ליאור.=

תפ: שהח,דהמ,מנבל,ממנבר,מצפא,ד/מרכז,דם

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

סופס	מברק
דף 1 מתוך 4	דפים
סדר בטחוני	ב.ל.מ."ס
דחיפות	
תאריך ד"ח: 241600	ביוני 81
מס' מברק 2461	

אתרב

ממנכ"ל, ממ"ד, מצפ"א .

Hearing על אי תפוצת נשק גרעיני - שאלות ותשובות .

1. פרסי

כיצד ניתן לצמצם התמריצים הפועלים היום לתפוצת נשק גרעיני. באקלי - יש להגביר שתוף הפעולה עם הספקיות ובמקביל לצמצם תחושת האיום ואי הבטחון בקרב מדינות שונות. פרסי מבקש לדעת מה השלכות פעולת ישראל על מדיניות אי-תפוצה גרעינית של ארה"ב. באקלי - פעולת ישראל חיזקה הענין שיש לנו במשטר בינלאומי של פקוח וערבויות. יש להתאר לשכלול ושפור השיטות הקיימות במגמה להגיע למירב התוצאות. פעולת ישראל משקפת את המציאות האזורית המאופיינת ע"י אי-יציבות ותחושת איום. הדבר ממריץ את ארה"ב לפעול לחסול גורמי אי-הבטחון באיזור. פרסי - מה תעשה ארה"ב כדי להמריץ את ישראל להתרם על NPT. באקלי - מדיניותנו היא של המיכה ב- NPT . אנו רואים במשמעותית הכרזת ישראל שהודיעה שעם חתימת הסכם שלום עם מדינות ערב היא תצטרף ל- NPT . זה ממריץ אותנו עוד יותר לפעול לביצוע שלום ולהמשיך תהליך קמפ-דיוויד.

2. ביל כהן מסתמך על עדות ריכטר כדי להצביע על אפשרות שעיראק התכוונה לפתח נשק תחת מסווה ה-NPT-IAEA. באקלי - מסרב להשיב על הדברים הספציפיים שהתעוררו בעקבות עדות ריכטר. ציין כי ארה"ב מתלבטת לשתף פעולה עם ספקיות אחרות לזוקת הטכנולוגיה הגרעינית. אין אלטרנטיבה לשפור הפקוח. באקלי מודע לכך שמדינות מסוגלות להטיל וטו על מפקח ממדינה מסויימת. כהן - האם זה נכון שהמפקחים מוסמכים לאמת ולשפור רק תומר עליו המדינה המארחת מצהירה. באקלי - אינני יכול להשיב על שאלה מסכנית זאת. יש לחזק הפקוח. כהן - יש לאפשר למפקחים to look for clandestine operation. באקלי משיב I believe we should give them the capability to snoop out cheating

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ל ג ר ם מ ב ר ק

דף 2 מתוך 4 דפים

סווג בטחוני .....

דחיפות .....

תאריך וז"ח .....

מס' מברק 461

2

3. גלן - חזרת מפקיסטן בה הצעת לממשלתה סיוע. פקיסטן חוזרת להשגת נשק גרעיני. האם קיבלת הבטחות מהם שלא יפתחו נשק כזה. באקלי - נגענו בענין זה אך לא בצורה של Quid Pro Quo. הדגשתי כי בקשת הממשל לשכות תיקון סימינגטון אין פירושה הפחתת הענין שלנו באי תפוצה גרעינית. נשיא פקיסטן הבטיח לנו שאיננו מתכוון לפתח נשק גרעיני. שרי החוץ של הודו ופקיסטן עומדים להפגש ולדון בכל מיני בושאים לרבות הפגת האיום הגרעיני. גלן - ברצונך לומר שפקיסטן איננה בעיצומו של תהליך לייצר נשק גרעיני. באקלי - יש להבחין בין אופציה גרעינית לבין נשק גרעיני. גלן - האופציה הינה נחלת רבים. האם רצוי לספק סיוע ללא בטחונות מתאימים. באקלי - קבלנו הבטחות כאלו מהפקיסטנים. גלן - אתה טענת שאין לפקיסטן כוונות לייצר נשק; האם שאלת מפורשות אם היא מפתחת נשק או לאו. באקלי - אני מניח שאין היא מפתחת נשק. אנו מאמינים שיש לנו סיכוי טוב להשפיע על כוונות פקיסטן ע"י חיסול תחושת האיום ואי-הבטחון שלה.

4. גלן - שאלת לגבי פתוח יכולת לפוצץ מטען גרעיני למטרות שלום בדומה להודו. לגבי הודו אנו לא הסכמנו. מה לגבי פקיסטן. באקליי - אין אנו מבחינים בין פיצוצים. לפקיסטן צרכי אספקת אנרגית וכאן נכנס הגרעין. החומר הגרעיני של פקיסטן אינו Weapon-Grade. גלן - פקיסטן קונה ציוד מגוון שאין לו שום קשר לבור של 130 מגאווט שלה. האם אנו חזרנו לעסקים כרגיל או שמא בכוונתנו לקיים בקוח קפדני למניע תפוצת נשק. באקליי - הממשל שרם ניסח טופית מדיניותו בנושא אי תפוצה גרעינית. לכן לא אכנס לפרטים. ברם אין כוונתנו למכור טכנולוגיה גרעינית לכל מבקש

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

טופס מברק	
דף 3 מתוך 4 דפים	
סווג כשחונכי.....	
דחיפות.....	
תאריך וז"ח.....	
מס' מברק 961	

5. גלן - האם אמרת לנשיא פקיסטן שהפרת ההבטחות חביא להעסקת הסיוע בהתאם לחוק שלנו. באקלי - אני בטוח שהוא מודע לחוק שלנו. גלן - האם ריגאן חש במחוון שפקיסטן לא תפתח יכולת גרעינית שעה שישלח חבילת הסיוע לקונגרס. באקלי - יש להבחין בין לרכוש יכולת לבין כוונה להשתמש ביכולת זאת. פרסי - אנו לא מסכימים למושג של פיצוץ גרעיני למטרות שלום. פרסי - מה ההבדל בין ממשל זה לקודמים בנושא - NPT . באקלי - הממשל הזה מדגיש יותר מאשר בעבר את הצורך בחיפול הסיבות לתחושת אי הבטחון המצויה בבסיס ההחירה ליכולת גרעינית; הממשל הזה רוצה הגברת שתוף הפעולה הבינלאומי כדי לפתח שיטה של - global safeguards , גישה גלובלית לאספקת מתקנים וחומר גרעיני כך שקשה על המדינות השונות - to make it on their own ; הממשל גם חותר להיות reliable supplier דבר שיאפשר לו להשפיע על תהליך הבחירה של הטכנולוגיה הגרעינית עי המדינות השונות.

6. לוין - מדגיש הפגמים בשיטות הפיקוח. באקלי - חוזר על הצורך בזיהוי אזורי החולשה ושיפור השיטה. לוין - מצטט מדברי צדאם חוסיין מאתמול בדבר הצורך ברכישת נשק גרעיני. האם לנוכח הצהרה זאת צריך לסייע לעירק לבנות מחדש הכור. באקלי - אנו מתנגדים לגמרי (total , absolute disagreement) להצהרות כאלו. אנו שוללים בישה זו, אולם יש לבדוק ההקשר בו נאמרו הדברים. אנו מבקשים ללמוד משמעות ההצהרה. אני יכול לומר שאני בהלם ממה ששמעתי שמייחסים לצאדאם חסיין. הצהרה כזאת מצדיקה חששות ישראל. לוין - מבקש לשמור הרקורד פתוח כדי לאפשר למחמ"ד להכניס הערותיו לגבי הצהרת שליט עירק.

7. ביל כהן - האם מסתמנת אצל הספקיות הענות לכוון עליו אתם מצביעים (שתוף פעולה והגברת הפקוח). באקלי - קיימת נכונות בזאת. ברצוני להבהיר שאין לנו מטרות שונות מאלו של ממשלים קודמים; אולי המתודולוגיה שלנו שונה במקצת.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

טופס	מברק
דף...4...מתוך...4...דפים	
סדוג בטחוני.....	
דחיפות.....	
תאריך וז"ח:...(6)...	
מס' מברק......	

אני חקווה שבחודש הבא נוכל להודיע על טיום גבוש מדיניותינו.

8. גלן - מסתמך על הצהרת שליט עירק ומביע התנגדות לבניית הכור העירקי. גם פקיסטן השמיעה דברים דומים לאלה של שליט עירק. אין לנהוג כלפיה יחס שונה ממה שנהג כלפי עיראק. צרפת רצתה להיות ספק מהימן בעירק. איננו בטוח שלא ניתן לנצל לרעה מטרה זו של „ספק מהימן". מה קורה אם כוונות שליט מקומי משתנות והוא רוצה נשק גרעיני. צרפת דאגה לנוכח כוונות עירק וניסתה לספק אורניום מחות מועשר. באקלי - יש להתוור בנוסף לפקוח בינלאומי גם לבטחונות בילטרליים. גלן - מה לגבי משלוח השני של דלק גרעיני להודו. באקלי - מקיימים שיחות עם הודו במגמה להביא ל- termination of contract

9. פרסלר - שאל לגבי יכולתן הגרעינית של ישראל, ארגנטינה, דר' קוריאה, דר' אפריקה, ברזיל. באקלי - השיב כי אין לממשל מידע חד-משמעי על כך. על דברים מסוביים לא היה מוכן לדבר. פרסלר - יש לנו משטר אנרכיה ואולי אין מנוס מפעולה בה נקטה ישראל. באקלי - השיטה של:

knocking the nukes is not acceptable

(1..)

קני-טל

[illegible]

39

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפס מברק	
דף 1 מתוך ... דפים	
סדר בטחוני סודי	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 24 יוני 81 1431	
מס' מברק: 459	

אר"ה

ממנכ"ל, מצפ"א

פגישה עם סנטור וורנר בהשתתפות הנספח המדעי.

תדרכנו הסנטור בנושא השמדת הכור העיראקי. התענין בפרטים, בעיקר לגבי חתימתנו על ה - NPT. פרטנו הטיעונים לפי מבוא בראון בנדון תוך דגש על יוזמתנו ליצירת אזור חפשי מנשק גרעיני במז"ת. (הסנטור לא היה מודע לכך וגילה ענין רב).

וורנר ציין כי בשיחות בלתי רשמיות עם עמיתיו שמע התבטאויות קשות כלפינו, אולם הסכים שרובן באו תחת "ההלם הראשון" של הידיעות על המבצע יוצא הדופן.

באשר להשלכות על נושא האיוואקס ניכר היה שוורנר שוקל עמדתו פעם נוספת. אמר שלדעתו שני הנושאים קשורים אולם בשל העובדה שהדיון על האיוואקס יחל לאחר "שוך הסערה" קשה לנבא.

בינתיים הוא נמנע כידוע מחתימה על מכתב פקוד-ג'קסון לנשיא למרות שהביע בעבר התנגדות לעיסקה.

ליאור

[illegible]

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפס מברק

דף 1 מתוך ... נפיס

סווג בטחוני ... סודי

דחיפות .....

תאריך וז"ח: 24 יוני 81 1639

מס' מברק 456

ממנכ"ל, מצפ"א

משיחה עם סנטור פל בהשתתפות הנספח המדעי.

הסנטור ביקש שאסור אליו לשיחה כללית. לאחר שהאזין לפרוט עמדותינו בשאלת הכור העיראקי פתח כהרגלו בטענה כי מופעלים עליו לחצים מצד הקהילה היהודית ברוד-איילנד ואיפא"ק "הסבורים כי פעולת בגדאד הייתה הארוע החשוב ביותר מאז הבריאה". הוא עצמו ביקורתי כלפינו ולכן לחצים אלה יוצרים אצלו - resentment. לדעתו נוצר היה פרובוקטיבי כלפי ארה"ב ויוצר תקדים הקובע כי כל מי שחושד בשכנו ינקוט פעולה מונעת. התיחס להודעותנו הבלתי מדוייקות בהוכחה שהערכותינו גם הן לא היו בדוקות. ידידותו לישראל לא מוטלת בספק אך מדיניותן במספר שסחים כולל ההתנחלויות (נושא שהוא ממשיך להזור עליו בקביעות) מטרידה אותו.

לאחר שסיים דבריו (שנמשכו ברוח זו) שאלתיו האם ידידותו העמוד לנו בשאלת הפשרת המטוסים. אמר כי הוא בספק אם ועדת החוץ תמשיך לעסוק בנושא לאחר הפגרה הנוכחית. מכל מקום יש לו יסוד להניח שהאמברגו לא ימשך תקופה ארוכה. נקב בטווח זמן של כמה שבועות עד שלושה ארבעה חדשים. כששאלתיו האם זהו מידע או הערכה השיב כי זו הנחתו האישית.

ליאור

[illegible]

52

דף 1 מתוך 3 דפים

מברק יוצא

סיווג בטחוני:- מודי
מיידי
דחיפות :-
תאריך וזמן חיבור: 241200 יונ81
מספר :- 455

אל :- מפ"ה

מאת:- השגרירות וושינגטון

ממנב"ל, מצפ"א

מגמות בדעת הקהל בעקבות המצאת הכור.

מאז תחילת השבוע ירד הענין בתוצאת המצאת הכור בעיראק למרות שכמובן ישנן עדיין ידיעות ודברי פרשנות סביב הנושא. לאור הרגיעה היחסית ניתן היום לעשות ניתוח בינ"ים של מגמות התגובה בדעת הקהל בארה"ב בשבועיים האחרונים ולשם כך יש לחלק את התקופה לשלוש פאזות עיקריות:

1. התגובה המיידית לאחר ההמצאה היתה של הפתעה שלרוב קיבלה ביטוי שלילי בשל הציטוטים הנרחבים של דברי הבקורת שיצאו מן הזרועות השונות של הממשל והתגובות השליליות בעולם. הסבר חלקי לתגובה שלילית זו משון גם בעובדה שדעת הקהל בעולם לא היתה ערה לפני מעשה לסכנה הנשקפת מהכור הגרעיני העיראקי ולכן באה המצאתנו כהפתעה מוחלטת לרוב הציבור שלא היה ער כלל לנושא.

2. לקראת סוף השבוע הראשון שלאחר הפעולה התאזנה המונה במידה רבה, כאשר החלו להופיע טורי הפרשנות שחלקם צידדו בעמדתנו ובכלל ניכרו התוצאות של מאמצי ההסברה כאן ובארץ. להמחשת תחושה זו נביא כדוגמה את תכנית הפרשנות של אגרונסקי שבה מופיעים חמישה מן הפרשנים הגדולים בארה"ב כאשר ארבע מהם חייבו פעולתנו ורק אחד התנגד. בתכנית ששודרה ב-13 ליוני. התגובות של פרשנים אלה אפיינו את האווירה ששררה בד"כ בסוף השבוע הראשון שלאחר פעולתנו.

3. בשבוע האחרון חלה הרעה ניכרת במצבנו כתוצאה ממאמצים קדחתניים של הממשל להביא לדיסקרדיטציה של הפעולה שלנו נגד הכור. בשבוע זה גם התפוצצה פרשת הציטוטים הבלתי מדוייקים ורבו הדיווחים מהדיון באו"מ

מברק יוצא

סיווג בטחוני:- סודי
דחיפות :- מיידי
תאריך דשן חיבור:-
מספר :- 455

אל :-

מאת:- השגרירות וושינגטון

ובועדת החוץ של הסנט כאשר הובלטה בד"כ הנימה הבקורתית כלפי ישראל.
אם הבאנו את התכנית של אגרונסקי כמודד להלכי הרוח בין הפרשנים בארה"ב הרי שחייבים לציין שבתכנית ששודרה ב-20 ליוני עם כמעט אותם הפרשנים התבטא שני פרשנים כנגד פעולתנו, אחד תמך בה ושניים חייבו את הפעולה אך תוך מתיחת בקורת אישית על רוה"מ.

במשך כל התקופה הזו עוברת כחוט השני השפעתו השלילית של הממשל על כלי התקשורת. מצד הממשל נעשתה עד לסוף השבוע האחרון פעולה רצינית ומעמיקה להביא לדיסקרדיטציה שלנו, שהגיעה לשיאה לקראת סוף השבוע האחרון עם ההצבעה באו"מ והדיון בועדת החוץ של הסנט. ידענו משברים דומים בעבר כגון בתקופת העיון מחדש ב-1975, באביב 78 בעת הקפאון שהשתרר במו"מ בין ישראל ומצרים ועסקת החבילה ומטוסי ה- 15- F לסעודיה, פרשת אנדי יאנג והפצצות בלבנון בקיץ 79, ההצבעה האמריקאית במועבי"ס בענין ההתנחלויות בתחילת 1980 ועוד כהנה וכהנה. ההבדל הפעם בין תדרוכי הממשל הוא שבשל אופי הפעולה וההיבטים הצבאיים והמודיעיניים שלה מעורבים בתדרוכים בקורתיים אלה לא רק מחמ"ד והבית הלבן כפי שהיה בעבר אלא גם הפנטגון (שהשפעתו היתה שלילית במיוחד) וגם ה- CIA . בין כל זרועות הממשל התדרוכים הפתוח עוינים נראים כיוצאים מן הבית הלבן.

תדרוכים אלה היוו את בעייתנו העיקרית בתקשורת ואם נוסיף לכך את העובדה (שקורה בד"כ בזמן משבר) שכל הגורמים העויינים מסורתית את ישראל מנצלים את ההזדמנות כדי לנגח אותנו, יוצא שאנו נמצאים בתקופה לא קלה. מאיתנו התגייסות מידבית לפעולת הסברה רחבת היקף. חבל שדוקא בתקופה כזו נפגעה אמינותנו בצורה קשה ע"י דברים בלתי מדוייקים שנאמרו או נשלחו מן הארץ ופרשת הציטוט הלא נכונה גרמה לנו נזק בלתי פרופורציונאלי למעות שהיא ביסודה טכנית, היות ונחשפנו להאשמה של FABRICATION משמוש ב- DISINFORMATION ידידינו רובם עומדים לצידנו למרות שגם בפיהם דברי בקורת, במיוחד בנוגע לטפולה של ממשלת

דף 3 מתוך 3 דפים

מברק יוצא

סיווג בטחוני:- סודי

דחיפות :- מיידי

תאריך וזמן חיבור:-

מספר :- 455

אל :-

מאת:- השגרירות וושינגטון

ישראל בהסברת המעולה. נתקלנו בשבוע האחרון בתופעה מדאיגה שנגדה אנו נאבקים עתה, שגם ידידים המבטאים בפומבי תמיכתם בפעולתנו מוחים בקורת אישית על רוה"מ.

קשה קדיין להעריך ההשלכות לטווח ארוך בחוצאה מפעולתנו נגד הכור העיראקי ברור שהענין ישאיר משקע בדעת הקהל, אך משברים אחרים אף הם השאירו משקע ושום דבר יסודי לא קרה ביחסי ישראל - ארה"ב. השאלה המרכזית שאין ברגע חשובה עליה היא מה מגמת הממשל בהסיחו את העתונות נגדנו: האם זה בטוי לכעס חולף ולמהלך מקטי רגעי או האם קיימת כאן מטרה מדינית מוגדרת. חשובה על כך נוכל לקבל רק כאשר יסתיים הדיון בקונגרס ובממשל ביצד לנוהם את יחסיהם איתנו לאחר הבחירות בישראל.

פזנר

נא

להיות רחוק מקורות שקט אינו מלמד סימנים מבטיחים מן מדינאי המבקר הדור

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

ארכיב

ט ל ק ס ס ב ר ק

דף.....מתוך.....דפים

סדר בטחוני.....

דחיפות.....

תאריך רז"ח.....

מס' שברק.....

453

מ מ נ כ " ל .

בארי שאקט סיפר לי כי בעקבות החלטת המועצה הארצית של המפלגה הדימוקרטית להתנגד בתוקף למכירת האיוקס לערב הסעודית סיכם עם היו"ר מאנט על זימון מנהיגים של פלגי ותשיבות המשלגה השונים ב-15 ביולי למיפגש המיועד להקים קואליציה רחבה של מתנגדים לעיסקת האיוקס. למיפגש יזומנו מנהיג האיגודים המקצועיים ליין קירקלנד, מנהיגים שחורים, אישים יהודים ואחרים.

במשלגה הדימוקרטית רואים במיפגש זה ובגיבוש הפעולה נגד האיוקס תהליך שייטיע גם בגיבושה מחדש של הקואליציה הגדולה הדימוקרטית המסורתית. כן יהיה בה תועלת נוספת שבקרוב לבבות בין יהודי ארה"ב לשחוריה ובידוד המנהיגים השחורים הבלתי-אוהדים כגיסי גיקסון ויאנג. שאקט ציין כי הקואליציה תיפנה גם לסנטורים ואישים רפובליקאים להצטרף אליה בהתנגדות ל"איוקס".

ב נ צ ו ר

אינלס

לרות רוזה שהיה מנכ"ל מנכ"ל מלפנו ראיתי מאמר רם אלון

54

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

אלון

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 5 דפים	
סדוג בטחוני שמור	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 24 יוני 81 1505	
מס' מברק 449	לשימוש המשרד בלבד

מסנב"ל, מצפ"א, ממ"ד

מכתב גלן לנשיא בעקבות הפגישה הכור.

1. סנטור גלן שלח המכתב המצורף לנשיא ביום ו'. המכתב מכיל הצעות לכנוס ועידה בינלאומית של מפקיות הטכנולוגיה הגרעינית במגמה לחזק שיטת הפקוח והערבויות הקיימת.

קני-טל

WILLIAM V. ROTH JR., DEL. CHAIRMAN
CHARLES H. PERCY, ILL.
JAMES A. McCLURE, ALASKA
WILLIAM S. COHEN, MAINE
MACK MATTINGLY, GA.
JOHN H. RUDMAN, N.H.
JOAN M. McENTEE, STAFF DIRECTOR
THOMAS F. EAGLETON, MO.
HENRY M. JACKSON, WASH.
LAWTON CHILES, FLA.
JOHN GLENN, OHIO
JIM SASSER, TENN.
DAVID PRYOR, ARK.
CARL LEVIN, MICH.
CHARLES H. PERCY, ILL., CHAIRMAN
DAVID DURENBERGER, MINN.
WILLIAM S. COHEN, MAINE
MACK MATTINGLY, GA.
JOHN GLENN, OHIO
HENRY M. JACKSON, WASH.
CARL LEVIN, MICH.
WILLIAM A. STRAUSS
CHIEF COUNSEL AND STAFF DIRECTOR

United States Senate

COMMITTEE ON
GOVERNMENTAL AFFAIRS
SUBCOMMITTEE ON ENERGY, NUCLEAR
PROLIFERATION AND GOVERNMENT PROCESSES
WASHINGTON, D.C. 20510

5N 2 B

June 18, 1981

The Honorable Ronald Reagan
The White House
Washington, D.C.

Dear Mr. President:

In the wake of the Israeli attack on the Osirak Reactor in Iraq, it is abundantly clear that the international nonproliferation regime and the rules of nuclear trade must be significantly strengthened. To transfer sensitive nuclear materials, equipment, and technology under present rules to politically sensitive areas such as the Middle East or to countries whose motives may be suspect, is to invite the possibility of military actions by nations who believe their vital security interests are at stake as was so amply demonstrated in the Israeli-Iraq case.

The purpose of this letter is to urge that the United States undertake immediate initiatives - both unilaterally and in cooperation with other nations - to begin the process of strengthening the international regime against proliferation and thereby prevent a recurrence of the June 7, event. Specifically, I urge that you:

1) Reopen the nuclear suppliers conference with a view toward establishing truly meaningful restrictions on dangerous nuclear trade and improving the international safeguards regime including sanctions for violators.

2) Begin planning for a world nuclear energy policy conference that would among other things discuss concerns over national security and their relationship to nuclear activities, as well as possible NPT revisions to deal with those concerns.

5N 39

3) Formulate a U.S. position on the minimally acceptable restrictions on transfers of sensitive equipment, materials, or technology that the U.S. will stand behind unilaterally, and use whatever leverage is available to induce others to adopt such restrictions.

These proposals are outlined in more detail in an Appendix attached to this letter. In particular, I wish to call your attention to the proposal for an immediate moratorium on the transfer of dangerous nuclear equipment and technology to sensitive areas of the world while discussions on a new trade regime proceed.

Some of the initiatives I am proposing can be implemented immediately and others will require considerable discussion with the nuclear suppliers. There will undoubtedly be disagreements, perhaps even between us and our closest allies, but the Israeli action shows that we do not have the luxury of dealing with this issue through the passive slow development of a world consensus.

I was pleased to learn, on the basis of your recent comments, of the depth of your appreciation of the serious problem we must all face on a bipartisan basis. Accordingly, I would be pleased to discuss the proposals with you in more detail at your convenience, and I look forward to receiving your reaction to them.

Best regards.

Sincerely,

John Glenn

JG/lwp
Attachments

Sat 4 43

APPENDIX

OUTLINE OF PROPOSALS

I. The following are suggested points of discussion (not considered all-inclusive) from which to start considerations for multilateral actions by the Nuclear Suppliers Group:

A. Tighten Exports of Sensitive Nuclear Material, Equipment, and Technology by Obtaining Agreement to:

1. Establish an immediate world-wide moratorium on transfers of enrichment and reprocessing equipment and technology to sensitive areas, including the Middle East and South Asia, while discussions on a new regime for nuclear trade proceed;

2. Prohibit transfers of enrichment or reprocessing technology and equipment, even at the experimental level, to states having no power reactors;

3. Limit the size of all research reactors transferred, eliminate the use of HEU in such reactors, and obtain the return of spent reactor fuel to the country of origin;

4. Extend the list of sensitive nuclear equipment, including components and dual use items, whose export the suppliers now permit only under safeguards, with public recording of all sales of such items;

B. Extend and Improve International Safeguards by Obtaining Agreement to:

1. Make nuclear transfers only to nations which have accepted full-scope safeguards;

2. Impose established sanctions in the event of violation of safeguards;

3. Introduce more openness into the safeguards system through publication of inspector reports, increased use of unannounced inspections, and increased financial support for safeguards;

5 N 5 9

C. Defer Further Commercialization of Plutonium as a Fuel by Extending Uranium Resources Through:

1. Establishing a world-wide uranium resource evaluation program and a system of international cooperation on uranium prospecting.

2. Establishment of cooperative international programs on improvement of reactor-efficiency;

D. Establish International Cooperative Efforts Toward Certain Fuel Cycle Activities Thereby Limiting the Number and Location of Such Facilities Through:

1. Agreement on establishment of an international cooperative fuel bank (the INFA concept);

2. Establishment of international spent fuel storage facilities;

3. Establishment of cooperative breeder R&D programs located in selected centers with access by scientists from other countries that pledge not to establish such facilities themselves.

II. Proposals for Unilateral Action by the United States.

A. Formulate a U.S. position on the minimally acceptable restrictions on transfers of sensitive equipment, materials, or technology that the U.S. will stand behind unilaterally, and use whatever leverage is available to induce others to adopt such restrictions.

B. Establish a policy of examining non-nuclear energy alternatives on an equal basis with nuclear energy when assistance in meeting energy needs is requested by developing countries.

[illegible]

38

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ארכיב

טופס	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סווג בטחוני סודי	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 24 יוני 81 1524	
מס' מברק 448	

ממנכ"ל, ממ"ד, מצפ"א

יוזמת פקוד-ג'קסון

1. בהמשך לדיווח ליאור מהבוקר מידע נוסף סביב היוזמה. סנטור בייקר ניסה על פי בקשת הבית הלבן לחסום היוזמה אולם ללא תוצאות.

ידידנו סבן קרמר מה - Republican Policy Committee מילא תפקיד עיקרי בגיוס התמיכה הרפובליקנית במכתב.

2. ביומיים האחרונים ערך הממשל - head-counting בסנט ושאל את החברים כיצד היו מצביעים על שלוש אפשרויות: הגשת החבילה המקורית (לרבות אוואקס) פיצול החבילה והגשת פרטי הציוד הנוסף ל-F-15 בנפרד; הגשת חבילה נפרדת שתכלול רק את מרכיב האוואקס.

3. בעקבות פניות הממשל קיימת הערכה בחוגים בסנט כי הממשל לא ויתר סופית על אפשרות הגשת תוספות הציוד למטוסי F-15 בנפרד.

4. סנטור ג'סן נפגש היום אחה"צ עם ריצ'רד אלן וידון עמו על החבילה הסעודית. ג'סן מתכוון לומר לאלן כי על הממשל להכיר בכך שנכשל בניסיונותיו להבטיח תמיכת הקונגרס במכירת אוואקס ובשל כך עליו לרדת מהענין.

קנ-11

קניטל

שרה

שרה רהמילבש מ/ט מצפו/מיק מה רם אמן

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

39

סוג	מברק
דף	1 מתוך 1 דפים
סדרג בטחוני	שמור
דחיפות	
תאריך וז"ח	24 יוני 81 1511
מס' מברק	447

ממנכ"ל, ממ"ד, מצפ"א

מדיניות ארה"ב לגבי אי הפצת נשק גרעיני

1. הועדה ל- Governmental Affairs בסנט קיימה - hearing בנושא מדיניות אי הפצה גרעינית. סדרת ה - hearings הזו תוכננה מזמן, ללא שום קשר להפצצת כור העירקי. עם זאת פעולת ישראל נגד עירק שימשה נקודת מוצא לכל הדוברים אשר ביקשו לשפר השיטות הקיימות של הפיקוח והערבויות הקיימות.

2. בנגוד לדיוני ועדת החוץ של הסנט אשר התמקדו בהפצצת הכור ניכר היה בקרב הסנטורים היום מידה רבה יותר של הבנה למניעי ישראל, בעיקר לנוכח הפגמים בשיטות הפיקוח הקיימות. השינוי הבולט הטמן בגישתו של בלן אשר היה מוכן היום לומר שפעולת ישראל נגד הכור העירקי יתכן כי הגיבה תוצאה חיובית בכך שמיקדה דעת הקהל בעולם הסוגיית הפצת הנשק הגרעיני והגבירה המודעות לסכנות הקיימות.

3. בעדות היום נכחו פרסי, גלן, לויץ, ביל כהן, פרסלר. בנפרד הודעותיהם של פרסי, גלן וטקסט העדות של תת מזכיר המדינה לענייני סיוע בטחוני באקלי. השאלות והתשובות במברק נפרד.

קנ-טל

שרה

לרה רהאלמנ מ/ל מלפנו ר/מרכ מנר רפ אמן רמן נאלו

אריה

54

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפט	מברק
דף 1 מתוך 13 דפים	
סדוג בטחוני הלמ"ס	
דחיפות	
תאריך רז"ח: 24.1522 יוני 81	
מס' מברק 446	

מסנכ"ל, ממ"ד, מצפ"א

עדות בקונגרס בנושא NPT

1. להלן הודעות פרסי גלן ועדות באקלי עם פתיחת הדיון.

קני-טל

[illegible]

13 M 8 77

OPENING STATEMENT OF
SENATOR CHARLES H. PERCY
BEFORE THE
SUBCOMMITTEE ON ENERGY, NUCLEAR PROLIFERATION
AND GOVERNMENT PROCESSES
HEARING ON
NUCLEAR NON-PROLIFERATION POLICY

WEDNESDAY, JUNE 24, 1981

Israel's June 7th raid on Iraq's nuclear reactor demonstrates the urgency of dealing with nuclear proliferation.

Yet I hope the raid will not dominate our discussion today. I would rather see it serve as a stimulus for a broader consideration of non-proliferation policy in the 1980's. The issues surrounding the raid are being closely examined in an on-going series of hearings in the Foreign Relations Committee. Some lessons, however, are already clear:

- First, all countries should be aware of the destabilizing effect of the proliferation of real -- or potential -- capability for nuclear weapons production;

- Second, we must encourage all nations to strengthen the international consensus by signing the Non-Proliferation Treaty -- which already has 113 signatories -- and place their nuclear facilities under International Atomic Energy Agency safeguards;

- Third, the United States must maintain and increase its support for the International Atomic Energy Agency and its safeguards program. In the same way that we, in these days of budget cuts, must increase our defense budget for national security reasons, we must also increase our support for the IAEA for global security reasons. The spread of nuclear weapons could complicate and undermine even the most ambitious national defense program.

13-N 3

Nor can we separate nuclear proliferation policy from the need to reduce our global dependence on expensive, vulnerable and depletable oil supplies. The main peaceful purpose of nuclear technology is energy production, so the more we can develop alternative sources of energy, the less will be the threat of global proliferation. The United States, and especially my state of Illinois, have vast coal supplies available for export. Conservation and renewable energy technologies can play a much larger role than they have up to now, especially in the developing world. By helping these nations find more of their own oil, improve their management of traditional energy sources like fuelwood, and build energy efficiency into their industries from the start, we can encourage them to move away from imported oil without adding to the risk of nuclear weapons proliferation.

Of course, I expect that nuclear power will continue to play a major role in helping the world meet its energy needs through at least the end of this century. Our recognition of this fact requires us to pursue a realistic, results-oriented safeguards policy. We need to work closely with our nuclear supplier allies to assure that full-scope safeguards are applied to all nuclear exports. We must tighten up on exports of so-called "gray area" exports -- ventilators, tubing, and the like -- which can be used to construct sensitive nuclear facilities in secret. While I expect that our allies will someday discover that the use of plutonium fuel is uneconomic, I hope that -- in the meantime -- we can work with them on a more cooperative policy aimed at the real proliferation risks in the world today.

13 N 4 93
13 - N 4

I would also like to see the United States start pursuing a more predictable non-proliferation policy and export licensing process. While we do not want the world to look at us as an easy source of nuclear technology, we must make clear that -- once we do provide the technology -- we will be a reliable supplier of nuclear fuel. The danger of an inconsistent, unreliable, or excessively restrictive policy is that it would diminish American influence in nuclear matters, while moving the world towards independent nuclear programs with proportionately larger risks of weapons proliferation.

As we do this, we must make sure we do not unnecessarily handicap the United States' nuclear industry in its competition overseas. Yet our nuclear industry must realize that, in certain circumstances, we may have to compromise their commercial leverage to maintain our political leverage over nuclear programs throughout the world. I trust that this Administration can strike the fine balance necessary between these two objectives.

Three years ago I co-authored, along with my colleague Senator Glenn, the Nuclear Non-Proliferation Act. The Act was intended to tighten American control over nuclear exports and to streamline the export licensing process. The goals of the Nuclear Non-Proliferation Act are even more important today than they were then. As Chairman of the Subcommittee with continuing oversight responsibility, I will continue to work to assure that the Act fulfills these goals. However, I do have an open mind about whether we need changes in the Act which can improve its ability to reduce the risk of weapons proliferation without imposing unnecessary burdens on the U.S. nuclear industry.

13-25

This morning the Subcommittee will hear testimony from Under-secretary of State James Buckley on the broad outlines of Administration non-proliferation policy. We will then hear from a panel of expert witnesses, including Ambassador Gerard Smith, Thomas Schelling of Harvard University, and Joseph Yager of the Brookings Institution. They will be followed by Carl Walske, President of the Atomic Industrial Forum, Jacob Scherr of the Natural Resources Defense Council, and Ambassador Dwight Porter of the Westinghouse Corporation.

946 21

13-2 6

OPENING STATEMENT BY SENATOR JOHN GLENN AT HEARINGS BEFORE THE SENATE SUBCOMMITTEE ON ENERGY, NUCLEAR PROLIFERATION AND GOVERNMENT PROCESSES - JUNE 24, 1981.

Mr. Chairman, it seems as if every year the world takes a step closer toward nuclear disaster. For years the American public and that of other countries of the world were lulled to sleep by the notion that there was a clear, clean cleavage between nuclear technology for peaceful purposes and nuclear technology for weapons. The public was told that there was no need to be concerned about international transfers of nuclear equipment, materials, and technology because they would be protected by safeguards, and in many cases because the recipient country had provided assurances that it would not make nuclear weapons by virtue of its having signed the Nonproliferation Treaty. Now, I am in favor of the Nonproliferation Treaty and I am in favor of effective international safeguards. But the world has been mesmerized too long with the notion that ritualized inspections and governmental assurances provide an adequate framework within which unbridled nuclear trade can flourish. Only in recent years has the public begun to understand that safeguards are designed to detect diversion, not to prevent it, that regardless of the noble statements in the IAEA Charter, and other official documents describing the theory of safeguards, the reality is that the safeguards system is falling short of it's own goals.

Last year for example, not only did the agency not carry out the number of inspections that were called for in all its agreements,

946 2J

13 11 f 93
13-2 7

but there were literally dozens of facilities around the world that received no inspection whatsoever, including in some cases, research reactors operating on high-enriched uranium. Although the Agency had approximately 120 inspectors at the end of last year, it's defined inspection objectives would have required more like 180 inspectors. The Agency is doing what it can with the resources available to it but it isn't enough. In 1982 the assessed safeguards budget will only be $25 million. That is approximately equivalent to 1/100th of a mil per kilowatt hour of nuclear generated electricity that year.

But even if the safeguards system were all that it is supposed to be, it is still only a system of materials accounting and surveillance. Inspectors do not have the right to inspect facilities which have not been declared as containing safeguarded materials. Inspectors can be denied the right of entry to a country by virtue of their nationality. Inspection reports are available only to the Directorate and to the country being inspected. And even if a piece of intelligence information became available to the Agency that some suspicious clandestine nuclear activity might be going on at a particular place, the Agency does not have the right to send an inspector to verify the report.

An equally significant problem concerns the NPT itself. Under the provisions of Article IV, as interpreted at least by many NPT parties, technical assistance in all aspects of nuclear technology is to be provided by the industrialized nations. Literally, this

446 2

13 N 8 43
13 - N 8

ways to induce acceptance of this philosophy on the part of all suppliers, and that failure to do so will produce more acts of desperation, such as the Israeli raid on the Osirak Reactor in Iraq.

Is is of course, quite correct that any strategy to combat nuclear proliferation must take account of the needs of other countries in the areas of national security, energy supply, national prestige, and national sovereignty. Toward this end, we should recognize that bilateral and multilateral security arrangements are an important aspect of nonproliferation policy, that assistance in the development of both international and indigenous energy resources is also an important factor, and that economic development and the relationship of industrialized to developing countries is also of significance. But at the same time, the foundation or bedrock of any global nonproliferation effort must be an international safeguards regime with "safeguards" used in its broadest sense. The message of the raid on the Osirak Reactor is that we need to construct a sturdier safeguards structure than we now have. We can no longer pretend that all aspects of nuclear trade are acceptable by virtue of the assurances provided through the NPT. We can no longer pretend that a philosophy of maximizing the sale of nuclear materials to countries whose need for them is questionable, is a credible element in an effective nonproliferation policy. It is time to renew the United States commitment to irradicating this danger to mankind and to put principle above commercial considerations once and for all.

446 91 13-N 9 93

Article means that any nation can obtain assistance in building a weapons program under the guise of a peaceful nuclear development program without violating any of the provisions of the NPT. Moreover, even if a nation violates the NPT or any safeguards agreement, there are no mandated international sanctions.

The rapidly increasing capability of smaller nations to make nuclear weapons, and the absence of a world consensus on effective controls over transfers of nuclear technology or on measures to deal with the misuse of that technology prompted a number of us here in the Senate, including myself and the distinguished Chairman of this Subcommittee, to insist that the United States adopt a firm leadership position through tightening our own export policies and agreements, providing sanctions for violators of safeguarded agreements, and indicating a U.S. position on the direction that a revitalized international nuclear regime should take. The passage of the Nuclear Nonproliferation Act of 1978 brought the message home to nuclear suppliers and recipients alike that in the view of the United States, the prescriptions of the past were not working, the assurances of the present were inadequate, and a new and more effective nonproliferation regime had to be constructed on the foundation of the existing one.

It is not surprising that the NNPA has been controversial. Some of its specifics can no doubt be improved upon. But I believe that the philosophy behind the Act is sound, that our task must be to find

446 2J

13 N 100 43
13-1 10

The establishment of a new, world-wide nonproliferation regime cannot be done by one country alone. It must begin with an acceptance of certain general principles by supplier and recipient countries alike. It is singularly important to be able to slow significantly the present trend while we attempt to obtain an international consensus on the appropriate principles. For that reason, I wrote to President Reagan urging that he take immediate steps to reopen the nuclear suppliers conference to discuss specific proposals on tightening the international nonproliferation regime.

It is my belief that we are at a watershed time in dealing with this problem. The culmination of our efforts over the next year or two will determine whether we go down the path of allowing nuclear trade on a business-as-usual basis as before with the attendant hope that the materials will always remain in the hands of rational persons, or whether we finally decide on a world-wide basis that nuclear equipment, materials, and technology are to be put in a separate category from other commercial activities and treat them with the appropriate special precautions and restrictions. The Faustian Bargain was never clearer than it is today. We will either develop the institutions to control this dangerous technology or we may be destroyed by it.

446 21 [illegible] 111 94

BUCKLEY

MR. CHAIRMAN, MEMBERS OF THE SUBCOMMITTEE,

I APPEAR BEFORE THIS COMMITTEE TODAY TO DISCUSS THE ISSUE OF NUCLEAR NON-PROLIFERATION.

THE EVENTS OF RECENT DAYS HAVE DEMONSTRATED ONCE AGAIN THAT IT MUST REMAIN AN ABSOLUTELY CENTRAL OBJECTIVE OF UNITED STATES FOREIGN POLICY TO SEEK TO LIMIT THE SPREAD OF NUCLEAR EXPLOSIVES.

SINCE THE BEGINNING OF THE NUCLEAR AGE, THE EFFORT TO CONTROL THE SPREAD OF NUCLEAR EXPLOSIVES HAS BEEN AN ENDEAVOR THAT HAS ENJOYED BROAD BIPARTISAN SUPPORT. FOR ALMOST THREE DECADES AND THROUGH SEVERAL SUCCESSIVE U.S. ADMINISTRATIONS BOTH THE EXECUTIVE BRANCH AND THE CONGRESS HAVE WORKED CLOSELY TOGETHER IN DEFINING DESIRED U.S. DIRECTIONS IN THE INTERNATIONAL NUCLEAR FIELD, IN ESTABLISHING A FRAMEWORK FOR PEACEFUL NUCLEAR COOPERATION AND IN DEFINING THE MEASURES THAT MUST BE TAKEN TO HELP ASSURE THAT SUCH COOPERATION IS NOT PUT TO MISUSE.

AS YOU KNOW, WE ARE NOW ENGAGING IN INFORMAL CONSULTATIONS WITH VARIOUS CONGRESSIONAL LEADERS AND VERY SHORTLY WE SHALL BE ISSUING A STATEMENT OF THE ADMINISTRATION'S NUCLEAR NON-PROLIFERATION POLICY. AS THIS HAS NOT BEEN FORMALIZED AND PROMULGATED, I AM NOT IN A POSITION TO DISCUSS THE SUBSTANCE AT THIS TIME. NEVERTHELESS, I WOULD LIKE TO TAKE THIS OPPORTUNITY TO PROVIDE YOU WITH SOME GENERAL OBSERVATIONS AS TO THE WAY I BELIEVE THE UNITED STATES MUST APPROACH THE PROBLEM IN THE CURRENT CLIMATE.

THERE IS NO QUESTION THAT THE FURTHER SPREAD OF NUCLEAR EXPLOSIVES COULD HAVE SERIOUS ADVERSE IMPLICATIONS FOR THE SECURITY OF ALL NATIONS AND IMPORTANT IMPLICATIONS FOR OUR RELATIONS WITH OUR ALLIES, FRIENDS AND OTHER NATIONS. WHILE FORTUNATELY THERE ARE ONLY SIX STATES THAT HAVE DETONATED NUCLEAR EXPLOSIVES TO DATE, WE ALL KNOW THAT WE WILL LIVE IN A FAR LESS SECURE WORLD IF ADDITIONAL NATIONS ACQUIRE NUCLEAR EXPLOSIVES. SUCH DEVELOPMENT WILL HAVE ADVERSE EFFECTS ON THE STABILITY IN THE REGIONS INVOLVED; IT WILL SERIOUSLY COMPLICATE OUR OVERALL STRATEGIC POSTURE; IT WILL THREATEN MAN WITH THE SPECTRE OF A HOLOCAUST; AND IT ONLY CAN IMPEDE OUR ABILITY TO DERIVE THE FULL BENEFIT FROM THE PEACEFUL ATOM IN HELPING MEET OUR VITAL ENERGY NEEDS. I CAN ASSURE YOU THEREFORE THAT THE REAGAN ADMINISTRATION RANKS NUCLEAR NON-PROLIFERATION AS ONE OF ITS TOP FOREIGN POLICY ISSUES.

FRANKLY, I AM DEEPLY CONCERNED, HOWEVER, THAT SOME OF THE STRONG REACTIONS THAT HAVE OCCURRED TO THE RECENT ISRAELI STRIKE ON THE IRAQI RESEARCH REACTOR COULD DAMAGE THE VERY

446 71

13 A 12 45

13 - A 12

FABRIC OF INTERNATIONAL CONTROLS AND SAFEGUARDS THAT HAS PROVEN SO ESSENTIAL TO OUR NON-PROLIFERATION EFFORTS FOR SO MANY YEARS.

THIS IS THE TIME THAT WE MUST REAFFIRM OUR SUPPORT FOR THE RULE OF INTERNATIONAL LAW BETWEEN NATIONS, AND COMMIT OURSELVES TO EVEN STRONGER SUPPORT, THAN WE HAVE IN THE PAST, TO THE INTERNATIONAL NON-PROLIFERATION REGIME INCLUDING INTERNATIONAL SAFEGUARDS AND THE NPT.

AS YOU KNOW, FROM THE FIRST TIME THAT NATIONS STARTED TO COOPERATE WITH EACH OTHER IN THE CIVIL NUCLEAR FIELD, CONCURRENT EFFORTS WERE MADE -- LARGELY THROUGH U.S. LEADERSHIP -- TO DEVELOP A FABRIC OF CONTROLS TO HELP ASSURE THAT ASSISTANCE GIVEN IN THE CIVIL FIELD WAS NOT PUT TO MISUSE. ACCORDINGLY, UNDER U.S. LEADERSHIP, THE IAEA WAS FORMED IN 1957 AND, AGAIN UNDER U.S. LEADERSHIP, CONTINUED EFFORTS HAVE BEEN MADE TO STRENGTHEN THE IAEA'S SAFEGUARDS SYSTEM AND TO MAKE THE SYSTEM APPLICABLE TO AN INCREASING NUMBER OF COUNTRIES. ALSO, UNDER U.S. LEADERSHIP THE IAEA IS ENGAGED IN A CONTINUING PROGRAM OF SELF-ANALYSIS TO IDENTIFY DEFICIENCIES IN ITS SAFEGUARDS OPERATIONS AND IDENTIFY WHERE IMPROVEMENTS ARE DESIRABLE. MOREOVER, UNDER U.S. LEADERSHIP, THE NPT WAS NEGOTIATED AND CONCLUDED IN 1970 AND THERE ARE NOW 115 PARTIES TO THAT TREATY.

THIS IS NOT THE WHOLE STORY. THESE MULTINATIONAL INSTRUMENTS HAVE BEEN SUPPLEMENTED BY EFFORTS TO APPLY COMMON SUPPLIER CONTROLS TO NUCLEAR EXPORTS INCLUDING RESTRAINT ON SENSITIVE TECHNOLOGIES AND EQUIPMENT. THERE ARE BILATERAL CONTROLS OVER SELECTED ASPECTS OF THE FUEL CYCLE, SUCH AS REPROCESSING. IN ADDITION U.S. INTELLIGENCE ACTIVITIES HELP DETECT SUSPICIOUS OR TROUBLESOME ACTIVITIES OF PROLIFERATION CONCERN.

THESE STEPS THAT HAVE BEEN TAKEN ARE UNPRECEDENTED. FEW IF ANY INDUSTRIES ARE SUBJECT TO GREATER INTERNATIONAL INSPECTION AND CONTROL THAN THE NUCLEAR INDUSTRY.

THE IAEA SAFEGUARD SYSTEM OBVIOUSLY IS NOT FOOLPROOF AND ANY INFORMED CRITIC CAN IDENTIFY TECHNICAL IMPROVEMENTS THAT NEED TO BE ACHIEVED, PARTICULARLY IN THE AREA OF SAFEGUARDING MORE COMPLEX FACILITIES IN THE FUEL CYCLE. ALSO, FAR GREATER ATTENTION NEEDS TO BE DEVOTED TO IMPROVING SURVEILLANCE AND OTHER SAFEGUARDING TECHNIQUES. IN FOCUSING ON THE AGENCY'S WEAKNESSES WE SHOULD NOT IGNORE ITS REAL STRENGTHS. RATHER THAN JOINING THOSE WHO WOULD UNDERCUT THE IAEA, I BELIEVE WE MUST WORK TO STRENGTHEN IT.

446 71

13-N 13 93

WE ALSO REAFFIRM OUR STRONG SUPPORT FOR THE NPT. WE WILL ENCOURAGE ADDITIONAL COUNTRIES TO JOIN THAT TREATY, TO FORESWEAR NUCLEAR WEAPONS, AND TO PLACE THEIR ENTIRE CIVIL NUCLEAR PROGRAMS UNDER INTERNATIONAL SURVEILLANCE.

NUCLEAR FACILITIES ARE NOW SPREAD THROUGHOUT THE WORLD, AND NUCLEAR POWER IS VITAL TO THE ENERGY SECURITY OF MANY OF OUR CLOSE FRIENDS AND ALLIES. MOREOVER, NO NATION HAS A MONOPOLY ON SCIENTIFIC INVENTIVENESS. THE U.S. MUST REMAIN AN ACTIVE PARTICIPANT IN THE FIELD OF INTERNATIONAL NUCLEAR COOPERATION, AND WE MUST BE SENSITIVE TO THE ROLE OF NUCLEAR POWER IN REDUCING DEPENDENCE ON IMPORTED OIL. WE SIMPLY CANNOT AFFORD TO PENALIZE THE TRUSTWORTHY AND RESPONSIBLE NATIONS OF THE WORLD BECAUSE OF THE NUCLEAR ADVENTURISM OF A FEW COUNTRIES.

HAVING MADE THESE POINTS -- MR. CHAIRMAN -- I BELIEVE WE MUST RECOGNIZE THAT NO EFFECTIVE NON-PROLIFERATION POLICY CAN BE MECHANISTIC IN ITS APPLICATION. NEITHER CAN THE NPT NOR THE IAEA EVER SERVE AS OUR ONLY PROTECTIVE MEASURES NOR BE USED AS A PRETEXT TO ALLOW OTHERWISE WORRISOME DEVELOPMENT TO OCCUR. AS VITAL AS THEY ARE, THESE IMPORTANT INSTRUMENTS MUST BE REINFORCED AND SUPPLEMENTED BY PRUDENT BILATERAL EXPORT POLICIES, GREATER SUPPLIER STATE COOPERATION AND FAR MORE RIGOROUS EFFORTS IN REDUCING THE POLITICAL MOTIVATIONS THAT PROMPT STATES IN SENSITIVE REGIONS TO TOY WITH THE NUCLEAR EXPLOSIVES OPTION.

IT IS IN THIS SPIRIT THAT THE ADMINISTRATION IS APPROACHING THESE ISSUES, AND I WELCOME THIS OPPORTUNITY TO APPEAR BEFORE THIS COMMITTEE.

I KNOW THAT YOU WILL HAVE A VARIETY OF QUESTIONS ABOUT THE NEW NUCLEAR NON-PROLIFERATION POLICY THAT THE ADMINISTRATION IS SHAPING. IT CLEARLY WOULD NOT BE APPROPRIATE FOR ME TO ANTICIPATE THE PRESIDENT'S ANNOUNCEMENT BY DISCUSSING THE NEW POLICY PUBLICLY ON THIS OCCASION.

* * * * * * * * *

38

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד	ט ל ג ר מ ט ב ר ק
	דף 1 מתוך 1 דפים
	סדוג בטחוני סודי
	דחיפות דחוף
	תאריך וז"ח: 24 1150 יוני 81
	מס' מברק 442

אריאל

ממנכ"ל, מצפ"א

1. הבקר נערכו בגבעת הקפיטול שתי מסיבות עתונאים בהן הכריזו הסנטורים פקוד ג'קסון ובושביץ והמורשים לונג ולנט על קיום רוב בשני הבתים אשר יתמוך ב - Resolution of disapproval נגד העיסקה הסעודית.

2. ברור שאין זה סוף פסוק. גם ה - Resolution עצמו נתן להגיש רק לאחר ההודעה הרשמית לקונגרס על העיסקה. עד אז, וכמובן לאחר מכן, ינסה הממשל לקעקע את הקואליציה הדו-מפלגתית שנוצרה.

3. יחד עם זאת ההתארגנות בשני הבתים מרשימה ביותר. 54 סנטורים מתוכם 20 רפובליקנים חתמו עד אמש. במהלך מסיבת העתונאים הכריז פקוד כי 4 נוספים הבטיחו לו להצטרף. בביה"נ ההלוקה היא - 59 רפובליקנים ו- 165 דמוקרטים. קלארנס לונג סיפר במסיבת עתונאים המשותפת עם לנט כי 75 מורשים נוספים העדיפו שלא לחתום לפני שההודעה על העיסקה תוצג בפני הבית אולם הבטיחו לו נאמנה כי מנוי וגמור עמהם להצביע נגדה.

4. בשני הבתים הפרופורציה של הרפובליקנים גבהה מדו שציפו לה היוזמים. בולטת גם העובדה שמסיבת העתונאים בטנט קויימה ע"י שלושה רפובליקנים ודמוקרט אחד שהשקפת עולמו בנושאים אסטרטגיים קרובה לזו של הממשל וכי גם בביה"נ היוזמה מאוזנת ומשותפת לשני האגפים.

5. אין ספק כי להתפתחויות שפורסמו היום תהיה השלכה משמעותית על המשך המערכה סביב העיסקה. ערב הגשת ההודעה הבלתי פורמלית העביר הקונגרס לממשל מסר חד-משמעי.

ליאור

שרה רדה שרה מנט מלא מלפנו רלמרב מאר רם אמן

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סדוג בטחוני עודי	
דחיפות	
תאריך דז"ח 24 יוני 1358	
מס' מברק 491	

מישרד החוץ בלמ"ד

מאנכל, מלפסל.

משיחה עם סנטור צונגאס.

הערתי תשומת לבו כי התבטאותו כנגד ראש הממשלה אישית במהלך הדיונים בסנט היתה לא רק פוגעת ומיותרת אלא אף חסרת כל בסיס עובדתי. הפעולה נגד הכור זכתה לתמיכה נרחבת וכמעט אוניברסלית בישראל ולכן, תהיה עמדתו לגביה אשר תהיה, היא מבטאת באופן ברור סנטימנט רחב ואינה מדיניות פרטית של רוה"מ.

צונגאס השיב כי כידיד המוכיח עצמו בסנט בצורה עקבית הוא נוטל לעצמו זכות לבקר החלטות שלנו כאשר הן אינן מקובלות עליו.

הוא התרשם כי הפעולה בישראל הייתה קונ רטברטיאלית יותר מכפי שאני מציג זאת ולכן נקט בלשון שנקט.

הערתי כי במהלך מערכת בחירות טבעי שחשמענה האשמות הדדיות סביב כל נושא נתון ליאור שמכאן המקנה שהסיק.

לגופו של ענין אמר צונגאס כי יתכן והוא עצמו היה פועל כפי שפעלנו אנחנו אולם הוא רוצה שנהיה מודעים לכך שבעקבות הפעולה נוצר משבר אימון חמור בין הצבור האמריקני לביננו. הודעותינו ההגלו כמוגזמות ולא בדוקות וטיעוניגו שהיו לדבריו בבחינת - "shooting from the hip" הוכחו כקלים מדי לסתירה. מומחי המחקר של הקונגרס מיצו ההזדמנות להוכיח ידע ולערער קביעות של מדינה בעלת רקורד מוצק. הוא עצמו ולהערכתו גם עמיתיו התקשו לקבל כמובנים מאליהם נימוקים שהעלינו באוזר יותר ונוצר - resentment שגרם לנו נזק מיותר.

בסיום אמר צונגאס שיעשה בועדה כמיטב יכולתו למייע בחידוש אספקת המטוסים. הבטיח לשוחח בנדון עם סנטור פל כדמוקרט הבכיר.

ליאור

37

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

מ ר ס ט	מ ב ר ק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סודג בטחוני בלמ"ס	
דחיפות	
תאריך רז"ח 24 1427 יוני 81	
מס' מברק 440	

מיושם המברק

מנכ"ל, מצפ"א

העיסקה הסעודית.

רצ"ב רשימות מעודכנות של דחותמים על יוזמת פקוד-ג'קסון /-
לונג-לנט.

ליאור

11 7 Jun 2 78

FOR IMMEDIATE RELEASE
Wednesday, June 24, 1981

CONTACT: ETTA FIELEK
202/224-9058

FIFTY-FOUR SENATORS ASK PRESIDENT TO
CANCEL SAUDI ARMS SALE

WASHINGTON---A majority of U.S. Senators, led by Senator Bob Packwood, R-Oregon, have asked President Reagan to forego an imminent arms sale to Saudi Arabia.

Fifty-four senators cosigned a letter to the President today, even as the Administration was preparing to notify the Congress of its intent to sell the additional military equipment to Saudi Arabia. The Saudis have requested an enhancement package for F-15 and AWACS planes.

According to the letter, "It is our deep belief that this sale is not in the best interest of the United States, and therefore recommend that you refrain from sending this proposal to the Congress."

Packwood, in gathering support for the message to the President, cited several reasons why the United States should not consider the sale, including the fact that Saudi Arabia doesn't have military personnel to operate and maintain sophisticated planes.

(MORE)

11 Jul 3 43

"More important, though, is the fact that the Saudis have not chosen a constructive role in the Camp David process. They have displayed a hostility that must be interpreted as their deliberate intention to promote continued instability in the Middle East," the Oregon senator said.

"In addition, the F-15 enhancement and AWACS package would mean providing the Saudis with sophisticated technology that could jeopardize our national security.

"Let's think about which nations have been seriously committed to negotiating peace in the Middle East and which have not shared that commitment ," Packwood said.

-30-

The 54 senators' letter to the President with the list of co-signers is attached.

BOB PACKWOOD
OREGON

11 7 and 4 43 Page 3

United States Senate

WASHINGTON, D.C. 20510

June 24, 1981

President Ronald Reagan
The White House
Washington, D.C. 20500

Dear Mr. President:

We are writing today to express our deep concern over the Administration's intent to sell the F-15 enhancement and AWACS package to Saudi Arabia. It is our strong belief that this sale is not in the best interest of the United States, and therefore recommend that you refrain from sending this proposal to the Congress.

Cordially,

BOB PACKWOOD

HENRY JACKSON

RUDY BOSCHWITZ

DAVID PRYOR

WILLIAM V. ROTH, JR.

DANIEL INOUYE

ROGER JEPSEN

HOWELL HEFLIN

ARLEN SPECTER

CARL LEVIN

11 Jun 5 43

LARRY PRESSLER

JIM SASSER

ALFONSE D'AMATO

DENNIS DeCONCINI

PAULA HAWKINS

WILLIAM PROXMIRE

JOHN HEINZ

LAWTON CHILES

DAVID DURENBERGER

HARRISON A. WILLIAMS, JR.

WILLIAM S. COHEN

WENDELL H. FORD

JOHN C. DANFORTH

BILL BRADLEY

LOWELL P. WEICKER

ALAN DIXON

EDWARD M. KENNEDY

PAUL SARBANES

HOWARD CANNON

GEORGE MITCHELL

CHRISTOPHER J. DODD

JAMES EXON

HOWARD METZENBAUM

DANIEL MOYNIHAN

QUENTIN N. BURDICK

DONALD RIEGLE

THOMAS F. EAGLETON

JOSEPH R. BIDEN

EDWARD ZORINSKY

SPARK M. MATSUNAGA

ORRIN G. HATCH

MAX BAUCUS

ROBERT W. KASTEN, JR.

GARY HART

JOHN GLENN

PAUL TSONGAS

MARK ANDREWS

ALAN CRANSTON

S.I. (SAM) HAYAKAWA

ALAN K. SIMPSON

WALTER D. HUDDLESTON

SLADE GORTON

CHARLES E. GRASSLEY

DAVID L. BOREN

11 Pres 7 43

REPUBLICAN CO-SIGNERS OF LETTER

TO THE PRESIDENT

1. ANDREWS
2. BOSCHWITZ
3. COHEN
4. DANFORTH
5. D'AMATO
6. DURENBERGER
7. GORTON
8. GRASSLEY
9. HATCH
10. HAWKINS
11. HAYAKAWA
12. HEINZ
13. JEPSEN
14. KASTEN
15. PACKWOOD
16. PRESSLER
17. ROTH
18. SIMPSON
19. SPECTER
20. WEICKER

11 7 and 8 92

DEMOCRATS WHO ARE CO-SIGNERS OF

LETTER TO THE PRESIDENT

1. BAUCUS
2. BIDEN
3. BOREN
4. BRADLEY
5. BURDICK
6. CANNON
7. CHILES
8. CRANSTON
9. DeCONCINI
10. DIXON
11. DODD
12. EAGLETON
13. EXON
14. FORD
15. GLENN
16. HART
17. HEFLIN
18. HUDDLESTON
19. INOUYE
20. JACKSON
21. KENNEDY
22. LEVIN
23. MATSUNAGA
24. METZENBAUM
25. MITCHELL
26. MOYNIHAN
27. PROXMIRE
28. PRYOR
29. RIEGLE
30. SARBANES
31. SASSER
32. TSONGAS
33. WILLIAMS
34. ZORINSKY

11 Jun 9 43

IV

97TH CONGRESS
1ST SESSION

H. CON. RES. 118

Disapproving the proposed sale to Saudi Arabia of five airborne warning and control aircraft (AWACS) and conformal fuel tanks and air-to-air missiles for sixty-two F-15 fighter aircraft.

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

APRIL 27, 1981

Mr. LONG of Maryland submitted the following concurrent resolution; which was referred to the Committee on Foreign Affairs

JUNE 12, 1981

Delete sponsor: Mr. KASTENMEIER

JUNE 22, 1981

Additional sponsors: Mr. ADDABBO, Mr. WAXMAN, Mr. ALBOSTA, Mr. FOGLIETTA, Mr. RICHMOND, Mr. DIXON, Mr. CLAY, Mr. WEISS, Mr. PEPPER, Mr. YATES, Mr. HARKIN, Mr. SCHEUER, Mr. AuCOIN, Mr. DORGAN of North Dakota, Ms. MIKULSKI, Mr. LEHMAN, Mr. RANGEL, Mr. FRANK, Mr. KASTENMEIER, Mr. BRODHEAD, Mr. BIAGGI, Mr. BARNES, Mr. D'AMOURS, Mr. ATKINSON, Mr. EDGAR, Mr. WEAVER, Mr. MILLER of California, Mr. TRAXLER, Mr. DOWNEY, Mr. EDWARDS of California, Mr. FROST, Mr. FLORIO, Mr. OTTINGER, Mr. MARKEY, Mr. SANTINI, Mr. MAVROULES, Mr. GARCIA, Mr. WYDEN, Mr. LeBOUTILLIER, Mr. FORSYTHE, Mr. MARKS, Ms. FIEDLER, Mr. STARK, Mr. DOUGHERTY, Mr. MOFFETT, Mr. MITCHELL of Maryland, Mr. WOLPE, Mr. COELHO, Mr. BLANCHARD, Mr. LENT, Mr. ANDERSON, Mr. BENJAMIN, Mr. BINGHAM, Mr. BONER of Tennessee, Mr. BONIOR of Michigan, Mr. BROWN of California, Mr. PHILLIP BURTON, Mr. CARMAN, Ms. CHISHOLM, Mrs. COLLINS of Illinois, Mr. COURTER, Mr. DeNARDIS, Mr. DORNAN of California, Mr. DWYER, Mr. DYMALLY, Mr. DYSON, Mr. ECKART, Mr. FASCELL, Mr. FAZIO, Ms. FERRARO, Mr. FORD of Tennessee, Mr. FOWLER, Mr. GEJDENSON, Mr. GILMAN, Mr. GORE, Mr. GREEN, Mr. HALL of Ohio, Mr. HENDON, Mr. HOWARD, Mr. JACOBS, Mr. KILDEE, Mr. LEVITAS, Mr. LOWERY of California, Mr. LOWRY of Washington, Mr. LUNDINE, Mr. McGRATH, Mr. McHUGH, Mr. MATSUI, Mr. MATTOX, Mr. MINISH, Mr. MOAKLEY, Mr. OBERSTAR, Mr. PANETTA, Mr. PEYSER, Mr. RATCHFORD, Mr. RINALDO, Mr. ROE, Mr. ROYBAL, Mr. SCHUMER, Mr. SENSENBRENNER, Mr. SHAN-

11 Plus 10 43

NON, Mr. SYNAR, Mr. SABO, Mrs. SCHROEDER, Mr. UDALL, Mr. VENTO, Mr. WIRTH, Mr. YATRON, Mr. YOUNG of Missouri, Mr. AKAKA, Mr. ANNUNZIO, Mr. ARCHER, Mr. ASHBROOK, Mr. ASPIN, Mr. BAILEY of Pennsylvania, Mr. BEDELL, Mr. BEVILL, Mr. BOLAND, Mr. BOLLING, Mr. BONKER, Mrs. BOUQUARD, Mr. BREAUX, Mr. BROWN of Colorado, Mr. JOHN L. BURTON, Mrs. BYRON, Mr. CHAPPELL, Mr. CHAPPIE, Mr. COLLINS of Texas, Mr. CONYERS, Mr. CORCORAN, Mr. JAMES K. COYNE, Mr. WILLIAM J. COYNE, Mr. PHILIP CRANE, Mr. CROCKETT, Mr. DASCHLE, Mr. DELLUMS, Mr. DONNELLY Mr. DREIER, Mr. DUNN, Mr. EARLY, Mr. EDWARDS of Oklahoma, Mr. ENGLISH, Mr. ERTEL, Mr. EVANS of Georgia, Mrs. FENWICK, Mr. FISH, Mr. FITHIAN, Mr. FOLEY, Mr. FORD of Michigan, Mr. FRENZEL, Mr. FUQUA, Mr. GLICKMAN, Mr. GOLDWATER, Mr. GRADISON, Mr. GRAY, Mr. GUARINI, Mr. HATCHER, Mr. HAWKINS, Mrs. HECKLER, Mr. HEFTEL, Mr. HERTEL, Mr. HOLLENBECK, Mrs. HOLT, Mr. HORTON, Mr. HUGHES, Mr. HUNTER, Mr. IRELAND, Mr. HOYER, Mr. JONES of North Carolina, Mr. KEMP, Mr. KOGOVSEK, Mr. KRAMER, Mr. LAFALCE, Mr. LANTOS, Mr. LEE, Mr. LELAND, Mr. LONG of Louisiana, Mr. LUKEN, Mr. MICA, Mr. MINETA, Mr. MOLINARI, Mr. MOTTL, Mr. NEAL, Mr. NOWAK, Mr. PATTERSON, Mr. PAUL, Mr. PEASE, Mr. PERKINS, Mr. PORTER, Mr. PURSELL, Mr. REUSS, Mr. RODINO, Mr. ROEMER, Mr. ROSENTHAL, Mrs. ROUKEMA, Mr. ROUSSELOT, Mr. ST GERMAIN, Mr. SAWYER, Mrs. SCHNEIDER, Mr. SHAMANSKY, Mr. SHAW, Mr. SIMON, Mr. SMITH of New Jersey, Mr. SOLARZ, Mr. STUDDS, Mr. TAUZIN, Mr. TRIBLE, Mr. VOLKMER, Mr. WALGREN, Mr. WASHINGTON, Mr. WATKINS, Mr. WEBER of Minnesota, Mr. WHITEHURST, Mr. WILLIAMS of Ohio, Mr. WILLIAMS of Montana, Mr. WILSON, Mr. WINN, Mr. WORTLEY, Mr. YOUNG of Alaska, and Mr. ZEFERETTI, Mr. Hyde, Mr. Shelby, Mr. Beilenson.

CONCURRENT RESOLUTION

Disapproving the proposed sale to Saudi Arabia of five airborne warning and control aircraft (AWACS) and conformal fuel tanks and air-to-air missiles for sixty-two F-15 fighter aircraft.

1 *Resolved by the House of Representatives (the Senate*
2 *concurring)*, That the Congress objects to the proposed sale
3 to Saudi Arabia of five airborne warning and control aircraft
4 (AWACS) and conformal fuel tanks and air-to-air missiles for

1 sixty-two F-15 aircraft pursuant to section 36(b)(1) of the
2 Arms Export Control Act.

O

39

אחיב

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ש ר ק ם - ח י ר ח -

דף ... מתוך ... דפים

סוג בטחוני ... סודי

דחיפות ... מיידי

תאריך דז"ח: 241100 יוני

מס' מברק: 435

ממנכ"ל

ממקור ששמע אישית את הדברים:

אד מיס, בתדרוך סגור, מסר אתמול כי לממשל אין ספק שישראל הפרה את החוק בהשתמשה במטוסים אמריקאניים בפעולה בעיר, שכן היא לא היתה לצרכי הגנה. יחד עם זאת, ציין מיס שהנשיא ישתמש בסמכות הנתונה לו בחוק לוותר על הסנקציה הקבועה בחוק לגבי הפרתו ויבקש כי אספקת המטוסים תמשך; לפי הערכתו זה יקרה בחדש הבא.

נחושתן.

[illegible]

ארכיון

שיחת שר החוץ עם שגריר ארה"ב
נערכה ב-24 ליוני 1981

לואיס ביקש לקיים שיחה בלתי פורמלית עם שר החוץ ושר החוץ קיבל אותו בלשכתו בתל-אביב.

לואיס פתח ואמר שביקש לקיים את השיחה הזאת בצורה לא פורמלית כדי לשוחח עם שר החוץ על המתרחש במישור היחסים בין ישראל לארה"ב. לואיס הזכיר שעל רקע מצב היחסים הנוכחי ידוע לו שהשגריר עברון מקיים שיחות עם מספר אישי מימשל, וציין שהוא מקווה שנוכל לשתף אותו בתוצאות שיחותיו של השגריר. לואיס העיר שנוצרו צלקות מספר ואלה צריכות להגליד במהרה. לואיס המשיך שהנשיא ריגן הציג את הבעיה שנוצרה בצורה כנה ואמיתית, והדילמה שבה היה נתון היתה אמיתית. אותו דין לגבי המזכיר הייג. לואיס המשיך וציין שבהנחה שהליכוד ימשיך בשלטון נראה לו שיהיה צורך להגיע לצורה (בלועזית style) שונה של מערכת יחסים בין ישראל וארה"ב כשמדובר בטפול בנושאים רגישים. זאת כדי לקיים את האמינות והאינטימיות שנפגעה כתוצאה מן האירועים האחרונים, בעקבות פרשת הכור בבגדד. התחלנו בדיאלוג אסטרטגי שקט, וההתחלה נראתה כבעלת סיכויים טובים. אינני יודע, המשיך לואיס, אם חלה איזו שהיא נסיגה בנושא זה מבחינתה של וושינגטון.

לואיס פירט את ניתוח הבעיות כפי שהוא רואה אותן:

בהזדמנויות שונות שהשגריר לואיס עצמו או שליח מיוחד שבא מארה"ב כגון לינוביץ, או חביב או המזכיר ואנס קימו שיחה סודית בנושאים רגישים, סוכם באותה שיחה שהדבר ישאר סגור ומוגבל למשתתפים. מציאות זו נשארה שרירה וקיימת זמן מה, אולם לאחרונה השתנתה ותוכן הדברים דולף לאחרונה לתקשורת הזרה, ולפעמים הדבר קורה מייד לאחר השיחה. ריבוי המקרים גרם לכרסום באמינות, המשפיעה על גורמים בוושינגטון. נכון, המשיך לואיס, שהאשמה איננה תמיד בצד הישראלי והדבר קרה גם בוושינגטון. אולם התוצאה הבלתי נמנעת היא שכאשר מגיעים לחילופי דברים בנושאים רגישים ביותר הצד האמריקאי יהיה מוגבל וזהיר יותר כתוצאה מדליפות כאלה. הדיאלוג בהכרח שיכנס לקפאון של משבר האמינות. יתכן שכתוצאה משיחת לואיס עם ראש הממשלה בדצמבר 1980 חלה הקפאה כמעט מוחלטת בהתיחסותנו לנושא הגרעיני. לואיס מסיק מכך בדיעבד שמצדנו קרה הדבר משום שישראל לא רצתה לקבל אזהרות מהצד האמריקאי או שמא חששה שהדברים ידלפו, ולכן נמנעה מלספר על כוונתה לגבי הכור.

נושא אחר שביקש לואיס להעלות הוא התהליך המדיני. לואיס העלה את המחשבה שיש לפתח דו-שיח לשם העלאת רעיונות ומחשבות על המשך מו"מ בנושא האוטונומיה. הוא ציין שמוטב שארה"ב תקבל מישראל רעיונות בנושא זה, זמן מה לפני ביקור ראש הממשלה בארה"ב בספטמבר. אם לא ננהג כך יווצרו קשיים ביחסים בין ארה"ב לבין ישראל ומצרים כאשר יתגבש מו"מ האוטונומיה. קיים צורך לשמוע מישראל והדבר חשוב ביחוד מכיון שהנשיא ריגן, שאיננו מומחה גדול באזור המזה"ת, יהיה נכון לשמוע וללמוד. האינסטינקטים של הנשיא הם טובים אך צריך להכינו לקראת המו"מ.

לואיס חזר לענין הפצצת הכור והזכיר שהחליף דברים עם סגן שהב"ט מרדכי ציפורי בנושא זה. הוא הציב לצפורי שאלה היפוטטית: כבני ברית האם נראה לו שאפשר יהיה להגיע לשלב שבו כל צד ירגיש מספיק בטוח בצד שכנגד כדי להתיעץ עמו ברצינות על פעולה מעין זו, שיש לה השלכות כה חשובות לאינטרס הלאומי של שני הצדדים גם יחד?

2/...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

התגובה בוושינגטון בנקודה זאת לפי הערכתו של לואיס היתה שגם אם ישראל הרגישה שהענין דחוף והצדיק את הפעולה, הרי שלא נגע הדבר בלעדית לאינטרס הישראלי, ולא רק הוא הושפע מן ההפצצה. נפגעו גם האינטרסים של ארה"ב והמימשל עסק שלושה שבועות באיתור והגבלת הנזק שנגרם על-ידי הפעולה. מכיון שניזוקו האינטרסים האמריקאיים בצורה כה משמעותית, לפחות בטווח הקצר, היה צורך בהתיעצות מוקדמת מצד ישראל. לואיס הודה שאיננו יודע איך מתגברים על בעית שמירת הסודיות, אך תגובתו של הנשיא מלמדת שהתיחסותה של ארה"ב הושפעה רבות מפעולת ישראל. לואיס המשיך והעיר כי יש משהו לוקה במערכת יחסים שבה אחד הצדדים פועל כפי שפעלה ישראל ומשאיר לארה"ב את הטיפול בתוצאות הפעולה. גישתו הבסיסית של המימשל לא השתנתה במאומה אך נוצרו שאלות ותהיות. אם לא ימצא איזה שהוא מכניזם שיקנה מספיק בטחון במקרים כאלה הרי שהפצעים שנוצרו לא יגלידו במהרה.

שר החוץ הודה ללואיס על הכנות שבה הציג את דבריו. בשאלת האמינות שר החוץ העיר שמדובר בחולשה של משטר דמוקרטי כשלנו ואולי זאת היא חולשה משותפת לכל הדמוקרטיות. כולנו מודאגים מהתופעה הזאת לא רק בשל השפעתה על היחסים עם ארה"ב. שה"ח ציין שהוא אישית סובל ממציאות זו, ואולי/אם זה ענין של אופי. מכל מקום הכרחי למצוא דרכים להתגבר על הבעיה.

לואיס הגיב שתופעה שהפריעה לו בכך שלאחר 4 שנות נסיון חל שינוי במערכת הטפול ביחסים ובשיחות סודיות עם ממשלת ישראל. בעבר קיים שיחות סודיות ורגישות ויצא בהרגשה ובבטחון שהדבר ישאר מוגבל כפי שסוכם. אולם בשנה האחרונה נוכח לדעת שלאחר פגישות, במיוחד עם ראש הממשלה, אומנם נערך רישום של השיחה ואין לו טענה בשל כך, אך לאחר מכן הסתבר שהפרוטוקול או חלקים ממנו מקריאים אותם בישיבות ממשלה. ברור שאז לא נשארים הדברים במסגרת הסודיות שסוכם עליה. שיחות כאלה מוטב שלא יוקראו בישיבות קבינט הממשלה. לואיס המשיך והעיר שהוא מחפש דרך לפתור בעיה זו. שה"ח השיב שרה"מ הוא דמוקרט מסור במלוא מובן המילה והוא מאמין שעליו לשתף את חברי הממשלה בכל הפרטים. העובדה שהדברים דלפו אחר כך היא שיוצרת את הבעיה. שה"ח הביע את התקוה שאם הליכוד ישאר בשלטון יהיה צורך להתגבר על הבעיה הזאת.

שה"ח המשיך שבענין אמינות אין לו ספק שמאוד חשוב לרה"מ שיתקיימו מיטב היחסים עם ארה"ב. אולם יש מקרים יוצאים מן הכלל. אם לדבר בכנות לגבי שאלת הפצצת הכור, נשאלת השאלה אם אפשר היה למסור לארה"ב התראה מוקדמת? אפשר לשתף את ארה"ב רק אם ההחלטה היתה שלא לפעול נגד הכור. זאת משום שעמדת ארה"ב בכל מקרה תהיה שלילית והיו חוזרים אלינו עם הבקשה שלא לפעול. לואיס היה מדווח לוושינגטון וחוזר עם פניה של הנשיא ושל המזכיר: למען השם אל תעשו מה שבדעתכם לעשות. במקרים כאלה תועמד ממשלת ישראל בדילמה קשה. ברור שזאת לא שאלה של אמינות.

לואיס השיב שאיננו מאמין שהנשיא והמזכיר היו אומרים לישראל: אסור לכם כך וכך. אלא היו טוענים שאם מיצתה ישראל את כל הדרכים, היא משוכנעת שהאינטרס החיוני שלה נתון בסכנה הרי שארה"ב לא תשפוט מה הם המקרים שבהם כרוכה הגנה עצמית של ישראל בדרג העליון. לכן אילו הזכירה ישראל בשלושת החודשים האחרונים לארה"ב את הנושא ומסבירה לה: אם לא יעשה משהו בהקדם לא תהיה לנו ברירה אלא לפעול נגד הכור, בלי לפרט את אופי הפעולה, היתה ארה"ב בודאי מגיבה בשלב ראשון בבקשה ותחינה שלא לפעול אלא לתת לה הזדמנות לפעול במישור הדיפלומטי.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ישראל יכולה היתה להגיב: בבקשה, אך לא נותר זמן לכך. אז היתה ארה"ב עושה את שלה, חוזרת ומדווחת לישראל, ישראל היתה מגיבה שמה שנעשה איננו מספיק, אך בכל מקרה ההחלטה ושיקול הדעת נתון בידי ישראל בסופו של דבר. במקרה כזה לא היה נותר לארה"ב case לגיטימי שישראל הפתיעה אותה. לואיס המשיך שלו אישית נדמה שה-case של ישראל היה טוב אך המימשל החדש בוושינגטון לא הספיק להכנס לפרטי הבעיה של הכור בעיראק. מדובר בנושא המשפיע על האינטרס האמריקאי בצורה מאוד ממשית, וארה"ב היתה נתונה באיזה שהוא תהליך דיפלומטי ולכן צריך היה לתת לה הזדמנות לבחון איך תשפיע הפעולה על האינטרס האמריקאי. שר החוץ הגיב שאילו מסרנו לארה"ב על כוונתנו היינו מעמידים אותה במצב קשה. זאת משום שאילולא חזרה ארה"ב והגיבה בצורה קטגורית בתביעה שלא לפעול, היתה חוששת שביום מן הימים תהיה ממשלה בישראל שתגיד לממשלת ארה"ב הנה מסרנו לכם מה כוונתנו ואתם לא התנגדתם. לואיס הגיב שתופעה זו קיימת ממילא. הנה רק אתמול יצא הספור על המסמך מדצמבר 1980. ההפתעה הישראלית לא עזרה לארה"ב כלל.

שר החוץ העיר שאיננו יודע איך היתה מערכת היחסים במלחמת ששת הימים. לואיס השיב שזו דוגמא טובה. ישראל עיכבה פתיחת המלחמה במשך זמן ניכר, אולי לא במידה שהיתה רצויה לארה"ב, אך ניתנה לארה"ב שהות ואזהרה מספקת. כאשר יצאה ישראל למלחמה לא היתה לנשיא ג'ונסון הרגשה שלא קיבל אזהרה מישראל. דומה שאפילו היתה אנחת רווחה בוושינגטון. לא היתה הרגשה של הפרת אימון והפתעה, כיון שקוים דו-שיח בין ישראל לארה"ב הלאה על האלטרנטיבות השונות הפתוחות בפני ישראל. במקרה של הכור אומנם הבהיר ראש הממשלה ללואיס לפני כשנה שמדובר באיום חמור מאוד לבטחון ישראל, שצריך לסלקו, אך גורמי המודיעין האמריקניים מעולם לא הסכימו עם עמדת ישראל לגבי הזמן והעיתוי, והיה פער בהערכות מודיעין. אם כי הבינו את חומרת הענין, לא העריכו אל נכון את מימד הדחיפות שפעל בצד הישראלי. אילו הבחינו בכך בצורה ברורה יותר היו פועלים במשנה דחיפות ומכפילים את המאמצים. גם הבחירות בצרפת נכנסו לתמונה והשפיעו עליה. אין ספק שוושינגטון היתה מופתעת באמת מן הפעולה, מימשל כמו זה הנוכחי איננו אוהב להיות מופתע. שר החוץ הגיב שאיש איננו אוהב להיות מופתע, והסכים שאכן זו בעיה קשה. לא מגיע לה לארה"ב להיות מופתעת אך יש דברים יוצאים מן הכלל. בשובו לנושא האוטונומיה המשיך שה"ח ושאל האם יש חשיבה בנושא זה מצד האמריקאים?

לואיס השיב שיש התחלות של חשיבה והכנת ניירות. חשוב שארה"ב תשמע מישראל לפני שיתגבשו המחשבות בוושינגטון. לא סוכם דבר עדיין, וימתינו עד הבחירות בישראל. לואיס שאל להערכת השר בענין זה, במקרה שתתחלף הממשלה בישראל. שר החוץ השיב שאיננו חושב שיהיה שינוי משמעותי. לואיס אמר שסאדאת מגיע לוושינגטון בתחילת אוגוסט, ודאי יבוא עם רעיונות והצעות כיצד לדחוף קדימה את המשא-ומתן. לכן הוא ממליץ שישראל תקיים שיחות עם ארה"ב ואולי גם עם מצרים עוד לפני שסאדאת מגיע לארה"ב. טוב יהיה כאשר הנשיא ריגן ישמע דברים מסאדאת יהיה מודע כבר לעמדתה וגישתה של ישראל בנושא זה. שר החוץ הסכים והוסיף שאכן לא נותר זמן רב. השר המשיך שקיימת בעיה נוספת עם מצרים. יש לנו ידיעות שהמצרים מאוד פעילים בוושינגטון בצורה שלילית ביותר נגד ישראל. כן פועלים באותו כוון בתוך ועידת אחא והדבר מוזכר גם בעתונות המצרית. השר המשיך שאם סאדאת יבין וישתכנע שנגרם נזק של ממש ביחסי ישראל-ארה"ב יתכן שדבר זה ידחף אותו לנקיטת עמדה בלתי קונסטרוקטיבית, והתהליך כולו יהיה נתון בקשיים ממשיים.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לואיס השיב שאין לו ספק שסאדאת ירגיש שהוא נזוק ונפגע מפעולת ישראל נגד הכור העיראקי הרבה יותר מכפי שהיה מוכן להודות. הדבר נובע לא רק מעצם הפעולה, אלא בגלל מפגש אופירה והשפעתו על יחסיו של סאדאת עם מדינות ערב. סאדאת היה מאוד נבוך מן הפעולה. לואיס הסביר שהמימשל המצרי ניסה להעריך התגובות בשכבות השונות באוכלוסיה המצרית כולל בצבא והגיע למסקנה שהתגובות אינן מוגבלות לישראל, אלא היו מכוונות גם נגד סאדאת עצמו. נקודה זו הוסיפה לדאגתו של סאדאת. לואיס המשיך ואישר שהפעילות הדיפלומטית של המצרים היתה מאוד קיצונית אך היא נועדה לאזן את מה שעוללה ישראל למצרים. לואיס הוסיף שבכל הכנות הוא חושב שסאדאת עד היום לא מצליח להבין מדוע הוזמן לאופירה, כשראש הממשלה ידע שהוא הולך לעשות מה שעשה בעיראק. אולי הדבר תוכנן כך, שאל לואיס? מתהלכת תיאוריה במצרים שישראל עושה דברים שמגמתם להקשות על מצרים לצאת מבדידותה על מנת להשאיר אותה (את מצרים) ביחד עם ישראל וארה"ב. הערכה קונספירטוריאלית זאת ניזונה על-ידי מפגש אופירה. הם אומרים שבגין ידע שזאת תהיה תוצאת המפגש באופירה ושמצרים תהיה מבודדת עוד יותר, ולכן הזמין את סאדאת לאופירה. לואיס העיר שתופעה זו מדאיגה אותו מאוד. כן הסכים עם הערכת שר החוץ שסאדאת הגיע למסקנה שארה"ב וישראל התרחקו זו מזו, הוא ינצל את הדבר, ולכן חשוב שהצלקות יבריאו בכל ההקדם.

שה"ח הסכים עם לואיס שלמען תהליך השלום אכן חשוב לתקן את מה שאירע. השר הוסיף שקיים אספקט אחר לבעיה. סאדאת רוגז לא כל כך על השלכות מפגש אופירה כמו מן התדמית המחודשת של ישראל חזקה כפי שהופיעה עלבימת המזרח התיכון כתוצאה ממלחמת ששת הימים.
לואיס הגיב
ששני הגורמים גם יחד פועלים על סאדאת, אך סאדאת מדגיש את ההיבט השני בשיחותיו עם השגריר ששון.

שה"ח המשיך והעיר שסאדאת חשב כנראה שישראל שלאחר קמפ-דיויד השתנתה, שהיא התכופפה ומוכנה לויתורים ואיננה יותר גיבורה שהיתה לפני כן. לכן שומא עלינו להשאר עם אותה תדמית של מדינה בעלת עוצמה ומדינה חזקה. לואיס השיב שאמנם הדבר חשוב לצורך קיום תדמית מרתעת, אך אסור .....
אומנם הדבר חשוב כמרכיב של הרתעה אך אסור שיתקבל הרושם שמדובר במדינה חזקה ובלתי אחראית. סאדאת נתון במצב קשה ועלול לעשות דברים שלא ימצאו חן בעיני ישראל. זאת משום שישראל עוללה לו דברים שהרגיזוהו. סאדאת היה משוכנע שלקראת סוף הקיץ יצליח לחדש יחסים עם כמה ממדינות ערב והדבר היה חשוב לו מאוד, עכשיו השתנה המצב, הוא מאשים את ישראל.

שר החוץ הגיב שאף על פי כן, יש סיכוי טוב שסאדאת ישפר יחסיו עם מדינות ערב. לואיס הסכים והוסיף שלשם השגת מטרה זו עליו להופיע כמתנגד ומוקיע את ישראל ביתר תוקף. היחסים בין שתי המדינות יסבלו כתוצאה מכך. לואיס שאל האם נכון שסאדאת החזיר את המשלחת החקלאית מישראל?
שר החוץ השיב בשלילה, אך הוסיף שמצרים הקפיאה את כל הפעילות בנורמליזציה. היה לסאדאת ענין רב בסיוע בתחום החקלאות אך הפסיק את הפעילות גם בתחום זה. הדו-שיח בנושא הכוח הרב-לאומי אומנם נמשך, אבל מצב זה לא יכול להמשך. הנרמול צריך להיות דו-צדדי ולא חד-צדדי.

שעד קאנט יומשכו כיומל' אחר כמה זמנים קטמות. עכשיו מה ל קיבוץ בן-גוריון נקרא בן-גוריון
כבל גם בתנאי קטמות שיקבלו את עמדתו של עסקיגוש בן' בעניים בח' מבן-גוריון הבנים מרגש
מה נשמע עכשו המקבלי אל ניפגש מהמלים שלראשון מה בן-מהלקנו הרגשתנו' מעט קטמות
לבמאמר

הוא מתבדרן ומכבה בעניינים אלה. קנאם בשם נחם רכזל בחיבור נעדר מה יחסקנו שלקנים שפנאם
נעדרים מכמה יחסים. אנו בא לקבל קיבוצים כמעבדה ניסולה מה מאנשים כבאים מן הלה. עמדותיו הל
מה נשמע עכשו אולי לא כבמל גם מכלים, מגד מאנשים בלבד אחמנו בם מבלבלו אלה. קנאם שמלים

בעמדה לא כמו מתבדרנו יחד נעבדנו מעלן מחנה לו המנל' הבפנו שמדל עכשו מאנשים אם מבאנו'
מחנה מבאנים הבקבנו לא בחבנים שנלאבנונו' מאנשים הלא מתלכל בקנאנו הלא שלא הלקנו בנשמה
נשמ לם נאנו' מאנשים הנגנו בחיבור לבנו נבקנים בקנונו בחבנו מקא מחנה מה בהלה מבנאנו' נאנו
מאנבנו עבנו שמנב כמנבנב מה מנמלנו מה מחנו מבשלבנו מנבנים מנבנבנו מנלבנבנו מנבנבנו
מה מחנו' .....

הבלנו הלבנו בנאנם נמנבנבנו מבלנו' קנאנם מנבלו מחנים מבנבנ מבנו בבנבנו לבנים מבנבנו מנבנבנו
נבנבנבנים נאבבנו בנבנו מבנבנו מבנבנו בבנבנ בנבו' כבל מנבנו הבבנבנו בבנבנו לם מבנבנו מבנבנו מה
מבנבנ מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנ מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו

מבנבנו מבנבנ'

מחלב מבנבנבנו עם מנבנ מבנבנבנו מה מאנשי מבנבנ מבנבנ מבנבנו מבנבנ מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו
נבנבנ מבנבנ

מאנשי מבנבנ בבנ מבנבנבנו נבנבנו מבנבנו מבנבנו בבנבנ מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו מבנבנו
מבנבנ מבנבנ מבנבנ' מאנשי מבנבנ מבנבנ בבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ
מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ

מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ
מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ
מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ
מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ מבנבנ

לואיס שאל האם שקלה ישראל ענין זה לפני הפעולה נגד הכור? שה"ח השיב שישראל ציפתה שיהיו כמה שבועות סוערים לאחר הפצצת הכור, אך לא ציפינו לתגובה כזו מצידה של ארה"ב. באשר לסאדאת אם רצונו בשלום ולא רק בהחזרת סיני, יצטרך להגיב אחרת. לואיס חלק על הצגת הדברים בצורה קוטבית כל כך. גם אם יש לסאדאת ענין משלו וקורה דבר שמקשה עליו מאוד, אולי יהסס אך לא יפנה עורף. המחיר משפיע על השיקולים בענין זה. מחיר הנירמול עלה כתוצאה מהפצצת הכור, לפי נקודת ראותו של סאדאת.

שר החוץ ספר שעתון מצרי פירסם דברים שאמר בוטרוס גאלי. גאלי אמר שכאשר מצרים ניתקה את הקשר בין הנירמול ובין שיחות האוטונומיה היא עשתה זאת בגלל צורך להחזיר את סיני. שה"ח העיר שאם גאלי אומר שצריך לעשות שלום רק בכדי להחזיר את סיני הרי זה חמור. ישראל מצידה רוצה בשלום של קבע.

לואיס העיר שההקפאה בנירמול היא זמנית לדעתו וצריך לחדש את הפעילות בקרוב. שר החוץ הביע את התקוה שיחד נוכל להתגבר על הקשיים. שר החוץ הוסיף שאין לעשות השואה בין יחסי ישראל-מצרים לבין יחסי ישראל-ארה"ב. היחסים בינינו לבין ארה"ב אין להם אח ודוגמא. לואיס הגיב בציינו שתהיה זו טעות לחשוב שבגלל שהיחסים טובים כל כך מחויבות הנשיא ריגן כה גדולה שנתעלם מנזק שנגרם ליחסים אלו בגלל הצורה שבה מתייחסת ישראל מידי פעם לארה"ב. התקפות ישראליות על חברי הקבינט במימשל האמריקני יש להן השלכות גם על הנשיא עצמו.

שר החוץ העיר שישראל רוצה בתיקון היחסים גם כדי שתוכל לסייע לאינטרס האמריקאי בצורה יעילה. לואיס הסכים עם שר החוץ אך ביקש להוסיף שבמגזר הצבאי יש מידה של סימן שאלה כתוצאה ממה שקרה לאחרונה ולכן חשוב לחזור לרמה גבוהה של אימון הדדי.

- - - - - - - - - - -

[illegible]

[illegible]

[illegible]

31

נכנס

דף 1 מתוך
עותק 1 מתוך 6 סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 457, מ: ווש
דח: ב, סג: מ, תא: 240681, לח: 2000
נד: קמפ

סודי ביותר/דגיל.=

ממנבל'.

צלצל ג'יק קמפ לספר בי נקבעה לו פגישה עם הנשיא ליום ג' הבא
אותה ביקש בדי להעלות שאלת ה-F-16 המוקפאים.
עצתו לנשיא תהיה לחדש האספקה מייד לאחר הבחירות במחווה
למשלה שתבחר.

ליאור.=

תפ: שהח,מנבל,ממנבל

אחיר

7475 בע"מ 714251-2 רחוב ירושלים

33

נכנס

דף 1 מתוך

עותק 1 מתוך 18 סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 451, מ: WII

דח: ב, סג: מ, תא: 240681, רח: 2200

נד: פגישה עם ג'ונס

אחיר

סודי ביותר/מיידי.=

מנכל'.ממנכל'.

דע לשבת שהבט'.רמטכל'.ר'אמן-לנמענים בלבד.

ראש המטות המאוחדים,הגנרל ג'ונס,הומיני לארוחת צהרים היום

במשרדו בפנטגון.מלבד שנינו לא נוכח איש.

ג'ונס פתח בהבעת הערכה אישית חמה לרמטכל' ומפקד חיל

האויר,והכביר את ביקורו האחרון בארץ והכנסת האורחים הלבבית

שוכה לה.אמרתי שמאז התרחשו דברים רבים באיזור ובינינו ובקשתי

לשמע הערכתו למצב היחסים ולצפוי בעתיד.

ג'ונס אמר שהפצצת הכור בבגדד היתה מבצע צבאי מרשים

ביותר.בפנטגון מלאים הערכה מקצועית ליכולת המבצעית של החיל

האויר ולבטחון המעולה (EXCELLENT SECURITY) שאפף את

המבצע.מאידך הוא חייב לציין שלא היה מודע לחומרת נושא הכור

בשבילנו,שהדבר כלל לא נדון בנוכחותו בתקופה האחרונה.שהם

חולקים על כמה מהערכותינו המדעיות,שהם סבורים שצריך היה

לאפשר דיון ממצה עם מיטראן וכו'.התגובה בעולם הערבי מסכנת

אינטרסים אמריקאים חיוניים באיזור שחשיבותו האסטרטגית לארה"ב

גדלה עשרות מונים מאז נפילת משטר השאה.המינימום שיבלה

ממארה"ב' רעשות בבדי לאתר הנרק היה הגיוני במובטב' והשעיית

ה-F-16.אולם מעל ומעבר למשבר הנוכחי הוא חושש מהנרק שיגרם

ליחסים בינינו אם אכן נימצא עצמנו בעימות בנושא האיוואקס.

עסקה זו היא אינטרס אמריקני ראשון במעלה.ובאיש צבא המכיר את

בעיותיה הבטחוניות של ישראל ואוהד לה.הוא משוכנע שניתן

להבטיח שבטחוננו לא יינרק.

בתגובתי אמרתי שיש להפריד בין האלמנטים השונים שעליהם
דיבר. הפצצת הבור היתה בורח בטחוני עליון להבטחת קיומה של
ישראל. שמעתי בסיפוק את דברי השבח שלו לביצוע המעולה ולאמצעי
הבטחון והסודיות שליוו את המבצענג'ונס העיר שהיו בידיהם
ידיעות על הבנות שעשינו לפני במה חודשים, אך הפעם היתה הפתעתם
מוחלטת. חרף החששות והתחריות הקשות של "מומחיהמי" ביחס
לתגובה הערבית, הרי בליל אפשר בבר היום לראות ששום אסון לא
קרה לארהבי. נבורה לי תחריתו האפוקליפטית של לואים על מה
שיקרה לנציגויות האמריקניות ולאינטרסים שלהם ברחבי העולם
הערבי אם נתקיף הטילים הסוריים בלבנון. התגובה הערבית למבצע
בגדד לא הגיעה לקרסולי חששותיו של לואים.

מה שארהבי עשתה ע"י גינוי ישראל ועי"י השעיית משלוח המטוסים
הוא די והותר. עבשיו צריך להסתבל לעתיד. ג'ונס קטע אותי
בהדגישו שבפי שאמר לו הנשיא מדובר בהשעייה המוגבלת בזמן
ושבוחה הצבאי של ישראל לא יפגע.
אמרתי שבבל שההשעייה תימשך, ובמיוחד מעבר למועד אספקת קבוצת
המטוסים הבאה בראשית יולי, היא תיהפך לעובדה המבה שורשים שקשה
יהיה יותר לשנותה, והיא מובחה בעצם שבעה להעביר היחסים
בינינו. הבעתי תקווה שהיחסים המיוחדים שהלבו ונוצרו מאז חודש
ינואר האחרון ישובו ויתחדשו בבל המישורים ובבל הנושאים.

ג'ונס השיב שגם בעבר היו משברי אימון בינינו, בשהחמור בהם נבע
מהדליפה בארץ על השיחות עם אנדי מרשל, דבר שהביא לנטייה
בפנטגון להוריד רמת האינטימיות. אימון הוא תהליך הדדי ואי
אפשר לצפות שהם יקבלו ויתמבו באופן עיוור בבל יומותינו
העצמאיות.

בששאלתי ריטורית אם היה מעדיף שנבניסם בסוד המבצע, השיב במובן
בשלילה. ג'ונס אמר שהוא מקווה שהמשבר סביב הפצצת הבור ידעך
בקרוב, אולם הוא רואה במבחן עיקרי במערבת היחסים בינינו את
נושא האיוואקס. עימות חריף יביא למשבר שהשפעותיו תורגשנה
במישורים רבים.
ענית לו שבזמנו היינו מובנים להגיב בהתנגדות מתונה לאספקת
הפריטים הנוספים ל-F-15 חרף העובדה שהיתה בבך הפרת הבטחה
נשיאותית מפורשת. אולם מה שקרה היה שהם הציעו לנו טייסת F-15
בתנאים בספיים ששו את הצעתם לפליסתר, ומעל לבל זה הנחיתו פתאם
עלינו את האיוואקס שאף אחד לא הוביר לי אותם במהלך שיחותינו

דף 3 מתוך
עותק 1 מתוך 18 סודי ביותר

המוקדמות. מה חודשים שהם נמנעים מלספר לנו מהם תנאי העסקה
הסעודית וכו'. לי יש הנחייה ברורה להתנגד לעסקה, אשר בל מה
שאנו יודעים עליה הוא מה שהם פרסמו בומנו ברבים. ההנחיות
שבידי הן שלא לנהל אתם שום מומ' על פרטיה ולא להציע שום
הצעות. מאידך אם יש להם משהו לאמר לנו אנו מוכנים בתמיד
להקשיב למה שבפיהם. השמועה אומרת שהם מתכוונים להודיע לקונגרס
כבר בראשית יולי על העסקה הסעודית. אם יעשו זאת, יהפכו את
העימות של בל הכרוך בו לבלתי נמנע אינני מבין ההגיון
האמריקני בצעד שפרושו התגרות בממשלה שתורבב אחרי הבחירות
ואשר תצטרך להתמודד עם בעיות יסוד חמורות ביחסינו עם ממאהב'
והמשך תהליך השלום. יתר על בן צעד בזה יעיב על ביקורו הצפוי
של דהמ' בווישינגטון בראשית ספטמבר, ויגרם לבך שהביקור יתקיים
בצילו של עימות חמור עם הממשל במקום שישמש פתח ומסגרת
להתדיינות חופשית ויסודית בין בני ברית. לא מובנת לי הדחיפות
שבצעדם אחרי שחכו בלאו הבי חודשים רבים. אך מעל לבל אינם
יכולים לצפות לאי'שהו דיון בזה אתנו, ויהיה הנושא אשר
יהיה, באשר נמשבת הענישה ע'י השעיית אספקת המטוסים.

אלא שצריך להיות ברור שביטול ההשעייה הוא עשיית צדק וצעד
מדיני נבון בשלעצמו ואיננו חלק של עסקה בלשהי. אמרתי לו שאני
מתבונן לבקש מדהמ' ושהח' לאפשר לי לבא ירושלימה באמצע יולי
להתיעצות בבל מבלול הבעיות המעיקות עלינו ביום והנושאים
שיעמדו לדיון בעתיד, והייתי מעדיף שעד אז תשתפר האוירה
בווישינגטון בשביטויה המעשי הוא שיחרור המטוסים.
ג'ונס השיב שמה שאמרתי לו ראוי לתשומת לב רצינית מצידם. מבין
ההגנה נמצא עתה מחוץ לווישינגטון ויחזור רק ביום ב' וג'ונס
ידווח לו אז מייד על שיחתנו. בשנפרדנו חזר והדגיש את מרבי'ותה
של בעיית האיואקס בבל מערבת היחסים בינינו.

ביקש והבטחתי לשמר בבמיסות עצם פגישתנו ובוודאי תוכן השיחה.
ג'ונס שיבח מאד את אלוף מרון ואמר שרבש לעצמו מעמד והערבה
הראויים לציון בין בל אלה שנפגשו עמו.

עברון =

תפ: שהח, דהמ, מנבל, ממנבל, ד/מרבו, רם

משרד החוץ-מחלקת הקשר

9637

נבנס

דף 1 מתוך

עותק 2 מתוך 24 סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 432, מ: ווש

דת: ר, סג: מ, תא: 230681, מח: 1830

נד: שיחה עם בלקוויל

ארכב

סודי ביותר/רגיל

מ'/מנכל.

משיחה עם בלקוויל, סגן מנהל האגף הצבאי-מדיני, מחמ"יד.

סיפר שעד יום די בשבוע שעבר היתה בתוקף הנחיה של הנשיא שלא להיכנס למו"מ מתמשך על נוסח ההחלטה. זאת משום שהניחו שעיראק ומדינות ערב אחרות דוגלות בהחלטה קיצונית שתחייב וטו אמריקאי ומה בצע במעורבות אמריקאית שממילא לא תישא פרי. ביום ד' נשתנתה ההנחיה משקיבל קירקפטריק דווחה שקיימת היענות עיראקית ונכונות להסתפק בהחלטת גינוי. קירקפטריק עמדה על כך שיתן לה- ולה בלבד - לנהל המו"מ עם שה"ח עיראק במאמץ להגיע לנוסח החלטה רצוי ומקובל. תוך כדי המו"מ נתקלה גב' קירקפטריק באבן נגף של הסעיף האמור היה לפנות למדינות לחדול ממשלוחי נשק ומשלוחים צבאיים אחרים לישראל. ארה"ב עמדה על הוצאת הסעיף בכללו בלחץ ידידנו במחמ"יד. בלבלקוויל לא היה ידוע שקירקפטריק חתרה להימנעות ורק חיפשה אמתלה מתאימה כפי שמקור במשלחת האמריקאית ידע לספר, מברק בלום נר 118. למרבה ההפתעה נעתר שה"ח עיראק והסכים להשמיט הסעיף לחלוטין.

בלקוויל כבניגוד לסיפוריה של גב' קירקפטריק, שער שמחמ"יד היה מעורה בתהליך וטען שאף הוא ווליפוביץ ומקפרלנד נמצאו בקשר שוטף עם המכיר ופמריתן. כל החלטה שנתקלה קבלה את גושפנקת הנשיא אך אין הוא יודע עד כמה הנשיא היה מעורב בפרטים. למיטב ידיעתו אלן ניצח על המלאכה בתוך הבית הלבן. מיס שהה רוב הזמן בקליפורניה.

הוסיף שהנשיא אישר המו"מ על החלטת גינוי כדי למנוע היבוקות אמריקאית להטלת וטו אשר היתה מבודדת ארה"ב כמה גם שנתברר שצרפת ובריטניה נערכו להימנע מהטלת וטו ולחפש רציונליזציה לאי הצטרפות לוטו אמריקאי, היתה גורמת להעלאת הנושא בעצרת מיוחדת ומעוררת את שאלת האמנתה של משלחת ישראל.

כן סיפר שמצרים וערב-הסעודית ומדינות ערב אחרות עודדו ארה"ב

נוככל הנראה גם את עיראק) לחתור להצטרפות להחלטת גינוי.

בלקוויל העיר כי להערכתו, מאזן היפגעותה של ישראל, מהשלכות הפצצת הכור העיראקי הוא מינימלי בהתחשב בנסיבות. לדעתו התוצאות היו יכולות להיות חמורות פי כמה וכמה הפרשה הודקה עמידתו האיתנה של הנשיא שמוצקות תמיכתו בישראל סייעה לידידנו במחמ"יד בנגד אותם שריקשו החרפת הגינוי ודרישת עניית ישראל. בהקשר זה סיפר שבמחמ"יד העבירו הוא ועמיתיו מספר תיזות למסיבות העיתונאים של הנשיא. הנשיא אימץ שתיים מהתיזות החיוביות ודחה את השלישית שהיתה ביקורתית כלפי ישראל.

בלקוויל סיפר עוד כי ההמלצה להשעיית אספקת ה-F-16 באה מהפנטגון. הייג התנגד מלכתחילה להשעייה אך נאלץ לקבל החלטת הרוב. בהמשך הדיון במועצה לבטחון לאומי עמד הייג על צמצום הגינוי לישראל והפגיעה בה.

בלקוויל אמר שבדיונים הפנימיים במחמ"יד יבלו ידידנו לאלה שכפרו בעובדה שהכור העיראקי נועד לייצר פצצה ואף לטיעון שהעיתוי היה בלתי נוח בשבשו שליחות חביב. אולם אין ספק - וטענה זו נשארה לדבריו ללא מענה - שישראל הפרה מסורת רבת שנים של העמדת ארה"ב על חומרת הסכנה המתרגשת עליה. אמנם הנושא היה על סדר היום של מגעינו אך לא בהדגש הנכון ונעדרה ממנו ההטעמה שהנה הומן הולך ואוזל במהירות. ישראל היתה צריכה לדעת משמעות חילופי מימשל והשפעת התהליך על "הויכרון הלאומי" וכו'.

אמר שלדעתו מוטב לכולנו שנושא ה-F-16 ירד מהכותרות. זה יסיע לידידנו הלוחצים ופועלים להסרה מהירה של האמברגו. כן אמר שביידן חושש הוא מעימות הקונגרס עם הנשיא על האיווקס והשלכות העימות על יחסי ארה"ב-ישראל.

הוסיף כי האגף המת"י במחמ"יד איננו מאויש באוהדי ישראל דווקא ושמקפרלנד ניסה בשבוע שעבר להשליט משמעת על האגף בהצלחה מסויימת.

נצון =

תפ: שהח,רהמ,מנכל,ממנכל,ר/מרכז,רם,אמן

משרד החוץ-מחלקת הקשר

```
**
**   **
**  **
** **
****
**
```

```
**
** דף 3     מתוך
** עותק 2   מתוך 24    סודי ביותר
**
**
**
```

משרד החוץ-מחלקת הקשר

** 3638
** ** נכנס
** **
** **
****
**
**
**

משרד החוץ-מחלקת הקשר

```
**
**    **
**   **
** **
****
**
**
**
**
**
**
**
```

```
**
** דף 2     מתוך
** עותק 1    מתוך 6      סודי ביותר
**
**
**
**
**עברון =
**
**
**
**תפ: שהח,מנכל,ממנכל
```

7475 ל.ד.ת. ירושלים טל. 5291151-2

משרד החוץ-מחלקת הקשר

9636
** נבנס שמור
**
**
**

אל: המשרד, נר: 35, מ : פילדלפיה
דח: ר, סג: ש, תא: 230681, רח: 1430
נד: אוואקס

ארכיב

שמור/רגיל

אל:ליאור ושכהעבר).

מצפא- המשרד

המורשים צרלס דוגרטי ווליאם גריי נכחו בתדרוך מדיני שנתתי היום למנהיגי ציבור וראשי עדות נוצריות שאורגנה מטעם הועד היהודי האמריקני. בסיום הפגישה קיימתי שיחה ממושכת עם דוגורטי ולהלן עיקר דבריו

א. בקושי ימצאו 5 מתוך 45 חברי הועד ARMED SERVICES שיסכימו לצאת בצורה זאת או אחרת בבקורת על פעולת ישראל נגד הכור האטומי בעירק.
הוא שמע חברים שדברו בשבח הפעולה מאזורים שאין בהם יהודים כמו טנסי.

ב. לדעתו חשוב ביותר שידידנו יתדרבו אישית חברי הועדה שלו, בקבוצות או עי ביקורים בארץ לקראת ההתמודדות על אישור מכירת האווקס בספטמבר .הממשל מתדרך בחריצות ובאינטנסיביות בשטעונם העיקרי הפחתת הסכנה שנשקפת לישראל מעיסקה זו.

ג. דוגורטי יבקר בארץ עם ארבעה חברי הועדה. ב-1 יולי יצטרף עוזר מכיר המדינה מר טלר. הוא מבקש לבלול פגישה עם רה'מ' ושמעון פרס למרות מועד קיום הבחירות. הדגיש השפעתה הרבה של בברלי ביירון ממרילנד. הוא אמר שחשוב שחברי הועדה יעבו ישראל משובנעים שעסקת האווקס לא טובה לאמריקה ולבני בריתה במז'ת.
אשר נעים.

תפ: שהח,רהמ,סרהמ,שהבט,מנכל,ממנכל,ד/מרכז,רם,אמן,ממת,

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל: המשרד

דע: וושינגטון

מאת: נאו"ם

דף 1 מתוך 4 דפים

סיווג בטחוני: ס ו ד י

דחיפות: מיידי

תאריך וז"ח: 23 יוני 1981

לשימוש פה הקשר

מס. מברק: 132 | 700

ארה"ב

אליצור, לשכת בר און.

מועב"ס: הכור הגרעיני

ממקור מהימן במשלחת ארה"ב ללמדן.

1.. תחילה קיוותה שגארה"ב, קירקפטריק, שהדיון יסתיים בקבלת החלטה תוך המנעות אמריקנית. אולם עוד בראשית השבוע שעבר נפלה הכרעה אסטרטגית, בקרב מעצבי מדינות החוץ האמריקניות, שארה"ב תתחור לקראת החלטה שתתקבל פה אחד, כלומר בתמיכתה.

2. ביום ב' בערב קירקפטריק נפגשה עם שה"ח עיראק, חמאדי. הסתבר שעיראק הייתה מוכנה לעשות ויתורים בכדי להשיג תמיכת ארה"ב בהחלטה שתתקבל בתום הדיון. לדברי המקור מהשעה ההיא ואילך לא יכלה ארה"ב לנהל משא ומתן על הצעת החלטה שלא תתמוך בה. למדן שאל מדוע ארה"ב לא השאירה פתח להמנעות ע"י הכעת נכונות לא לשבור קונסנסוס במועב"ט. מתשובת המקור היה ברור שבמשלחת ארה"ב לפחות לא שקלו אפשרות כזו. מכל מקום טען שאילו ארה"ב התנהגה אחרת אחרי הפגישה עם חמאדי, היה זה משום Bad faith.

3.. עד כמה שידוע למקור, קירקפטריק לא (x לא) קיבלה כל הוראות להימנע ממגע עם חמאדי ומניהול מו"מ עמו. הואיל וחמאדי נמצא בניו - יורק, היה ברור לגמרי שכל מו"מ עמו חייב להתקיים כאן. המקור חושד שאליוט אברהמס במחמ"ד מנסה, לאחר המעשה, לגלגל על קירקפטריק את האשמה לתוכן ההחלטה ולתמיכת ארה"ב בה - וזאת כדי לעמוד בפני הביקורת שאנשי "קומנטרי" וחוגים יהודיים מסויימים מותחים כיום על ההחלטה וחלק ארה"ב בה.

4.. למעשה פעלה קירקפטריק כל הזמן במגע ישיר והדוק לא רק עם מזכיר המדינה הייג אלא גם עם אלן בבית הלבן.

2./..

תאריך: _____ השולח: _____ אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

מחלקת הקשר - ניו-יורק,

טופס מברק צפון

אל:

דף 2 מתוך 4 דפים

סיווג בטחוני:

דע:

דחיפות:

מאת:

תאריך וזיח': לשימוש פנ' הקשר

מס. מברק: 700/132

ביום ג' קיבלו האמריקניים נייר עבודה חדש שהכינו הצרפתים על יסוד הנייר הבלמ"זי. נייר זה כלל ניסוח בנושא ה- Redress , המבוסס על החלטה 262, שנתקבלה ב-1968 לאחר פעולת צה"ל בשדה התעופה בביירות. כמו כן כלל ניסוחים בלתי קבילים בנושא איסור אספקת נשק וכו' לישראל.

5.. ביום ד' בבוקר דיברה קירקפטריק עם הייג והלה הציע לה ניסוחים אלטרנטיביים לגבי שתי נקודות אלה. במשך היום התקיימו שיחות נוספות בין קירקפטריק וחמאדי, אך לא יכלו להגיע לעמק השווה. כאשר קירקפטריק התקשרה טלפונית עם השגריר בלום בשעה מאוחרת באותו יום (מברקנו 548), גורמי המחלוקת עמדו בעינם. סוכם, איפוא, להפנות אותם ל"דרג הטכני" תוך הקווה שעד יום ה' בבוקר ימצאו פתרונות ניסוחיים לשתי הנקודות הללו. מו"מ זה, ביום ד' בערב, התנהל ב-STRICT CONFIDENCE, ישירות בין קירקפטריק וחמאדי; ולהערכת המקור, (שלא השתתף בשיחה באותו ערב) קירקפטריק סרבה להראות לנו כל נייר בשלב זה מתוך רצון לשמור על עיקרון הסודיות ואמינותה בעיני חמאדי. המקור טען שאילו מסרה לנו, או לכל גורם אחר, את הניסוחים המוצעים, היתה קיימת אפשרות שידלפו למחרת לניו יורק טיימס.

6.. ביום ה' הוצע ע"י הדרג הטכני במחמ"ד לקבל את הנוסח הצרפתי בנושא ה- Redress, היות ואין ו כל משמעות מעשית. מאידך, בשיחה משולשת בין קירקפטריק, הייג במנילה, ואלן בבית הלבן (שהתנהלה טלפונית כאשר קירקפטריק דיברת מבניין האו"ם), סוכם לא לוותר בנושא אספקת הנשק לישראל. בשיחה שקירקפטריק קיימה עם חמאדי לאחר מכן לא הגיעו לנוסח מוסכם בנקודה זו, ולבסוף הציע חמאדי לוותר על הסעיף בכלל.

7.. אחרי כן התנהלו התיעצויות הבלתי - רשמיות של מליאת מועב"ם, ועל אף אי-שביעות הרצון של הסובייטים ורוב הבלמ"זים, הוחלט לאמץ את הצעת ההחלטה שנוסחה ע"י קירקפטריק וחמאדי.

8.. בתשובה לשאלות אמר המקור שלמעשה אף גורם אחר לא נטל חלק במו"מ הנ"ל. שגמכסיקו, כנשיא המועצה וכן כחבר בלמ"זי במועב"ם, "ברבר" ועשה רעש. הסובייטים לא הצליחו

3./..

תאריך: _____ השולח: _____ אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל:

דף 3 מתוך 4 דפים

סיווג בטחוני:

דע:

דחיפות:

מאת:

תאריך וזיח:

לשימוש מחלקת הקשר

מס. מברק: 700/132

להשפיע על עמדת העיראקים וכעסו מאד כשנדחפו הצידה. האמריקאים החזיקו את צרפת ובריטניה בהמונה, ביחוד ביום ד' בבוקר כאשר הציע הייג ניסוחים אלטרנטיבים לשתי הנקודות שעמדו במחלוקת. אז התברר שהבריטים היו מוכנים להצביע בעד "הגייר ה צרמתי", וכפועל יוצא - האמריקאים יבודדו כליל במקרה שייאלצו להטיל וטו על נייר זה - מצב אשר רצו להמנע ממנו כמוסבר לעייל.

9. למיטב ידיעתו של המקור, ורלדהיים לא היה פעיל במיוחד במהלך המו"מ, מלבד זאת שהפגיש את קירקפטריק עם חמאדי ביום ב' בערב.

10. להערכת המקור, השיגו האמריקאים הפתרון הטוב ביותר מבחינתם. יש להתחשב בזאת שבין היתר קיבלו ידיעות מהאיזור שאם ארה"ב לא תצביע בעד גינוי ישראל, הדבר עלול לסחוף את הגולל על תהליך השלום (לדברי סאדאת), על קידום האינטרסים האמריקאים בקרב מדינות ערב (לדברי הסעודים), ואף על משלחת חביב (לדברי האחרון). כמו כן יש להכיר במורת הרוח הרווחת בקרב פקידים אמריקניים רבים - לרבות קירקפטריק - שישראל פעלה אך ורק מתוך האינטרסים החיוניים והצרים שלה, וכתוצאה מכך הכבידה על ארה"ב בקידום אינטרסיה החיוניים באיזור.

11. המקור שאל כיצד אנו רואים את תוצאת הדיון, תוך הערה שלא נחקל בחבנה בקרב חוגים יהודיים בעלי השפעה, הטוענים כי מוטב היה אילו ארה"ב לא וויתרה על שום נקודה לעיראקים בפרט ולערבים בכלל - וזאת מפני שסופו של חשבון ארה"ב תרוויח יותר מהערבים, אם תאחז בעמדה קשוחה לגביהם. למדן הפנה המקור להודעת הממשלה משלשום (21.6), והוסיף שאנו מוחים ביקורת על הצעת ההחלטה הן מבחינת מה שיש בה, והן מבחינת מה שאין בה ("Sins Of Commissin And Omission").

12. באשר לתוכן ההחלטה, ציין המקור שמבחינה מקצועית קירקפטריק הייתה נתונה בידיהם של רוזנשטוק (היועץ המשפטי) וגלסבי (היועצת לענייני המזה"ת). הוסיף שאילו קיבלה עזרה מקצועית טובה ונאמנה יותר מאנשי משלחת ארה"ב, יתכן שהיו מנסחים אחרת נקודות מסויימות בהצעת ההחלטה (הצביע למשל על ההתיחסות להפרת מגילת האו"ם).

4./..

תאריך: _____ השולח: _____ איתור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל:

דף 4 מתוך 4 דפים

סיווג בטחוני:

דע:

רחיפות:

מאת:

לשימוש מח' הקשר

תאריך וז"ח:

מס. מברק: 700/132

גם זאת עמד על שלו באומרו ששינויים אלה בודאי היו שוליים, ולכן חדר וסער שמבחינת ארה"ב התוצאה שהושגה הייתה הטובה ביותר בנסיבות הקיימות.

נאו"ם

שרה הרה משה מושה אויבנו ירבל ב מלכי חדיפל מנה
רפי ירשים

תאריך: 7/3/6 השולח: יוסף נמבא אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: [illegible]

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ג ר ם	מ ב ר ק
דף...1..מתוך..1..דפים	
סדרג בטחוני.סודי....	
דחיפות...מדדי.....	
תאריך דז"ח: 81ינואר23	
מס' מברק..23.....	

אל: מאיר

מאת: שגרירות וושינגטון

נבון.

ברגע זה הממשל מבקש עבור גבון 2.6 מליון דולר מלווה לסיוע צבאי. למיטב ידיעתי, אין תוכנית להגדיל סכום זה. למשומת לבכם כי בסיכום באשר ליצוא צבאי מישראל עם מזכיר המדינה הא הייג נכלל גם סעיף המאשר מימון רכישות בארץ ע"י סיוע צבאי מארה"ב למדינה שלישית ובלבד שהמרכיב האמריקני במוצר הסופי עולה על 50%.

הלפרין

שיר מנשל מאמנשל בן חיים אין מלשיר ומרכיב מאמר פף

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

טופס מברק

דף.....מתוך.....דפים

סוג בטחוני...סודי..

דחיפות.....חיוני.....

תאריך ז"ח 22.1800.יוני.81

ממ' מברק..416.....

אירע

ממנב"ל

למרות האוירה של ביקורת כלפינו בנושא הכור העיראקי החמו במשך היום 43 סנטורים (ביניהם 15 רפובליקנים) על מכתב ג'קסון-פקוד לנשיא.

יחכן ולקראת מטיבת העתונאים של המורשה קלארנס לונג ביום ד' שתוקדש לפרסום השגת רוב בביה"נ נגד העיסקה, ניתן יהיה גם להודיע כי רוב הסנט אימץ דעה זהה.

תהיה זו התפתחות רבת משמעות, שעיתויה - לאחר הפעולה בעיראק וערב הנשה ה - Notification - יחזק וידגיש אותה.

אין ספק כי היות הסנטורים והמורשים חתומים על מסמך פומבי יקשה על מאמצי הממשל לשנות דעתם ועלול אף לתת עידוד למהסים להצטרף אל מחנה מתנגדי העיסקה.

ליאור

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ר פ ס מ ב ר ק

דף 1 מתוך 11 דפים

סווג בטחוני בלמ"ם

דחיפות

תאריך וז"ח 22 1640 יוני

מס' מברק 412

ממנכ"ל, מצפ"א, ממ"ד

הכור העיראקי.

1. להלן הדוחות של ה CRS בסוגיית הפצצת הכור.

קנ-טל

Congressional Research Service
The Library of Congress

Washington, D.C. 20540

412
11/2

HOW LONG WOULD IT TAKE FOR IRAQ TO OBTAIN A NUCLEAR EXPLOSIVE AFTER ITS RESEARCH REACTOR BEGAN OPERATION?

Warren H. Donnelly, Senior Specialist
Environment and Natural Resources Policy Division
June 18, 1981

11 3 412e)

The Congressional Research Service frequently has been asked how long it might take Iraq to obtain a nuclear-explosive after its research reactor began operation.

If the Iraq research reactor had been operated in typical research fashion, and if international inspectors and French technicians operating the reactor all could have been fooled, then some plutonium might have been produced and recovered annually from its operation. Such amounts, though, would have been small in comparison with the amount needed to produce a weapon. A guess would be no more than a kilogram a year in comparison with the 5 kg of plutonium needed for a sophisticated device and the 15 needed for a simpler device. 1/ Keeping in mind that more plutonium would be needed in the laboratories and shops than finally goes into a device, the minimum amount needed might have ranged from 10 to 30 kg. Assuming then that as much as 1 kilogram a year might have been produced in routine operation, and disregarding the likelihood of detection by inspectors, observation or intelligence, one can guess it would have taken from 10 to 30 years for this reactor in normal operation to have produced enough plutonium for one device.

If, instead, the reactor had been operated solely to produce as much plutonium as possible, perhaps as much as 20 kilograms, but more likely 6 to 10 kg a year of plutonium might have been produced. 2/

1/ These are the figures published by the Stockholm International Peace Research Institute.

2/ 20 kg is the unlikely maximum. A more probable amount would have been 6 to 10 kg. These figures are based on information obtained by the author from the Arms Control and Disarmament Agency and DOE's Brookhaven National Laboratory.

11 14 412 e)

If Iraq had equipment capable of processing the irradiated uranium to quickly recover this contained plutonium; if the design and engineering of the explosive device had already been done and was successful; if all parts of the device had been made and put together except for the plutonium; and if the unusual operation of the reactor could go unobserved, then some months after a full year of operation, Iraq might have enough plutonium for one sophisticated device. Assuming several months to fabricate the plutonium into already designed shapes, then Iraq in theory might have had one sophisticated device within two years. Note, if it is assumed Iraq could not design a sophisticated device, then perhaps more than two or more years of reactor operation would have been needed plus several months for reprocessing and fabrication of plutonium into previously designed shapes.

On the whole then, if the above series of assumptions turned out to be favorable, which seems unlikely, the reactor might have produced enough plutonium for a sophisticated device in about a year, or for a simpler device more than two years. Whether Iraq also could have completed development and engineering for a nuclear explosive within this time appears debatable, particularly if reliability and predictability in operation of the device were major design criteria.

A different set of suppositions begins with possible diversion by Iraq of replacement fresh nuclear fuel for the reactor. In theory, siezure of two fresh cores each containing 12 to 15 kilograms of highly enriched uranium would provide enough weapons grade material for one nuclear explosive. If the detailed design and engineering of the explosive had been complete and the device was already assembled except for its nuclear charge, then the time from diversion to completion of a device would be to extract the uranium from the

11/5 412 (c)

fuel element plates, convert it into metal, fabricate it into previously designed shapes, and complete the assembly of the device. Depending upon assumptions about the quality of the technicians and their ability to handle highly enriched uranium without a disabling radiation accident, this could range from a few weeks to a few months. Note, the French government says that fresh fuel would have been made radioactive enough to require handling by remote control, which would have made more difficult the recovery of the enriched uranium.

In summary, if acquisition of nuclear weapons materials were the only limitation of Iraq's ability to produce a nuclear explosive and if Iraq could successfully make a sophisticated explosive in a first attempt -- which are rather implausible assumptions -- then Iraq might have had one plutonium device in somewhat more than a year or one uranium device within a few months. If a simpler design were used, the time for a plutonium device could be somewhat more than two years. As for a uranium device, it is not plausible that Iraq could divert enough fresh fuel to make one.

1116 412 e

Congressional Research Service
The Library of Congress

Washington, D.C. 20540

POSSIBLE CONTAMINATION OF BAGHDAD FROM BOMBING OF THE IRAQI REACTOR

Warren H. Donnelly, Senior Specialist
Environment and Natural Resources Policy Division
June 18, 1981

11/7 412 e)

Would bombing the Iraqi research reactor after it had gone into operation have exposed the population of Baghdad to radiation? This question has been frequently put to the Congressional Research Service.

The potential exposure of the people of Baghdad to radioactivity if the Iraq research reactor had been bombed after it began operation would have depended upon the amount of radioactive materials in the reactor, how much of it might be released, in what form, and the weather conditions.

The radioactivity in the reactor would consist of fission products in the core and in any blanket of natural uranium around the core. The radioactive inventory would be least just after a partial change of fuel for the reactor and greatest just before a scheduled fuel change. At that time, the reactor could contain about 2.4 kg of fission products in its core 1/ and a much smaller amount in the blanket. 2/

1/ Operation of this type reactor requires about 1/3 of the fuel to be changed every three weeks. Just before a fuel change, one third of the fuel would have 30% burnup, one third 20% and one third 10%. If the core contains 15 kg of highly enriched uranium, then the amount of U-235 fissioned in the core would be 15 kg $\left(\frac{.3}{3} + \frac{.2}{3} + \frac{.1}{3}\right) = 15 \text{ kg } \frac{(.5)}{(3)} = 2.4$ kg, which would give rise to that quantity of fission products.

2/ The amount of fission products in normal uranium present in the reactor would depend upon its quantity and how long it had been exposed to neutrons in the reactor. The source of the fission products would fissioned U-235, which is only 0.7 percent of the uranium. So most of the fission products would be in the highly enriched uranium of the core. If one excess neutron is available from each two fissions in the fuel and if all of these are absorbed in the natural uranium either to produce plutonium in U-238 or fission in U-235, then for every kilogram of fission products produced in the core, 0.5 kg of plutonium would be produced in the natural uranium and about 3 grams of additional fission products.

11/8 412 c)

For radioactivity to reach Baghdad, the core and blanket would have to be vaporized, the vapors escape from the building and be lifted by heat energy of the bomb to altitude, and then drift towards Baghdad, with the vapors condensing into particles which would begin to fall out under the path of the cloud.

To get some idea of how much radioactivity might reach Baghdad, it is assumed that:

1. The core is hit directly from above.

2. The energy released by the bomb would vaporize the core instead of simply smashing it into pieces.

3. The bomb would release enough heat to lift the radioactive vapor to altitude where it would begin to condense and fall out.

4. The wind is toward Baghdad and is moving fast enough to carry the cloud over the city before all of the condensed particles fall out.

5. Half of the fission products present are lifted into the cloud, i.e. 1.2 kg.

6. Half of the cloud's contents fall uniformly over the city, i.e. 600 grams.

7. The area of the city is 78 million square meters (i.e. 10 km in diameter).

Using these assumptions, and without regard to their probability, the contamination of Baghdad could be $\frac{600 \text{ grams}}{78 \times 10^6 \text{ m}^2} = 7.7 \times 10^{-6}$ grams of fission products per square meter.

The short term effect upon the people of Baghdad would depend upon the radioactivity of fission products. The intensity and nature of this radiation would change continually during the hours after the release of fission products into the envrionment, which prevents simple analysis. For purposes of analogy, one can estimate what the exposure would be if the contaminant was radium instead of fission products, for both radium and fission products are strong emitters of gamma radiation which would be the principle source of potential

11/9 412 c)

injury. Taking, for purpose of illustration, the radiation from a gram of radium to be roughly equivalent to that from a gram of fission products, which is a substantial simplification, then the contamination of Baghdad from about 8 micrograms of fission products per square meter could be thought of as approximated by about 8 micrograms of radium per square meter. Since the radioactivity of 1 microgram of radium is 1 microcurie, such contamination would be about 8 microcuries per square meter.

To cause an exposure lethal for half of those exposed, a person would have to receive a whole body exposure of 500 roentgens. A microcurie of radium causes an exposure of 1 microroentgen per hour at a distance of 1 meter from a source. So a contamination equivalent to about 8 microcuries of radium per sq. meter would cause an exposure of about 8 microroentgens per hour. At this level, a person would have to be exposed for many million hours to receive a potentially lethal dose.

Such a level of contamination would be detectable by sensitive instruments, but would not cause a plausible source of lethal exposure.

A longer term risk which is the subject of continuing controversy would be the long term effect of ingesting small amounts of the fallout with possible appearances of cancer in some of those exposed many years later.

The earlier assumptions made in this analysis need some comment.

Assumption 1 - The bomb hit.

The probability of a direct hit on the core is small.

Assumption 2 - The effects.

A near miss could damage the reactor, perhaps break open the pool and cause a loss of cooling water, or jam the reactor controls so that it could not shut down. Either case could present a risk of local contamination if the fuel overheated and ruptured. However, most of the escaping radioactivity would be radioactive gases, iodine and xenon, which would be released comparatively slowly and present no noticeable radiological risk to Baghdad. If the reactor core were broken apart, there would be radioactive debris at the site which could be dangerous until collected and moved to safe containment.

11/10 412 e

Assumption 3 - Vaporization.

The reactor's fuel consists of a collection of plates each with 13 grams of highly enriched uranium in 220 grams of aluminum. The heat energy necessary to vaporize the 744 plates in the core would be large and seems unlikely to be available from a chemical explosive.

Likewise, while a chemical bomb might throw debris into the air, it seems unlikely that it could provide enough heat to lift a cloud to several tens of kilometers into the air. At lower altitudes, most of the radioactivity would fall to earth near the reactor.

Assumption 4 - Wind and weather.

On a purely random basis, the chances would not favor wind in the direction of the city with enough speed to carry the cloud.

Assumption 5 - The amount of fission products lifted.

An illustrative assumption. However, it seems unlikely that all of the vaporized material would be lifted and none thrown out at the surface.

Assumption 6 - The amount reaching Baghdad.

Again an illustrative assumption. The actual amount would better be estimated by the ratio of the area of the city to the total area receiving contamination. This would depend upon cloud height, precipitation -- if any, wind speed, and possibility of wind shear, i.e. lower levels moving in different directions. While uniform fallout would be unlikely, variations would have little effect on the main point of this analysis.

Assumption 7 - The area of the city.

In the absence of specific information, the area was roughly estimated from a map of Iraq which indicates the city would fit within a circle of about 10 km diameter.

While the question did not mention it, another group of people might be exposed to radiation as a result of attack on the operating reactor. This group would include the scientists, engineers, technicians and other workers at the reactor and the Iraq nuclear research center. The most likely result of a successful bombing which destroyed the reactor

after it had started up would be dispersion of radioactive pieces of fuel and parts of the core within the reactor building and perhaps outside it for several hundred feet. If some of these pieces were picked up and carried by an unsuspecting persons, they could receive a dangerous exposure. However, the radioactivity could easily be detected by simple monitoring of the equipment so that dangerous pieces could be quickly picked up and put into shielded containers to contain their radiation. How much the exposure to individuals might be is problematical, for it would depends upon so many assumptions. Presumably a few might be exposed to high, but not lethal, amounts while most would receive little.

Concluding comment.

The assumptions about the bomb, its effects, and weather all would maximize possible contamination of Baghdad, which means that the likely exposure would be less, unless the attack was made with a nuclear weapon that exploded at ground level. That, of course, would change the entire situation.

In conclusion, the above analysis indicates it would be most unlikely for an attack with conventional bombs upon the reactor when operating to have caused lethal exposures to radioactivity in Baghdad, although some people at the reactor site might receive some exposure.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ר ס ס ט כ ר ק

דף 1 מתוך 4 עמ'

סוג בטחוני סודי

דחיפות

תאריך וז"ח 22 יוני 81 1614

מס' מברק 2411

מחיצוש חשוב בלבד

ארוך

ממנכ"ל, מצפ"א

העסקה הסעודית

1. ג'קסון-פקוד יזמו מכתב לנשיא המבקש להמנע מלשלוח חבילת הנשק לקונגרס. עד כה הצטרפו ליוזמה כ-40 סנטורים. פקוד סבור שיש סיכויים טובים להשיג רוב בסנט עד מחר בערב ואז המכתב ישלח לנשיא.

2. בשיחה נפרדת עם משרדו של סנטור ביידן מתברר כי הנ"ל מתכוון לפנות לכל הרפובליקנים החתומים על מכתב פקוד-ג'קסון כדי לנסות לגייסם להצעת החלטה שלו השוללת העסקה.

3. ג'פרי לויס ממשרדו של פקוד מאשר כי אחרי שגור המכתב מתכוון הנ"ל גם ליזום הצעת החלטה פורמלית השוללת העסקה.

4. יצויין כי ה - deadline שפקוד-ג'קסון קבעו (מחר אחה"צ) קשור גם ליזמת לונג-לנט אשר הפורסם ביום ד'. שוללי העסקה בקונגרס סבורים כי שתי היוזמות הנ"ל יהוו איתות ברור לממשל לגבי הלכי הרוח בקונגרס.

5. עם זאת יצויין כי הממשל טרם פתח במאמץ אינטנסיבי בקונגרס לגיים תמיכה בעמדתו.

6. נוסח המכתב פקוד-ג'קסון מצ"ב.

קני-טל

BOB PACKWOOD
OREGON

411
2/4

United States Senate
WASHINGTON, D.C. 20510

June , 1981

President Ronald Reagan
The White House
Washington, D.C. 20500

Dear Mr. President:

We are writing today to express our deep concern over the Administration's intent to sell the F-15 enhancement and AWACS package to Saudi Arabia. It is our strong belief that this sale is not in the best interest of the United States, and therefore recommend that you refrain from sending this proposal to the Congress.

Cordially,

Bob Packwood
BOB PACKWOOD

Henry M. Jackson
HENRY JACKSON

Rudy Boschwitz
RUDY BOSCHWITZ

David Pryor
DAVID PRYOR

Bill Roth
WILLIAM V. ROTH, JR.

Daniel Inouye
DANIEL INOUYE

Roger W. Jepsen
ROGER JEPSEN

Howell Heflin
HOWELL HEFLIN

ARLEN SPECTER

Carl Levin
CARL LEVIN

3/4 411

LARRY PRESSLER

JIM SASSER

ALFONSE D'AMATO

DENNIS DeCONCINI

PAULA HAWKINS

WILLIAM PROXMIRE

JOHN HEINZ

LAWTON CHILES

DAVID DURENBERGER

HARRISON A. WILLIAMS, JR.

WILLIAM S. COHEN

WENDELL H. FORD

JOHN C. DANFORTH

BILL BRADLEY

LOWELL P. WEICKER

ALAN DIXON

EDWARD M. KENNEDY

PAUL SARBANES

HOWARD CANNON

GEORGE MITCHELL

4/4 411

HOWARD METZENBAUM

DANIEL MOYNIHAN

QUENTIN N. BURDICK

DONALD RIEGLE

THOMAS F. EAGLETON

JOSEPH R. BIDEN

EDWARD ZORINSKY

SPARK M. MATSUNAGA

ORRIN G. HATCH

M. BAUCUS (?)

לא הוא שהם אמר אותו מלמה ולמה אתה מן אלה

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

דף.....מתוך.....דפים	
סווג בטחוני.....שמור	
דחיפות.....	
תאריך דו"ח.....22 יוני 81	1622
מס' מברק.....410	

ממנכ"ל, מצפ"א, ממ"ד

הכור העירקי.

1. הנספח המדעי והח"מ נפגשנו עם צוות הוקרי ה - CRS אשר היבר את החומר עליו הסתמכו חברי הקונגרס. צוותה של ה - CRS כלל את: Dr. Warren Donnelly DR. Carl Behrens, Joe Pilat, Rob Bamberger, Clyde Mark, Bob Civiak

הנספח הפריך המסקנה המרכזית המצויה בדו"ח ה C & S (מובאת בנפרד).

2. בויכוח אשר התפתח נשארו הצדדים דבקים בעמדתם. עם זאת ד"ר דונלי הבטיח להפיץ בקרב חברי הקונגרס השבותינו לגבי סיכויי ה - contamination של האוכלוסיה האזרחית בבגדד כתוצאה מהפצצת כור חם. מלבד ד"ר דונלי וסיביאק ניכר כי המשתתפים האחרים אכן השתכנעו מהנימוקים של הנספח המדעי.

קני-טל

שרון רוה מנכ"ל, מאיר מלנה ומרכז מרכז סף

אלרה

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טרפס	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סדרג בטחוני סודי	
דחיפות	
תאריך רז"ח: 22 יוני 1977	
מס' מברק 409	

ממנכ"ל, מצפ"א, ממ"ד

הכור העיראקי - יוזמת בינגהם - קמפ

1. המורשה בינגהם ניסה לביים אישית תומכים אשר למעשה הביעו תמיכה במניעי ישראל תוך קריאה לממשל להסיר עכוב המטסים. אחרי שיחות עם המורשים הידידותיים קלרנס לונג וגליקמן התברר כי אין סיכויים רבים לביים מספר משמעותי של חותמים. יצויין כי בינגהם רצה משהו בסביבות 200 חתומים. עד כה רק 49 מורשים הצטרפו ליוזמתו על אף מאמצי AIPAC ו AJC לביים תמיכה.

2. לנוכח הנסיבות החליט בינגהם שלא לשלוח מכתב לנשיא בשלב זה. המכתב עדיין מופץ בבית מתוך תקוה שמורשים נוספים יצטרפו. אחרי הצבעת מועב"ט היתה תקוה אצל בינגהם כי רבים יצטרפו, אולם הנחתו נתבדתה. יצויין כי בשלב זה חדל בינגהם מלעסוק אישית ב - Lobbying

3. יצויין כי רבים מאלה אליהם פנו נימקו את סירובם בכך שאין הם רוצים לאשר או לגנות הפעולה. הם הביעו הבנה לפעולת הנשיא שהיתה ומינימום לבמא את חוסר שביעות הרצון ממעשיה של ישראל. להערכתם עכוב המטוסים הינו זמני בלבד ולכן אין טעם בפניה לנשיא בנדון.

קניטל

שיר משל מומנשל ריטר שהגיב מלנא ומרבי מעמ פס אמר
פורת רנן/נאא

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

ט ל ג ר ס מ ב ר ק

דף 1 מתוך 2 דפים

סדוג בטחוני ס ו ד י

דחיפות .....

תאריך וז"ח: 221530 ביוני 80

מס' מברק: 406

אינלב

מצפ"יא, מרכז .

שיחה עם S. Peal סגן מנהל המחלקת המצרית במחמ"ד, מזה"ת .

תקיפת הכור .

פיל דיבר בפירוט רב על ההשלכות השליליות של ההתקפה על יחסי מצרים-ישראל, על תהליך השלום ועל מעמדו האישי של סאדאת. בנוסף הטענות שהושמעו כאן לרוב הדגיש במיוחד את ההבטים האישיים. סאדאת נראה בעיני הערבים ובעיני הציבור המצרי או כשוטה או כבוגד (לא יתכן שרוה"מ לא אמר לו דבר על ההתקפה, על כן הוא בוגד ואם בכל זאת לא נאמר לו כלום, הרי עצם ישיבתו עם רוה"מ ישראל ימים אחדים לפני המבצע הפך אותו לשוטה). בנוסף להתבטאויות המצריות העוינות וביטול צעדים במסגרת הנירמול, יש לקחת בחשבון לגבי העתיד את תגובתו הצפויה של סאדת בתחום האישי. נשיא מצרים הוכיח לא פעם בעבר את מידת רגישותו וההתקפה הישראלית התקבלה בעיני סאדאת כפגיעה אישית.(הרושם שלי היה, אם כי לא נאמר בפירוש, שאין מדובר כאן בהערכה, אלא דברים שהתקבלו מקהיר).

הכנות להמשך תהליך השלום

אתרטון חזר בימים אלה לקהיר (לפני כן יצא לשם גם הציר החדש Harry Prect, שהיה ראש המחלקה האיראנית ומינויו לשגריר במאוריטניה הוכשל ע"י סנטור הלמס). במחמ"ד דיברו עם אתרטון על בירור אפשרי של הצעדים הבאים עם סאדת: הכוונה היתה לבחון מהלכים אפשריים במסגרת שתי הנחות יסוד שונות - בהתאם לתוצאות הבחירות בארץ. (סידרת מגעים מסוג אחר במקרה של נצחון הממשלה וסוג אחר אם יבחר המערך). אתרטון התנגד באומרו כי 10 ימים לפני הבחירות אין טעם להכנס לווריאציות אלו. מוטב להמתין לתוצאות ולהחליט כבר בתחילת יולי בהנחה שתוצאות הבחירות בארץ יוליכו להכרעה ברורה. עמדה זו של השגריר התקבלה.

לטענתי כי לא ברור מה מצפים מהבחירות, הרי בסוגיות המהותיות קיים קונצנסוס ישראלי, ענה פיל כי אין המדובר במהות אלא בטקטיקה. הנחתם היא שאם ינצח המערך,

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ל ג ר ס מ ב ר ק

דף 2 מתוך 2 דפים

סוג בטחוני .....

דחיפות .....

תאריך וז"ח: .....

מס' מברק 606 .....

ס ו ד י - 2 -

סאדאת יזום מפגש מידי עם פרס כדי ליצור בסיס התחלתי להמשך בתהליך בהשתתפות ארה"ב בשלבים הנוספים. אם רוה"מ יבחר מהדש שפק אם סאדאת ירצה מפגש דו-צדדי נוסף. במקרה זה - על פי ההנחה הקיימת כאן - קהיר תיזום את חידוש שיחות האוטונומיה בדרג שרים כהכנה לקראת בואו של סאדאת לארה"ב. מאוירה שתשרור בשיחות אלו - אם ייפתחו, תהיה תלויה במעשיה "ובמחדליה" של ישראל. אי נקיטת צעדים שיכבידו על המצב בזירה הערבית. (הכונה ליו"ש ולענין הלבנוני) אם ירושלים תהיה מוכנה להגשים משהו "ימרשימת" הצעדים שהמצרים ביקשו מזמן - כעדות לרצונה הטוב של ישראל, תהיה בכך משום הרומה ניכרת לשיפור האוירה.

רוב הצוות שעסק בשיחות השלום ממשיך לעסוק בנושא ולא רק בהסכם סיני. בחודשים האחרונים היה להם זמן מספיק לעסוק גם בשאלות מהותיות וגם בשאלת הטקטיקה הנכונה לקידום המו"מ (פיל סיפר גם ש- William Kirby שהיה אחד מהצוות יתמנה כסגן מנהל המחלקה הישראלית במקום Hirsh).

בהקשר זה שאלתי את פיל על תגובתו לידיעה בצוות-אל-ערב ב-20 יוני (חוזם 208). ביטל זאת כפרסום חסר יסוד מהסוג המופיע מדי פעם בתקשורת הערבית.

שאלתי גם על הערכתם לגבי המהומות האחרונות בקהיר. סיפר שהמצרים מציגים את הענין בפני השגרירות כענין מבודד, מקומי וחסר חשיבות שנוצר בעקבות ריב במשתק כדור רגל. גם לדעתם כאן אין כרגע בעיה פנימית ממשית לסאדת, אך לטווח הבינוני חייב לשפר המצב במיוחד בתחום הכלכלי.

מ ר ו ם

שלח והיה שרבב עשל מאשם מקרנל מאת רק אמן
ארקן ו ארפרש

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סווג בשחרור פודל	
דחיפות	
תאריך וז"ח 1202 22 יוני 81	
מס' מברק 409	

העיסקה הסעודית. ההפתחויות בגבעה.

1. הסנטורים ג'קסון ופקוד נקטו בסוף השבוע יוזמה מקבילה ללונג-לנט בביה"נ, בקראם לעמיתיהם לחתום על מכתב משותף לנשיא אשר ייעץ לו שלא להגיש לסנט את עסקת ה - AWACS (טקסטים בנפרד).

יחד עם "Dear Colleague Letter" - ג'קסון ופקוד הם: איגוייה, פריור והפלין (דמוקרטים) רות, ג'פסן ובושביץ (רפובליקנים). עד כה הצטרפו 33 סנטורים. מקוים להגיע למחצית הסנט לפני פגרת ה-4 ביולי.

2. השבוע יזכה כנראה מכתב לונג-לנט ל-250 חתימות. לבקשתנו יכנס לונג מסיבת עתונאים וישתדל להשיג תשומת לב והתודה מירבית לעובדה שרוב ביה"נ על שני אגפיו מתנגד לעיסקה.

3. באשר ל - Notification לקונגרס, עדיין מצפים שיוגש ב-6 או ה-9 ביולי. בגבעה עדיין איננו קולטים אפילו רמז באשר למהות ה - "package" וההנחה בקרב חברי הקונגרס היא שאין חידושים משמעותיים. ממקור בצוות הבין-אגפי המטפל בעיסקה שמענו כי לא חלה התקדמות במגעים עם הסעודים. אחת מטענותיהם המרכזיות כיום היא שבשל יחסי המודיעין המיוחדים בין ארה"ב לישראל אין ערובה שארה"ב לא תעביר לישראל ולו עקיפות, אינפורמציה שתושג באמצעות האיוואקס.

המקור טוען כי בשל כך מסרבים הסעודים בתוקף לדרישה ל - "Real time access"

וכי המאמצים האמריקניים להשיג זאת עדיין נמשכים.

שגרירות ישראל וושינגטון

ליאור

9245

נכנס ** **

דף 1 מתוך

עותק 1 מתוך 24 סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 418, מ: ווש
דח: ר, סג: מ, תא: 220681, רח: 1930
נד: השגריר-מתיאס

סודי ביותר/דגיל

ממנכ"ל.

בהמשך לשיחת השגריר עם מתיאס מהשבוע שעבר נפגש היום הסנטור
ביורמתו עם השגריר בשגרירות.

1. התענין לדעת מה נמצא ב - PIPELINE מבחינת אספקת מטוסים
לישראל. השגריר פרט מועדי האספקה הקרובים וניתח התוצאות
השליליות שתצמחנה מהמשך הקפאת המטוסים. הדגיש הפגיעה במאזן
הבוחות, ההשפעה על תהליך השלום (אין לצפות למתינות ישראלית
תחת לחץ של אמברגו) והאפקט השלילי של הדיון המתובנן בעצרת
האו"ם בענינו. השגריר התיחס בהקשר זה למורת רוחנו מהמחוה
של דיאלוג אמריקני-עיראקי לאור הרקורים באו"ם.
2. מתיאס העיר בי משיחתנו הקודמת היה ברור שיש חילוקי דעות
בינינו לבינו לגבי הפעולה בבגדד והוא יכול רק לומר שנית כי:

"THAT'S WHAT HAPPENS WHEN ONE UNCORKS THE BOTTLE"
TO FIND THE EXIT - הסנטור הוסיף כי הבעיה ברגע היא
מספיק שגיאות בבר נעשו. עלינו לראות מה קורה קדימה.
השגריר אמר כי הממשל הוציא גזרות וברגע לא נראה שלמישהו יש
מושג ברור מה לעשות אתן וביצד לטפל במצב שנוצר. הדגיש כי
חיוני להביא להחלטה על הפשרת המטוסים לפני מועד האספקה של
הקבוצה הנוספת בתחילת יולי, ובטרם יציאת הקונגרס לפגרה (
בסוף שבוע זה).

3. מתיאס הסכים והעיר כי "SOMETIMES EVENTS HAVE A LIFE
OF THEMSELVES" ועדיף לא להשאיר הענין תלוי באויר. הוא
מתכוון לכן לנהל השבוע שיחות בלתי פורמליות עם עמיתיו בועדה
לבדוק ביצד ניתן לסיים הפרשה. לדעתו הקפאת ה- F-16 הוא
בבחינת -

''A VISCERAL REACTION BY THE ADMINISTRATION TO AN ACT
''WHICH SERIOUSLY COMPLICATED AMERICAN FOREIGN POLICY
הוא ינסה לעוור '' במציאת הדרך החוצה'' ויתקשר במרוצת הימים
הקרובים לספר מה העלה.

4. אנו עומדים לברר ברוח זו גם עם מספר סנטורים ידידותיים
כמו קרנסטון, בעיקר בהתחשב בעובדה שמתייאס היה ביקורתי בעת
הדיונים הפומביים בוועדה.

ליאור.

תפ: שהח,רהמ,מנכל,ממנכל,ר/מרכז,רסכבנפרד),אמן(כבנפרד)

משרד החוץ - מחלקת הקשר

9191

יוצא

דף 1 מתוך

עותק 1 מתוך 8 סודי ביותר

אל: וש, נד: 620, מ : המשרד

דת: ד, סג: מ, תא: 210681, חת: 1800

נד: מושבים

ארהיב

סודי ביותר/רגיל

שגרון - לנתון בלבד

למקרא דברי גין קידקסריק בשכבם נד 388 שמא תשקול האם לא
רצוי שאתה או בלום יחד עם גדעון פרנק תפגשו עם גברת
קידקסריק על מנת לשכנעה שהטענה שלה
THAT THE ISRAELIS WERE WRONG ABOUT THE INSTALLATION
לא היתה הפיסתינו דהיינו שאנו אכן מאמינים שהבור היה מיועד
ליצירת אופציה גרעינית צבאית אימינומית.
מהדברים שלה ויתר הדיווחים שלכם אני מתרשם שבין שאר
השיקולים האמריקאיים קיים כלא ספק אי-אמון בעצם הערבתנו אנו
של יעודו של הבור.
ברור שאם ישנם חלוקי דעות בינינו לבין ידידינו בנקודה בסיסית
ולו הרי ששאר ההתפתחויות לא יכולות אלא לנבוע מכך .
בר-און .

אב: שהח,מנכל,ממנכל,אליצור

2969 11.80 סוכרי נדל ירושלים בע"מ

8741

נבנס

דף 1 מתוך

עותק 2 מתוך 28 סודי ביותר

אל: המשרד, נד: 364, מ: ווש
דח: מ, סג: מ, תא: 190681, ח: 1400
נד: שיחה עם אלן

ארה"ב

סודי ביותר/מיידי.=

ממנבל'.

מועבט'.

אתמול אחהצ' שוחחתי עם ריצ'רד אלן. הבעתי אכזבה קשה מהשתלשלות
הדברים במועבט', מהנוסח שסובם חרף טיעונינו ופניותינו
ומהעובדה שארהב' ועירק הן שקבעו ביניהן את לשון ההחלטה
והגינוי לישראל. אמר ששקלו בל הפניות והטיעונים, אך בפי שאמרו
לי הוא והמוכיר נצטרך לקבל בעובדה שהימים הקרובים יהיו
סוערים ולא נוחים עבורנו. אולם זה יחלוף. ישראל נקטה בצעד חסר
תקדים ולא יבלה לצפות שהממשל יעבר על בך בשתיקה. מאידך הוא
משוכנע שבשוך הסערה תחזור לקדמותה הגישה הידידותית
הארוכה דומה השמיע בארני גם יוגיין רוסטאו שפניתי אליו בבקשה
לסייע לנו.
עברון.=

תפ: שהח, רהמ, מנבל, ממנבל, אליצור, ארבל2, מצפא, ר/מרכז, רם,
אמן

1. החלק שנ"ל לקו הכפול העליון מיועד למחלקת הקשר.
2. המיועד להברקה יכתב בשטח שבין הקוים הכפולים בלבד.
3. כותב המברק ירשום מתחת לקו הכפול התחתון את התאריך והנושא.

משרד החוץ

טופס מברק צפו"ן

מס' המברק: 124/ח

נרשם ע"י מועד הקבלה	19/3
סווג בטחוני	
מספר העתקים:	המפיץ:
מספר המשלוח:	
התפוצה	שהה מנכ"ל ומנכ"ל משרד יגאל אלון הסברה מיכאל ארבל ראש המנהל מאיר רגן/יגאל
הנושא:	ציטטות מוטעות

אל: וושינגטון. 582
ניו יורק 691

מאת: המשרד סווג הדחיפות בהול סווג הבטחוני שמור

ארז

פזנר. 73/בלום.

ציטטות מוטעות.

ביל ספייר. מבקש שתסביר לבלום רקע שיחתי עם ספייר. אוסיף רק שאחר התיעצות החלטנו שלא נסתיר האמת מאלה שיתבעו הסברים, אך דחינו הצעה לפרסם הודעת תיקון כללית. היו עתונאים נוספים, אם פי מעטים, וכן נציגות זרה אחת, שביקשו אותה אינפורמציה.

יגר.

19.6.81

תאריך הנושא

משה יגר

השולח

אשור מנהל המחלקה

אשור המנכ"ל

מיכל

250×100×5 7.79

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק גלוי

אל: המשרד נ 616

דע: וושינגטון נ 112

מאת: נאו"ם

דף 1 מתוך 1 דפים

סיווג בטחוני:

דחיפות: כ ה ו ל

תאריך ויחי: 19 יוני 1981

לטיפול ע"י הקשר: 616 - 112

ארכ"ל 2, מצפ"א. דע: וש'

מרקב"ט: ארה"ב והכור העיראקי

להלן דברי שגארה"ב, קירקפטריק, בהסבר לאחר ההצבעה.

Like other members of this Council, the United States does not regard this as a perfect resolution. With respect to the Resolution, I must point out that my country voted against the Resolution in the International Atomic Energy Agency which is referred to in the present resolution. We continue to oppose it. In addition, our judgement that Israeli actions violated the UN Charter is based solely on the conviction that Israel failed to exhaust peaceful means for the resolution of this dispute. Finally, we also believe that the question of appropriate redress must be understood in the full legal context of the relationships that exist in the region.

Mr. President, nothing in this Resolution will affect my Government's commitment to Israel's security and nothing in these reservations affect my Government's determination to work with all governments of the region willing to use appropriate means to enhance the peace and security of the region.

עד כאן.

שלום

****

הוראה: השולח: קשר מנהל המחלקה: התיחסות:

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק גלוי

(61)

אל: המשרד

דע: ווש.

מאת: נאו"ם

דף 1 מתוך 8 דפים

סיווג בטחוני: גלוי

דחיפות: בהול

תאריך וז"ח: 19.6.81

מס. מב. ק: 597/107

לשימוש מח' הקשר

אחר

אליצור, לשכת בר-און, דע:ווש.

מועבט: הכור העיראקי (19/6)

להלן התבטאות שגארה"ב, קירקפטריק.

שהרי הרי אירועים שהם בעיה בעיה בעיה מאוד רק אומן
מלחמה אבטב רעיון נוגע מעמ הסברה פורה

תאריך: _____ השולח: _____ אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

8 מתוך 2 דף 597/107

Let me begin by congratulating our current President, the Distinguished Ambassador from Mexico, who has acquitted himself with distinction in carrying out his difficult responsibilities, showing so keen a sense of the importance which the international community attaches to these deliberations. May I also congratulate the distinguished Ambassador from Japan, who last month earned the esteem of the entire Council by managing our affairs with singular deftness.

The issue before the Security Council in the past week -- Israel's attack upon the Iraqi nuclear reactor -- raises profound and troubling questions that will be with us long after the conclusion of these meetings. The Middle East, as one prominent American observed last week, "provides combustible matter for international conflagration akin to the Balkans prior to World War I," a circumstance made all the more dangerous today by the possibility that nuclear weapons could be employed in a future conflict.

The area that stretches from Southwest Asia across the Fertile Crescent and Persian Gulf to the Atlantic Ocean, is, as we all know, torn not only by tension and division, but also by deeply rooted, tenacious hostilities that erupt repeatedly into violence. In the past two years alone, one country in the area, Afghanistan, has been brutally invaded and occupied, but not pacified. Afghan freedom fighters continue their determined

struggle for their country's independence. Iraq and Iran are locked in a bitter war. And with shocking violence, Lybia, whose principal exports are oil and terror, invaded and now occupies Chad. Lebanon has its territory and its sovereignty violated almost routinely by neighboring nations. Other governments in the area have, during the same brief period, been the object of violent attacks and terrorism. Now comes Israel's destruction of the Iraqi nuclear facility. Each of these acts of violence undermines the stability and well-being of the area. Each gravely jeopardizes the peace and security of the entire area. The danger of war and anarchy in this vital strategic region threatens global peace and presents this Council with a grave challenge.

My government's commitment to a just and enduring peace in the Middle East is well-known. We have given our full support to the efforts by the Secretary General to resolve the war between Iran and Iraq. Our abhorrence of the Soviet Union's invasion and continued occupation of Afghanistan -- against the will of the entire Afghan people -- requires no elaboration on this occasion. For weeks, our special representative Philip C. Habib has been in the area conducting talks which we still hope may help to end the hostilities in Lebanon and head off a conflict between Israel and Syria. Not least, we have been engaged in intensive efforts to assist

in the implementation of the Egyptian-Israeli treaty, efforts that have already strengthened the forces for peace in the Middle East and will, we believe, lead ultimately to a comprehensive peace settlement of the Arab-Israeli conflict in accordance with Resolutions 242 and 338 of the Security Council.

As in the past, United States policies in the Middle East aim above all at making the independence and freedom of people in the area more secure and their daily lives less dangerous. We seek the security of all the nations and peoples of the region.

The security of all nations to know that a neighbor is not seeking technology for purposes of destruction;

The security of all people to know they can live their lives in the absence of fear of attack and do not daily see their existence threatened or questioned, and

The security of all people displaced by war, violence and terrorism.

The instability that has become the hallmark and history of the Middle East may serve the interests of some on this Council -- it does not serve our interests and it does not serve the interests of our friends, be they Israeli or Arab.

We believe, to the contrary, that the peace and security of all nations in the region is bound up with the peace and security of the area.

It is precisely because of my government's deep involvement in efforts to promote peace in the Middle East that we were shocked by the Israeli air strike on the Iraqi nuclear facility and promptly condemned this action, which we believe reflected and exacerbated deeper antagonisms in the region which, if not ameliorated, will continue to lead to outbreaks of violence.

However, although my government has condemned Israel's act, we know it is necessary to take into account the context of this action as well as its consequences. The truth demands nothing less. As my President, Ronald Reagan, asserted in his press conference:

> " ... I do think that one has to recognize that Israel had reason for concern in view of the past history of Iraq, which has never signed a cease-fire or recognized Israel as a nation, has never joined in any peace effort for that.... it does not even recognize the existence of Israel as a country.

With respect to Israel's attack on the Iraqi nuclear reactor, President Reagan said:

> "... Israel might have sincerely believed it was a defensive move."

The strength of U.S. ties and commitment to Israel are well-known to the members of this Council. Israel is an important and valued ally. The warmth of the human relationship between our peoples is understood. Nothing has happened that in any way alters the strength of our commitment or the warmth of our feelings. We in the Reagan Administration are

8 מתוך 6 דף ___ מ 597/107

proud to call Israel a friend and ally.'

Nonetheless we believe the means Israel chose to quiet its fears about the purposes of Iraq's nuclear program have hurt, not helped, the peace and security of the area. In my government's view, diplomatic means available to Israel had not been exhausted, and the Israeli action has damaged the regional confidence that is essential for the peace process to go forward. All of us with an interest in peace, freedom, and national independence have a high stake in that process. Israel's stake is highest of all.

My government is committed to working with the Security Council to remove obstacles to peace. We made clear from the outset that the United States will support reasonable actions by this body which might be likely to contribute to the pacification of the region. We also made clear that my government would approve no decision that harmed Israel's basic interests, was unfairly punitive, or created new obstacles to a just and lasting peace.

The United States has long been deeply concerned about the dangers of nuclear proliferation. We believe all nations should adhere to the Non-Proliferation Treaty. It is well-known that we support the International Atomic Energy Agency and will cooperate in any reasonable effort to strengthen it.

8 מתוך 7 דף ___ ע 597/107

We desire to emphasize, however, that security from nuclear attack and annihilation will depend less on treaties signed than on the construction of stable regional order. Yes, Israel should be condemned; yes, the IAEA should be strengthened and respected by all nations. And yes, too, Israel's neighbors should recognize her right to exist and enter into negotiations with her to resolve their differences.

The challenge before this Council was to exercise at least the same degree of restraint and wisdom that we demand of the parties directly involved in the Middle East tensions. Inflammatory charges, such as the Soviet statement that the United States somehow encouraged the raid, or that we know of the raid beforehand, are false and malicious. One can speculate about whose interests are served by such innuendo. Certainly the spirit of truth, restraint or peace are not served by such innuendo. Certainly the process of peace is not forwarded.

Throughout the negotiations of the last days, my government has sought only to move us closer to the day when genuine peace between Israel and its Arab neighbors will become a reality. We have searched for a reasonable outcome of the negotiations in the Security Council, one which would protect vital interests of all parties, and damage the vital interests of none, and which would ameliorate rather than exacerbate the dangerous passions and division of the area.

8 מתוך 8 דף

597/107

In that search we were aided by the cooperative spirit, restrained positions and good faith of the Iraqi Foreign Minister Sa'dun Hammadi. We sincerely believe the results will move that turbulent area a bit closer to the time when all the states in the region have the opportunity to turn their energies and resources from war to peace, from armaments to development, from anxiety and fear to confidence and well-being.

Thank you, Mr. President.

38

יום ו'

תגובת מאיר"ב כולל
שבח ותבלה למעשי
IAEA הגרעיני ומשמעי

שגרירות ישראל - וושינגטון	טרפס מברק
	דף...1...מתוך...10...דפים
אל: המשרד ירושלים	סדרג בטחוני...גלוי..
	דחיפות.....
	תאריך וז"ח 19:00 19.יוני.81
	מס' מברק...390...

למעלה
יבוא
בדיונים
לשמוש
בכאן

מצפ"א

בהמשך לשלי 389 להלן תגובת מחמ"ד לדברי סנטור קרנסטון.

ליאור

[illegible]

State Department Comments on

Statement of Senator Cranston at the Senate Foreign Relations Committee

At the request of the Chairman of the Foreign Relations Committee, the following comments are provided on Senator Cranston's statement.

We would note that our comments are partial and preliminary since we received Senator Cranston's statement late yesterday morning, and some of the referenced documents (which appear to be partial copies) only mid-day yesterday.

Certain general comments are in order.

First, we should reiterate that the IAEA safeguards system, though vital to the non-proliferation effort, is only part of that effort. Other elements of that effort include special restraint with regard to sensitive areas, and minimizing or avoiding presence of weapons-usable material, such as HEU. The fact that the IAEA does not possess such features as enforcement powers or intelligence capabilities has been clear from the beginning, and does not alter the importance of the monitoring function for which the IAEA is responsible.

Second, the IAEA safeguards system is under continual development and review, and application of safeguards at various facility types are evolving. The US has been very active in participating in development of the legal and conceptual basis for safeguards and the practical and technical implementation procedures. The whole premise of these US efforts is that developments and improvements are needed. We have worked extensively on strengthening the IAEA and its legal basis,

396

10-N 2

and are determined to continue to do so. We are also devoting substantial effort to provide the IAEA with improved hardware and training. The fact that active debates and discussions evidently are taking place within the IAEA secretariat illustrates that they too are constantly reassessing their procedures to identify possible improvements. In fact, we are encouraged by progress made by Dr. Gruemm and his staff in upgrading and standardizing procedures.

Third, in commenting on this matter, it is critical to realize that the IAEA system is dependent in substantial measure on the overall respect with which it is regarded by its member states, and with which members of the agency staff can deal with each other. We are not prepared now to comment on legal considerations and the responsibilities of of IAEA member states and agency personnel under the IAEA statute with regard to respect for confidentiality of information. But there are obviously limitations on the degree of detail the US (or other member state) should expect to know with regard to internal and discussions and debate of the IAEA. The IAEA and its staff has, under the agreements, limits with regard to disclosure of information obtained by the IAEA from member states. We would hope to avoid, in addressing this issue, the compromise of the strong US interest in preserving continued effectiveness in our workings with the IAEA. We would like to add our concern over publication of interoffice IAEA memoranda. The authors of the two we have been shown are diligent, responsible, and highly motivated inspectors with considerably more credentials

10-4 390

and experience than the individual whose views are now being made public.

In his statement Senator Cranston challenged the judgments made by IAEA Director General Eklund that it would have been very difficult for Iraq to produce significant quantity of plutonium by misuse of the ORSIRIS research reactor without IAEA detection. Senator Craanston based his assertion, as we understand it, in large part on the views expressed by Mr. Richter. The diversion scenario to which Senator Cranston referred involved possible illicit use of undeclared natural uranium in the OSIRAK reactor during the interval between IAEA inspections. As we outline in an attached assessment, the plutonium production in a reactor such as OSIRAK would be modest, and IAEA procedures will be designed to detect such production. We would also note that there are other research reactor types, such as natural uranium reactors which are significantly greater plutonium producers. (BUT IRAQ COULDN'T GET THEM.)

10-V 5-390

POSSIBLE PRODUCTION OF PLUTONIUM IN OSIRAK

In order to make an estimate of the upper limits of possible clandestine plutonium production from a reactor of the OSIRAK type it is necessary to make several "high case" assumptions as to other capabilities which would become available. They are:

1) Capability for the production or acquisition of metallic natural uranium or ntural uranium dioxide fuel elements by Iraq A capability to produce up to 200 elments a year is assumed;

2) Reactor oepration without start-up or other problems for at least 300 days/year at rated power, and availability of the necessary accelerated delivery of HEU fuel; (At this operation rate, several fresh cores per year are required. Thus, contrary to the implication in Senator Cranston's statement production could have been halted by France.)

3) Natural uranium fuel elements placed both in and surrounding the reactor core in some way which would escape detection;

4) Existence of facilities in which all of the irradiated natural uranium fuel elements could be reprocessed shortly after removal from the reactor.

The reactor operation for this scenario is the loading of 20 to 30 natural uranium fuel assemblies in the core and as a blanket surrounding the core at each refueling shutdown, assumed to be every 6 weeks.

10-N6 390

Calculations indicate that the plutonium produced from this operation would be 5-10 kgs/years contained in 150-200 elements (5-7 tonnes uranium) These assumptions are not now credible in a variety of ways, such as with regard to absence of detection and presence of reprocessing capability and fuel fabrication capability. Even so, this "high case" scenario plutonium production, while substantial, is well below that cited in Senator Cranston's statement.

DISCUSSION OF IAEA SAFEGUARDS APPROACH TO OSIRAK-TYPE REACTORS

1. The IAEA has for some time recognized that its procedures should deal with the possiblity of clandestine irradiation of natural uranium in a safeguarded reactor. In February 1979, in the official contribution of the IAEA to INCFE there appears the statement that one of the two basic diversion threats for reactors is "the use of safeguarded fuel for the irradiation of undeclared fertile materials (and consequent production of plutonium of uranium-2333)." This statement is in the context of power reactor safeguards, but the potential production capability of the larger research reactors is recognized, as is the fact that IAEA safeguards approaches for such reactors need to deal with this particular type of diversion strategy. The confusion on this point in Senator Cranston's statement seems to arise from the use of unassessed internal IAEA material representing preliminary views of a few individuals. Furthermore, the context in which this material has been quoted is not clear.

2. There is also confusion in the statement concerning the rights and responsibilities of the IAEA with respect to clandestine facilities. It is quite clear that the IAEA has no authority or responsibility to search a country for clandestine facilities. It is equally clear that the IAEA must, and does, take into account in designing its procedures for facilities where safeguards are carried out the possibility that there may be clandestine facilities elsewhere in the country. An essential and established part of the safeguards

10-N-8 390

system is verification of the declared design of a facility where safeguards are to be applied. Where use of camera surveillance is to be considered, the verification of facility design includes verification of the integrity of containment to ensure that there are no routes whereby clandestine fuel elements could be secretly inserted and removed. If there are routes that could be so used, seals and carmeras are used to detect misuse of such routes. These procedures are well established for power reactors but are also relevant to, and have been applied at, research reactors where these concerns might be relevant.

3. The question of whether such unreported or clandestine irradiation of uranium would be detected by IAEA safeguards at a reactor does indeed depend upon the nature of the inspection activities carried out. It is our understanding that the detailed arrangements under which IAEA safeguards are to be applied in Iraq are under negotiation. (The basic safeguards rights and obligations of the IAEA are contained in the Iraqi Safeguards Agreement, which is in force and which provides for the ad hoc inspections carried out to date.) As part of this negotiation, we further understand, the IAEA is in the process of deciding how best to detect clandestine irradition. Camera surveillance, which we understand is used at some other research reactors, is certainly a prime candidate for this purpose. Other means, such as unannounced or surprise inspection, radiation monitors and crane monitors, may also be useful. Some combination is like to be best.

10-N 9 390

The production of a significant amount of plutonium would involve a relatively large number (in the order of hundred, depending upon the particular scenario postulated) of natural uranium elements. Each time an IAEA inspection was to be carried out, such clandestine elements would have to be removed from the reactor, and concealed somewhere to avoid detection by visual inspection. This represents extensive fuel movement, detectable by camera surveillance and, because of the extent of the activity, distinguishable from movements involved in legitimate research irradiation activities. These clandestine elements, being highly radioactive, need to be stored underwater and, if, for example, were to be placed in the canal between the two reactors, would also be detectable by visual inspection. These visual inspection activities are normal for such reactors and coupled with camera surveillance and the verification of the HEU itself can provide effective safeguards.

We are in full agreement that it is essential that the IAEA be encouraged and fully supported to implement such an inspection system.

5. The amount of inspection activity under the Iraq safeguards agreement is not, as the statement asserts, limited to only three inspections a year. The effort is limited by Article 80(a) of that agreement to 50 man-days for route inspection. Additional effort is allowed for ad hoc inspections of receipts of fuel from other countries and for special inspections if the information obtained, inter alia, through route inspections is not adequate. This amount of inspection would not normally be

carried out at a research reactor. The actual effort anticipated will be specified in the facility attachment now being prepared.

6. It is true that inspectors are individually accepted by inspected states. While there are certainly differences in the experience and training of individual inspectors, we generally believe that the IAEA inspectors are sufficiently motivated and geographically mixed that any collusion with inspected states is extremely unlikely.

7. Senator Cranston's statement says that the facilities provided by Italy would not be subject to safeguards. Under an NPT-type agreement, safegaurds are to be applied at such facilities when nuclear material is present. While a state in principle might, in violation of such an agreement, not report the facility, that would seem very improbable when the existance was widely known and indeed the facility was built by foreign personnel.

42

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

מאת: שגוושינגטון

ט ר פ ס מ ב ר ק

דף...1...מתוך...2...דפים

סווג בטחוני.....סודי

דחיפות.....

תאריך וז"ח 19:00 19.יוני.81

מס' מברק...389...

ממנ"כל, מצפ"א.

1) היום השני של שמיעת עדויות בסנט הביא שיפור מבחינתנו באוירה ובתוכן.

א) הופעתו של Richter הייתה מרשימה ומשכנעת, וקרנסטון ניווט את עדותו בכשרון רב.

ב) הסנטורים שדברו נגדנו בתקיפות אתמול נמנעו מחזרה על הדברים ואף ניסו לאזן במדת מה התבטאויותיהם הקודמות. גלן קבע כי יתכן ותצמח טובה מהפעולה הישראלית שכן ברור עתה לכל שהפיקוח של סבא"א הוא חוכא ואיטלולא. פרסי העיר שוב כי אין מקום לשקול איזו מהן סנקציות. הגדיל לעשות פרסלר אשר הכריז כי שינה דעתו לגבי הפעולה מאז הביקורת שהשמיע למחרתה. בשיחה עם צונגאס (בנפרד) שמעתי דברים דומים.

2) מדברים שהחלפתי עם מספר סנטורים תוך מהלך העדויות מתקבל הרושם כי נוצר מעין מכנה משותף המקובל כנראה על רובם:

א) אין ספק בעקרון לאן היו מועדות פניה של עיראק.

ב) נשארו שאלות פתוחות רבות לגבי הפעולה עצמה, הקפה, משמעויותיה ועיתויה, אולם הדברים מתחילים לחזור על עצמם ומסתמנת עייפות מהמשך הדיון בנושא.

ג) ה- Verbal abuse שישראל זוכה לו אמור להיות מעין רע הכרחי אולם לא צפוי הרבה מעבר לזה.

389
2 עמוד 2

3) טביעת האצבעות של מחמד ניכרה היום במאמץ מרוכז לערער את עדותו של Richter. עם פתיחת דבריו נתבשרו פרסי וגלן טלפונית כי הנ"ל עובר על החוק בהשתמשו באינפורמציה מסווגת. גלן ניסה לעצור בעד ריכטר אולם שאר חברי הועדה התנגדו. בתום העדות הקריא פרסי את תוכן הטלפון ממחמ"ד המפרט הסעיפים בחוק עליהם עבר לטענתם ריכטר.

תוך כדי הישיבה חולקה לסנטורים תשובה מודפסת של מחמ"ד (בנפרד) לדברי הפתיחה של קרנסטון מאתמול (שבחלקם היו מבוססים על דברים ששמע מריכטר). אמנם בפתיחה נאמר כי המסמך נערך לבקשת פרסי, אולם חברי צוות הועדה הופתעו למדי מהמקרה. לדבריהם אין הרבה תקדימים לכך שחוק כדי דיונים בקונגרס יגיב הממשל בכתב דוקא לדברי סנטור מסויים.

אנשי הצוות גם סיפרו על שמועה בחוגי הועדה, אשר הופרכה לאחר מכן, כי אשתו של ריכטר ממוצא ישראלי וזה אמור להסביר את מניעיו. עד כמה שניתן היה לברר נראה שמקור השמועה במחמ"ד.

4) טרם הוחלט על תוכן הדיונים המיועדים לסוף השבוע הבא. על הפרק שלוש הצעות:

א) פרסי מבקש להביא צוות מומחים למשפט בינלאומי.

ב) פל הציע להזמין את ואנס או קיסינג'ר.

ג) שלושה מורשים - בינגהאם, מארקי ולנטוס בקשו מיוזמתם להופיע בפני הוועדה.

ליאור

153

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ארכיב

טלפס מברק

דף 1 מתוך 3 דפים

סווג במחונה: סודי

דחיפות

תאריך וז"ח: 191600 יוני 81

מס' מברק 385

מצפ"א, מרכז.

שיחה עם Nat Howell, מנהל המחלקה הסורית, עיראקית, לבנונית במחמ"ד מזה"ת.

אמנם מוקדם עדיין לסכם את השלכותיה של הפעולה הישראלית על עיראק בתחומים שונים, הרי כבר עתה ניתן לומר כי בגדאד "משחקת" את הענין בראש קר באופן יחסי ובצורה הגיונית למדי. בין שתי האופציות שעמדו בפני צאדם חוסיין - להדגיש את הפגיעה וללכת לעימות חזיתי עם ארה"ב מתוך כוונה להמחיש את האופי הרדיקלי של משטרו, או לנהוג במתינות ולפעול להשגת גיבוי מירבי בזירה הערבית והבינלאומית ולהעמיק את בידודה של ישראל, הוא בחר באפשרות השניה.

בתחום הפנימי אין לעת-עתה שום סימן על השלכות שליליות של הפעולה על מצבו של המשטר. בזירה הערבית התיצבו כולם לימינה של בגדאד, גם/התיצבות זו הינה זמנית ושטחית בלבד. צאדם חוסיין גם מקווה כי בעקבות גישתה המתונה של עיראק השתפרו סיכוייו להשגת עמדה מנהיגותית במסגרת העולם ה-3, ויש לזכור גם את שאיפתו לזכות בתמקיד של נשיאות העצרת הכללית של האו"ם במושב הבא.

על רקע גישה זו אפשר לומר כי במערכת יחסיה של עיראק עם המעצמות נמשכת המגמה שהחלה לפני זמן-מה, כלומר, העמקת ההדברות עם ארה"ב והתרחקות מבריה"מ. ההרגשה במחמ"ד כי בעקבות הפעולה הישראלית לא יהיה שינוי ביחסים בין בגדאד למוסקבה. זאת על אף בקורו הנוכחי של סגן ראש הממשלה העיראקי בבריה"מ. (האוול אמר שנודע להם על נוכחותה של אישיות איראנית במוסקבה, כך שלא מן הנמנע כי הסוביטים מנסים את כוחם שוב בתווך כין שתי הארצות הנלחמות, ואולי זאת הסיבה לבואו של סגן ראש הממשלה העיראקי למוסקבה בנסיבות הקיימות).

ט ל ג ר ם מ ב ר ק
דף 2 מתוך 3 דפים
סדרג בטחוני סוד
דחיפות
תאריך רז"ח
מס' מברק 385

מאידך בהחלט קיימת הנטייה של המשך הדברות עיראקית עם ארה"ב, והענין אינו קשור בלעדית בהשגת ההסכמה האמריקאית להחלטה המתאימה במועבי"ם.

שאלתי את האוול האם קלטו סימן כלשהו על כוונה עיראקית למעול נגד ישראל מעבר לסיעוק שקבלו עתה בהחלטת מועבי"ם. תשובתו של האוול היתה כי אינו מיעץ לנו "להפסיק להביט על מסכי המכ"ם", אך לעת-עתה אין בידם סימן כלשהו בכוון זה. להערכתו העיראקים מבינים כי במצב של ריתוק ללחימה בחזית האיראנית, ובהעדר סיכוי ממשי לפעולה מוצלחת נגד ישראל, מוטב להם להצמד לתחום המדיני שכבר נתן פירות לא מבוטלים. כן הוסיף שאחד מהנפגעים העיקריים של פעולה זו הוא נשיא סוריה שהוצא ממוקד ההתענינות "כלוחם העיקרי" נגד ישראל. עוד הוסיף שפעולה ישראלית נגד הטילים יכולה להחזיר את אסאד למעמדו הקודם.

כאן עברנו לנושא הלבנוני ולדבריו של האוול קיים סיכוי כלשהו להתקדמות חיובית בכמה תחומים:

א. הסעודים, במעורבותם בענין, אינם מיצגים רק את עצמם, אלא את "המרכז הערבי". בו בזמן ריאד הבינה כי גישתה הקודמת-ששאפה להתרחק ככל האפשר מבעיות לבנון, הינה מסוכנת מאחר ומשבר במדינה זו יוכל להתפשט ולפגוע באינטרסיה הספציפיים של הממלכה. על-כן ריאד נטלה על עצמה תפקיד פעיל לפני זמן-מה, והיא ממשיכה לשאת בכך גם עתה.

ב. יתכן שניתן יהיה לשכנע את כל הצדדים בחשיבות צמצום ההשפעות הזרות - ערביות וישראלית כאחת כזירה הלבנונית, ולבסס את ההסדר על כוחות לבנוניים בלבד.

ג. אפשר, אם יבוא על סיפוקו בכמה תחומים חשובים לו בנושא הלבנוני, עשוי - במידה ארוך - להוציא את הטילים מלבנון, כמובן אם הדבר יראה כצעד הנעשה לא תחת לחץ אמריקאי או ישראלי.

מצדי נתתי ביטוי לספקותי וציינתי שזו היא הערכה אופטימית מדי לדעתנו. (בשיחה אחרת היום עם אהרון מילר, האחראי ב-INR. על הסבר הלבנוני, שמעתי הערכה הרבה יותר פסימית, הספקפקת בסיכוי כלשהו להשיג הסדר לבנוני פנימי בתנאים הקיימים).

מ ר ו ס

בין ירושלים ובין בייג'ינג סיפק מישהו רמז אמון הלפני מבחוץ

דחיפות.....

תאריך נז"ח: 19.1550 יוני 81

מס' מברק: 384

מ ו ו ט

ממנכ"ל, מצמ"א

עדות קייזי בסנט.

1. אחד המשתתפים מסר לי כי קייזי תיאר בפרוטרוט כל השלבים השונים בתכנית העירקית, אולם נמנע מלבטא מסקנה סופית. העריך כי עירק לא התכוונה לייצר נשק גרעיני. עוד מסר כי פקח הונגרי אשר ביקר בינואר 1981 בבגדד לא איתר שום הפרה וחריגה מפעולות הכור למטרות שלום.

2. קייזי הוסיף כי אילו היו מתבלות הפרות משמעותיות פרק הזמן המינימלי לרכישת יכולת גרעינית היה ב-1985.

3. בתדריך נפרד בפני ועדת החוץ של הבית בראשית שבוע מסרה גב' קסלר מה C.I.A כי הערבים שמחים שהכור הושמד.

קני-מל

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ג ר ס מ ב ר ק

דף..1..מתוך..2..דפים

סדוג בטחוני..בלמ"ק.

דחיפות.....

תאריך ה"ח: 19.1517 יוני

מס' מברק..389..

ממנכ"ל , מצפ"א

הכור העירקי - קונגרס.

1. דיוני ועדת החוץ של הטנט עסקו הבוקר בסוגית הפקוח והערבויות של IAEA. העידו ד"ר Robert Seldon, פיזיקאי במעבדות לוס-אלמוס; ד"ר Harbert Koute יו"ר מחלקת אנרגיה ברעינית במעבדה הלאומית ב - Brookhaven ו R. Richter לשעבר מפקח מטעם IAEA .

2. סלדון בעדותו תיאר השלבים הדרושים ליצור פצצה וציין כי מילת המפתח בכל התהליך הינה competence . הקושי העיקרי בתהליך הוא השגת fissionable material . הטכנולוגיה הכרוכה ביצור נשק גרעיני אינה יקרה במיוחד. ההלטה כזאת מוכתבת בעיקר ע"י שיקולים פוליטיים, כלכליים יותר מאשר ע"י גורמים טכנולוגיים.

3. ד"ר קוץ שיבח הסדרי IAEA המיוחדים במינם בשל הויתור על ממכות ריבונית הכרוך בהם. הערבויות חלות רק על החומר ולא על המתקנים. קיימות מגבלות לגבי המקומות בהם נקח מורשה להכנס. קימים ביקורי פתע. למדינות שלא חתמו על NPT יש כנראה ממה לחשוש. יש מקום לשיפור פקוח IAEA.

כדי לייצר נשק דרושה שנה לבנית fissionable device :

שנה נוספת to put it in useful form - ועוד זמן לא מוגדר לאחר מכן.

4. פרסי האם הכור העירקי היה מאיים ליצור נשק. סלדון - הבעיה הינה של יכילות הערבויות יותר מאשר טכנית. פרסי מסתמך על הערכת מחמ"ד הטוענת כי יצור הפלוטוניום היה צנוע. האם המתקן הזה הוא אידיאלי ליצור פלומוניום. סלדון - יש מתקנים טובים יותר מזה שעירק רכשה. קוץ - תומך בגרסת מחמ"ד. ריכטר - עירק בוודאי תסכים עם עמדת סלדון וקוץ. יש לזכור כי עירק ביקשה כור גדול יותר מצרפת

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ל ג ר מ ב ר ק

דף 2 מתוך 2 דפים

סדרג בשחרור .....

דחיפות .....

תאריך וז"ח: .....

מס' מברק 389

אך נתקלה בסירוב.רק לאחר מכן הסכימה לרכוש כור מחקרי גדול. לכן
החבט הרלבנטי הינו שעירק לא יכלה לקבל מחקן גדול יותר. ריכטר ציין כי
כמויות הגדולות של אורגיום טבעי שעירק קנתה ניתנות לאירדיאציה בין ביקורי
פקחי IAEA. חומר זה ניתן ל-reprocessing במחקן האיטלקי שלא נמצא תחת פקוח.

5. פרסי האם הכור מתאים לצרכיה המחקריים של עירק. ד"ר קוץ הגודל מתאים
לבנית יכולת גרעינית צנועה. כאן מתערב ריכטר אשר מצביע כי הכור גדול
לצרכיה המחקריים של עירק הנחשלת. קוץ אולי נתן לכנות הכור העירקי "כפיל לבן".
אין זו הפעם הראשונה שמדינות נחשלות מעונינות ב-show-piece
ולכן הגודל יוכל להיות נעוץ בשיקולי יוקרה. ריכטר עירק יכלה ליצר 8 ק"ג
פלוטוניום בין כל פקוח ופקוח (שאמור היה להערך כל 4 חודשים).

6. פל ומטיאס שאלו על כוונות עירק. כאן נקט ריכטר גישה לפיה העדויות
הנסיבתיות מעוררות השד שאכן עירק רצתה בנשק גרעיני. קוץ וטלדון היו זהירים
יותר ולא היו מוכנים להסיק מסקנה נחרצת. מטיאס שאל מה היה קורה אם ישראל
היתה מפציצה כור חם. קוץ הצבע שהיה נוצר היה בלתי רצוי.

7. גלן שם דגש חזק על פקוח IAEA, המהווה the only game in town,
יש לשפרו, להוסיף מנגנון כפיה; יש לסגור פרצות

קוץ

קגי-טל

49

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

דחוף

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 2 דפים	
סווג בטחוני בלמ"ס	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 19.1.497 יוני 81	
מס' מברק 381	

ממנכ"ל, מצפ"א, ממ"ד

הפצצת הכור - תגובת הקונגרס.

1. בישיבת יום ה' אחה"צ העיד מטעם הממשל Robert McFarlane אשר אמר שפעולת ישראל לא היתה מוצדקת ופגעה באמון הדדי:

There was no base or justification for the Israeli action which shattered our trust and confidence..

פרסי ביקש לדעת באם גרוש המומחים הצרפתים היה יכול לפגוע בתכניתה של עיראק. אנשי הממשל לא ענו על כך וטענו שאין הם יכולים להעריך זאת.

2. סנטור פל ביקש לדעת באם הממשל הזהיר את ישראל שפעולה נגד הטילים בלבנון מהווה הפרת החוק האמריקני גם כאן התחמקו דובדי הממשל ממתן תשובה. פל - נמתח שנים יקח לעיראק להחזיר הכור לכשהו בטרם פעולה. מק-פרלן - מעריך כי מדובר ב-2-3 שנים. כאן הדגיש מק-פרלן כי ארה"ב מבינה דאגות ישראל ומודע לכך שכל אומה שומרת לעצמה הזכות לנקוט פעולה המוגדרת כהגנה עצמית, אולם אין הוא יוכל להסביר לדרך שישראל בחרה.

3. מטיאס ביקש הבהרות לגבי המתקנים הרקיעיים באזור ושיטת הפקוח. נוסנזו ציין כי לאיראן היו שאיפות מרחיקות לכת, אולם הבניה בשני כורי הכוח הופסקה ותכניתה הגרעינית שובשה. מקר המתקנים בישראל, פקיסטן, לוב,. ציין כי המתקן בדימונה לא מצוי תחת פקוח IAEA . מטיאס ביקש לדעת מה יעילות הפקוח. נוסנזו - איננו יכול להעריך לגבי כל מתקן ומתקן באזור. למשל בפקיסטן קשה לפקח על פעולת הכור של natural uranium. בכורים הקטנים יש סעם מאד דלק גרעיני ולכן הפקוח נערך בצורה לא סטודרת ולעיתים רחוקות.

4. גלן - מבקש לדעת האם מטרת הדיון בועדה היא נקיטת פעולה. מק-פרלן סבור שהבדיקה שהממשל עורך איננה rethorical exercise זה אמור להוביל לפעולה.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ל ג ר מ ב ר ק

דף 2 מתוך 2 דפים

סווג בטחוני .....

דחיפות .....

תאריך וז"ה: .....

מס' מברק 351

גלן מבקש לדעת באם עובבו משלוחים נוספים מלבד המטוסים. בלן אני מבין כי ציוד אחר מוסיף לזרום לישראל; מה ערכו בדולרים של הציוד הזורם. מקפרליין מבטיח לספק נתון זה לועדה. בלן טענתה כי פעולתישראל לא הייתה מוצדקת. מדוע אינך מוכן לומר שזו היתה הפרה. מק-פרליין - התכוונו לומר שבהתאם ל criteria שלנו פעולת ישראל לא היתה מתאימה. אפשר היה למצוא דרכים דיפלומטיות. גלן - אנו מעבירים שדר לישראל באשר לשמוש בציוד מתוצרתנו מחוץ לגבולות ישראל, למשל בלבנון. מק-פרליין אין לנו מסר כזה לישראל.

5. גלן טבור כי הממשל משגר איתותים סותרים לגבי NPT מבקש הבהרת מדיניות הממשל בנדון. מק-פרליין - המדיניות בשלב של גבוש. אנו נעביר לקונגרס את הקווים המנחים את מדיניותינו.

6. פרסלר מביע תמיהה כיצד יתכן שהביון האמריקני לא ידע מאומה על הפעולה. פרסלר מצביע על הזהירות בה ברה"מ נוהגת לגבי ה" NPT וטבור שתפוצה גרעינית הינה בעיקר תופעה מערבית. מק פרליין - יש לפתח ערבויות שימנעו תפוצת נשק גרעיני. פרסלר - האם עלינו לנטוש החוק הבינלאומי, אשר התגלה כבלתי מספיק, ולקחת החוק בידינו כדי למנוע תפוצה גרעינית. מק-פרליין אנו לא נרשה למשטר אנרכיה לשרור, משטר בו כל מדינה תפעל כראות עיניה. זה איננו מקובל עלינו. יש לשפר באורח ניכר הבטחונות. פרסלר - האם אתה מסכים כי בלבן מדינות ערב מרוצות מפעולת ישראל. מק-פרליין - יש להתמקד בתוצאות הפעולה, לא הבחנתי בתמיכה ואשור לפעולת ישראל. פרסלר - מרבית המדינות שמחים על פעולת ישראל. אנו עלולים לעמוד תוך 5-10 שנים במצב דומה עם מדינות אחרות. שיטת הפקוח נכשלה במערב. עלינו לראות כי מה שישראל עשתה היה חיוני כדי לאפשר לתרבות האנושית להתקיים. מק-פרליין - השלמות פעולת ישראל היגן - intolerable

קני-טל

49

שגרירות ישראל - וושינגטון	טרפס מברק
אל: המשרד ירושלים דע ניו-יורק	דף.....מתוך.....דפים
	סווג בטחוני.....
	דחיפות.....
	תאריך וז"ח: 191515 ביוני 81
	מס' מברק...379/81

ממנכ"ל, מצפ"א, דע ניו-יורק

הכור העיראקי - ההצבעה באו"ם .

1. פנטור קנדי עומד לפרסם הודעה תקיפה המגנה הצבעת ארה"ב באו"ם. ההודעה כוללת המשפט הבא :

It is wrong for the U.S. to support efforts at the U.N. or elsewhere, to condemn, punish or isolate Israel, our surest friend and strongest ally... It is profoundly wrong for our U.N. Ambassador to join with the Foreign Minister of Iraq, one of Israel's most bitter enemies in drafting this resolution of Condemnation.

2. קנדי קובע כי ישראל פעלה בהגנה עצמית נגד מדינה שמעוניינת בהשמדתה. יש לבקר את כשלון הספקות על המומר הגרעיני ויש להקבות עדיפות ראשונה למדיניות אי-הפצה הגרעינית.

ק נ ר - ט ל

*רפקת

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ארה"ב

ד ר ש	מ ב ר ק
דף 1 מתוך 2 דפים	
סדנ בטחוני שמור	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 191410 יוני 81	
מס' מברק 394	

בן חורין - מא"ף - מצפ"א - לש" בראון - המרכז

בשיחה עם FRED WETTERING יועץ לענייני אמריקה ב-National Security Council, איש מחמ"ד לשעבר, בעל נסיון אמריקני עשיר (שירת ב-4 מדינות במזרח אמריקה), ידידותי וגלוי, לא חסך מבקורתו כלפי "שגיאות וטעויות" של ממשל קרטר והתייחס בשלילה מוחלטת לכונות הסוביטים, והלובים וכ"כ היו בפיו דברי גנאי לאש"ף.

1. ארה"ב - אמריקה - המעיט כי רק לקראת סוף שנת 82 תורגש ההשפעה על ממשל רייגן. התקציב של 81 הובן עי' אנשי קרטר ומה שניתן היה לשנות בתקציב של 82 והדגשים שלו היה מועט. אך החל ממועד זה נהיה עדים לשינויים משמעותיים.

2. לפי ווטרינג יש לשים לב במיוחד לשני עקרונות מנחים שהונחו עי' הנשיא: א) ארה"ב תממון ותעדיף מדינות המבלות יחס ידידותי כלפיה וב) יתמכו ויעדיפו מדינות המבוססות על - free market economy. וזאת בניגוד לתקופה של קרטר בה בעלי ברית אמריקאים הוזנחו.
לשאלתי על דוגמאות קונקרטיות הזכיר את זאיר. על אף כי מובוטו הוא אחד המנהיגים הפרו האמריקאים ביותר ביבשת - בעבר קבל מהות סיוע אמריקאי מאשר לדוגמא ניירוביה ומצב זה "בלתי אפשרי ולא צודק". אצל רייגן, ידיד כמובוטו יזכה ליחס עדיף מסיוע מוגבר.

3. עוייין לדבר על "מדיניות אמריקאית" באפריקה והתהליך גיבושה עדיין בעיצומו. צוותים בין-משרדיים יושבים לקבוע את המדיניות בתחומים השונים: סיוע מכני, סיוע כלכלי, סיוע בטחוני, רכש וכיו"ב.
ווטרינג הודה כי בשל ריכוז מאמצי הנשיא ועוזריו בסוגיות הכלכליות, למעצבי המדיניות נותר זמן מועט לעיסוק בסוגיות ב"ל פרט כמובן לטיפול המשברים ב"ל.

4. עיקר עבודתו של ווטרינג הוקדש לסוגית נמיביה ואיזור אפריקה הדרומית. לשאלתי על פשר דברי קרוקר שלשום (ראונא מברקי מה -) בפני חת הועדה לאפריקה בקונגרס, הסיב כי קרוקר was misinterpreted. הוא לא התכוון להרים "אצבע מאשימה" לעבר דרא"פ אלא כלפי כל הצדדים המעורבים גם יחד.

5. ארה"ב - דרא"פ - ה- constructive engagement כפיף לתנאים הדדים. מדרא"פ נדרשת לא רק שתוף פעולה בנמיביה אלא גם צעדים מעשים לביטול חוקי הפליה. לפי ווטרינג במהלך שיחות בוטה עם הממשל היו מצד שה"ח הדרום אפריקאי הבטחות מסוימות לכיוון רצוי זה. מארה"ב נידרשת שיפור ביחסים הבילטרליים ובעיקר בתחומים רגישים והמעניינים במיוחד את דרא"פ - התחום הצבאי - הבטחוני.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ע ד פ.ס	מ ב ר ק
דף.....מתוך.....דפים	
סדרג בטחוני.....עמוד.	
דחיפות.....	
תאריך וז"ח:.....	
מס' מברק.....374	

נוצרה כעת האוירה החולמת להתקרבות ויתר הבנה בין שתי המדינות אין לראות הכל בפרספקטיבה של נמיביה כי "ישנם מספר דברים המעניינים את שתי המדינות גם מעבר למציאת פתרון בחבל ארץ זה".

6. נמיביה - ארה"ב יודעת כיום היכן עומדה דרא"פ (כאן דבריו שונים במקצת מדברי קרוקר) אך עדיין לא ידוע להם המידה ה"מינימליות" של הצד השני. בכונת ארה"ב לפתוח בשיחות עם SWAPO ובני בריתם ולפי ווטרינג עד סוף ש.ז. ארה"ב תוכל להעלות על הכתב הצעה לפתרון שישביע רצונם של כל הצדדים. הצרה היא שלמנהיגי אפריקה הזמן דוחק ואינם מוכנים להבין שמו"מ מעין זה דורש זמן ארוך עד למציאת פתרון הולם.

7. לוב - קשה לווטרינג לראות בקאדפי "עושה דברו" של הסובייטים כי בעיניו "מפורף כזה איננו עושה דברו של אף אחד", אך אין צל של ספק ב"איזה צד עומד קאדפי" ועד כמה היא מצליח במעולותיו לקדם עניני ברה"מ.

להערכתם יש מידה די גדולה של המתמרמרות כלפיו - הן בבית והן מחוצה לו - והממשל מקדיש זמן ומחשבה למיטול הבעיה הלובית.

8. אש"פ - בר שיחי היה גלוי ביותר ביחסו השלילי כלפי אש"פ ומעין הין שמעמדו בנסיגה ביבשת. אמר עוד כי השימוש בנוסחה של "פתרון הבעיה הפלסטינאית" מפי ממנהיגי אפריקה הינו רק "תירוץ וכסוי" לאי חידוש היחסים איתנו כשהסיבה האמיתית היא the arab oil black-mail.

סיכמנו להמשיך ולהשגש לעתים מזומנות.

הראל

אחר

שגרירות ישראל - וושינגטון	ט ל ג ר ם מ ב ר ק
אל: המשרד	דף 1 מתוך 16 דפים
	סדוג בשחוזי בלמ"ס
	לחיפות
	תאריך וז"ח: 19 1325 יוני 81
	מס' מברק 373

מסנכ"ל, מצפ"א

הדיון בסנט בפעולת ישראל נגד הכור העיראקי.

להלן העדות המלאה של מפקח לשעבר של IAEA רוג'ר ריכטר.

החומר בעמוד 13 סווג ע"י ACDA במסווג ועקב התערבות בלן

ופרסי נמנע מריכטר לקוראו. לבסוף הושגה פשרה וריכטר תימצת דבריו

בפרפרזה.

קני-טל

[illegible]

June 19, 1981

373
233
K 7Lw

TESTIMONY BEFORE THE SENATE FOREIGN RELATIONS COMMITTEE
HEARING ON NUCLEAR NONPROLIFERATION
by ROGER RICHTER

MR. CHAIRMAN, IT IS BOTH AN HONOR AND PRIVILEGE FOR ME TO APPEAR BEFORE THE COMMITTEE. IT IS MY INTENTION TO PRESENT MY VIEWS REGARDING THE ADEQUACY OF THE INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY (IAEA) SAFEGUARDS SYSTEM AND HOW THIS SYSTEM RELATES TO THE CONTROVERSY SURROUNDING THE IRAQI NUCLEAR PROGRAM. AS THE ONLY AMERICAN INSPECTOR IN THE SECTION RESPONSIBLE FOR THE SAFEGUARDING OF NUCLEAR FACILITIES IN IRAQ, ISRAEL, PAKISTAN AND INDIA AMONG OTHER COUNTRIES, I BELIEVE I HAVE HAD A UNIQUE OPPORTUNITY TO GAIN AN INSIGHT INTO THE QUALITY AND EFFECTIVENESS OF THE IAEA SAFEGUARDS IN A REGION OF THE WORLD THAT IS VERY MUCH THE FOCUS OF OUR GOVERNMENT'S EFFORTS TO CONTAIN PROLIFERATION. THE PRESENT HEIGHTENED INTEREST AND CONCERN ON THE PART OF THE AMERICAN PEOPLE AND THE WORLD COMMUNITY TOWARD THE EFFECTIVENESS OF THE IAEA NUCLEAR SAFEGUARDS AND NONPROLIFERATION EFFORTS OFFERS PERHAPS THE BEST OPPORTUNITY EVER TO IDENTIFY DEFICIENCIES WHICH EXIST IN THE SYSTEM AND TO WORK TOWARD RESOLVING THESE DEFICIENCIES.

A PRINCIPAL OBJECTIVE OF MY TESTIMONY MR. CHAIRMAN, IS TO IDENTIFY IAEA DEFICIENCIES AND TO STRENGTHEN WHAT I BELIEVE TO BE THE CRUCIAL MISSION OF THIS MOST IMPORTANT INTERNATIONAL AGENCY. THE OTHER PRINCIPAL OBJECTIVE IS TO EXPLAIN WHY I BELIEVE THAT THE IRAQI NUCLEAR PROGRAM WAS ORGANIZED

393
16/3

FOR THE PURPOSE OF DEVELOPING A CAPABILITY TO PRODUCE NUCLEAR WEAPONS OVER THE NEXT SEVERAL YEARS. BY WAY OF DISCUSSING THESE TWO SUBJECTS AND THEIR RELATIONS TO ONE ANOTHER, I THOUGHT IT COULD BEST BE ACCOMPLISHED BY EXPLAINING THEM FROM THE PERSPECTIVE OF AN IAEA SAFEGUARDS INSPECTOR WHO IS CHARGED WITH THE RESPONSIBILITY OF SAFEGUARDING THE OSIRAK REACTOR.

BUT FIRST, BY WAY OF BACKGROUND MR. CHAIRMAN, I WANT TO INFORM THE COMMITTEE OF MY RELEVANT EXPERIENCE IN THE FIELD OF NUCLEAR ENGINEERING. I HOLD A B.S. IN METALLURGICAL ENGINEERING AND M.S. IN NUCLEAR ENGINEERING FROM THE POLYTECHNICAL INSTITUTE OF NEW YORK AND THE UNIVERSITY OF MARYLAND. THE LATTER DEGREE WAS ATTAINED UNDER THE AUSPICES OF THE U.S. ATOMIC ENERGY COMMISSION SELECT INTERN PROGRAM. I HAVE BEEN EMPLOYED BY THE U.S. AEC, ERDA AND DOE FROM JUNE 1968 UNTIL FEBRUARY OF 1978. DURING THIS TIME I WAS INVOLVED IN NEARLY ALL ASPECTS OF THE TECHNOLOGY ASSOCIATED WITH NUCLEAR FUEL ENGINEERING, REACTOR IRRADIATIONS AND NUCLEAR WASTE DISPOSAL.

WHILE WORKING FOR THE ATOMIC ENERGY COMMISSION, I HAVE SERVED AS PROJECT ENGINEER FOR THE NATIONAL PROGRAM TO DEVELOP ADVANCED FUEL FOR BREEDER REACTORS, AS A SITE REPRESENTATIVE AT THE GENERAL ELECTRIC BREEDER REACTOR HEADQUARTERS IN SUNNYVALE, CALIFORNIA AND THE WESTINGHOUSE NUCLEAR COMPONENT MANUFACTURING FACILITY ALSO IN SUNNYVALE.

373
16/4

I HAVE ALSO AUTHORED A REPORT FOR THE U.S. DEPARTMENT OF ENERGY SAN FRANCISCO, OPERATIONS OFFICE WHICH WAS WRITTEN AT THE REQUEST OF THE FEDERAL RESERVE BANK, ON THE ECONOMIC IMPACT OF PASSAGE OF PROPOSITION 15, AN INITIATIVE WHICH COULD HAVE SHUT DOWN THE NUCLEAR PLANTS IN CALIFORNIA. THIS REPORT WAS CRITICIZED BY PROPONENTS OF THE INITIATIVE AS BEING TOO PRO-NUCLEAR.

ON THE BASIS OF THESE RELEVANT EXPERIENCES, I WAS OFFERED A POSITION AS A NUCLEAR SAFEGUARDS INSPECTOR WITH THE IAEA IN FEBRUARY OF 1978.

AT THE IAEA I INITIALLY SERVED AS AN INSPECTOR IN THE EURATOM SECTION. I WAS A PRINCIPAL INSPECTOR AT THE NUCLEAR FUEL REPROCESSING FACILITY IN WEST GERMANY AND AT FUEL FABRICATION FACILITIES IN BOTH WEST GERMANY AND ITALY. I SUBSEQUENTLY REPLACED THE LONE AMERICAN INSPECTOR IN THE SOUTH AND SOUTH/EAST SECTION WHEN HE RETURNED TO THE UNITED STATES. I HAVE BEEN AN ACTIVE INSPECTOR IN THE SOUTH AND SOUTH/EAST SECTION FOR THE PAST TWO YEARS UNTIL MY RESIGNATION ON JUNE 16, 1981. IN THIS CAPACITY, I HAVE INSPECTED SMALL RESEARCH REACTORS IN AUSTRALIA, GREECE, INDONESIA, ISRAEL, THE PHILIPPINES, TURKEY AND YUGOSLAVIA. I HAVE HAD CONSIDERABLE INSPECTION EXPERIENCE WITH THE HEAVY WATER POWER REACTORS RAPPS-1&2 IN KOTA, INDIA AND THE GENERAL ELECTRIC SUPPLIED LIGHT WATER REACTORS IN TARAPUR, INDIA AND AT THE NUCLEAR FUEL FABRICATION COMPLEX IN HYDERABAD, INDIA.

373
16/5

I WAS RECENTLY INVOLVED IN THE FINAL NEGOTIATIONS ON BEHALF OF THE IAEA WITH THE GOVERNMENT OF INDIA ON THE SAFEGUARD APPROACH TO THE PREFRE NUCLEAR FUEL REPROCESSING FACILITY, LOCATED AT THE TARAPUR SITE. I WAS TO HAVE BEEN A KEY INSPECTOR IN THE IMPLEMENTATION OF THE FORTHCOMING INSPECTIONS AT THE PREFRE REPROCESSING PLANT LATER THIS YEAR. I HAD IN FACT BEEN OFFERED, AND I RECENTLY ACCEPTED, A FIVE YEAR EXTENSION OF MY PRESENT CONTRACT WITH THE IAEA.

NOW, I ASK THE MEMBERS OF THE COMMITTEE TO IMAGINE FOR THE MOMENT, THAT EACH OF YOU IS A NUCLEAR SAFEGUARDS INSPECTOR WHO WILL SHORTLY BE GOING TO IRAQ TO CONDUCT AN INSPECTION. TO BEGIN WITH, YOU HAVE TO IMAGINE YOURSELF AS BEING A NATIONAL OF THE SOVIET UNION OR ANOTHER EASTERN BLOCK COUNTRY, OR POSSIBLY ALSO A FRENCHMAN. SINCE 1976, ALL INSPECTIONS PERFORMED IN IRAQ HAVE BEEN CONDUCTED BY SOVIET AND HUNGARIAN NATIONALS. RECENTLY A FRENCH NATIONAL WAS GRANTED APPROVAL BY IRAQ TO BE AN INSPECTOR BUT HE HAS NOT BEEN TO IRAQ TO MAKE AN INSPECTION. THIS IS A REFLECTION OF THE FACT THAT COUNTRIES HAVE THE RIGHT TO VETO INSPECTORS FROM WHATEVER COUNTRIES THEY CHOOSE; A RIGHT WHICH THEY REGULARLY EXERCISE.

373
16/6

AS AN ACCEPTED INSPECTOR, YOU MUST KEEP IN MIND THAT ANY ADVERSE CONCLUSIONS YOU MIGHT REACH AS A RESULT OF YOUR INSPECTIONS WOULD HAVE TO TAKE INTO ACCOUNT YOUR COUNTRY'S SENSITIVITY TO HOW THIS INFORMATION MIGHT AFFECT RELATIONS WITH IRAQ.

IN PREPARING FOR THE INSPECTION YOU MUST FIRST GIVE THE GOVERNMENT OF IRAQ SEVERAL WEEKS NOTICE OF YOUR PLANNED INSPECTION AND OBTAIN A VISA. THEY MAY AGREE WITH THE DATE OR COULD AS HAS RECENTLY BEEN THE CASE, SUGGEST YOU POSTPONE OR CHANGE YOUR PLANS TO A MORE SUITABLE DATE. NATURALLY, NOT WANTING TO CREATE UNNECESSARY FRICTION YOU WILL AGREE! YOU ARE NOW READY TO GO ABOUT THE BUSINESS OF PREPARING YOURSELF FOR THE INSPECTION. FIRST YOU SHOULD BECOME FAMILIAR WITH THE DESIGN INFORMATION IRAQ HAS PROVIDED TO THE IAEA. YOU NOTE THAT THIS DESIGN INFORMATION IS LIMITED TO DESCRIBING THE REACTOR, ITS OPERATING CHARACTERISTICS SUCH AS POWER AND FLUX, A DESCRIPTION OF THE TYPE AND NUMBER OF FUEL ELEMENTS AND OF THE IRRADIATION PORTS. THE HOT CELLS PROVIDED BY ITALY FOR EXAMINATION AND PROCESSING OF IRRADIATED NUCLEAR SPECIMENS FOR POSSIBLE PLUTONIUM SEPARATION, ARE NOT INCLUDED IN THE INFORMATION PROVIDED BY IRAQ, NOR IS THE RADIOCHEMISTRY LABORATORY, PILOT REPROCESSING FACILITY OR THE FUEL FABRICATION LINE INCLUDED IN THE DESIGN INFORMATION AVAILABLE TO THE IAEA.

393
16/7

THESE FACILITIES ARE NOT UNDER SAFEGUARDS AND SO LONG AS IRAQ MAINTAINS THAT IT IS NOT PROCESSING PLUTONIUM OR FABRICATING URANIUM FUEL IN THESE FACILITIES, THEY WILL REMAIN OUTSIDE OF SAFEGUARDS. THIS MAY BE DISTURBING TO YOU AS AN IAEA INSPECTOR. NEVERTHELESS, YOU ARE AWARE THAT AS A SIGNATORY OF NPT, ONLY FACILITIES WHICH IRAQ HAS DECLARED TO THE IAEA AS CONTAINING EITHER THORIUM NATURAL OR DEPLETED URANIUM IN METAL OR OXIDE FORM OF PLUTONIUM, ARE SUBJECT TO YOUR EXAMINATION. HOWEVER, NATURAL URANIUM IN THE FORM OF U_3O_8 COMMONLY KNOWN AS YELLOWCAKE IS NOT SUBJECT TO SAFEGUARDS, DESPITE ITS POTENTIAL FOR EASY CONVERSION TO TARGET SPECIMENS FOR PLUTONIUM PRODUCTION. YOU ARE NOT ENTITLED EVEN TO LOOK AT THE OTHER FACILITIES IF IRAQ HAS NOT ADHERED TO ITS OBLIGATION UNDER NPT, TO REPORT TO THE IAEA THAT MATERIAL SUBJECT TO SAFEGUARDS IS LOCATED IN THESE FACILITIES. YOU ARE AWARE THAT THE ROLE OF THE INSPECTOR IS LIMITED TO VERIFYING ONLY MATERIAL DECLARED BY IRAQ OR FRANCE. YOU HAVE NO AUTHORITY TO LOOK FOR UNDECLARED MATERIAL. YOUR JOB IS TO VERIFY THAT THE DECLARED MATERIAL ACCOUNTANCY BALANCE IS CORRECT. THE IAEA DOES NOT LOOK FOR CLANDESTINE OPERATIONS. THE IAEA IN EFFECT CONDUCTS AN ACCOUNTING OPERATION.

THE AMOUNT AND LEVEL OF ENRICHMENT OF THE REACTOR FUEL ELEMENTS IS INDICATED ON YOUR COMPUTER PRINTOUT. BUT YOU NOTICE THAT 100 TONS OF URANIUM IN THE FORM OF U_3O_8 is not on the list.

373
16/8

THIS IS NOT AN OVERSIGHT BUT A REFLECTION OF THE FACT THAT EVEN THOUGH PORTUGAL REPORTED THE SHIPMENT TO THE IAEA, IT IS ONLY A FORMALITY. THE 200,000 POUNDS OF U_3O_8 IS NOT SUBJECT TO SAFEGUARDS. HAD THIS URANIUM BEEN IN A SLIGHTLY REDUCED FORM SUCH AS UO_2, IT WOULD HAVE BEEN UNDER SAFEGUARDS; BUT THIS LOOPHOLE COULD ENABLE IRAQ TO DO AS IT PLEASES WITH THE U_3O_8. AND SO LONG AS IT DOES NOT REPORT THAT THE U_3O_8 HAS BEEN CONVERTED INTO A MATERIAL THAT IS IN THE SAFEGUARDED CATEGORY, YOU HAVE NO RIGHT TO INQUIRE OF ITS WHEREABOUTS. YOU ARE DISTURBED BY THIS BECAUSE YOU REALIZE THAT IN THE OTHER ITALIAN SUPPLIED FUEL PROCESSING EQUIPMENT WHICH ARE NOT UNDER SAFEGUARDS, IRAQ POSSESSES THE CAPABILITY TO CONVERT IN A RATHER SIMPLE FASHION THE U_3O_8 TO UO_2 OR EVEN BETTER TO URANIUM METAL.

THIS COULD THEN BE MADE INTO URANIUM TARGETS WHICH WHEN BOMBARDED BY NEUTRONS IN THE REACTOR CORE OR BLANKET WOULD BE PARTIALLY CONVERTED TO PLUTONIUM. THE TARGETS COULD THEN BE DISASSEMBLED AND REPROCESSED INTHE UNSAFEGUARDED HOT CELLS AND PILOT REPROCESSING FACILITY AND THE PLUTONIUM RECOVERED. SINCE THE U_3O_8 IS NOT UNDER SAFEGUARDS, THE MATERIAL ACCOUNTANCY BALANCE WILL NOT SHOW THAT MATERIAL HAS BEEN WITHDRAWN. THE PLUTONIUM COULD THEREFORE BE ACCUMULATED WITHOUT IAEA AWARENESS. SO LONG AS IRAQ DOES NOT LIVE UP TO ITS OBLIGATION TO ADMIT TO IRRADIATING UO_2 OR URANIUM METAL IN THE REACTOR, YOU AS AN INSPECTOR HAVE NO RECOURSE BUT TO LIMIT YOUR INSPECTION TO THE DECLARED INVENTORY.

373
16 9

AS AN INSPECTOR YOU HAVE BECOME AWARE THAT AS MUCH AS 17-24 KG. OF PLUTONIUM COULD BE PRODUCED EACH YEAR WITH THE OSIRAK REACTOR. EVEN IF ONLY ONE THIRD OF THIS AMOUNT WAS PRODUCED IN THE FIRST FEW YEARS OF OPERATION OF THE REACTOR, THROUGH THE USE OF THE ATTENDANT PROCESSING FACILITIES, IRAQ COULD ACQUIRE A STOCKPILE OF PLUTONIUM SUFFICIENT TO MAKE SEVERAL ATOMIC BOMBS. THIS IS BECAUSE IN SPITE OF HAVING SIGNED THE NPT, THE MOST SENSITIVE FACILITIES IN THE NUCLEAR REACTOR COMPLEX COULD REMAIN OUTSIDE OF THE PURVIEW OF THE IAEA AS LONG AS IRAQ DID NOT DECLARE THAT THEY CONTAINED EITHER PLUTONIUM OR URANIUM METAL OR OXIDE.

DURING THESE YEARS WHEN THE PLUTONIUM STOCKPILE IS GROWING, IRAQ COULD MASTER THE TECHNIQUES OF FABRICATING THE PLUTONIUM CONFIGURATIONS REQUIRED FOR A NUCLEAR WEAPON.

EQUALLY DISTURBING TO YOU AS AN INSPECTOR IS THE REALIZATION THAT UNDER THE PRESENT NEGOTIATED AGREEMENT BETWEEN THE IAEA AND IRAQ, YOU WILL BE LIMITED TO ONLY THREE INSPECTIONS PER YEAR, USUALLY SPACED AT APPROXIMATELY FOUR MONTH INTERVALS. SINCE THE ENTIRE REACTOR CAN BE EMPTIED OF THE CLANDESTINE URANIUM TARGET SPECIMENTS WITHIN DAYS, YOU AS AN INSPECTOR FACE THE FACT THAT BY THE TIME YOU ARRIVE TO VERIFY THE DECLARED INVENTORY OF FUEL ELEMENTS WHICH POWER THE REACTOR, ALL EVIDENCE OF ILLICIT IRRADIATIONS COULD BE COVERED UP.

373
6/10

FURTHERMORE, UNDER THE PRESENT SAFEGUARD APPROACH FOR MATERIAL TEST REACTORS SUCH AS OSIRAK, NO USE OF T.V. OR PHOTOGRAPHIC SURVEILLANCE IS MADE. SUCH SURVEILLANCE COULD POSSIBLY PROVIDE AN INDICATION OF ACCELERATED WITHDRAWAL OF SPECIMENS FROM THE REACTOR PRIOR TO AN INSPECTION. WHILE IT IS RECOGNIZED THAT SUCH SURVEILLANCE ALONE WOULD NOT PREVENT CLANDESTINE PLUTONIUM PRODUCTION IN THE REACTOR, IT COULD SERVE TO REDUCE THE EASE BY WHICH THE PRESENT LAISSEZ-FAIRE APPROACH TO SAFEGUARDING LARGE SCALE MATERIAL TEST REACTORS ALLOWS FOR OPTIMIZED PRODUCTION OF PLUTONIUM 239 WHICH HAS A LOW PLUTONIUM 240 CONTENT. SUCH LOW PU-240 FUEL IS IDEAL FOR NUCLEAR BOMB CONSTRUCTION, PARTICULARLY FOR A COUNTRY WHOSE BOMB MAKING CAPABILITIES ARE AT AN EARLY STAGE OF DEVELOPMENT.

IN CONTRAST TO MTR'S IN LIGHT WATER NUCLEAR POWER REACTORS IT IS COMPARATIVELY VERY DIFFICULT TO DIVERT ANY OF THE PLUTONIUM GENERATED DURING OPERATION, AND THE HIGH FUEL EXPOSURE TIMES LEAD TO A BUILDUP OF THE UNDESIREABLE PLUTONIUM 240 ISOTOPE. THIS SIGNIFICANTLY INCREASES THE LEVEL OF SOPHISTICATION NECESSARY TO PRODUCE A USEFUL BOMB FROM LIGHT WATER POWER REACTORS AND ALSO GREATLY INCREASES THE DIFFICULTY OF REPROCESSING THE FUEL FOR PLUTONIUM RECOVERY.

MOREOVER, UNLIKE THE LIGHT WATER NUCLEAR POWER REACTORS WHERE THE IAEA T.V. AND PHOTOGRAPHIC SURVEILLANCE HAVE PROVEN TO BE SUCCESSFUL, MTR REACTORS DO NOT READILY LEND THEMSELVES TO UNAMBIGUOUS INTERPRETATION OF SURVEILLANCE RESULTS.

323
16/11

THIS IS BECAUSE IN RESEARCH REACTORS, THE PLANNED MODE OF OPERATION IS FOR FREQUENT INSERTION AND REMOVAL OF EXPERIMENTS AND RADIOISOTOPES. CONSEQUENTLY THE CAMERAS WOULD ONLY REVEAL THE FREQUENCY AND TIME WHEN EXPERIMENTS WERE INSERTED AND REMOVED FROM THE REACTOR, IN BETWEEN INSPECTIONS. THE AMOUNT OF MATERIAL REMOVED AND THE NATURE OF THE MATERIAL I.E.; ARE THEY ISOTOPES FOR HOSPITAL USE, OR PLUTONIUM, COULD NOT BE ASCERTAINED. HOWEVER, GIVEN THE LOW LEVEL OF MATERIALS RESEARCH ACTIVITY IN IRAQ, SUCH SURVEILLANCE COULD PROVIDE AN INDICATION OF WHETHER THE AMOUNT OF MATERIAL WITHDRAWN FROM THE REACTOR IS FAR IN EXCESS OF ANY CONCEIVABLE EXPERIMENTAL RESEARCH PROGRAM.

FACED WITH THESE OBSTACLES AND CONSTRAINTS, YOU MAY NOW BE WONDERING EXACTLY WHAT DOES AN INSPECTOR ACTUALLY DO IN THE COURSE OF PERFORMING A SAFEGUARD INSPECTION OF THE OSIRAK NUCLEAR COMPLEX. SO MUCH OF THE POTENTIAL SAFEGUARDING ACTIVITIES ARE BEYOND THE SCOPE OF YOUR INSPECTION AND THE MOST SENSITIVE FACILITIES IN FACT ARE NOT EVEN SUBJECT TO SAFEGUARDS.

YOUR INSPECTION ASSIGNMENT IS ACTUALLY QUITE NARROWLY FOCUSED. FIRSTLY, YOU WILL SIT DOWN WITH THE OPERATOR OF THE NUCLEAR REACTOR AND REVIEW YOUR COMPUTER LISTING OF THE NUCLEAR MATERIAL WHICH HAS BEEN DECLARED TO THE IAEA. THIS INVENTORY SHOULD CORRESPOND TO THE DECLARED INVENTORY APPEARING IN THE FACILITY'S LISTING.

373
16/12

FRANCE AS SUPPLIER OF THE ENRICHED URANIUM FUEL WILL HAVE NOTIFIED THE IAEA OF THE TYPE AND AMOUNT OF FUEL DELIVERED TO THE REACTOR. YOU WILL DETERMINE THAT THE AMOUNT RECORDED BY THE OPERATOR IS CONSISTENT WITH THE AMOUNT REPORTED TO THE IAEA BY FRANCE.

IF THERE IS NEW, UNIRRADIATED FUEL IN THE INVENTORY, YOU WILL MEASURE THE FUEL WITH A STABILIZED ASSAY METER TO DETERMINE THAT THE ELEMENTS INDEED CONTAIN ENRICHED URANIUM AND HAVE NOT BEEN REPLACED BY DUMMY REPLICA FUEL. THIS IS PARTICULARLY IMPORTANT IN THE CASE OF THE OSIRAK FUEL, SINCE IT WOULD BE A RELATIVELY EASY MATTER TO MELT DOWN THE WEAPONS GRADE HIGHLY ENRICHED URANIUM FUEL PLATES FOR USE IN A NUCLEAR BOMB. IF THE FUEL ELEMENTS ARE ALREADY IN THE REACTOR AND HAVE BEEN IRRADIATED; THE INSPECTION PROCEDURE NORMALLY REQUIRES THAT YOU VISUALLY IDENTIFY THE FUEL ELEMENTS. THEY CAN NORMALLY BE OBSERVED UNDER THE APPROXIMATELY 20 FEET OF WATER. TO CONFIRM THAT THESE ELEMENTS ARE NOT DUMMIES, YOU HAVE THE RIGHT TO ASK THE OPERATOR TO TURN ON THE REACTOR. WHEN THE REACTOR IS OPERATING, YOU SHOULD THEN SEE A CHARACTERISTIC BLUE GLOW KNOWN AS "CERENKOV RADIATION" EMANATING FROM THE CORE. THIS IS INDICATIVE OF OPERATING RADIOACTIVE FUEL ELEMENTS.

HAVING DONE THESE CHECKS YOU HAVE BASICALLY PERFORMED THE MOST IMPORTANT ELEMENTS OF A NUCLEAR SAFEGUARDS INSPECTION OF A RESEARCH REACTOR.

373
16/13

THUS FAR, THIS HAS BEEN THE EASIEST PART OF THE INSPECTION. THE MOST DIFFICULT PART LIES AHEAD.

YOU WILL NOW RETURN TO VIENNA AND REPORT THAT YOUR INSPECTION DISCLOSED NO DISCREPANCIES BETWEEN THE OPERATOR'S RECORDS AND THAT OF THE AGENCY. YOU WILL REPORT THAT YOU VERIFIED THE UNIRRADIATED FUEL WITH YOUR STABILIZED ASSAY METER AND THAT YOU VERIFIED THE IRRADIATED FUEL IN THE CORE BY COUNTING THE ELEMENTS AND BY VIRTUE OF SEEING THE REACTOR IN OPERATION. THE DIFFICULT PART OF THE JOB IS THAT YOU MUST PREPARE YOURSELF MENTALLY TO IGNORE THE MANY SIGNS THAT MAY INDICATE THE PRESENCE OF CLANDESTINE ACTIVITIES GOING ON IN THE FACILITIES ADJACENT TO THE REACTOR, FACILITIES WHICH YOU WERE NOT PERMITTED TO INSPECT, UNLESS THE HOST COUNTRY HAS INFORMED YOU THAT FUEL ELEMENTS FROM THE REACTOR WERE TRANSFERRED THERE. YOU WILL NOW COMPLETE A STANDARD REPORT, FILLING IN THE BLANKS, YOU WILL TRY TO FORGET THAT YOU HAVE JUST BEEN PARTY TO A VERY MISLEADING PROCESS.

IT IS PARTIALLY THE RESULT OF SUCH FEELING THAT I WAS PROMPTED A YEAR AGO TO WRITE A REPORT OF MY CONCERNS ABOUT OSIRAK TO THE DEPT. OF STATE U.S. MISSION TO THE IAEA. WITH YOUR PERMISSION MR. CHAIRMAN, I WOULD LIKE TO READ A PORTION FROM THAT DOCUMENT.

373
16/14

"THE AVAILABLE INFORMATION POINTS TO AN AGRESSIVE, COORDINATED PROGRAM BY IRAQ TO DEVELOP A NUCLEAR WEAPONS CAPABILITY DURING THE NEXT FIVE YEARS.

AS A NUCLEAR SAFEGUARDS INSPECTOR AT THE IAEA, MY CONCERN AND COMPLAINT IS THAT IRAQ WILL BE ABLE TO CONDUCT THIS PROGRAM UNDER THE AUSPICES OF THE NONPROLIFERATION TREATY AND WHILE VIOLATING THE PROVISIONS OF NPT. THE IAEA SAFEGUARDS ARE TOTALLY INCAPABLE OF DETECTING THE PRODUCTION OF PLUTONIUM IN LARGE-SIZE MATERIAL TEST REACTORS UNDER THE PRESENTLY CONSTITUTED SAFEGUARDS ARRANGEMENTS. PERHAPS THE MOST DISTURBING IMPLICATION OF THE IRAQI NUCLEAR PROGRAM IS THAT THE NPT AGREEMENT HAS HAD THE EFFECT OF ASSISTING IRAQ IN ACQUIRING THE NUCLEAR TECHNOLOGY AND NUCLEAR MATERIAL FOR ITS PROGRAM BY ABSOLVING THE COOPERATING NATIONS OF THEIR MORAL RESPONSIBILITY BY SHIFTING IT TO THE IAEA. THESE COOPERATING NATIONS HAVE THWARTED CONCERTED INTERNATIONAL CRITICISM OF THEIR ACTIONS BY POINTING TO IRAQ'S SIGNING OF NPT, WHILE TURNING AWAY FROM THE NUMEROUS, OBVIOUS AND COMPELLING EVIDENCE WHICH LEADS TO THE CONCLUSION THAT IRAQ IS EMBARKED ON A NUCLEAR WEAPONS PROGRAM."

393
16/5

THE U.S. MISSION REPRESENTATIVE INDICATED THAT HE SHARED MY CONCERN AND THAT HE HAD FORWARDED MY REPORT TO ACDA. HE FURTHER INDICATED THAT ACDA WAS WELL AWARE OF MOST OF WHAT I HAD REPORTED AND THAT AN EFFORT WAS BEING MADE TO IMPROVE THE IAEA APPROACH TO SAFEGUARDS IN IRAQ. BUT AS THE MOST RECENT IAEA INTERNAL DOCUMENTS REGARDING THESE DISCUSSIONS SHOW, THERE REMAINS A VERY STRONG RESISTANCE TO UPGRADING SAFEGUARDS IN THE LARGE SCALE RESEARCH REACTORS, WHICH CONSTITUTE THE MOST DANGEROUS THREAT TO NUCLEAR NONPROLIFERATION. THE TIME IS NOW AT HAND TO ACT. NO BETTER TIME IS LIKELY TO EXIST IN THE FUTURE FOR IMPROVING THE IAEA SAFEGUARDS SYSTEM.

THERE IS NO OTHER VIABLE SUBSTITUTE FOR THE IAEA. IT IS A VERY NECESSARY AGENCY WITH PERHAPS THE MOST IMPORTANT JOB OF ALL INTERNATIONAL AGENCIES. IT EMPLOYS HIGHLY COMPETENT, MOTIVATED AND SINCERE PEOPLE, NEARLY ALL OF WHOM SHARE THE SAME IDEALS AND GOALS WITH RESPECT TO NUCLEAR NONPROLIFERATION.

BUT THE IAEA HAS BEEN HAMPERED BY NARROWLY FOCUED RIGHTS TO CONDUCT INSPECTIONS BESTOWED BY THE MEMBER STATES. THESE RIGHTS NEED TO BE BROADENED AND THE IAEA MUST BE ENABLED TO CONDUCT MORE COMPREHENSIVE AND BETTER QUALITY INSPECTIONS. EACH MEMBER STATE SHOULD ASK ITSELF WHETHER ITS SECURITY AND THE COLLECTIVE SECURITY OF THE WORLD COMMUNITY WILL BE BETTER SERVED BY IMPROVING THE CONFIDENCE AND RESPECT FOR THE IAEA,

373
6/16

OR WHETHER UNBRIDLED PROLIFERATION AND SHORT TERM COMMERCIAL ADVANTAGES SHOULD TAKE PRECEDENCE.

AS SENATOR CRANSTON STATED IN HIS OPENING REMARKS BEFORE THE COMMITTEE YESTERDAY "THE VERY SURVIVAL OF OUR CIVILIZATION IS PLACED AT RISK WHEN THE CAPACITY TO PRODUCE WEAPONS OF MASS DESTRUCTION IS ALLOWED TO SPREAD AROUND THE GLOBE. WE MUST ALL WORK TOGETHER ON THIS PROBLEM. THERE CAN BE NO MORE IMPORTANT TASK."

38

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

דף 1 מתוך ..... דפים	טלפס מברק
סודי	
סווג בטחוני	
דחיפות	
תאריך דז"ח 19.1.1330 ביוני 81	
מס' מברק 3370 ...	

ממנכ"ל, מצפ"א

העיסקה הסעודית.

1. הצעת החלטה של לונג-לנט השוללת העיסקה זכתה לרוב מוחלט בבית הנבחרים. 222 מורשים (4 יותר מהרוב המוחלט) הצטרפו כשושבינים.

2. ביום ד' בשבוע הבא יקיים לונג מסיבת עתונאים ובו יודיע עומביה על יזמתו והתנגדותו לעיסקה. יצויין כי למעלה מ-50 מורשים דמוקרטים לרבות ג'ק קמפ הצטרפו ליוזמה.

קניטל

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ק ס מ ב ר ק

דף 1 מתוך 2 דפים

סווג בטחוני: סודי

לחיפות: מיידי

תאריך ודקה: 191050 יוני

מס' מברק: 365

מנכ"ל, אליצור

דע: בלום

החלטת מועב"ט

אמש שוחחתי עם מרק סיגל על החלטה הגבוי העומדת להתקבל במועב"ט בגין הפעולה בעירק. ידעתי כי סיגל מיודד מאוד עם השגרירה לאו"ם הגבי קירקפטריק. שטחתי לפניו את אכזבתנו הקשה מהעובדה שקירקפטריק נהלה מו"מ עם שה"ח העירקי, מהגבוי, מהקביעה שעירק זכאית לפצוי וכו'. אמרתי לו שקיווינו שתהיה רוח חדשה באו"ם וכעת יש לנו הרגשה שאנו חוזרים לימי קרטר ולארועי החלטה 465 מ - 1.3.80. סיגל הסכים כי הצעדים שנקטה השגרירה חמורים מאוד ואמר שישותת אתה.

כעבור זמן קצר התקשרה אלי הביתה הגבי קירקפטריק. אמרה שסיגל דבר אתה והיא מבקשת להסביר מה קרה. ראשית היא בקשה להסביר לי שאין חזרה לימי קרטר ושאין להשוות את ההחלטה החדשה עם החלטה 465. היא אמרה שכל צעד שהיא עשתה באו"ם היה בידיעתם ובהסכמתם המלאה של הנשיא, של מזכיר המדינה ושל ריצ'רד אלן. מחלקת המדינה לא שותפה במו"מ שנהלה באו"ם ובשקולים שהביעה.

שאלתי אותה מה הניע אותה לנהל מו"מ עם שה"ח העירקי והיא הסבירה כי ביסוד השקולים עמדה הכוונה להמשיך בתהליך ההתקרבות בין ארה"ב לבין עירק ביחוד נוכח הסכנה שבעקבות הפעולה תפנה עירק שוב אל בריה"מ. לפני הפעולה היו סימנים ברורים כי עירק מבקשת להתנתק או להתרחק מבריה"מ והממשל נקט יוזמה כדי לנצל מצב זה. הפניתי את תשומת לבה לקביעה בהחלטה שעירק זכאית ל - REDRESS ושאלתי אותה כיצד תסביר למקודנטים שלה שנתנה שם להחלטה הקובעת שיש לעירק זכות לפצויים כאשר ישראל, עירק נמצאות במצב מלחמה וישראל בצעה את הפעולה כצעד הגנתי. על כך תגיבה שהיא איננה מומחית לחוק בינלאומי. להערתי שהסעיף המטיל על המזכ"ל חובה לדווח תקופתית על צורך החחלטה יגרום להסרדה מתמדת במועב"ט, דוגמת הועדה להתנחלויות, אמרה שאין חשש כזה שאין בהחלטה דבר שהמזכ"ל חייב לדווח עליו.

גב' קירקפטריק הדגישה כי הצעד שנקטה הוא לטובת ישראל שכן התקרבות עירקית לבריה"מ היתה בוודאי בעוכרי ישראל בעוד שהתקרבות אל ארה"ב תגרום להפגת המתח.

כאן הפסיקה השגרירה את השיחה באומרה שיש לה טלפון מהמזכיר במנילה ופגישה להתקשר שנית. לא התקשרה.

2/...

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

קרפס	מברק
דף 2	מתוך 2 עמודים
סדרג בשרות	קודם
דחיפות	
תאריך דו"ח	
מס' מברק	365

- 2 -

שעה לאחר מכן צלצל מרק טיגל ובקש לשוחח אתי ביחידות על כל הענין ועל שיחת ארוכה שהיתה לו עם גבי קירקפטריק באומרו שהוא מאוד מודאג. קבענו לתפגש היום אחה"צ.

בחוסמן.

מחלקת הקשר - ניו-יורק

שופט מברק צפון

אל: המטרד

דע: וושינגטון

מאת: השגריר נאו"ם

דף 1 מתוך 2 דפים

סיווג בטחוני: סודי

דחיפות: י-ם בהול לבוקר
וושינגטון בהול

לפי פרוט מחלקת הקשר
תאריך וזיהוי: 18/6/90
מס. מברק: 573/90

ארכיון

בר-און. אליצור

דע: עכרון

מועב"ט ,והכור העיראקי. בהמשך לשלנו 567

1. הנייר המוסכם בין האמריקנים והעיראקים מהווה שיפור לעומת מה שמסרה לי אמש קירקפטריק (מברקי 548) במספר נקודות.

2. מבחינתנו חשוב במיוחד שנעלם להלוטין הסעיף הקורא לעיון מחדש במשלוחים לישראל. בהקשר זה אני מבקש להפנות גם למברק אורון 573 (סעיף מבצעי 6).

3. סעיף הפיצויים אמנם לא הוצא מן הנייר אך ניסוחו רוכך ריכוך נוסף באופן שנאמר בו עתה כי עיראק זכאית ל- appropriate redress על הפגיעה שסבלה שהאחריות עליה קיבלה ישראל על עצמה. לא נאמר איפוא ישירות כי ישראל היא שחייבת לפצות את עיראק ולא פורט טיבו של "הפיצוי הנאות" שעיראק זכאית לו. לכך יש להוסיף שפניתה זו של המועצה היא בגדר הבעת דיעה (considers). עם זאת ברור שמבחינתנו עדיף היה אילו נעלם הסעיף כליל.

4. הנייר נקי ממינוח של פרק 7 של המגילה. בסעיף המבוא השמיני מתואר מיצוק הכור הגרעיני העיראקי כדבר שיצר "סכנה לשלום ולבטחון הבינ"ל" , דהיינו מינוח הלקוח מפרק 6 של המגילה.

5. כנגד הנקודות דלעיל יש כמובן שורה של קביעות לא נוחות מבחינתנו:
א) בסעיף המבצעי הראשון המועצה מגנה בחוקף (strongly condemns) את ההתקפה שהיתה בגדר הפרה ברורה של המגילה וכללי ההתנהגות הבינ"ל. ואולם גם כאן כדאי לשים לב שהגינוי הוא לא לישראל אלא לפעולה האבאית שנעשתה על ידיה (סעיף מבצעי 1).
ב) נותרה הפניה לישראל להעמיד את מתקניה הגרעיניים תחת פיקוח סבא"א (סעיף מבצעי 5).
ג) בסעיף מבצעי 7 מתבקש המזכ"ל לדווח באופן קבוע למועב"ט על

2/...

תאריך: _____ השולח: _____ אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל:

דף 1 פתוח 1 דחוף

סיווג בטחוני:

רע:

דחיפות:

מאת:

תאריך ושעה:

לשימוש מחלקת הקשר

מס. מברק: 532/82

- 2 -

ביצוע ההחלטה. דבר זה יוכל לאפשר לערביים ללחוץ על וולדהיים בפרקי זמן קבועים בנושא העמדת מתקנינו תחת פיקוח טבא"א. והמזמ"ל מן הסתם ישמח להיאנס על ידיהם והדבר יהפך למטרד מתעיד.

6. נדמה לי שבנסיבות הקיימות ההחלטה כזו תהיה בגדר הרע במיעוטו. הייתי שוקל נסיון להביא לביטול סעיף מבצעי 7 וזאת כדי למנוע מאויבנו את השימוש בה לגיבוחנו הנמשך והולך בהסתמך על אותו סעיף.

בלוס

67

תאריך: 18.6.81 השולח: י. בלוס אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: י. בלוס

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל: המשרד

דע:

מאת: השגריר נאו"ם

דף ____ מתוך ____ דפים

סיווג בטחוני: שמור

דחיפות: מיידי

תאריך וז"ח: 181330

מס. מברק: 562

לשימוש מחלקת הקשר

ארהב

אליצור. יגר
הכור העיראקי

1. בניו-יורק טיימס מהיום נאמר כי יגר הודיע שהציטטה הידועה לא היתה נכונה, והואיל והדבר קרה לראשונה מאז קום המדינה ניתנה הוראה לחקור בדבר.

2. בימים האחרונים נשאלתי פעמים אחדות בענין זה והתחמקתי מתשובה. גם קיטאני העיראקי התייחס לנושא במועב"ט אך בדברי תשובתי התעלמתי ממנו.

3. הודיעוני נא אם אכן נמסרה ע"י המשרד הודעה רשמית ומוסמכת בנדון אם בכתב ואם בעל-פה.

4. הואיל ואמינותנו היא אחד הנכסים המעטים שברשותנו ומכיון שהציטטה הופיעה במכתבי למזכ"ל ולנשיא מועב"ט שבהם העברתי את הודעת הממשלה, הייתי מציע לשקול שיגור מכתב למזכ"ל ולנשיא מועב"ט לתיקון הדבר, תוך ציון העובדה שאין בדבר כדי לשנות את מהות הענין הנדון.

5. נראה לי שמכתב כזה לא רק שלא יפגע בכבודנו אלא להיפך: יצביע על רגישותנו לאמת וישקם במידת מה את הנזק שנגרם.

בלום.

10

התאריך: 18.6.81 השולח: י. בלום אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ע נ פ ס	מ ב ר ק
דף 1 מתוך 5 דפים	
סווג בטחוני בלמ"ס	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 18 1416 יוני 31	
עס' מברק 356	

ממנכ"ל, מצפ"א, ממ"ד

הכור העירקי - קונגרס

1. היום נפתחו ה-hearing בועדת החוץ של הסנט. הנוכחות של חברי הועדה היתה מלאה. העיד את המזכיר סטסל שלווה ע"י אותו הצוות שהופיע אתמול בפני ועדת החוץ של הבית. י"ר הועדה פרסי פתח בהודעה (טקסט מלא בנפרד) שנשוא פל - הדמוקרט הבכיר בועדה כינה פעולת ישראל - מכה לתהליך השלום, לשליטות הביב ול - NPT

2. סטסל מסר הודעה על הפעולה (טקסט מלא בנפרד). בשלב השאלות שאל פרסי על השיקולים בעכוב משלוח המטוסים. סטסל השיב שהממשל נמצא בשלב ה - review ומקיים התייעצויות. לא מוכן לומר מה תהיה תוצאת הדיונים. עם זאת אין עכוב לגבי ציוד אחר הנמצא ב - pipeline

3. בתשובה לשאלות פל אמר סטסל כי הערבויות של IAEA אינם full--proof אולם ארה"ב מיחסת להן חשיבות רבה. ארה"ב תפעל לחיזוק משטר הערבויות (safeguards). פל שאל לגבי ההשלכות על NPT. בוריים - הדגיש את חיוניות NPT ו- IAEA. ציין שישנם אלמנטים נוספים (לא פירט). להערכתו הפעולה הישראלית לא הייתה מכוונת נגד ה NPT או IAEA אלא קשורה להתפתחויות באזור. פל שאל כיצד יתכן שארה"ב לא ידעה על הפעולה, בעיקר לנוכח היחסים הקרובים וחילופי הביון בין שתי המדינות. סטסל - לא היה לנו מידע מוקדם. אנו מצטערים על כך בעיקר לאור היחסים הקרובים עם ישראל. גיסינו להבהיר למדינות האזור שלא ידענו על הפעולה. פל - האם הצלחנו לשכנע אחרים שלא ידענו. סטסל - כן.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ע.ר.פ.ס	מ.ב.ר.ק
דף..4..מתוך..5..דפים	
סווג בטחוני.....	
דחיפות.....	
תאריך דז"ח:.....	
מס' מברק..1450.....	

4. פל שאל לגבי שיטת הפיקוח במסגרת IAEA ונענה שהפקוח הינו מוגדר במדוייק ומטרתו לקבוע באם חלה הפרה לגבי כמות הדלק במתקן. במתקן כזה יש לעשות בקורים תכופים. פל שאל לגבי כוונות עירק לפתח נשק גרעיני, אולם אנשי הממשל סירבו להתייחס לכך בישיבה פתוחה. פל-איטליה וצרפת טוענות שמשטר הפקוח IAEA הינו מספק. בוריס - מתחמק ממתן תשובה וקובע שבעקרון המתקן של עירק - can be safeguarded

5. סנטור לוגאר מציין כי ישראל מסתמכת על קיום מצב מלחמה עם עירק וזו נקודה חשובה מאד. לוגאר סבור שמדיניות החוץ חייבת להיות סודית ובאן רומז שאינו סבור שישראל היתה צריכה להודיע לאחרים על כך. עוד מוסיף
The self-defense case made by Israel is pretty strong.

סבור שהדיונים בועדה לא ילכו בכיוון בלתי רצוי. לוגאר סבור שאין להפסיק משלוחי הנשק לישראל. עם זאת היחסים שלנו עם ישראל לא יכולים להיות - exclusive.

6. בלן נוקט נימה בוטה. באשר לפעולה מכנה זאת one of the most disturbing events לדעתו לא צריך להכנס לפרטים טכניים אלא יש להתמקד בהשלכות הפעולה אשר מבליטות בצורה דראמטית את סכנת תפוצת הנשק הגרעיני. מבקש הבהרות לגבי מדיניות ארה"ב כלפי ה - NPT . להערכתו הפעולה פגעה בתהליך השלום, נתנה לברה"מ אמצעי תעמולה חשוב. ללא שום קשר לתשובה להבטים הליגליים של פעולת ישראל
The Israeli action is a gigantic and dramatic vote of non-confidence in NPT and IAEA safeguards.

ישראל לקחה החוק לידיה. אני רואה בישראל בעל ברית קרוב ולכן מודאג ממעשיה. יש לנצל הפעולה כדי להתקדם בסוגייה ה - NPT . יתכן שלפנינו הזדמנות אחרונה לפעול לצמצום הנשק הגרעיני ומניעת תפוצתו. גלן הודיע שבכוונתו לשלוח מכתב לנשיא בו הצעה לכנס את המדינות המספקות מכנולוגיה גרעינית במגמה - to put some teeth במשטר הערבויות של IAEA

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

סוג	מבוק
דף 3 מתוך 5 עמ'	
סדרה בעמדה	
דחיפות	
תאריך וז"מ	
מס' מבוק 360	

ולהביא לחזוק ה -NPT .

7. מתיאס סבור שהשאלה המרכזית היא באיזו מידה אנו מאפשרים למדינה אחרת אפילו מדינה עמה אנו ביחסים קרובים ביותר, לקבוע את מדיניות החוץ שלנו. הקשרים עם ישראל חושלו בעקבות השואה, אולם אין הם קשרים בלעדיים. אנו מעוניינים במחוז יחסים קרובים עם הערבים. השבנו לקדם שלום . שליחות חביב הינה הביטוי האחרון של שאיפה זאת. קמפ-דויד מהווה הדוגמא הטובה ביותר עד כה לחתירתנו לשלום. אנו רוצים לבנות במזה"ת אקלים שיובל להוביל לשלום בר-קיימא. מעשים הפוגעים במגמה זאת - should be shyed.

על הועדה לבדוק מה האמצעים המקדמים אינטרסים של ארה"ב וישראל. אינו סבור שארה"ב צריכה לשבת בחבוק ידיים כאשר רה"מ בגין פועל בכיוון המנוגד ל- rapprochment עם הערבים. זו שאלה ממדרגה ראשונה עבורי. כאן ציפה משיחותיו עם רה"מ לשעבר. מאיר אשר הדגישה ששאיפת ישראל הינה לחיות בשלום עם שכנותיה. מטיאס שאל לגבי השלכות על האזור. פטל - כתוצאה מהפעולה המתיחות עלתה. ירדן וסעודיה הובכו ונפגעו מהפרת שחומן האזירי ; מעמד טאזאת בעולם הערבי נחלש עוד יותר והדבר יקשה עליו:

; to pursue the peace process with Israel

שליחות חביב נפגעה.

8. פרבנס סבור כי עירק אכן חתרה להשגת נשק גרעיני, דבר המסכן את האזור והעולם. ציין שבמשבר הטילים ב-1962 ארה"ב שקלה פעולה דרמטית להרחקת סכנה דומה. שאל על מגעים עם צרפת ואיטליה למנוע אורניום מועשר 93. בוריים - מאשר קיום מגעים ושיחות שנועדו להבטיח הבטחון הפיזי של המתקנים הגרעיניים. פרבנס - לוחץ במוגיית הלחץ האמריקני על צרפת שלא להעביר אורניום מועשר לעירק. בוריים מאשר שיחות אלו. פרבנס - מה לגבי ה - hot-cell. בוריים הדיונים כללו הצעות שהיו קשורות לתהליך ה - reprocessing.

ניכר כי הוא מתחמק ממתן השובה. כאן פרבנס מצטט את פטל אשר הביע "דאגות רציניות

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ט ל ג ר ם ס ב ר ק

דף 4 שתוך 5 דפים

סדוג בטחוני.....

דחיפות.....

תאריך וז"ח:.....

שליחת הסר מס' מברק 3404

לנוכח תכנית עירק ושואל האם עירק לא תרבה מהשמוש במתקן למטרות שלום. תשובת הממשל מתחמקת.

9. בייקר אנו מוטרדים זה זמן רב מהכור העירקי לתפוצת נשק גרעיני במזה"ת. עם זאת אנו מבחינים בקיום בעיות רבות. יש לשאול מה הדרך הטובה ביותר להגיב על סכנות כנ"ל; מה ההשלכות על מדיניות החוץ של ארה"ב. אינו סבור שזה הכרחי לדון ב - hearings בסוגיית המיוע לישראל (יקוצץ או ימשך) זו קביעת הממשל. יש לדון בבעיות שנתעוררו ללא דעות קדומות. יש לקחת בחשבון היחסים המיוחדים עם ישראל ותרומתנו לשלום באזור.

10. צונגאס היחסים שלנו עם ארה"ב הינם מיוחדים במינם. עם זאת יש להבחין בין ישראל לבין רה"מ בגין. זו הפעם ראשונה שאני עושה הבחנה זו -
That has never before been the case. That is the case today.
להערכתי עירק עמדה לפתח נשק גרעיני. עם זאת לא יכול להיות אזהר לבגין על שבחר להשפיל ולהביך את סאדאת. האם לנוכח הידיעה הברורה של הפעולה לא היה רה"מ בגין יכול לבטל המפגש עם סאדאת. מכלול אחר של בעיות קשור לתפוצה גרעינית. כאן תקף צונגאס בחריפות מדיניות הממשל, החותר לעליונות אסטרטגית על פני ברה"מ והביע תמיכה מלאה בגלן הקורא למשטר NPT נקשה יותר.

11. קסבאום סבורה כי הצדדים גילו איפוק עד כה (במיוחד משבחת האפוק הצרפתי). פעולת ישראל מציבה בפנינו בעיה בתחום מדיניות החוץ. יש להבטיח לאומות אחרות באזור
That we would not condone precipitous actions while preserving the close relations with our greatest ally-Israel.

12. קרנסטון מסר הודעה (טקסט מלא בנפרד). בושביץ - סבור כי נשק גרעיני בידי המשטר העירקי מהווה סכנה גדולה. יתכן שהבטחונות הקיימים במשטר -IAEA אינם מתאימים, יתכן שישראל, שעמדה מול סכנה גיכרת, עשתה טובה לעולם במקדה ההתענינות בכשלון משטר הפקוח והבטחונות וסכנת תפוצת הנשק. עירק היתה בדרך

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

סיכום	מברק
דף 5 מתוך 5 דפים	
סווג בשחדני.....	
דחיפות.....	
תאריך רז"ח:.....	
מס' מברק 360	

ליצור נשק גרעיני. קיימות שאלות לגבי הקצב וכמה פצצות היא יכלה לייצר.

בושביץ דווחה הטענה שרה"מ בגין פעל לפי שיקולי בחירות. אנו יודעים שאין בטחון מוחלט שסוג כזה של פעולה יצליח. במקרה של בשלון שבגין היה נאלץ לוותר על הקריארה הפוליטית שלו. משאלי דעת הקהל בארץ הצביעו שעוד לפני הפעולה לבגין יתרון קל על פני האופוזיציה. למה לו לטכן זה?

13. לדברי בושביץ העידקים בהתעקשותם לקבל אורניום מועשר ל-93% ולנוכח הפקות הלא יציל של IAEA לא השאירו ספק לגבי כוונותיהם. מציין הצעת ישראל לכונן אזור חופשי מגרעין במז"הת.

14 דוד - סבור שיש לקבוע עדיפויות ברורות במדיניות החוץ האמריקנית. מה האנטרסים שלנו ושל ישראל; באילו תחומים האנטרסים זהים וביאלו שונים. שאלה אחרת - השלכות הפעולה על תהליך השלום.

15. גלן - האם הממשל יחליט to make a legal determination באשר להפרת החוק ע"י ישראל. מוחה בקורת על הממשל הזורק כדור חזרה לקונגרס.

מסטל - הממשל לא קיבל החלטה בנדון. אנו דנים במצב, מתייעצים עם הקונגרס. הבעיה מסובכת והחוק אינו דורש קביעה כזאת במפורש. צונגאס - האם המסטל רוצה שהועדה תקבע זאת. מסטל - נשאיר זאת לשקול הועדה. צונגאס - אתה רוצה לומר שלממשל לא איכפת אם הועדה מחליטה לאו.

מסטל - אנו רוצים להתייעץ אתכם. יש לנו שותפות.

כאן נסגרה הישיבה עקב הופעת מנהל ה C.I.A קיזיזי.

קני-טל

שרה רהט מלוהה שרים אנשי ממנשל סיינסל עמה רמ אמן מדפס
רנן/ו אל אלי הסברה פרט

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

ט ל ק ס ט ב ר ק

דף..1..מתוך..3..דפים

סודג בשתוכי.ש.ו.ד.ל.

דחיפות.....

תאריך וז"ת: 181630 ביוני 81

מס' שברק...355...

לרב

ממנכ"ל, מצפ"א .

עם סיום השלב הראשון של שמיעת העדויות בשתי ועדות החוץ (אתמול בביה"ב והיום בסנט) ניתן לערוך סיכום ביניים של ההתפתחויות בקונגרס עד כה.

1. בימים האחרונים עסקו הסנטורים והמורשים של שתי ועדות החוץ בהכנות לקראת ה- Hearings. ועדות אלה נושאות עתה אקסקלוסיבית באחריות "לבדיקה הקונגרטיונלית" של הפצצת הכור (המתחייבת מחודעת הנשיא "שעלולה היתה להיות הפרה של ההסכם הדו-צדדי" וכו'), שכן ועדות השרותים המזוייגים של שני הבתים החליטו בשלב זה שלא לעסוק בנושא.

2. ועדת החוץ של הסנט נוטלת באופן בולט את הריזומה בנדון ובניווטו של פרסי מתכוונת למצות הזכות השמורה לה "להמליץ וליעץ". בעוד ועדת החוץ של ביה"ב סיימה לפי שעה את שמיעת העדויות ללא תכניות לעתיד הרי פרסי יעד מראש 4 ישיבות שהיוחדנה לנושא ותמשכנה עד סוף הטבוע הבא.

3. עד כה פרסי הוא אף היחיד המנסה להביא את ה- Hearings לגמר "תכליתי". לטענתו הקונגרס חייב לשאת באחריות להוצאת המסקנות יחד עם הממשל. רוב הסנטורים וכנ"ל רוב המורשים לעומת זאת בדעה שלא ניתן יהיה להגיע לכלל נוסח החלטה מקובל או להמלצות מחייבות.

4. בשלב מוקדם התברר כי בוועדה ייערך עימות בלתי נמנע בין המקטרגים בראשות פרסי וגלן למסנגרים בראשות קרנסטון. ואכן בישיבה היום התברר שזהו פחות או יותר המצב.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ס ר פ ס מ ב ר ק

דף...3...מתוך...3...דפים

סווג בטחוני...סוד...

דחיפות.....

תאריך דז"ח:.....

מס' מברק...355...

מרכזים חומר בכתבי

ס ו ד י - 2 -

העמדנו לרשות קרנסטון ועוזריו כל מידע הניתן למסירה המצוי בידינו ובידי הנספחות המדעית כאן ויעצנו לו לזמן לעדות את מומחי מעבדות ליוורמור שתדרכו את ועדת החוץ באוגוסט שעבר (לפי דרישת ליוורמור לא נערך אז טרנסקריפט). מצידו יעץ קרינסטון שנפגש עם גלן בתקווה קלושה שנשפיע עליו (קיימנו תדרוך מפורט ולאחר מכן פגישה נפרדת של השגריר. דבריו הבוקר מעידים שלא השתכנע).

אמש הודיענו עוזרו של קרנסטון, ג'יראלד ורבורג', כי הם מצאו עד ממאים ביותר שיופיע בפני הועדה ביום ו'. האיש הוא Roger Richter שהיה inspector של סבאייא ביחידה שעסקה בפיקוח על עיראק. ריכטר התפטר מתפקידו ביום ג'. (קרנסטון כלל פרט זה בהודעתו לעתונות המוברקת בנפרד ע"י קניטל).

5. עדויות נציגי מחמ"ד, באופן כללי, אופיינו גם הפעם ע"י נסיון להראות שהפעולה לא היתה הכרח המציאות. בביה"נ נשאלו המתדרכים בנקודה מטויימת האם תצגת דברים זו אינה סותרת דברי הנשיא מאתמול. המורשה מיליקנט פנוויק בקשבי אמש לסור אליה לאחר הדיון ואמרה שלדעתה הנאיביות והמגמתיות של מחמ"ד עברו הפעם את המקובל. (היא מכינה מכתב תקיף למזכיר המדינה).

6. לדעת ידידינו בועדות המצב בקונגרס עדיין בעייתי. הם הופתעו מהנסיון של וליוטיס להרחיק לכת עד כדי הוצאת מסמך מ-1949 המעיד כי עיראק הסכימה למעשה בדיעבד עם הסכם הפטקת האש. שמו לב לגימה הבלתי-נעימה כלפי רוה"מ בכמה מההתבטאויות ומצאו לנכון אף לחלק עמו השפותיהם מפני פעולה צבאית קרובה כנגד הטילים בלבנון שתסבך המצב עוד יותר. לדעתם ישאירו הדיונים הנוכחיים עקבותיהם כאשר יעלה נושא האיוואקס כל סדר היום.

3 /..

מ ו ד י

6. בינתיים אנו ממשיכים בתדרוך עובדתי בכל הנושאים לחברי הועדות וצוותיהם (מחר אראה את צונגאס וקסבאום). בהקביל עושה איפא"ק לגיוס מכתבים לסנטורים מבוחריהם.

ל י א ו ר

שהה רק אחרי שהבנתי מנין מגיע סמנכ"ל מר רם אמן לנשיא
רנן/אא

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ארכיב

ט ל ג ר ם ט ב ר ק

דף 1 מתוך 1 דפים

סיווג בטחוני: ש ר י

דחיפות: ש ר י ד

תאריך וז"ח: 81/10/30

מס' מברק: 351

יגר. שלך 500.

דוחים מכל וכל הטענות שבכתבת "מעריב". מידע ראשון כתוב, הודעת הממשלה (באנגלית) הגעתנו ב-8 דנא ב-14.00 (שעוננו) והועברה בדרגת דחיפות בהול ב 14.15 לקונסוליות. בהמשך, שוגרו מברקים נוספים.

עמדנו בקשר טלפוני עם הקונסוליות ב-8 דנא מ-11.00 (שעוננו) פרוט מלא בדיפ.

הבעיה איננה חוסר מידע והעברתו אלא הקשיים בפניהם עומדת מערכת ההסברה בהתמודדותה ומתן הסברים לגבי הציטוטים הבלתי מדוייקים שמקורם בארץ.

הורביץ

טרם הגיע מענה מאשר יגר לפי הטלגרמה

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: ממנכל, אליצור

דע: בלום - ניו-יורק

ט ל ק ס	מ ב ר ק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סדר בטחון: סוד	
דחיפות: בהול	לבקר
תאריך וז"מ: 181555 יוני	
מס' מברק: 250165	

אריה

אליוט אברמס התקשר והודיע כי שגארה"ב באום ושה"ח העיראקי סכמו את המו"מ. ארה"ב תצביע בעד נוסח ההחלטה שמאפשר לאחר שתמאדי הסכים להשמיט את הסעיף על הסנקציות מהנוסח. זהו השינוי היחיד שהוסכם עליו. המבוא וכל יתר הסעיפים ישארו כפי שהיו כולל סעיף ה - REDRESS לעיראק וכולל הסעיף הקורא לישראל להעמיד את כל מתקניה הגרעיניים לבקורת הסוכנ"א.

חמאדי הפתיע את הכל כאשר הסכים להטמיט את סעיף הסנקציות.

לשאלתי כיצד זה קרא שהממשל הסכים להצביע בעד החלטה כה חמורה לישראל השיב אברמס כי ישנן שתי סיבות:

א. כך זה קורה כאשר המזכיר לא במצא בארה"ב. הוא מאמין שלוא המזכיר היה כאן הענין היה מתפתח אחרת.

ב. התרבות השוררת באום דרשה קורבנות (VICTIMS) נוספים. אברמס היה משוכנע שהיה אטור להתחיל במו"מ על הנוסח, כי משהחלה במו"מ היא תיהה כבר מחוייבת לתמוך בנוסח שהוסכם.

לשאלתי מה הניע את גבי קירק פטריק לנהל מו"מ ועוד עם העיראקים השיב שאין לו הסבר מוסמך. הוא מניח כי גורמים שונים כגון הלחצים הכבדים באו"ם, חוטר הנסיון שלה, האווירה הכללית שהערבים יצרו וכיו"ב, השפיעו את השפעתם. לשאלתי השיב אברמס שלא היו שקולים מאחורי המו"מ על הנוסח לגרום להתקרבות בין עיראק לבין ארה"ב. לפחות לא בתחילת המו"מ. יתכן שבדיעבד לאחר שהושג ההסכם יש כאלה שרואים גם את היתרון הזה מבחינתה של ארה"ב.

הדגשתי לפני אברמס את אכזבתנו הקשה מן ההחלטה לתמוך בנוסח כה חמור. אמרתי לו שלמשל זו חזרה לימי הנשיא קרטר ושאנו קיווינו, ביחוד כאשר הוא הגבי קירק פטריק נכנס לתפקיד, שבאו"ם תנשב רוח אחרת. על כך השיב שלא היה לו חלק במו"מ וכי גם בשבילו אין זה יום שמח.

אברמס יוצא ביום ג' הבא לטוקיו לטיבוב בחמש ארצות ויעדר מארה"ב כשבועיים.

בחושתן,

שלום

שלום רבי אברמס אליוט אודות הרבה רעיונות
בן ריבים ארבלב מילים אשר מהיסודים אלה. אירופה
ריבים מקומות אירגיש רבן לאור

דף 1 מתוך 1 דפים

מברק יוצא

אל :- משה"ח

מאת:- השגרירות וושינגטון

סידוג בשחונני:- שמור

דחיפות :- מיידי

תאריך וזמן חיבור:- 181540יוני81

מספר :- 349

אל : ממנ"כל . מצמא

הפצצת הכור העיראקי

היום בבקר התקשר ג'ורג' וולסון הכתב לענייני הגנה של "וושינגטון פוסט" ובפיו בקשה לתגובותינו לסיפור הבא:

בתשיעי לאוקטובר 1980 קיימו שני מדענים מן הטכניון שגישה עם אנשי הסוכנות לאנרגיה גרעינית של גר"הב, במטרה לדון איתם מה קורה בפניה כור גרעיני אם הוא מותקף מן האויר. וולסון אומר שבדיעבד נראה לגורמים בוושינגטון כי מטרת השיחה היתה איסוף מידע לקראת הפצצת "אוסיראק".

לאחר התיעצות עם היועץ המדעי מנחשנו מכל וכל שייכות הביקור של שני המדענים להפצצה בעיראק והסברנו לוולסון שהמדענים ניתבקשו ע"י חברת החשמל הישראלית, שתכננה לקנות כור אמריקאי לצרכי הפקת אנרגיה, לבדוק את בעיות המיגון על כור כזה.

התפתחה בינינו שיחה ממנה היה ברור שוולסון קיבל את החומר מגורמים המעוניינים להזיק לנו ושסיפרו לו בין היתר ששני המדענים התענינו במיוחד על האפקט של הפצצת כור כזה ע"י פצצות בנות 2000 טון מן הסוג שלדברי וולסון השתמשו סייסנו נגד הכור העיראקי. וולסון, שאיננו מצטיין בגישה ידידותית אלינו, העלה שאלות נוספות כגון מי ביקש את הפגישה, האם נעשתה באמצעות מחפ"ד, האם יש לישראל כורים נוספים לצרכי מחקר או העקת כוח וכו'. בתאום עם היועץ המדעי ניתנו תשובות לכל שאלותיו אך נוצר אצלנו הרושם מתוך שיחתנו כי בכוונתו לערבב ביקור זה של מדענים ישראלים ב-Milag עם הפצצת הכור בעיראק.

מזנר

שהה הרב מנשל מלמד מלפנו אל-דר ארבלב ולערכם מנר
רב פורת רבן ואחו (בשרב)

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

דף	1 מתוך 13 דפים
סוג כטחוני	בלמ"ס
דחיפות	
תאריך דז"ח	18 1320 יוני, 81
מס' מברק	348

אלדד

ממנה"ל, מצפ"א, ממ"ד

הכור העיראקי- קונגרס.

1. להלן הטקסטים של הודעות שנמסרו עם פתיחת הדיונים בועדת החוץ של הסנט.

קני-טל

שרה רדא סורדא שרבכ. מנכל. מנכל. סגנכ. עמה- רפ אמן מדפיס רנן/ו.ו.ו
לאור הסברה פורים.

2/13 348

OPENING STATEMENT OF SENATOR PERCY
June 18, 1981

On June 8, 1981, fourteen U.S.-built Israeli aircraft left Etzion air base in the Sinai and after flying at low altitude over Jordan and Saudi Arabia they bombed a French-built nuclear research reactor south of Baghdad. While the United States had no prior knowledge of the raid, its impact on U.S. interests is potentially significant.

Thus far, the Reagan Administration has "condemned" the Israeli air strike and has suspended delivery of four F-16 aircraft. They have transmitted a report to the Foreign Relations Committee stating that because of the raid, a substantial violation of the Arms Export Control Act may have occurred. The Administration appears to be willing to support a United Nations Resolution which condemns the raid but stops short of sanctions.

The purpose of this morning's hearings is to review several questions in order to help Congress determine the possible consequences of Israel's action. These questions include the following:

-- Did Israel act in self-defense or was their action a violation of U.S. law governing the use of U.S. arms?

59

לדיון

אל אחרי השביתה
(מיום שבת האחרון) ולדבי
יאלון הצעד התפ

להלן הקלט התקפ ר
קשלון נר- 348.

348 נר קלט

-- Did Iraq have the capability and intention to build a nuclear weapon aimed at Israel, the development of which could not be halted through peaceful means?

-- What are the implications of the raid for U.S. interests in the Middle East?

-- What are the implications of the raid for international law concerning pre-emptive strikes?

-- What are the implications of the raid for worldwide efforts to control nuclear proliferation?

The Foreign Relations Committee has already had several briefings on these issues in executive session. There are, however, many aspects of this situation that can and should be discussed in open session.

This morning we have with us Under Secretary of State Walter J. Stoessel, the Acting Secretary of State. Secretary Stoessel will make a brief opening statement. Thereafter, we will use the five-minute rule to assure that each Member of the Committee has an opportunity to question the witness. At about 10:30 we will move into executive session to hear testimony from CIA Director William Casey. This afternoon, State Department witnesses will return to continue testimony.

שזה רדיו סוכרה שהם מנגן מנגן סמנגן מאת רם אלון מלשכת
מלא הסברה פורה רון לשלה

Tomorrow, the Committee will continue its hearings with two panels of expert public witnesses who will address issues related to Iraqi nuclear capabilities and the raid's impact on nuclear non-proliferation policy. Next week additional hearings will be scheduled to review the international legal situation and the role of Iraq in the Middle East region. If necessary, the hearings would be continued after the July 4 recess.

Senator Pell, do you have a brief opening statement?

Secretary Stoessel, could you summarize your written statement.

4/13 348

STATEMENT BY WALTER J. STOESSEL
BEFORE THE SENATE FOREIGN RELATIONS COMMITTEE
JUNE 18, 1981

MR. CHAIRMAN:

THANK YOU FOR THIS OPPORTUNITY TO REPORT TO THE COMMITTEE ON THE JUNE 7, 1981 ISRAELI AIR ATTACK AGAINST A NUCLEAR REACTOR UNDER CONSTRUCTION IN IRAQ.

YOU HAVE RECEIVED THE SECRETARY'S JUNE 10, 1981 LETTER ON THIS ATTACK PURSUANT TO SECTION 3(C)(2) OF THE ARMS EXPORT CONTROL ACT. IN HIS LETTER, THE SECRETARY NOTIFIED CONGRESS THAT A SUBSTANTIAL VIOLATION OF THE MUTUAL DEFENSE ASSISTANCE AGREEMENT OF JULY 23, 1952 WITH ISRAEL MAY HAVE OCCURRED AND INDICATED THAT WE WERE CONDUCTING A REVIEW OF THIS ENTIRE MATTER WHICH IS THE SUBJECT OF OUR SESSION TODAY.

THE MUTUAL DEFENSE ASSISTANCE AGREEMENT WITH ISRAEL INCLUDES ASSURANCE BY ISRAEL THAT U.S. WEAPONS PROVIDED UNDER THE TERMS OF THE AGREEMENT WOULD BE USED SOLELY TO MAINTAIN INTERNAL SECURITY, MEET LEGITIMATE SELF-DEFENSE NEEDS, OR PERMIT IT TO PARTICIPATE IN THE DEFENSE OF THE AREA OF WHICH IT IS PART, OR IN UNITED NATIONS COLLECTIVE SECURITY ARRANGEMENTS AND MEASURES. THE AGREEMENT ALSO PROVIDES THAT ISRAEL WILL NOT UNDERTAKE ANY AGGRESSION AGAINST ANY OTHER STATE.

ISRAELI AIR FORCE UNITS PARTICIPATING IN ISRAEL'S ATTACK WERE EQUIPPED WITH DEFENSE ARTICLES FURNISHED TO ISRAEL BY THE UNITED STATES UNDER THE FOREIGN MILITARY SALES PROGRAM PURSUANT TO THE 1952 AGREEMENT WITH ISRAEL.

ISRAEL CONTENDS THAT THE IRAQI REACTOR WAS INTENDED TO PRODUCE THE REQUIRED WEAPONS GRADE MATERIAL FOR USE IN ATOMIC (? WEAPONS). ISRAEL NOTES THAT A STATE OF WAR EXISTS BETWEEN THE

TWO COUNTRIES AND HAS FURTHER CONTENDED THAT IRAQ HAD MADE CLEAR ITS INTENTION TO PRODUCE SUCH A WEAPON FOR USE AGAINST ISRAEL. ISRAEL INDICATED ITS BELIEF THAT THE REACTOR WOULD BECOME OPERATIONAL VERY QUICKLY. ISRAEL HAS POINTED OUT THAT, ONCE THE REACTOR BECAME OPERATIONAL, AN AIR ATTACK WOULD HAVE BEEN IMPOSSIBLE SINCE IT WOULD HAVE EXPOSED THE INHABITANTS OF BAGHDAD TO MASSIVE LETHAL RADIOACTIVE FALLOUT. ISRAEL ALSO INDICATED THAT IT HAD EXHAUSTED ALL DIPLOMATIC REMEDIES PRIOR TO THE ATTACK. THE ISRAELIS, THEREFORE, SINCERELY BELIEVE THAT THEIR ATTACK WAS AN ACT OF LEGITIMATE SELF-DEFENSE AND NOT IN VIOLATION OF THEIR 1952 AGREEMENT WITH THE U.S.

IRAQ DENIES THAT ITS NUCLEAR PROGRAM HAS ANY APPLICATION OTHER THAN THE PEACEFUL USES OF NUCLEAR ENERGY. IT POINTS OUT THAT IT HAS RATIFIED THE NON-PROLIFERATION TREATY, AND NOTES THAT ISRAEL HAS NOT, AND THAT IRAQ'S REACTOR AND SUPPLY OF ENRICHED URANIUM WERE SUBJECT TO INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY CONTROLS. IRAQ FURTHER POINTS OUT THAT NO VIOLATIONS WERE FOUND AND THAT ALL ENRICHED URANIUM SUPPLIED TO IRAQ WAS ACCOUNTED FOR. IRAQ, THEREFORE, BELIEVES ISRAEL'S ACTION WAS UNPROVOKED AGGRESSION.

THE UNITED STATES IS DEEPLY CONCERNED ABOUT NUCLEAR PROLIFERATION. WE HAVE LONG BEEN CONCERNED ABOUT THE IRAQI NUCLEAR FACILITY BECAUSE IT COULD GIVE IRAQ THE CAPABILITY TO BUILD ATOMIC WEAPONS IF OTHER ELEMENTS WERE ADDED. FURTHERMORE, IRAQ HAS MADE NO SECRET OF ITS ENMITY TOWARD ISRAEL. WE HAVE SHARED THESE CONCERNS IN THE PAST WITH APPROPRIATE GOVERNMENTS AND MADE CLEAR OUR VIEW THAT GLOBAL ADHERENCE TO, AND RESPECT FOR, THE MOST STRINGENT SAFEGUARDS IS ESSENTIAL. WHILE THE NPT AND IAEA SAFEGUARDS REGIME

ARE STILL CRITICAL TO ANY NON-PROLIFERATION EFFORT, WE CAN ALL AGREE THAT WE SHOULD WORK TO STRENGTHEN TODAY'S SAFEGUARDS TO FURTHER ALLAY THE KIND OF SUSPICION AND MISTRUST THAT CONTRIBUTED TO ISRAEL'S ACTION.

IT IS ALSO IMPORTANT TO UNDERSTAND THAT ALTHOUGH SAFEGUARDS ARE VITAL, THERE ARE OTHER CRITICAL ELEMENTS REQUIRED TO DEAL WITH THE PROLIFERATION PROBLEM. FOR EXAMPLE, MATERIAL THAT IS IN A NEARLY WEAPONS-USUABLE FORM PRESENTS SPECIAL DANGERS, AND SHOULD BE MINIMIZED OR AVOIDED. THIS IS WHY WE BELIEVE THAT SUPPLIERS MUST EXERCISE CARE IN THEIR NUCLEAR EXPORT ACTIVITIES, AND PARTICULARLY SO IN VOLATILE AREAS OF THE WORLD. THE NON-PROLIFERATION POLICY GUIDELINES WE WILL SOON BE DISCUSSING WITH YOU TAKE EXPLICIT ACCOUNT OF THESE FACTS.

THE UNITED STATES WAS NOT CONSULTED IN ANY WAY ABOUT ANY PHASE OF THE ISRAELI ACTION, NOR WERE WE INFORMED OF IT IN ADVANCE. ALTHOUGH WE HAD CONCERNS ABOUT THE POTENTIAL OF IRAQ'S NUCLEAR PROGRAM WE DO BELIEVE THAT THE ISRAELIS HAD NOT EXHAUSTED ALL THE DIPLOMATIC OPTIONS AVAILABLE FOR ALLEVIATING THEIR CONCERNS. WE FURTHER BELIEVE THAT THE UNPRECEDENTED CHARACTER OF THE ISRAELI AIR ATTACK COULD NOT BUT SERIOUSLY ADD TO THE ALREADY TENSE SITUATION IN THE AREA AND SERIOUSLY COMPLICATE OUR EFFORT TO RESOLVE THE VARIOUS PROBLEMS IN THE AREA THROUGH PEACEFUL MEANS. FOR THESE REASONS WE CONDEMNED

ISRAEL'S ATTACK. IN ADDITION, THE PRESIDENT DECIDED TO SUSPEND THE SCHEDULED DELIVERY OF FOUR F-16'S TO ISRAEL WHILE THE CONGRESS CONSIDERED THE ISSUE AND WHILE WE CONSULTED WITH ISRAEL AND OTHERS.

NEITHER OUR CONDEMNATION NOR THE SUSPENSION OF DELIVERY OF THE FOUR AIRCRAFT IMPLIED THAT WE HAD REACHED ANY DETERMINATION OF THE LEGAL QUESTIONS UNDER THE ARMS CONTROL ACT THAT MAY HAVE BEEN RAISED BY ISRAEL'S ACTION. WE HAVE NOT MADE SUCH A DETERMINATION UNDER THE ACT. NOR SHOULD OUR CONDEMNATION BE CONSTRUED AS IMPLYING THAT WE DID NOT OURSELVES HAVE SERIOUS MISGIVINGS REGARDING THE ULTIMATE CHARACTER AND DIRECTION OF THE IRAQI NUCLEAR PROGRAM.

WE ARE CONCERND BY THE DAMAGE THAT RESORTING TO VIOLENCE DOES TO THE CAUSE OF PEACE IN THE REGION. BUT WE ALSO MUST NOTE THAT IRAQ HAS NOT RECOGNIZED THE LEGITIMACY OF ISRAEL, HAS REFUSED TO ASCRIBE TO UNSC RESOLUTIONS 242 AND 338 AND REJECTED THE CAMP DAVID ACCORDS AND HAS NOT PLAYED A CONSTRUCTIVE ROLE IN THE PEACE PROCESS.

WE CONTINUE TO BELIEVE THAT FORCE AND HOSTILITY ARE NOT THE ANSWERS TO THE PROBLEMS OF THE MIDDLE EAST. THE PEOPLE OF THE MIDDLE EAST YEARN FOR PEACE SO THAT THE VAST HUMAN, NATURAL AND TECHNICAL RESOURCES OF THE REGION CAN BE TURNED TO THE PURSUITS OF PEACE AND SO THAT THIS AREA CAN BECOME A MODEL FOR COEXISTENCE AND COOPERATION AMONG NATIONS. THIS YEARNING CAN ONLY BE REALIZED THROUGH REDOUBLED EFFORTS BY ALL

PARTIES TO FIND NEGOTIATED SOLUTIONS TO THE PROBLEMS THEY FACE. THE ISSUES BEFORE US TODAY ONLY ACCENTUATE THIS FACT.

SINCE THE ATTACK, WE HAVE BEEN ENGAGED IN CONSULTATIONS WITH ISRAEL AND OTHER APPROPRIATE GOVERNMENTS. OUR CONSULTATIONS ARE CONTINUING AND WE ARE NOT PREPARED TODAY TO RENDER ANY JUDGMENTS ON THE MERITS OF THE ISSUES OR REACH ANY DETERMINATIONS. WE BELIEVE THAT THE ISSUE IN ITS ESSENCE IS POLITICAL RATHER THAN LEGAL, AND FOR THIS REASON OUR EFFORTS ARE DIRECTED TOWARD POLITICAL SOLUTIONS. THIS IS A GRAVE MATTER THAT MUST NOT BE TREATED IN HAST. THEREFORE, OUR EFFORTS AND OUR REVIEW ARE CONTINUING.

MR. CHAIRMAN, WE WILL KEEP THE COMMITTEE INFORMED AS WE CONTINUE OUR REVIEW OF THE ISSUES. I NOW WELCOME ANY QUESTIONS YOU OR THE OTHER MEMBERS OF THE COMMITTEE MAY HAVE.

JUNE 18, 1981

STATEMENT OF SENATOR ALAN CRANSTON BEFORE

THE SENATE FOREIGN RELATIONS COMMITTEE

I believe that this hearing poses two basic questions to the members of this committee and to the American people.

First, was the Iraqi government embarked on a course which could yield nuclear weapons--and therefore can the Israeli raid on the Iraq reactor fairly be deemed an act of self-defense?

Second, what steps can and should our government take to slow the spread of nuclear weapons capability, particularly to unstable nations hostile to the United States and our allies?

I addressed the Senate on March 17 about my conclusion that Iraq was in fact embarked on a systematic, determined effort to get the bomb--a conclusion which was, and still is, shared by several key executive branch officials with whom I have been in contact.

Additional information has come to me in the past several days which reinforces this conclusion. This information raises serious new concerns about the ability of our present domestic and international efforts to halt the spread of nuclear weapons capability around the world.

I have received four revealing internal documents from American sources within the International Atomic Energy Agency. These documents are not classified and do not contain any national security information. They contain an estimate that Iraq could have produced enough plutonium each year in the Osirak reactor sufficient for up to three nuclear bombs. Furthermore, these IAEA documents indicate that there is a significant possibility, indeed probability, that this plutonium production would not have been detected by the IAEA inspectors.

It is also probable that the French government could have done nothing to halt the beginning of this production: it had already shipped an initial reactor fuel load suitable for use in plutonium production. And if the IAEA did not detect clandestine plutonium production, the French would have no contractual basis for interrupting their atoms-for-oil deal with Iraq.

Since the Iraqi reactor apparently was to be loaded in the near future, it is clear that destruction of the reactor after operation started would have dispersed enormous amounts of lethal radioactivity over Baghdad and elsewhere. This prompted Israel to destroy the Iraqi reactor.

(more)

Under the terms of Iraq's current agreement with the IAEA, inspections would be limited only to three a year. Thus Iraq could load its reactor between inspections, but unload it before each pre-announced inspection. Under this procedure, Iraq could produce plutonium from unsafeguarded uranium (yellowcake) sufficient for one bomb every four months. And they could do this without IAEA detection.

Two days ago, IAEA director general Sigvard Eklund is reported to have informed his board of governors that such plutonium diversion in Iraq was not feasible and would be detected by the IAEA. This statement is contradicted by a special study conducted for the IAEA earlier this year which concluded that an Osiris-type reactor like that used in Iraq could produce as much as 24 kg. of plutonium per year--as much as three bombs worth. In response to this study, an extraordinary meeting of nine senior IAEA technical specialists was convened to consider the dangers presented by the Iraqi program. They reported their unanimous conclusion to Eklund's principal deputy, Mr. Hans Gruemm, on March 10, 1981, that such "(plutonium) diversion paths are technically practicable". They concluded that it was "very unlikely" that some (IAEA) member states like Iraq, would accept the inspection activities necessary to detect such a diversion.

The specialists noted that strengthened inspection activities would "represent a fundamental change in the scope of agency responsibility" and could come about only by negotiation with the host country. Responding to the specialists' conclusions, a senior official in the IAEA inspectorate reported to the director of the Office of Safeguards Operations that such inspection would "introduce an entirely new dimension in the safeguard policy whereby we go looking for clandestine installations instead of verifying statements". The suggestion that host nations would agree to such strengthened safeguards was dismissed with the comment that "if we were to negotiate on the basis of this policy, the states involved would laugh their heads off. . . ."

These documents point up the fundamental flaw in the IAEA as currently configured. They show why there is presently no basis for public confidence in agency safeguards. These safeguards simply are not comprehensive enough to do the job.

The IAEA--unless we strengthen it--must negotiate with each host country what it will be shown and when it will see it. Inspectors come in after several weeks advance notice and limit their check to predesignated facilities and material. This provides ample opportunity for any improper activities to be covered up.

(more)

I have also learned from an IAEA inspector in the section responsible for Iraq that several of the most sensitive Iraqi nuclear facilities were, in fact, under no international safeguards whatever. Not subject to inspection were the potentially sensitive "hot cells" for fuel fabrication and plutonium reprocessing. And not subject to inspection was the stockpile raw uranium yellowcake, which could be used for plutonium production.

Perhaps these central defects were what President Reagan had in mind when he stated at his press conference Tuesday that the Nonproliferation Treaty "doesn't lend itself to verification . . . how many countries do we know that have signed it that very possibly are going ahead with nuclear weapons?" the President, quite properly, asked.

The documents I have obtained establish that the inspectors of the Iraqi program were not authorized to look for any suspected clandestine bomb-making facilities. This lack of authority is not the fault of the IAEA. Even the official IAEA spokesman, George Delacoigne, admitted that: "We are not a police agency. We are an accounting system."

The problem is that the IAEA mandate under current international practice is too limited to ensure effective safeguards that would prevent clandestine weapons development.

I have also received information that since 1976, only Soviet and Hungarian inspectors have visited Iraq. Any nation subject to IAEA inspection has the right to object to the nationality of proposed inspectors. This veto, in effect, enables each nation to handpick its inspectors.

Iraq had the right to object to any American citizen serving as an inspector, and Iraq had informally exercised that right. The often-cited "most recent" inspection in Iraq in January was reportedly conducted with the lights in the facility turned out. It was limited to a visual inspection of the fuel. And the whole operation was conducted by flashlight. Several fuel elements could not be verified because they were locked in a vault and the key could not be located at that time.

I have learned from non-IAEA sources that Yahia El-Meshad, the Egyptian-born scientist who was a principal in the Iraqi program until he was murdered in Paris last year, had unsuccessfully advocated Egyptian production of nuclear weapons through the precise course the Iraqis apparently were pursuing. That is, 1. Purchase of a very large high-flux material test reactor (MTR). 2. Irradiation in the reactor core and in the blanket of uranium specimens to produce plutonium. 3. Development of a small-scale reprocessing capability to separate the plutonium from the irradiated, unsafeguarded uranium.

(more)

. . .

. . . Finally, an American inspector at the IAEA in the section responsible for Iraq, who has first-hand knowledge of the weaknesses of IAEA inspection procedures, resigned Tuesday. He has flown to Washington to present testimony to this committee on the Iraqi program in particular and on the whole problem of the inadequacy of IAEA inspection safeguards in general. He is Roger Richter and he will appear before this committee tomorrow morning. While the committee will hear from Mr. Richter himself tomorrow, I want to quote briefly from the analysis he provided the U.S. mission to the IAEA in 1980:

" . . . The available information points to an aggressive, coordinated program by Iraq to develop a nuclear weapons capability during the next five years.

"As a nuclear safeguards inspector at the IAEA, my concern and complaint is that Iraq will be able to conduct this program under the auspices of the non-proliferation treaty and while violating the provisions of NPT. The IAEA safeguards are totally incapable of detecting the production of plutonium in large-size material test reactors under the presently constituted safeguards arrangements. Perhaps the most disturbing implication of the Iraqi nuclear program is that the NPT agreement has had the effect of assisting Iraq in acquiring the nuclear technology and nuclear material for its program by absolving the cooperating nations of their moral responsibility by shifting it to the IAEA. These cooperating nations have thwarted concerted international criticism of their actions by pointing to Iraq's signing of NPT, while turning away from the numerous, obvious and compelling evidence which leads to the conclusion that Iraq is embarked on a nuclear weapons program.".

Mr. Chairman, the Iraqi nuclear program and the defensive action by a mortally threatened Israel have raised the public consciousness of the immense dangers of the spread of the bomb.

We must now look forward. We need to devise new means for stopping the spread of nuclear weapons. The present international approach for controlling nuclear nonproliferation clearly is not working. Iraq's nuclear program ostensibly was under effective international safeguards. But the glaring weaknesses of the inspection system could have contributed to Israel's decision that a pre-emptive strike was necessary.

We need to think anew on the whole threat of proliferation. We need to strengthen the IAEA and its safeguards mandate.

We need to increase IAEA access to nuclear facilities and to improve its entire safeguards program.

We need to build upon the nuclear nonproliferation treaty.

(more)

B

Iraq--add four

We need to construct a new consensus among nuclear supplier nations to halt the use of directly weapons-usable materials and the transfer of sensitive technology to non-nuclear-weapons states.

And we need to strengthen our own nuclear nonproliferation act, which sets the standards for our own international nuclear commerce.

The spread of the bomb presents the human race with our most fundamental challenge. The very survival of our civilization is placed at risk when the capacity to produce weapons of mass destruction is allowed to spread around the globe. We must all work together on this problem. There can be no more important task.

-0-

שגרירות ישראל • וושינגטון

אל: המשרד

טלפס מברק

דף 1 מתוך 3 דפים

סווג בטחוני: סודי

דחיפות:

תאריך וז"ח: 18 יוני 81 1326

מס' מברק: 345

אחיב

ממנב"ל, מצפ"א

מפגישות השגריר עם נסנטורים בייקר ומתיאס אתמול.

בייקר שיבח את הופעת השגריר בתוכנית הארצית של cable T.V.

1. לאחר פתיחה של השגריר לפי הקווים שבשלנו 298 (השיחה עם סנטור נאן) התיחס בייקר למספר נקודות:

א. אישית אין הוא מבין מדוע הצרפתים ספקו לעיראק כור המסוגל ליצור נשק גרעיני ומדוע היו העיראקים זקוקים למתקן מהפרדה האיסלקי. זוהי ללא ספק עדות לגבי כוונות. יחד עם זאת ידוע לו שהצרפתים הקרינו את האורניום המועשר שסיפקו לעיראקים וע"י כך פסלו אותו מלשמש ליצור פצצה גרעינית. (השגריר העיר שמבל מקום הדרך ליצור המצצה היתה פתוחה בפניהם).

ב. מבין החלטתנו שלא להודיע על הפעולה מראש לארה"ב. "טוב שלא עשיתם זאת שכן הייתם מעמידים אותנו במצב קשה מחייבים אותנו להטיל וטו ולנסות לעצור בעדכם".

ג. תפקידו כמנהיג הרוב יהיה:

"to coordinate the Congressional responsibility"

דהיינו, לודא שהקונגרס ימלא את המוטל עליו בבדיקת האירועים, שמיעת עדויות וכד'. מבחינת תוצאות צפויות:

"it is very unlikely that there would be any Joint Resolution on the issue".

מנהלות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ו פ ס מ ב ר ק

דף 2 מתוך 3 דפים

סווג בשחרור.....

דחיפות.....

תאריך וז"ח:.....

מס' מברק 345

ד.סביר/לדעתו שמכל הבדיקות של הממשל והקונגרס לא תצמחנה מסקנות מוגמרות לגבי הפרשה. השופטת היא למעשה דעת הקהל. הוא אישיה מעריץ השרותים המודיעיניים שלנו ובשל כך הוא משער כי מאחרי הצעד שנקטנו היה מידע שאינו ידוע לו ולא יהיה ידוע לו. יחד עם זאת הוא מיעץ לנו ללכת לכל מרחק שנוכל בגילוי העובדות לגבי הכוונות וההכנות העיראקיות כדי שדעת הקהל, אשר בחברה דמוקרטית בסופו של דבר יוצרת מדיניות, תבין אותנו טוב יותר. הוא מציע שנקדיש מחשבה לשאלה כיצד, מתי ומהי הדרך הנכונה לעשות זאת.

2. בסיום השיחה סיפר בייקר לשגריר על מספר רעיונות אותם ייחס לעוזר הנשיא לענייני קונגרס מקס פרידרסדורף שהפשרת ה - F-16 תותנה בויתורים ישראליים בנושא האיוואקס. השגריר אמר, ובייקר הסכים, כי זהו רעיון נפל אשר יוסיף שמן למדורה ויסבך את נושא האיוואקס תחת לפשט אותו. ושאנו מתנגדים לו מכל וכל.

3. בפתיחת השיחה עם מתיאס (שהתקיימה בלחץ זמן) אמר השגריר כי שמנו לב להערת הסנטור בראיון בתקשורת שהוא מוטרד מהפעולה הישראלית. השגריר שאל האם הוא מוכן לפרט הדברים. מתיאס השיב כי דאגתו נובעת בראש וראשונה מה- "Whole agends of difficulties that flow from the operation" השגריר הסביר הדילמה שנצבה לפנינו לאחר כשלון הנסיונות הדיפלומטים והוסיף כי כאשר האינטרס הלאומי הכתיב לארה"ב פעולה כנגד קובה -1962 היא בצעה זאת למרות תוצאות הלוואי הצפויות. מתיאס טען כי הדוגמא אינה מדוייקת שכן קנדי היה תחת לחץ - "to take the Baghdad route"

מגרירות ישראל - וושינג. ן

אל:

ט ר פ ס מ ב ר ק

דף 3 מתוך 3 דפים

סדרג בשהוניי.....

דחיפות.....

תאריך וז"ח:.....

מס' מברק 345 .....

"and went around it" -

אך הוא נמנע מלעשות זאת. העיר עוד כי הוא רואה סכנה גדולה שבדעה

הקהל התגבש תדמית ישראלית של - intransigence.

סוכם לבקשת הסנטור שנקיים עגישה נוספת תוך השבוע הקרוב.

ליאור

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

ס ו ד י

ס ד ר ו ס ט ב ר ק

דף.....מתוך.....דפים

סדרג בטחוני.....ס ו ד י

דחיפות.....מ י ד י

תאריך דז"מ: 18 בינו' 81

מס' טברק.....338

אריה

ממנכ"ל, מצפ"א .

משיחה עם פויירברגר, הפנטגון .

סיפר שבאחרונה מגיעים דיווחים רבים על איומים בהטלת אמברגו נפט על ארה"ב.

נציגים דיפלומטים אמריקאים בכל רחבי העולם שומעים על אפשרות זו בשיחות עם דיפלומטים ערביים וכך גם מדיווחים ממקורות כמוסים.

עוד סיפר שבחיל האויר קיימת התפעלות עצומה מיכולת הביצוע של חיל האויר הישראלי. בפנטגון בודקים כל מיני טפקולציות כאילו נסתייע חיל האויר בפעולה בעיראק במיבשור מיוחד שהותקן במטוסי ה-F-16 .

ב נ צ ו ר

אל :- משה"ח

מאת:- השגרירות וושינגטון

סידוג בטחוני:- גלוי

דחיפות :- מיידי

תאריך וזמן חיבור:- 181130יוני

מספר :- 336

אר

אל:משה יגר

להלן הערה שכתב ספייר בשולי טור שהופיע היום והדן במסיבת העיתונאים של הנשיא ריגן.

"

A quotation widely distributed by Israel's Foreign Ministry and used in this space last Thursday, purportedly from a Baghdad newspaper, was false. No specific threat that Iraq's nuclear facility was intended for use against Israel was published. Reached in Jerusalem, Moshe Yegar, Deputy Director General of the Foreign Ministry in charge of information services, concedes that his department mistakenly translated a loose paraphrase from a nongovernment source, and says that it was the first such error in 23 years. An official inquiry is under way.

עד כאן

מזנר

שפה מנכ"ל יגר על הטעות הזאת ולאחרב מאיר רגן/ראל

(7)

ארכיון

דף 1 מתוך 1 דפים

מברק יוצא

אל :- משה"ח

מאת:- השגרירות וושינגטון

סימוכין בטחוני:- מודי

דחיפות :- מידי

תאריך וזמן חיבורו: 81.12.23

מספר :- 335

אישי

אל: יגר . העתק ממנ"כל.

ביל סטייר

בגלוי הבהרנו את ההערה של ספיר המופיעה היום ב"ניו-יורק טיימס".
ניראה שמאצי ההרגעה שלנו ושלך נשאו פרי כי לפני השיחות שנהלנו איתו
אמר לי סטייר I will slam you guys for this והיה בכוונתו
להקדיש לנושא סור מיוחד שיתאר כיצד הוטעה וכיצד גיצלה לרעה
ה"תעמולה הישראלית" ידידותו לישראל.

אנו מקוים שהדבר נמנע ושכל התקריות תגמר בהערה המופיעה היום,
שאיננה אמנם נעימה, אך ניזקה מינימלי בתנאים הנוכחים.

תודה על שיתוף הפעולה.

פזגר

שיר מנס
מרדכי יגר

דף 1 מתוך 1 דפים

מברק יוצא

אליצור

סיווג בטחוני:- סודי

דחיפות :- בהול

אל :- המשרד

מאת:- השגרירות וושינגטון

תאריך וזמן חיבור:- 180900 יוני 81

מספר :- 60/332

ארהב

ממנכ"ל. אליצור. דע: בלום - נ"י.

מועבי"ט.

בהמשך לשלי 59/331 מאמש, הבקר שוחחתי עם מק-פרליין (המנהל למעשה את מחמ"ד בהיעדרו של הייג), מחיתי גמרצות על העובדה שהגבי קירקפטריק נפגשה עם שה"ח העירקי וניהלה אתו מו"מ על נוסח טיוטת ההחלטה. הזכרתי לו שהייג אמר לי במפורש שלא ינהלו מו"מ עם אף אחד, ומדהים היה לשמע שלא רק שמו"מ כן מתקיים אלא שהוא אף מתקיים עם שה"ח העירקי עצמו. אשר לתוכן הטיוטא אמרתי לו שאינני יכול להעלות על הדעת שארה"ב תאפשר ותיתן יד להחלטה התובעת redress מצד ישראל וקוראת לחברות האו"ם למנע סיוע צבאי מישראל. אמרתי שאם אכן תתמך ארה"ב בהחלטה כזו תהייה לדבר השפעה מרחיקת לכת על מערכת היחסים בינינו. מקפרליין השיב שלגבי קירקפטריק לא היתה שום סמכות להיפגש עם העירקי ושלמעשה במשך כל יום אתמול לא ידעו על המו"מ הישיר שניהלה עם חמאדי. הדבר נעשה בהשפעת נציגי בריטניה וצרפת וכנראה שגם וולדהיים תרם לכך. מקפרליין הביע הסתייגות וצער על כך. סיפר שבמשך הלילה הגיעה הטיוטה מניו-יורק ואמר שהם אינם מאושרים מכמה ניסוחים ובמיוחד אינם מוכנים לקבל התייחסות להפסקת הסיוע הצבאי. הבקר ב-8.30 מתכנס התייעצות אצל מ"מ המזכיר שטוסל ואז ישלחו לקירקפטריק הנחיות מתאימות.

הזהרתי שוב מחזרה על המשגה החמור של החלטת 1/3/80. ציינתי בסוף שאנו מודעים לידידותה ואהדתה של גבי קירקפרטריק ומעריכים מאד את סיועה לנו עד כה. אך כנראה שמישהו ניצל את חוסר נסיונה ויש להעמידה על כך.

מק-פרליין הודה על פנייתי והבטיח לדווח עליה בדיון אצל שטסל.

עברון

[illegible]

משרד החוץ – מחלקת הקשר

טופס מברק צפון

אל: ממישראל וושינגטון, ניו-יורק

673 / 556

דף _____ מתוך _____ דפים

סיווג בטחוני: סודי

דחיפות: מיידי

לשימוש מח' הקשר

תאריך וז"ח: 1818-

מס. מברק: 27

ארכיב

C

עברון. דע:בלום.

שלך 60/332.

בהעדרו של לואיס דברתי עם בראון וטענתי ברוח שלך. בקשתי ממנו להודיע מיד לוושינגטון שאנו שותפים לחלוטין לדבריך לאברמס (לא הזכרתי שיחתך עם מקפרליין).

בר-און

תאריך: 18.6.81 השולח: ח. בר-און אישור מנהל המחלקה: _____ אישור המנכ"ל: _____

מספר משלוח

לשימוש מח' הקשר בלבד

התפוצה: שתה הבא ארכיב שרה טינקל לענק סינק ראה אין ארכיב בבקו כנ"ל

הנושא:

משרד החוץ – מחלקת הקשר

טופס מברק צפון

אל: ממישראל וושינגטון, ניו-יורק

GH 554

דף _____ מתוך _____ דפים

סיווג בטחוני: סודי

דחיפות: מיידי

לשימוש מח' הקשר: תאריך וז"ח: _____ מס. מברק: _____

עברון. שלך 59/331. בלום שלך 90-548.

מועב"ט.

בהיעדר כל איש מתאים אחר בשגרירות ארה"ב בגלל ביקור חביב דיברתי בבוקר עם Kauzlarich היועץ הכלכלי וביקשתי אותו להעביר למחמ"ד השגותינו.

הסברתי מדוע אנו שוללים גינוי, פיצויים ומניעת סיוע. הבטיח להעביר.

בר-און ישתדל לדבר בערב עם לואיס.

אליצור

תאריך: 18.6.81 השולח: י. שלף אישור מנהל המחלקה: _____ אישור המנכ"ל: _____

מספר משלוח

לשימוש מח' הקשר בלבד

התפוצה:

הנושא:

משרד החוץ-מחלקת הקשר

8421

נבנס

דף 1 מתוך

עותק 2 מתוך 24 סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 356, מ: ווש

דח: מ, סג: מ, תא: 180681, רח: 2200

נד: שיחה עם דרישלר

סודי ביותר/מידי

ממנכ"ל.

משיחה עם ALVIN DRISCHLER סגן עורך המרכיב לענייני קונגרס

במחמ"ד:

א. פרד איקלה הודח מהתפקיד להיות בראש הצוות המטפל בהכנות
ובהסברה הקשורים בעסקה הסעודית והאיווקס. במקומו מונה
ריצ'ארד ארן אשר ינהל מעתה את כל הפעילות סביב עסקה זו.
ב. השקול שעמד מאחורי השנויים הנ"ל שמון בכוונה של הממשל
להעביר לבית הלבן את מוקד הפקוד והפקוח הקשור בעסקה הסעודית
. ממקור מוסמך נאמר לי כי אלן אסף את צוות עורכיו ואמר להם
שיש לבצע את העסקה הסעודית וכי כל אחד מהם נדרש לפעול למען
אשור העסקה. מי שאינו מוכן לקבל עמדה זו יהיה חייב לפרוש
מתפקידו.
ג. דרישלר היה נעבר במשך שנים רבות עורכו האישי של סנטור
לקסלט ועדין מקים עמו קשרים הדוקים.

ד. לקסלט מצדד בעסקה הסעודית כי הוא דואג ליוקרתו של הנשיא
. בשל סיבה זו הוא מנהל שיחות בקרב חבריו. לקסלט בא בטענות
קשות אל אנשי הממשל כי יצרו מצב שעלול לפגוע בנשיא. לדעתו,
הנשיא אינו צריך לבוא משאבים ומאמצים על העסקה הסעודית באשר
עומדים על הפרק נושאים שהם הרבה יותר קרובים ללבו ושהוא מיחס
להם חשיבות עליונה כגון הקצוץ במסוי, התכנית הכלכלית, קצוצי
התקציב ושרותי הרווחה.

ה. לשאלתי מה הסכוי שהוא רואה שהעסקה הסעודית תצא אל הפועל,
השיב כי היה מסכים להחליף את הצדדים וליצג את הצד שלנו.
ו. אין בר אמת בהערכה באילו הפעולה בעיראק שפרה את סכויי
הממשל להעביר את העסקה הסעודית. ידידי ישראל לא רק שלא שנו

משרד החוץ-מחלקת הקשר

את דעתם בי אם להפך , התחוקו בה . הדמוקרטים משעמיהם אינם
רואים בל סיבה להרפות מהתנגדותם . אלה שהתנגדו לעסקה בשל
אינטרסים אמריקאים לא שינו את טעמם אף הם .

ו. דרישלר אמר שהממשל תולה תקוות רבות ביוקרה של הנשיא
ובבוא העת הוא ינצל יוקרה זו בדי לשבנע דבים מהמתנגדים . הוא
ובר את הפעילות של הנשיא קרטר לגבי אשור ההסבם על תעלת
פנמה. לקסלט היה אז בין המתנגדים ואז נובח לדעת עד במה קשה
לסרב לפניה אישית של הנשיא .

ח. הבנת "החבילה" של העסקה נשלמת והולבת והיא תוגש בפי
הנראה מיד למחרת פגרת ה- 4 ביולי .

ט. סנטורים רבים תומבים בנוסחה של סנטור גיקסון ויתבן בי
"החבילה" תביל אלמנטים של נוסחה זו .

י. דרישלר רואה קושי רב לגבי בטול ההשעיה של אספקת המטוסים
F- 16. הממשל לבטח ישאיר את הנושא, לאחר שמיעת העדויות
בקונגרס, רדום וללא פעולה נוספת. להערבתו לא יגיש הממשל
מסקנות חד משמעיות שישראל הפרה את החוק בפעולה בעיראק ו"
בך יגנו הנושא . אין זאת אומרת שמיד אחרי זה תבוטל ההשעיה .
להערבתו יתלוף זמן נבר עד אשר תשבך הסערה בצבור, ועד אז לא
ינקוט הממשל צעדים לבטול ההשעיה, אשר תחול, לדעתו, גם על
האספקה של המטוסים בחדש יולי .

יא. בובור בייקר ופרסי פנו במבתב אל חברי הסנט ובקשו הצעות
והערות לגבי העסקה הסעודית . דרישלר אמר שלא היתה במעט בל
תגובה או הענות לפניה זו .

נחושתן .

תפ: שהח,רהמ,מנבל,ממנבל,ר/מרבו,רסנבנפרד),אמן(בנפרד)

משרד החוץ-מחלקת הקשר

8420

נבנס

דף 1 מתוך

עותק 2 מתוך 12 סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 343, מ: WII

דח: מ, סג: מ, תא: 180681, חח: 1500

נד: עדות ה CIA

ארה"ב

סודי ביותר/מידי

ממנכ"ל.

ממקור ששמע על עדות ה-סי.אי.אי. בגבעה על הבור הגרעיני העיראקי.

(א) אנשי ה- C.I.A. אמרו שהמטרה הסופית ULTIMULE OBJECTIVE של עיראק היתה ייצור פצצה אטומית. אנשי הסוכנות טענו שהעיראקים לא היו יכולים לייצר הפצצה לפני 1983-4 אך אישרו שכבר בספטמבר הבור היה ליחמי.

(ב) הבור הגרעיני העיראקי שהופצץ לא היה מתאים לייצור אנרגיה למטרות שלום.

(ג) סוריה וערב הסעודית חשות הקלה אחרי הפגות הבור. בווית והאמירויות מרוצות מהפצצת הבור.

(ד) שיטת הפיקוח של סבא"יא לקויה מיסודה ביוון שאין באפשרות פקחיה לקיים ביקורי פתע בבור.

(ה) בתחום המדיני השמיעו אנשי ה- C.I.A. ההערכה שבעקבות הפצצת הבור הגרעיני שוב נקשרה ארה"ב בפעולה שגרמה להשפלת מדינות ערב. אנשי הסוכנות טענו שארה"ב איננה יכולה להסתפק בגינוי לישראל- בדי לשקם הנרק שנגרם למעמדה. יחסי ארה"ב-עיראק נפגעו וממילא יהודקו בתוצאה יחסי ברה"מ-עיראק. בנושא הפלשתינאי טענו אנשי סוכנות הביון המרכזית אין לישראל כוונה להגמיש עמדתה.

(ו) מעמדו של סאדת נפגע מאד מבית ומחוץ בתוצאה מהפצצת הבור

(ז) המקור סיפר שאנשי השגרירות המצרית בוושינגטון מאשימים רוה"ם בהבבת סאדת ובהחלשת מעמדו בעולם הערבי החושד שלסאדת

משרד החוץ-מחלקת הקשר

```
**                                                    **
**    **                          מתוך      דף 2 **
**   **                 סודי ביותר      מתוך 12    עותק 2 **
** **                                                    **
****                                                    **
**                                                      **
**                                                      **
**                                                      
```

7790
** יוצא שמור
**
**
**

אל: לוסאנגלס , וש , וי , נד: חודם 863, מ : המשרד
דח: ר, סג: ש, מא: 170681, וח: 1130
נד: מקהלת גייי וולש

ארכיון

שמור/דגיל

נבון. דש-מגידו, שומרון.

מקהלת גייי וולש. שכך 51.

בואה של המקהלה חשוב ובאמת לא רצוי שיבומל בי אולי יהיו לכך הדים שליליים. אך אין זו שאלה חיונית במידה בוז שתצדיק משורבות בספית המשלחת מצדנו. מחליט למצוא דרך למסור לראשי המורחונים שביטול הביקור ישיל צל על המבטאויות ההודהות הרבות שהם נוהגים להשמיע באוזנינו בכל הודחנות, אך שבעת צורך, במו במקרה זה, לא עמדה ידידותם במבחן. עדיף שמסר בוה יגיע אליהם לא בחישרין ממך, אלא בשקיפין באמצעות מישהו שיובל לומר להם דברים גלויים. מהיבדות אישית אתם ידוע לי שהמאמץ הכספי הנדרש הוא דבר קל יחסית עבורם.
יגד.==

תב: שהה,דהה,מנכל,ממנכל,מצפא,יגד,תרבות,הסברה,בנסיות

2969 11.90 הדפס בבית הדפוס ירושלים

7997 יוצא סמוך
** **
**
**

אל: 011, נר: 515, מ: המשרד
דח: ב, 30: 8, מא: 17068, מ: 1930
נר: ביל ספיר

ארכיב

שמור/ בהול

פונר

ביל ספיר מלפן אלי. ספרתי לו בל האמת כא גילית מי הכשיל אותנו ביינתי רק שהמקור כא היה אצלנו במשרד.
הברקנא מה בתב

יגר***

אא/מפ/=

מב: שהח.מנכל,המנכל.יגר

משרד החוץ-מחלקת הקשר

8035

נבנס

דף 1 מתוך

עותק 1 מתוך 6

סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 314, מ: ווש

דח: ב, סג: מ, תא: 170681, רח: 1500

נד: לבנון

סודי ביותר/דגיל

ממנכל.

הידיד ביקש לפוגשני.

אמר שאחרי שהייג התקשר אליו מסין להביע אי-נוחות מדברי הביקורת הפומביים של רוהמי על מוביד ההגנה ויינברגר התקשר הוא אל המוביד בסין אתמול מה- OPERATION ROOM . סיפר שהמוביד אמר לו שהוא שומע שיש ריבוי בוחות גדול של צהלי ברמת הגולן. לדבריו אמר לו המוביד שאם הישראלים רוצים להלום בטילים עתה מוטב שיעשו זאת לפני הבחירות ביוון שאחרי הבחירות זה יהיה הרבה יותר קשה. הידיד טען שהוא מביא דברי המוביד בלשונם, ללא כחל וסרק, ללא פרשנות וללא נידוב פרשנות מצדו. השגריר והחמי מטילים ספק בנכונות המידע הזה ובעיקר בגין הנימוק שמייחס הידיד להייג לעיתוי הפעולה. לדעת השגריר אין היגיון אמריקני או ישראלי בהנמקה הזו דווקא.

בידוע, במסיבת העיתונאים אתמול אמר הנשיא דברים הפוכים בתכלית לגל'.

הידיד סיפר נוספות:-

הועדה לאנרגיה אטומית של ארהב הגישה למועצה לבטחון לאומי דוח' המאמת הנחות ישראל בקשר לכור הגרעיני העיראקי.

לנשיא הוגש אתמול פרוט מגעי ישראל-ארהב בסוגיה זו. לידיעה זו יש אישור גם משיחת השגריר-הנשיא לשעבר ניקסון.

בנצור==

תפ: שהח,מנכל,ממנכל

ארה"ב

משרד החוץ-מחלקת הקשר

7914

נכנס

דף 1 מתוך 2
עותק 1 מתוך 8

סודי ביותר

אל: המשרד, נר: 302, מ: 11ש
דח: ב, סג: מ, תא: 170681, רח: 1200
נד: ביל ספייר

ארה"ב

סודי ביותר/בהול טפל'

בר-און.
העתק: יגר.

הבוקר התקשר ביל ספייר רותח מרעם. הוא טוען שהוטעה על-ידינו היות והציטוט מ''אל-תוארה'' שנתנו לו ושבו השתמש במאמרו אינו קיים במציאות, ואילו הציטוט מ''אל-גומבריה'' שבא במקומו אינו אומר מפורשות את אותם הדברים שיוחסו על-ידינו. לדבריו הציטוט המוטעה מ''אל-תאורה'' היווה קביעה מפורשת מצד עיתון עיראקי רשמי שהמתקן הגרעיני העיראקי מופנה נגד ישראל ולעומת זאת קביעה מפורשת כזו אינה קיימת בכלל במאמר של ''אל-גומבריה''.
ניסתי שעה ארוכה להרגיע אותו ולהסביר לו כי מדובר בטעות בתום לב וכי הציטוטים למעשה אומרים את אותו הדבר אך ללא הועיל. הוא מבקש לדבר בדחיפות עם האדם בירושלים האחראי לתקלה זו. אם לא ינתן לו הדבר הוא מתכוון לכתוב מאמר שיספר ביצד נוצל בטעות שוא על ידי התעמולה הישראלית.

בידוע לכם ביל ספייר הינו אחד התומכים העקריים שלנו בין הפרשנים השמרנים ומשקלו בממשל ובציבור רב ועלינו לעשות כל יכולתנו לא לאבד את אמונו בשל התקלה שקרתה.

הבריקו-נא בחוזר עם מי הוא יכול להתקשר בארץ ואת מספר הטלפון והשעה על פי שעון ישראל כדי שישתכנע שבאמת ובתמים מדובר בטעות בתום לב.
פרנר==

תפ: שהח,מנכל,ממנכל,יגר

משרד החוץ-מחלקת הקשר

דף 2 מתוך 2
עותק 1 מתוך 8

סודי ביותר

מס' המברק: 957	משרד החוץ **טופס מברק צפוּן**	החלק שמעל לקו הכפול העליון מיועד למחלקת הקשר. המיועד להברקה יכתב בשטח שבין הקווים הכפולים בלבד. כותב המברק ירשום מתחת לקו הכפול התחתון את התאריך והנושא.

נרשם ע"י מועד הקבלה: 171630	התפוצה: שהיה לנו מדבר עם הפרקליט
טווג בטחוני: שם	
מספר העתקים: המפיץ:	
מספר המשלוח:	הנושא: תיק בהאמר הסברה

אל: וושינגטון

אתיב

שמור

מאת: המשרד שווג הדחיפות השווג־הבטחוני

הורוביץ. פזנר.

1. ב"ימעריב" מה-10 ביוני בכתבת רזי גוטרמן ורפאל מן נמאר, בין היתר, כי חלק מחומר ההסברה הגיע לקונסוליות למעלה מיממה לאחר פירסום ההודעה הרשמית על הפעולה. העדרו ~~של~~ של חומר זה היקשה על פעולת ההסברה.

2. כידוע לכם התחלנו להזרים אליכם חומר הסברה בשטף בלתי פוסק תוך שעתיים בלבד אחר פרסום הודעת הממשלה.

3. ב"ימעריב" מהיום כתבת רפאל מן על המבוכה שהשתררה ביומיים האחרונים בקרב גורמי הסברה ישראליים ויהודיים בארה"ב "לאחר שנודע כי הציטוט המרכזי אשר שימש את המיתקפה ההסברתית באשר לפעולה בעירק לא היה מדוייק". אבמשך אלפעלה בהמשך הידיעה נאמר: "גורם העוסק בהסברת הפעולה אמר ל"ימעריב" כי הכשלון בפרשת הציטוט מחבל באמינות ההסברה הישראלית וכו".

4. נודה על הערותיכם.

ע יגר.

תאריך 17.6.81	הנושא	
מ. יגר השולח	אשור מנהל המחלקה	אשור המנכ"ל

250×100×5 7.79

51

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טרפט	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סווג בטחוני שמור	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 17 יוני 81	1409
מס' מברק	

ממנכ"ל, מצפ"א

הכור העיראקי - קונגרס.

1. כאמור המורשים קמפ, בינגהם, פיש והול פנו לנשיא בבקשה להסיר את העכוב על משלוח המטוסים לישראל. כאשר הדבר נודע לפינדליי פנה הנ"ל למורשים
וביקשם להצטרף למכתב שנועד לבקש מחברי הבית שלא לתמוך בפנית קמפ-בינגהם (טקסט בנפרד).

2. על אף פנית פינדליי ושות' 44 מורשים אכן חתמו על מכתב קמפ-בינגהם אשר נשלח היום לנשיא. יתכן שהרשימה היתה גדולה יותר אלמלא ה שהטילו על עצמם יוזמי הפניה. (טקסט בנפרד)

3. המורשה אד מרקיי הפיץ אף הוא מכתב בבית המבקש הצטרפות החברים לפניה לנשיא ריגן לפרוש * ממשלות צרפת ואיטליה שלא להעביר טכנולוגיה גרעינית לעיראק. היוזמה שלו קוראת לממשלות שלא להטיל סנקציות על ישראל. 30 מורשים הצטרפו עד כה ביניהם רבים מחברי ועדת החוץ (טקסט בנפרד).

קני-טל

* לנשיא ריגן לפרוש....

[illegible]

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ארגז

סודי	מבצע
דף 1 מתוך 1 דפים	
סדיר בשחרור עשור	
דחיפות בהול	
תאריך דז"ח	
מס' מברק 395	

יגר. דע נבון, שומרון.

מקהלת גיי וולש.

שוחחתי עם נציג המקהלה Frank Messel בוושינגטון. לדבריו, הקשיים לגבי סיור המקהלה בארץ התפתחו כבר ב 3-4 שבועות האחרונים ונובעים מחוסר כספים. המקהלה קבלה הלוואה בסך 150 אלף דולר מבנק יהודי בב"י (לא מטר השם) בסיוע שיח וכנראה עבור השלום שהייתם בארץ. עתה חסרים להם 350 אלף דולר, רוב סכום זה היה הכר להם לכל אורך התקופה ורק חלקו הוענק להם כהרשאה. הזמכים ותורמים אלה נסוגו עתה בגלל המצבת הכור הגרעיני. מכל מקום, רדב השכום לא היה בידם מלכתחילה ובימים האחרונים הגיעו למסקנה שאינם חוזר אינם יכולים לקחת הלוואה נוספת של 350 אלף דולר. לדברי נציג המקהלה בוושינגטון, הבעיה עשויה להפתר אם יאל אלי תעמיד לרשותם מטוס גימבו ללא תמורה.

מנמל מנסה ליצור גם קשר עם בן טוביים ממרכז הסחר בב"י.

מניח כי אתם מודעים לכך שעגן נשיא המקהלה זה. B. Riches - Operation Manager בארץ ועובד עם חפילהרמונית על בימוי המופע.

מגידו

יגר

שרה נבון מנכ"ל משרד יחסי חוץ

57

שגרירות ישראל - וושינגטון	ט ו פ ס מ ב ר ק
אל: המשרד	דף 1 מתוך 1 דפים
	סדוג בטחוני סודי
	דחיפות
	תאריך וז"מ: 17 יוני 1423
	מס' מברק 391

מסנכ"ל, מצפ"א, ממ"ד

הכור העיראקי - קונגרס.

ארהב

1. אנשי ה- C I A חדרכו אתמול במשך שלוש שעות בדלתיים סגורות את חברי ועדת החוץ של הבית בנושא הפצצת הכור. גב' קסלר מה- CIA הציגה שתי נקודות עיקריות: הסוכנות איננה בטוחה לגמרי מה היו כוונות העיראקים לגבי אופציה גרעינית; הנקודה השניה היתה נתוח ההשלכות השליליות במישור האסטרטגי - מדיני באזור. בעת השאלות ותחת לחץ ניכר מכמה חברים בועדה חזרו אנשי סוכנות הביון בהם מחלק מהדברים שנאמרו בפתיחה. הרושם של מרבית המשתתפים בישיבה היה בטופו של חשבון שעירק אכן התכוונה לפתח נשק גרעיני.

2. בתשובה לשאלות רבות שעסקו בשאלה עד כמה היתה עירק קרובה לפתוח נשק גרעיני הציגו המחדרכים קשת של אפשרויות (3 עד 10 שנים).

בעיקר הבליטו אנשי ה- C I A ההשלכה הקשה על מעמד סאדאם בעולם הערבי כתוצאה מפעולת ישראל ורמזו כי ע"י מעשיה שברה ישראל איתות די ברור לעולם הערבי שאין היא מאמינה בסיכוי השלום באזור ושהיא מוסיפה לראות הסכסוך כמעין zero-sum game ולכן אין היא מסובלת to allow a larger margin of error

3. חלק מהחדריך עסק באמינות הציפיות המיוחסות לכוונות שליט עירק לייצר נשק גרעיני ולהשתמש בו נגד ישראל. גם בחדריך זה נמשך הקו של ערעור אמינותה של ישראל תוך הדגשה כי אנשי הסוכנות לא הצליחו לאתר הציפיות עליהן מסתמכת ישראל.

קני-טל

[illegible]

38

שגרירות ישראל - בושנגטון

אל: המשרד

טופס	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סדרג בטחוני סודי	
דחיפות	
תאריך יז"מר 17 1404 יוני 81	
מס' מברק 3990	

ממנכ"ל, מצפ"א

העסקה הסעודית.

תיקון לשלי 289

(1)

סעיף 3 של אותו המברק צריך להיות :

המורשים קמפ, ברומפילד, ובירד סבורים כי החלטת הממשל למכור אוואקס לסעודיה אינה מוצדקת.

קני-טל

38

יהיה רצוי שיהיה מנקה מאנכי מדפים ומרכב
מאת רס אומן

50

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ק ס מ ב ר ק
דף 1 מתוך 1 דפים
סדר בטחוני שמור
דחיפות .....
תאריך 171500 יוני
מס' מברק .....

ארהב

ממנכ"ל, מרכז, מצפ"א.

בהרצאה שלא ליחוס על יחסי ארה"ב-בריה"מ נשאל וולטר מסטל אודות הידיעות בדבר המצאות מומחים סובייטיים בטוללות טילי הק"א הטוריים בלבנון. השיב כי כללית דברו האמריקאים עם הסובייטים על אטוק (restraint) במזה"ת, ובאשר לנושא הספציפי אינו בטוח שיש לארה"ב אשור לכך שסובייטים היו בלבנון, אך ייתכן שעבדו קרוב מאד לגבול.

לשאלה אחרת שהתיחסה לאספקטים שונים של יחסי ארה"ב-מזה"ת והעולם השלישי ענה בין השאר כי ברור שהפעולה נגד הכור הנה setback לארה"ב, למאמצים לקדם שלום באזור וסבבה את שליחות הביב. אך ארה"ב תמשיך במאמציה.

להלן מספר נקודות בנושא היחסים הביימעצמתיים:

1. יש הבדל בין שיחות על צמצום הטילים באירופה לבין חדוש שיחות סאלט. הנושא האחרון נמצא בעיון ויושפע מהתנהגותה הכלליה של בריה"מ. עם מינוי יוג'ין רוסטוב למנהל ACDA יקימו בודאי ועדה חדשה שתבדוק את כל הנושא של צמצום החמוש.
2. הודה כי אין סטק שבטול אמברגו הגרעינים ערפל את עמדתה הכלליה של ארה"ב.
3. באשר למכירות נשק לסין העממית למעשה יידון כל פריט לגופו, תוך הבאה בחשבון של הרגישויות באזור, והתהליך יהיה אטי מאד. הרושם שלו הוא שהסינים עצמם אינם מעוניינים ברכישות גדולות.

א ש ר ת

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

מצפ"א, מרכז.

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 2 דפים	
סוג בטחוני: ס.ו.ד.י	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 17.1400 יוניו 81	

נר 3/3

שיחה עם Lambrakis , מנהל המחלקה הרבינואלית במחמ"ד מזה"ת.

ההדים המגיעים למחמ"ד מהעולם הערבי בעקבות הפעולה הישראלית ניתן לסבם כדלקמן:

א. חוזרת ומורגשת הטענה כי ישראל מרחיבה (stretching out) בהתמדה את החתימים בהם דורשת לעצמה זכות התערבות בכח לשם הבטחת אינטרסיה הבטחוניים. הדוגמאות לכך הן מדיניות ההתנחלות, הסעורבות בלבנון, מניעת רכש צבאי ועתה המעולה נגד עיראק.

ב. זוהי התפתחות שלא רואים את סופה ואינם יודעים לאן היא חוביל. על כן דורשים מארה"ב לפעול לריסונה של ישראל. מטרה זו לא יכולה להיות מושגת ע"י בינוי הפעולה בלבד, דרושים לכך אמצעים משמעותיים נוספים.

ג. לדעת "הערביסטים" של מחמ"ד אין בסיס לטענה שהערבים, בליבם, שמחים על השמדת הכור. ההשפלה שנובעת מהפעולה לגבי כל העולם הערבי גדולה מאד ומכסה על הרגשת התשתחררות מהאיום העיראקי, אם הרגשה זו היתה קיימת בכלל. (הערה: גם Spiers , מנהל INR , אמר אתמול שאינו חושב כי הערבים "שמחים" על השמדת הכור, ועתה ברור שמקור דעה זו יש לחפש בין אנשי האגף האיזורי של מחמ"ד).

ע ו פ ס מ ב ר ק
דף 2 מתוך 2 דפים
סווג בטחוני.....
דחיפות.....
תאריך וז"ס:.....
מס' מברק 313

ד. הפעולה באה בעיתוי רע מאד מבחינת כמה מהמשטרים הערביים: סאדאת, הסעודים שהיו מעורבים בעניני לבנון ובשליחות חביב, ועוד.

הממשל כאן קיווה להמשך התחזקות הקשרים עם מדינות ערב הידידותיות והתעודדה מהחלשות זיקתה של עיראק לבריה"מ. כל הדברים הללו הועמדו בסכנה. על כן מתלבט הממשל קשות מה לעשות מול הלחצים הערביים והצורך לשמור על יחסים תקינים איתן מחד והידידות לישראל מאידך.

כאן עבר למברקיס לשורה של שאלות על כוונותיה של ישראל לפעול נגד הטילים הסוריים ועל התוצאות הצפויות של הבחירות.

מ ר ו ם

לא

295

3 יון 2

EXCERPTS FROM PRESIDENT REAGAN'S PRESS CONFERENCE, JUNE 16, 1981

Q: Israel's contention was that the Israeli attack on Iraq's nuclear facility was defensive? Was it defensive and if not what role will the U.S. take beyond condemnation?

A: I did make a statement in which I condemned that and in which I thought there were other options which might be considered; that we would have welcomed an opportunity, for example, to try and intervene with the French who were furnishing the nuclear fuel and so forth. I can't answer that last part of your question there about future action. It is still under review under the law. I had to submit to Congress the fact that this did appear to be a violation of law regarding American weapons that were sold for defensive purposes. But I've not heard back yet from Congress and the review is not yet complete.

On the other hand, I do think that one has to recognize that Israel had reason for concern in view of the past history of Iraq which has never signed a ceasfire or recognized Israel as a nation -- has never joined in any peace effort for that and so, in other words, it does not even recognize the existence of Israel as a country. But I think the biggest thing that comes out of what happened is the fact that this is further evidence that a real peace settlement for all of the Middle East problems is long overdue-- that the area is torn by tension and hostility. We have seen Afghanistan invaded by the Soviets and Iran invaded by Iraq and that was in violation of a treaty -- Lebanon's sovereignty has been violated routinely. Now this latest act and I think it is -- what it should be is a compelling need , and this I have stated to the representatives of several Arab countries, a compelling reason why we should once and for all settle this matter and have a stable peace.

Q: Do you think now that it was a defensive move?

A: I can't answer that because, as I say, this review has not been completed yet. What I would have to say is I think that looking at the circumstances that I outlined earlier, we can recognize that, very possibly, in conducting that mission Israel might have sincerely believed that it was a defensive move.

.../2

Q: It has been said that because of the Israeli raid and the U.S. response, Ambassador Habib's mission is virtually eliminated and damaged. Comment?

A: I hope it isn't. I know that he is still there -- he has left Saudi Arabia now for Damascus and I think that he's done a miraculous job so far. When you stop to think that when we sent him there, they literally had the weapons cocked and ready for war. It has been several weeks now and no war has happened. It would be just further tragic evidence if this latest happening should turn this off. But until he comes home and says "I give up" well, I'm going to believe that we can do it.

Q: Israel has not signed the Non-Proliferation Treaty and will not submit to inspections by the International Atomic Energy Agency -- Comment?

A: I haven't given very much thought to that particular question there about the subject of their not signing the treaty. On the other hand, how many countries do we know that have signed it that very possibly are going ahead with nuclear weapons. Its again something that doesn't lend itself to verification. It is difficult for me to envision Israel as being a threat to its neighbors. It is a nation that from the very beginning has lived under the threat from neighbors that did not recognize its right to exist as a nation. I'll have to think about that question.

Q: Prime Minister Begin has threatened military action against the Syrian missiles in Lebanon. Would this be a violation of the terms of the laws under which Israel has obtained the weapons, if that were done against our wishes?

A: This is going to be one I'm afraid that I can't answer now as to how -- I would hate to see this happen. They're offensive weapons -- there's no question about the direction in which they're aimed -- I'm speaking now of the Syrian weapons. This would end our prospects for trying to bring peace to Lebanon -- I know. We're going to use every effort we can to see on either side that there isn't a firing of those missiles.

* * *

295

3-N 3

משרד החוץ – מחלקת הקשר | **טופס מברק צפו·ן**

אל: וושינגטון

דף _____ מתוך _____ דפים

סיווג בטחוני: שמור

דחיפות: בהול

לשימוש מח' הקשר:
תאריך וז"ח: 161430
מס. מברק: 482

ארה"ב

פזנר. דע: עברון.

בהמשך לשיחתנו מהבוקר דלהלן נוסח הכחשה של דובר צה"ל שהינך מתבקש להעביר לוושינגטון סטאר או בצורת מכתב לעורך או בצורת הודעה לפי שיקולכם. אנא דאג שההכחשה אכן תתפרסם. כן תוכל להשתמש בנוסחה בכל אמצעי התקשורת העשויים לפרסם את ידיעת הסטאר או להסתמך עליה בפרסומיהם.

(קשר - נא העבירו הרצ"ב).

בר-און

תאריך: 16.6.81 השולח: לשכת בר-און אישור מנהל המחלקה: _____ אישור המנכ"ל: אי ב.

לשימוש מח' הקשר בלבד

מספר משלוח

התפוצה:

הנושא:

Dear Sir,

The IDF Spokesman categorically denies fallacious speculation to the effect that the IDF Intelligence Branch concluded that the Iraqi nuclear reactor would become "hot" only at the end of the year. The correct Intelligence estimate was that the reactor would have been "hot" at the earliest, by the beginning of July 1981 or, at the latest, by the start of September 1981.

Moreover, rumours concluding that there was any significant opposition within the IDF General Staff to the attack are erroneous.

Your reporters have not checked with the IDF Spokesman's Office regarding these two rumours and publication of unsubstantiated reports under these circumstances amount to wanton distortion.

Yours sincerely,

Brig.-General Jacob Even
IDF Spokesman

62

מחלקת הקשר - ניו-יורק

טופס מברק צפון

אל: המשרד

דע: וושינגטון

מאת: השגריר נאום

דף 1 מתוך 1 דפים

סיווג בטחוני: שמור

דחיפות: רגיל

תאריך וזיח': 16.6.81

מס. מברק: 79/493

לשימוש מחלקת הקשר

אליצור דע: עברון

מסיבת העתונאים של הנשיא רייגן.

ממקורות המשלחת האמריקנית נאמר לי כי בקטעים המזחיי"ם של מסיבת העתונאים השתמש הנשיא בניסוחים של סיוטת הנאום שהוכן בשביל שגארה"ב קירקפטריק ושאותו היא עומדת לשאת במועבט.

בלום

שרה רחא סאחת שהכנ מנט במעמל סמנל אמר רם אלן בשפו.
ורבל ב אמר הסברה פורה ינקלאוו

תאריך: 16.6.81 השולח: בלום אישור מנהל המחלקה: _____ חתימה: _____

7444
** יוצא שמור
**
**
**

אל: לוסאנגלס , וש , נד: חודם 921, מ : המשרד
דח: ב, סג: #, מא: 160681, זח: 1600
נד: מקהלה

ארכיב

בהול/שמור

נבון

דע : מגידו.

מקהלת ג'י וולש של המורמונים המובנת להגיע ארצה ב-26 ביוני לסדרת קונצרטים עם הפילהרמונית בניצוח זובין מהתה. המבצע צריך לעלות משך מליון דולאר. קבוצת תורמים שהבטיחה את מחצית הסכום הודיעה על ביטול בגלל פיצוץ הבור העיראקי והתגובות השליליות ששמעו מצד המימשל, ניכסון ואחרים. חיוני כנו שביקור המקהלה יתקיים וכא יבושל. בין היתר בגלל השלכות הסברתיות שליליות שתהיינה לביטול בזה מבקש שתתקשרו לכא דיתוי עם אנשים מתאימים בדי לראות מה ניתן לעשות להצלת הענין. המקהלה מוכנה להסתפק אפילו בהלוואה וכא בתדומה. מנהל הלהקה שהודיע על הטפחות שכילת זו הוא DON PICKETT בסאלט לייק סיטי טלפון בבית: 801-582-7203 במשרד: 801-532-7444. בעוד שעות אחדות ימכפן אליך דיר יוסף גיון, איש הקשר בארץ, שימסור פרטים נוספים.

יגל.===

עש/10/=

תפ: שהח,מנכל,המנכל,מצפא,יגל,תרבות,מעת,הסברה

משרד החוץ-מחלקת הקשר

7496

נכנס

דף 1 מתוך

עותק 1 מתוך 26 סודי ביותר

אל: המשרד, נד: 459, מ : ני

דח: מ, סג: מ, תא: 160681, מח: 1230

נד: הבור

מיידי/סודי ביותר.

אל: השגריר - וש,הורוביצ-וש,בראון.

דע:לשכת השר,לשכת המנכל,מצפ"א.

מאת:קונכל שיקגו.

פגישת רברנד FAIREWELL עם הנשיא ריגן בענין

פעולתנו בעירק ועיכוב שיגור המטוסים לישראל.

1. לאחר הופעתי אתמול בארוחה השנתית של - C 20 בה נכחו גם

נוצרים ושבה הסברתי מניעי פעולתנו בעירק ועמדתי על רבותנו

להגנה והעוול שנעשה ע"י עיכוב אספקת המטוסים, ניגש אלי

נציג הרברנד שלה FAIREWELL בשיקגו - BESCHOFF

המארגן עבורו כל הופעותיו פה ומסר לי שרברנד FAIREWELL

ניפגש עם הנשיא רייגן לפני שלושה ימים והעלה בפניו הנושא

בהצדיקו פעולתנו ובבקשו להתחשב במניעי ישראל להריסת הבור

האטומי ולא לעכב אספקת המטוסים.

2. בשופ' סיפר שרייגן מסר ל- FAREWELL שעיכוב

המטוסים והגינוי האמריקאי נועדו בעיקר לצרכי חוץ ולא יחול

שינוי כל שהוא ביחס הנשיא לישראל ואף עניין המטוסים יבוא על

תיקונו.

3. הרברנד FAREWELL פגש באותו מעמד את אלן יועץ

לבטחון לאומי שמסר לו כי הכל יבוא על מקומו בשלום מבחינת

ישראל.

4. בשופ' סיפר לי שרברנד FAREWELL הופיע באסיפת

תלמידים המונית בה בינה את הריסת הבור בבגדד כאחד המעשים

הגדולים ביותר של המאה וכבה למחיאות כפיים סוערות בעמידה.

5. בשופ' הדגיש ש- FAREWEBL ואנשיהם מקבלים עמדתנו

ויפעלו בעקביות למענו.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

דף 2 מתוך
עותק 1 מתוך 26 סודי ביותר

גלבוע.

תפ: שהח,רהמ,מנבל,ממנבל,מצפא,ר/מרכז,רם,אמן

** 7672 **
** נכנס ** **
** דף 1 מתוך **
** עותק 1 מתוך 24 סודי ביותר **
** **
** **
**

אמר שהדובר יתייחס להגדרת המוביר וביקש הירש לחפש הגדרת
הנשיא מהות יחסי ישראל- ארהב.

ג. תידרובי מחמד לעיתונות.

השגריר הביע דאגתו מהפירסומים בעיתונות האמריקאית הנירונים
מתידרובים מעוותים מהם משתמע שלא היו בידי ישראל הוכחות על
היות עיראק על סף רכישת כושר גרעיני. השגריר ציין כי הופתע
לשמוע הטענה מפי הנשיא שלא מוצו הדרכים הדיפלומטיות. השגריר
העיר כי הקביעה הזו מבצבצת בתידרובי מחמד אינה עולה בקנה אחד
עם העובדות. השגריר פרט מגעינו עם המימשל בסוגיה זו למן
ספטמבר 1976 ומאז 1980 כאשר העלינו הנושא במישנה תוקף במגעים
עם וואנס,מאסקי,הייג,עוזרי המוביר סונדרס ופיקרינג,ובשיחות
דוהמי-לואיס. השגריר איזכר המסמך שהגיש לואיס לדוהמי בדצמבר
1980 בו ציין שעמדות ישראל וארהב בסוגיה זו קרובות. השגריר
העיר שלאור רצף מגעים זה, הנסיון ליצור בדעת הקהל הדושם של
אי-ידיעה מוקדמת לגבי המתהווה בכור בעיראק איננו במקומו.
השגריר תהה האם אין זה מן הדין שנצא פומבי ונפרסם פרוט
מגעינו בדי להעמיד דברים על דיוקם ולהבטיח שהעיתונות
האמריקאית תיראה נכוחה.
וליוטיס אמר כי במיסמך לואיס אין מדובר במסקנת ארהב שעיראק
החליטה לרכוש יכולת גרעינית אלא על הימצאות של אופציה
גרעינית בידי עיראק. השגריר העיר כי ארהב העלתה הבעיה
במגעים עם ממשלות צרפת ואיטליה וליוטיס השיב שאכן הצרפתים
נתנו תשובה לפיה ישגיחו לבל תרכוש עיראק יכולת גרעינית אך אי
אפשר היה לסמוך על הבטחה זו. השגריר העיר כי שהח' צרפת אמר
בשיחותיו בוושינגטון שצרפת תעמוד בהתחיבויותיה הקודמות לספק
אורניום מעושר לעיראק. וליוטיס טען שלא ראה דיווח על כך וביקש
הירש להמציא לו הדיווח לקראת עדותו בגבעה. השגריר חזר וביקש
שמחמד יקפיד על דיווח ותידרוך מדוייק לעיתונות שיעמיד דברים
על דיוקם. וליוטיס השיב כי במכתב המימשל לקונגרס יש ביטוי
לדאגת המימשל מהכור העיראקי. נכון שארהב הביעה דאגתה במיקשור
הגלובלי - לא רק מהמתהווה בתחום זה בעיראק אלא גם במדינות
אחרות. בראת נאמר לעיתונות ובמחמד לא היתה כל כוונה להעליים,
לעוות או לסלף - לפחות באותם תידרובים שהוא היה מעורב בהם.
באן העיר וליוטיס שהתיחסות פומבית למגעי ארהב עם צרפת
ואיטליה יוצרת בעיה של רגישות מדינות אלו לגבי הצורך להביר
בעובדה שהיתה פניה אמריקאית אליהן. וליוטיס כבבקשו שלא נדווח

ונקפיד על סודיות הדברים) אמר שבדלתיים סגורות הוא מדבר על
מגעי ארהב עם צרפת ואיטליה. אשר למגעים עם ישראל אמר וליוטיס
כי הוא מודע לחילופי מידע והערבות ביננו. החלפנו מידע ביוני
לגבי מגמות עיראק, הטכנולוגיה שהיא רוכשת ועל הקורה במעבדה
האיטלקית. ארהב גם הביעה ההערכה שאם עיראק תתמיד בתוכנית האב
שלה היא תירכוש אופציה גרעינית. השגריר העיר כי יש להדגיש
בעדות בקונגרס שהעובדות והנתונים בשטח הצביעו על מגמות שמעבר
למטרות המוצהרות של הכור. וליוטיס העיר שזה מתייחס למעבדה
האיטלקית והוסיף כי ארהב לא הגיעה ל- FIRM CONCLUSION
שעיראק קיבלה החלטה לייצר הפצצה. וליוטיס הסתייג בתוקף
מהאפשרות שנפרסם את המגעים בינינו בנושא זה בעבר ושאל האם
בכוונתנו לפרסם גם חומר סודי? השגריר הגיב שאם מדובר בפרסום
של נתונים סודיים הרי שהופתענו מפרסומי הפנטגון על פרטים
מהפעולה של חיל האויר בבגדאד. אין ספק שהפרסום המוקדם על
ה-F-16 נועד להכשיר הקרקע להשעיית אספקתם. וליוטיס אמר
שהודעת הפנטגון לא תסולח. שלא לדיווח ציין שהפנטגון בהודעתו
הביך המימשל בהכבידו על אמינות טענת המימשל שלא היתה לו
ידיעה מוקדמת על הריסת הכור. השגריר ציין כי אין מדובר
בפרסום חומר סודי אלא בציון עובדת היות מגעים מתמשכים ביננו
למימשל בנושא הכור הגרעיני העיראקי. נחושתן הוסיף שיש לציין
גם פנייתנו למימשל שוב ושוב להפעיל השפעתו על צרפת ואיטליה.
וליוטיס העיר כי הבעיה העיקרית שאנו מטופלים בה היא הדאגה
הרצינית בדרג הרם ביותר במימשל מגודם ההפתעה. כאן חזר השגריר
ודיבר בביקורתיות על תידרוכי מחמד הבלתי-מדויקים את התקשורת
שהסבו לנו נזק רב. השגריר נתן דוגמאות להמחשת דאגתנו
ומורת-רוחנו. וליוטיס טען כי הוא לא ראה המגמתיות וההתעלמות
בדיווחי התקשורת במתואר על ידי השגריר. השגריר חזר ופרט
העיוות שבדיווחים ותבע שבתידרוכים ובעדויות בקונגרס יימסרו
הדברים בדייקנות וליוטיס הבטיח שידאג לכך. הציר ביקש
שבתידרוכים ובעדויות יחזרו על מה שלואיס אמר לרוהמי בסוגיה
זו. וליוטיס העיר כי זכור לו שארהב הביעה דאגתה מהכור
העיראקי אך לא הגיעה למסקנה שעיראק החליטה לרכוש יכולת
גרעינית. וליוטיס הוסיף שהיו סימנים שברור שמתרחשת פעילות
מעבר לצרכיה של עיראק בתחום הגרעין. השגריר חזר ואמר שעל
וליוטיס להטעים כי ארהב פנתה למדינות אירופה ושכל מאמציה
בלפיהן עלו בתוהו. מן הדין להבהיר עובדה זו לקונגרס,
לעיתונות ולדעת הקהל. הציר הזכיר הצהרת שר ההסברה העיראקי
בהקשר זה. וליוטיס אמר שלאור נסיונם עליהם להזהר בציטוטים.

דף 4 מתוך
עותק 1 מתוך 24 סודי ביותר

השגריר אמר שלאור נסיוננו אנו נוהרים במובאות.

ד. מועביט'.
וליוטיס אמר כי אין לו מידע עדכני על הנעשה במועביט'. ארהב
הבהירה כי היא תתנגד להטלת סנקציות אך תצביע בעד גינוי אם
נוסח ההחלטה יתאם הצהרות המימשל. יש נוסח החלטה בלמו"י
שאיננו קביל על ארהב והמצוי בתהליך של לימוד. אין לו הערבה
ביצד יסתיים הדיון במועביט'. הצהרותיה הראשוניות של ארהב
בענין זה תקפות. השגריר אמר שנהיה מאוכזבים ביותר אם ארהב
תצביע בעד החלטת גינוי לישראל. מבקש שארהב תשקול מחדש החלטתה
ו. אגרת רוהמ' לנשיא שנמסרה היום עוסקת בענין זה.
בנצור==

תפ: שהח,רהמ,מנכל,ממנכל,רסנבנפרד),אמנבנפרד)

7475 .ל 714251-ג רציף ירושלים

[illegible]

7656
** נבנס שמור
**
**
**

משרד החוץ-מחלקת הקשר

אל: המשרד, נר: 22, מ: בוסטון
דח: מ, סג: ש, תא: 160681, לח: 1700
נד: הבור

לרדיב!

שמור/מיידי

וושינגטון(העבר),המשרד השגריר,דע הורוביץ בראון.
הבור.

התגובות עד עתה חיוביות מעל למצופה בהתחשב בכך שאנו מעמידים
סך הכל את מילתנו בלבד מול הודעות מחמד,הדלפות מרוהות ובלתי
מרוהות של מקורות ביון זרים,החלטת הממשל להענישנו ולו רק
באילו בקלות,הבחשת ממשלת צרפת והסובנות לאנרגיה
אטומית,גינוי מרבית הממשלות והביקורת בתוך ישראל שלא לדבר על
הלחצים הערביים בפרט והאו'מיים בכלל.אולם זה אשראי ההולך
ומסתיים והרגשתי כאן שאם לא נצא בעובדות בדוקות ובלתי
מעורערות כולל אפילו מידע שימסר לקונגרס בלבדנבסודיות
תיאורטית) יתגברו תוך ימים ספורים קולות אלה המבחישים
שיעוננו בכל מכל. ל
ללא תשובה ענינית שאיננה רק "יסמכו עלינו,היה לנו מידע
מצוין".
לא נוכל להמשיך ולשכנע את הציבור כאן. השאלות הולכות
ומתרבות.
בבלי=

תפ: שהח,רהמ,מנכל,ממנכל,מצפא,יגר,מעת,הסברה,פורת,
ר/מרכז,ממת,רם,אמן

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

ט ל ג ר ם מ ב ר ק

דף 1 מתוך 3 דפים

סדנ בשחרור: ר ו ד י

דחיפות .....

תאריך וד"מ: 161830 ביוני 81

מס' מברק: 398

ממנכ"ל, מצפ"א .

Nuon

משיחות העגריר תיום עם סנטור נאן והמורשה המילטון .

1. השגריר פתח השיחה עם נאן בהבעת דאגה מהעובדה שבמהלך הויכוח הנוכחי על הפעולה כנגד חכור משתרבבת אינפורמציה מגמתית על ידי הממשל תעוותה אספקטים חשובים המשורים בפרשה. הביא כדוגמא הטענה כאילו ארהב לא היתה שותפה למידע הישראלי, וכן הזעלמות הממשל מהמגעים המושכים-אותם פרט בהרחבה-בין מחי הממשלות בדרגים השונים במשך חמש תשעים האחרונות. השגריר עמד בהמשך על הכוונות העיראסיות, חלקן של צרפת ואיטליה בפיתוח הגרעיני העיראקי ונסיונות השוא מצידנו ומצד הממשל לעצור התהליך. הדגיש היחודיות של מצבנו נוכח האיבה הניצחת ומגמות השמדה של מדינות ערב ועירק בפרט. ציין כי על דמע זה היה המעשה צעד מוחזק של הגנה עצמית בזמן שנכפה עלינו בכוח הנסיבות.

2. סנטור נאן הגיב באמרו כי לדעתו גרמה לנו הפעולה נזק ניכר. ארה"ב איגה יכולה To Condone צעד כזה בשום פנים ואופן אם ברצונה לדבוק בפילוסופית ה - Non-proliferation שלה האמורה להיות מושגת בדרכים מדיניות.

נוצר מצב אבסורדי בו מדינה שלא חתמה על ה- NPT חוקפת מדינה שחתמה על האמנה,

זה מעמיד ארה"ב במצב קשה ומשבך את מדיניותה במזרח ומעבר לו (הזכיר את פולין).

הוא מבין התוסיבציות שלנו היקב אולם זו כנראה אחת הדוגמאות שבה דרכי שתי מדינותינו נפרדות.

אין הוא סבור שהדבר יביא להפסקת משלוחי נשק או פגיעה בסיוע לישראל אולם המסר חייב להיות מועבר לישראל כי ארה"ב איגה יכולה להשלים עם מהלך כזה, באמצעותו

2 /..

ט ל פ ס מ ב ר ק
דף...2...מתוך...2...דפים
סווג בטחוני...ס ו ד י
דחיפות.....
תאריך וז"ח:.....
מס' שבוק....298....

מעמידה ישראל את ידידיה In an awkward position . לדעתו יגרום הדבר ל-Temporary interruption ביחסים ההדוקים בין שתי המדינות ו- Permanent skepticism לגבי כוונותיה ומהלכיה העתידים של ישראל.

באשר לו עצמו - הוא מתכוון לשקול מחדש בטיחו להצביע כנגד ה- AWACS . האמין עד כה כי אכן יש באיוואקס משום סיכון בטחוני לישראל אולם מסתבר שהגדרתנו את המילה "בטחון" שונה משלו. הוא עלול עדיין להצביע נגד האיוואקס אולם ברור שיצטרך להקדיש לנושא מחשבה נוספת.

סיים באמרו כי לדעתו הפצצת הכור לא שרתה אפילו את אינטרס הישראלי. לא נוכל לטהר המז"ת מנשק גרעיני בכח הזרוע. האם אנו מתכוונים להגיע לפקיסטן? מה יקרה אם הסובייטים או הצרפתים יספקו מחר לעיראקים פצצה מן המוכן? מה ההשלכות לגבי מדינות אחרות החושדות בשכנותיהן?

3. השגריר הגיב להשגות הנ"ל בהדגישו בראש וראשונה את העובדה כי נוצר סיכוי שמדינות שונות באזור ומחוצה לו תערוכנה עתה שיקול מחודש של תכניותיהן וכוונותיהן ותגלמנה כנגד ישראל.

חזר על האקסקלוסיביות של הסיטואציה בה מוצאת ישראל את עצמה וסיים באמרו כי טובתה של ארה"ב היא טובתנו ואנו מעמידים שקול זה חדיר לנגד עינינו.

ותקבל הרושם בסיום השיחה כי הסנטור נחרצה לגבי הלק גדול מהנסודות שהעלה

4. השגריר תדרך לאחר מכן את המורשה האמילטון ברוח הדברים לעיל. תגובת המילטון היתה רגועה ועניבית. לקראת ה- hearing בועדת החוץ מחר המעניין בעיקר בכוונות העיראקיות. שאל האם לפי האינפורמציה שבידיגו היה לעיראקים פוטנציאל לפתח נשק גרעיני או שהם היו בתהליך פיתוחו ממש. השגריר אמר כי הקייפא הוא הנכון. האמילטון

ע ד פ ט מ ב ר ק

דף..3..מתוך..3..דפים

סדר בטחוני.....ס ו ד י

דחיפות.....

תאריך וז"מ:.....

מס' מברק...999...

ביקש שנספק לו לפני הפגש הועדה ציטוטים עיראקים ופרוט ההליכים המדיניים שקדמו לפעולה.

5. בשתי השיחות הנלי הדגיש השגריר את העובדה שהתערכות הישראליות האמריקניות (כפי שנמסרו לנו רשמית) היו קרובות מאד בהערכת התכניות הכוונות העיראקיות.

השגריר מזעזע לפגוש מחר את הסנטורים ביידן, מתיאס ומוינהאן. כן קיים שיחה עם גיקסון.

ליאור

שרה רדא סורדא שהכל נגמל. נמנעל סמנל אמר הם אמן בלשון ערבית

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד ירושלים

מאת: שגווושינגטון

טלפס מברק

דף.....מתוך.....דפים

סוג הטחנה...סודי...

דחיפות.....

תאריך וז"ח: 16.18.30.יוני.

מס' מברק 296

ארכיון

ממנכ"ל, מצפ"א.

משיחה עם סנטור ד'אמאטו.

1) הסנטור ביקשני להדרכו באופן מפורט ככל הניתן על הרקע והמשמעות של הפעולה כנגד הכור כדי שיוכל לצאת ביוזמות משלו להצדקתה.

2) פגשתיו יחד עם הנספח האוירי ועברנו על השיקולים המדיניים שקדמו למבצע וכמה מן האספקטים הצבאיים של תקיפת הכור עצמו. ד'אמאטו וצוות עוזריו הרבו לשאול כחלק מהכנת נייר עבודה שישמש אותו בהופעותיו הקרובות.

3) הסנטור טען כי שמע בימים האחרונים נימות צורמות בקפיטול לגבי ההשלכות הצפויות על ההצבעה בנושא האיווקס. לדעתו רואה המנהיגות הרפובליקנית של הסנט זו הפעם הראשונה סיכוי ממשי להעביר את העיסקה.

לאזני הגיעו הדים דומים בשיחות של הימים האחרונים בביה"נ, ראוי לציון יחד עם זאת, כי מנהיג המיעוט רוברט בירד, אשר אינו נמנה על ידידנו בסנט הכריז לראשונה באופן פומבי על התנגדותו לאיווקס דוקא לאחר פעולת בגדאד.

ליאור

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ק ס ס ב ר ק

דף 1 מתוך 2 דפים

סדר בעדיפות: דחוף

דחיפות

תאריך דו"ח: 161700 יוני

מס' עבדק: 293

מאת: השגרירות.

שיחת הציר עם Ronald Spiers מנהל INR בהשתתפות Stoddared ומרום.

בחלקן הראשון של השיחה הציג SPIERS שורה של שאלות לגבי המידע שהיה ברשותינו לקראת קבלת ההחלטה על הקיפת המתקן הגרעיני העיראקי. השאלות התיחסו למצב העובדתי של הפיתוח, למגעים שהיו לנו עם צרפת ואיטליה בנושא ועל הערכותינו לגבי ההתקדמות שהושגה ע"י העיראקים. שאלו גם האם יש בידינו מידע שלא מצוי בידי ארה"ב. (עניתי שאין באפשרותינו לענות על כך מאחר ואיני יודע מה מצוי בידי ארה"ב), השאלות נשאלו - כפי שהסתבר, לקראת הופעתו של SPIERS מחרתיים יחד עם Stoesel, Veliotes בפני הקונגרס.

מבין השאלות הנוספות העלה SPIERS גם את תגובתינו הצפויה למקרה של בניה מחדש של הכור והפעלתו באמצעות אורניום מעושר מסוג "כרמל". (התרשמותינו היתה כי שאלה זו מעידה על מחשבה אמריקאית. - לא ברור של מי - המחפשת מתרון שיטפק - כביכול את שאיפתה "הלגיטימית" של עיראק לפיתוח גרעיני יחד עם "ציתצום" הסכנה של הליכה עיראקית לפיתוח נשק גרעיני. ענינו שאין אנו יכולים לענות על שאלה תאורתית זו מאחר וזו בסמכות הממשלה.

- SPIERS אמר בסוף פרק זה כי לדעתו ישראל הציגה a sloppy case עם נתונים לא מדוייקים, מהם נאלצנו לסגת אחר כך. הצגת התמונה האפוקליפטית אינה מסכנעת. הוא מצידו היא מיעץ לנו לשים את הדגש על קו טיעון (שהועלה במהלך השיחה על ידינו) שנאלצנו לפעול בשלב ראשון של תהליך ארוך שלדעתינו היה מוביל ללא ספק ליצירת נשק גרעיני עיראקי, גם אם לא כל האלמנטים היו קיימים כבר עתה בבגדאד. ההחלטה לפעול בעיתוי הנוכחי נפלה לא מפני שחששנו מנשק עיראקי הוך חודשיים או שנה אלא שלאחר הפעלת הכור לא היתה קיימת אפשרות לבצע פעולה "נקיה" מהסוג שבוצע.

כאמור ספיירס הוזמן להעיד לפני ועדת יחסי - החוץ של הסנט על הפצצת הכור העיראקי. תחילה יסור פטל, תת מזכיר המדינה לענינים מדיניים הרצאת הפתיחה, ואחריו יעידו וישיבו על שאלות וליוטיס וספיירס.

ספיירס, בתשיבו לשאלותינו, הבהיר שלדעתו, הממשל לא יציג בועדה סום מסקנות. הוא אמר שהנושא הוא דו - משמעי וניתן לפרש את הצעדים הישראליים פרושים שונים. לכן דעתו, השמיעה בועדה מסתיים ללא תוצאות ומסקנות.

ספיירס הוסיף כי לד הוא היה ישראלי קרוב לודאי היה נוהג כמו שישראל נהגה, אבל כאמריקאי הוא סבור שאין ספק שההפצצה גרמה לארה"ב צרות רבות כגון מצבו של סאדאת, שליחות חביב , והיחסים עם ארצות ערב. אמרתי שבין שתי מדינות ידידותיות כארה"ב וישראל יש לעתים הבדלים בשקולים ובהערכות. ארה"ב בהיותה מעצמת - על שוקלת מתלכים דיפלומטיים במאגנים גלובליים ויכולה לפעמים להקריב אינטרס במקום אחר כדי לזכות ביתרון במקום אחר. לישראל אין שקולים גלובליים. כל דאגתה מצטמצמת לשמירה על חייה ועל שלמותה של המדינה הקטנה. לכן יש הבדלי גישות. דבר אחד צריך להיות מקובל על הממשל האמריקאי: שאת צרכיה הבטחוניים ראת הצעדים לשמור על בטחונה של ישראל תקבע ממשלת ישראל ולא שום מדינה אחרת. אנו איננו מבקשים שאחרים ילחמו בעבילנו ולכן יש לנו זכות להגדיר בעצמנו את צרכינו הבטחוניים. ספיירס אמר שהוא מסכים לתפישה זו אך הוסיף שלפעמים בין ידידים צריכים להתחשב גם באינטרסים של הצד השני.

ספיירס אמר לנו שהוא עומד להתמנות שגריר ארה"ב בפקיסטן והוסיף בבדיחות שהוא מקוה שלא נגיע גם לשם.

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

ס ו ג	ע ב ר
דף 2 מתוך 2 קבצים	
סווג בשמונה סוד	
דחיפות	
תאריך ד"ח:	
מס' מברק 293	קריפטו הנדר בלבד

בדברנו על נושא עיראק אמר ספיירס שאין הוא מקבל את הסברה שיש רבים בטימשל השמחים כי הכור בהרס. בסוף השיחה נראה היה שהל שינוי כלשהוא בעמדתו שבתחילת השיחה היתה שלילית יותר.

בחרשתן

שרת רבה ארבל שהכנס ידגש ראינו סדנת מלא רבאומן בלקחו ארבל
רבן/ושו

38

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

ט ל ק ס מ ב ר ק

דף 1 מתוך 1 דפים

סודי

סלוג בשחרור .....

דחיפות .....

תאריך וז"ח 16 יוני 81 1624

מס' מברק 289

אריה

ממנכ"ל, מצע"א

העיסקה הסעודית.

1. יוזמת לונג בבית הנבחרים נתמכת היום ע"י 207 שושביגים. בסוף השבוע שעבר היו תקוות כי המורשה הרפובליקני לנט יתגייס למשימת השכנוע, אולם מתברר כי לחצים שהופעלו עליו מנעו זאת.

2. מקור הפעיל בגיוס התמיכה מסר כי טרם צאתו לסין התקשר הייג אישית לקמפ, ברומפילד (הרפובליקני הבכיר בועדת החוץ) ולרובין בירד וביקשם שלא להצטרף ליוזמת לונג-לנט ולהמתין להגשת החבילה על פרטיה לקונגרס.

3. שלושת המורשים הנ"ל סבורים כי החלטת הממשל לספק AWACS לסעודיה.

קני-טל

שלח רשימה שיחה מנכ"ל מלכו ראש מטה רמ"א אלון

ארה"ב

דף 1 מתוך 2 דפים

מברק יוצא

סידור בטחוני:- מודי

דחיפות :- מיידי

תאריך וזמן היבור:- 161730יוניו

מספר :- 284

אל :משה"ח

מאת:- השגרירות וושינגטון

מסנכל . מצפא . העתק יגר

ישראל - אר"הב

התגובות הראשונות של הערשנים על דברי הנשיא בקשר להפצת הכור העיראקי טובות מבחינתנו. בדיווחים מצויין שהנשיא גילה הבנה לגבי המניעים האפשריים של ישראל כאשר החליטה לתקוף את הכור, וטירב להיגרר לתשובות על מספר שאלות על צעדים אפשריים נגד ישראל אם יתברר שהשתמשה בנשק אמריקאי שלא לצרכי הגנה.

שאלות בקשר למזרח התיכון היוו אחד הנושאים המרכזיים כאשר גם היתה התע. התענינות בנושא מסבר הטילים בלבנון. בתשובתו לשאלה בנושא הגדיר הנשיא את הטילים הסוריים כ- Offensive weapons אך שעה אחרי מסיבת העיתונאים התקשר דובר הבית הלבן לכתבים ואמר להם שהנשיא התכוון להגיד שהטילים הסוריים הם Defensive, ועל ידי כך חיזק אצלם את ההרגשה שהממשל מתנגד בכל תוקף לצעד ישראלי כל שהוא נגד הטילים הסוריים כל עוד נמשכת שליחות חביב.

נימת דיברי הנשיא עמדו בניגוד לנימת הדברים הנשמעים בימים האחרונים במחמ"ד ובפנטגון, שם עסוקים פקידים במתן הידרוכי רקע, שמגמתם עירעור האמינות של טיעונגו בנושא חקיפת הכור. אחד הסיפורים הנפוצים ביותר בימים אלה בוושינגטון הוא הגירסה שהצרפתים "טיפלו" באורניום שהם סיפקו לעיראקים, כך שאי אפשר היה (או היה קשה מאד) להפיק ממנו את הפלוטוניום כדי לבנות מצצה גרעינית. דובר מחמ"ד שנשאל על כך בתדרוכו היומי השיב שלא ידוע לו על כך, אך כאשר נלחץ עבר לדבר ב-background ואז אמר שרבים בממשל מאמינים שיש יסוד לסיפור.

פרט לכך מסתובבים בין כתבי וושינגטון סיפורים נוספים שמקורם בתדרוכי הממשל כגון ערעור אמינות הדברים שאמר רוה"מ על הימצאות מיתקן תת קרקעי

L94

דף 2 מתוך 2 דפים

מברק לרעא

אל :- משה"ח

מאת:- השגרירות ווטיקנסון

סידוג בטחוני:- סודי

דחיפות :- מיידי

תאריך וזמן חיבור:- 161730 ינו

מספר :-

להטקת פצצות שנהרס בעת תקיפתנו נגד הכור. נוסף על כך טוענים פקידי הממשל שלהערכתם היתה עיראק נידקקת לעתות לחמש או שש שנים כדי לבנות פצצה גרעינית (אם בכלל היתה מצליחה לעשות זאת) ולכן עוד היה זמן להמשך המאמצים הדיפלומאטים.

פרשה בפני עצמה המדיקה לנו במיוחד היא ניצול שתי הטעויות בהבאת הציטוט מ"אל גומוריה" הבגדאדי מה-4/10/80 על ידי גורמים בממשל המעוניינים לערער אמינותנו גם בנושאים אחרים הקשורים להפצצה. גורמים אלא טוענים שכפי שישראל מעתה או הישעתה בעינין זה, כן יכולות להיות טעויות או הטעיות גם באינפורמציה שבחחומים חשובים יותר הנוגעים להפצצת הכור שסופקה על ידי ישראל.

אנו ממשיכים במאמץ מקיף של תידרוכים ובהזמת מענות הממשל. הבקנו היום עוד מספר בחבות חיובות שהושיעו ומקומים שבעקבות דברי הנשיא היום תשוג במקצת הרגשת המתיחות ביחסי ארה"ב ישראל.

מזגר

שהה רחה מרכז מקיף מאוקל מאוד רם אמן בלשון ארכאי
אור הסברה פורר רנקוטא

59

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

אלון

טרפס	מברק
דף 1 מתוך 3 דפים	
סדרג בטחוני בלמ"ס	
דחיפות	
תאריך וז"ח 16 יוני 1981	
מס' מברק 282	

ממנכ"ל, מצפ"א

הפצת הכור - תגובת הקונגרס

1. להלן נוסח מכתב ה - dear collegue שקורא לחדוש משלוחי המטוסים F-16 לישראל ומכתב באותו הקשר שנשלח לנשיא ריגאן ע"י המורשים: בינגהם, הול, קמפ, והמילטון פיש.

קני-טל

282

2 יונ 2

CONGRESS OF THE UNITED STATES

June 12, 1981

Dear Colleague:

Please join us in sending the letter printed below to President Reagan urging the lifting of the suspension on delivery of F-16 aircraft to Israel. If you would like to sign the letter, please call Mr. Bingham's (54411) or Mr. Kemp's (55265) office before the close of business on Tuesday June 16, 1981.

Sincerely,

JONATHAN BINGHAM

JACK KEMP

TONY HALL

HAMILTON FISH

Dear Mr. President:

We are writing to urge the lifting of the suspension on delivery of F-16 aircraft to Israel. We admire and share your strong commitment to the defense of Israel and to the economic and military assistance so necessary to accomplish that end. As you have stated on many occasions, our military relationship with Israel is in the strategic interest of the United States. Accordingly, we believe that an interruption in the delivery of arms of any duration is unwise and not in the U.S. interest.

We note with concern a tentative assessment that Israel may have violated the Mutual Defense Assistance Agreement of 1952 by its attack on the Iraqi reactor. It is important to note that Israel's action was motivated by a genuine and realistic fear of nuclear attack by Iraq. It is true that such an attack would, most likely, not have been possible for some time but it is clear that Israel could not have waited for the reactor to become operational before taking action. Certainly we could not have expected Israel to sit idly by while Iraq developed a nuclear bomb capability. Iraq has been in a state of war with Israel since 1948 and its President, Saddam Hussein, has openly proclaimed his determination to "destroy Tel Aviv with bombs."

We urge you to resume the delivery of military supplies to Israel. We feel confident that an expedited review of this matter will lead to the conclusion that Israel's action was a defensive one and consistent with our defense agreement.

Sincerely,

(44)

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל: המשרד

טלפס	מברק
דף 1 מתוך 1 דפים	
סווג בטחוני שמור	
דחיפות	
תאריך וז"ח: 16 יוני, 1342	
מס' מברק 281	

ממנכ"ל, ממ"ד

נשק לערבים

1. סודן ביקשה מטעודיה נשק מתוצרת ארה"ב. סעודיה פנתה בהתאם לנוהל לממשל בבקשה לאשר העברה לסודן של טנקים M-41, M-47 ונשק קל, מרגמות, תחמושת , non lethal military equipment

2. הממשל העביר לועדת החוץ של הסנט הודעה בדבר כוונה למכור לעומאן מטוס - C-130 H ושרותים למשך שנתיים לרבות אימונים. סה"כ העיסקה 17 מיליון דולר.

3. הממשל העביר לועדת החוץ של הסנט הודעה על מכירת 4 AN/TPQ-36 mortar locating radars and 4 AN/TPQ-37 artillery locating radars with support equipment

סה"כ העיסקה 60 מיליון דולר.

קניאל

קניאל

לדעתי רחה מנכ"ל מנכ"ל אולמרט ביחסון מצרים ר"מרכז ממ"ר רם אמן לקחתיו מאוד

38

שגרירות ישראל - וושינגטון	ט ל ק ס ט ב ר ק
אל: המשרד	דף 1 מתוך 3 דפים
	סודי
	דחיפות
	תאריך וז"ח 1019 16 יוני 81
	מס' טברק 276

ארוך

ממנכ"ל, מצפ"א

הכור העיראקי.

משיחת תדרוך עם סנטור גלן.

1. הסנטור משמש כמוקד הביקורת בסנט על הפעולה כנגד הכור. נחשב לאחד המומחים בקונגרס בנושא, יזם יחד עם סנטור לשעבר סיימינגטון את החקיקה כנגד פרוליפרציה והוא היחיד בועדת החוץ המשמש גם כחבר ה - Government Operations Committee העוקבת אחר המדיניות הגרעינית של ארה"ב. עוד לפני הפעולה יזם גלן hearings בועדה זו לבירור גישת הממשל החדש לפיתוח גרעיני ופרוליפרציה (יפתחו ב-24 דנא).

2. ממקור במשרדו של קרנסטון שמענו כי הצוותים של גלן ופרסי עוסקים באיסוף אינטנסיבי של חומר האמור להוכיח כי הריסת הכור הייתה מעשה אימפולסיבי על בסיס חשדות בלבד. לידידינו באיפא"ק נודע כי השניים יקראו בדו"ח חסוי להדק המעקב של שירותי הביון האמריקניים אחרי כוונותיה ופעולותיה של ישראל. ה - hearings של ועדת החוץ על הפעולה יחלו מחרתיים.

3. בתדרוך שעסק בפרטים ונמשך למעלה משעה השתתף הנספח המדעי. גלן הקשיב ללא הערות לרקע המדיני של הפעולה. הגיב ספורדית בלבד לתאור היכולת הגרעינית של עיראק אך בהמשך נטל היוזמה ופרט דעותיו במונולוג ארוך.

חלק בראש וראשונה על עוצמת הכור. לדבריו קובעים השרותים האמריקניים

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

טלפס מברק

דף 2 מתוך 3 דפים

סדוג בטחוני 1910

דחיפות .....

תאריך דז"ח: .....

מס' מברק ..... פרטים הסר בלבד

בפסקנות כי הכור היה בסדר גודל של 40 מגוואט ולא 70 מגוואט כפי שאנו סוענים. הוסיף כי הפקזה הצרפתי על האורנאניום המועשר והתחכום הדרוש ליצור נשק גרעיני מחומר גלם זה הוציאו מכלל אפשרות סבירה שהעיראקים יבחרו באופציה הנ"ל.

באשר ליצור פלוטוניום גרס גלן כי אין כל הוכחות שהאיטלקים אכן סיפקו לעיראקים מתקן הפרדה. ה hot cell כשלעצמו אינו עדות מספקת לסענהו לכוונות שליליות. האופציה השלישית של Blanket מסובכת, ממושכת וקשה לאמץ אותה מבלי להפעיל פעמוני אזעקה במוקדם או במאוחר.

המסקנה לדעת גלן היא איפא שההנחות שלנו נשארות הנחות בלבד. ניתן היה להמתין כדי לאמת אותן ביתר בטחון ובמדת הצורך לשתק המאמץ הגרעיני העיראקי בשלב מאוחר יותר ללא המצאת הכור עצמו (מחשש לנפולת גרעינית) אלא ע"י הריסת מתקני העזר סביבו.

4. הנספח המדעי ענה לסענות אחת לאחת באופן לשדעתנו לא הותיר ספקות רבים באשר למסקנות אליהן חייב מדען להגיע על בסיס האינפרסטרוקטורה הטכנולוגית שהעיראקים הקימו. לצד גלן השתתפו בפגישה 4 מיועציו, שניים מהם מומחים לנושאים גרעינים, אשר לא חלקו על העובדות. השאלה היחידה שנותרה פתוחה נסבה סביב החדר התת קרקעי - לגביו לא היה לנו מה להוסיף.

5. קיימנו אחמול פגישות תדרוך גם עם סנטור בושביץ והמורשה בינגהם (יו"ר תת ועדת החוץ העוסקת בנושאים גרעיניים) בהשתתפות הנספח המדעי והנספח האוירי. בינגהם טוען כי עמדת גלן חריגה. ה - hearings בביה"נ יערכו לדבריו על בסיס המוסכמה לה שותפים כל המורשים, כולל

שגרירות ישראל - וושינגטון

אל:

טופס מברק

דף 3 מתוך 3 דפים

סדר בטחוני 2/0

דחיפות .....

תאריך וז"ח: .....

מס' מברק .....

זבלוקי - כי עיראק הייתה בתהליך של פיתוח נשק גרעיני.

6. הפנינו תשומת לבו של בושביץ לתדרוך של אנשי מעבדות ליוורמור לועדת החוץ של הסנט באו גוסט שעבר (מברקי 405 מ-28 באוגוסט 1980).
בישיבה הסבורה הנ"ל שכונסה ביוזמת סנטור סטון הצביעו מדעני ליוורמור בלווי צילומי אויר ותרשימים על המגמה העיראקית הברורה לייצר נשק גרעיני.
הצענו לבושביץ ולבינגהם לזמנם כעדים לענין ועדותיהם.

7. מקור קונגרסיונלי לשעבר הנמנה כיום על הצוות הבין-אגפי לטיפול בשאלת האיוואקס מספר כי שמע בפגישה האחרונה של הצוות כל זרועות הממשל מאוחדות בהערכה כי לקביעה הישראלית שעיראק הייתה "On the nuclear path" אין על מה לסמוך. התוצאה היא לדבריו שהנשיא מקבל כמעט אקסקלוסיבית תדרוכים חד-צדדיים כאשר אין גורם באדמיניסטציה אשר יחלוק עליהם תוך הצגת פרוש העובדות שכנגד.

ליאור

שרה רוה מקל מ/ל מפקד רל"מרכז מאת רס אמן בן/ראל

31

דף 1 מתוך 1 דפים

מברק יוצא

סיווג בטחוני:- גלוי

דחיפות :-

תאריך וזמן חיבור:- 16920יוני

מספר :- 272

אל :- המשרד

מאת:- השגרירות וושינגטון

הסברה/מרחבי, מצפ"א

אדריך

הפצת הכור העיראקי

חבר הקונגרס James Howard (ד) מניו ג'רסי הופיע עם הח"מ בארוחה שנתית של ה-' USA במחוז Monmouth שבמדינת ניו ג'רסי ובנאום תקיף הביע תמיכתו בפעולתנו בעיראק ועמד על משמעותה ההיסטורית. הוסיף גם שימשיך בהתנגדותו למכירת ה- AWACS לסעודיה.

אל. בן-מ

בנימין

יהיה רחוק מאוד מאלמא ר/מדיה מומר יבר מלא הסברה פורה

TOP SECRET

Jerusalem, June 16, 1981

Dear Mr. President,

"Since the two days, when President Truman recognized the State of Israel and President Nixon ordered the air-lift (to Israel), we have never had a more friendly President in the White House as we have now."

This is what I said last Sunday on "Face the Nation"; I quote from memory.

It is To ~~the~~ This friend, That I respectfully address myself today:

The French delegate to the U.N. Security Council suggested yesterday that Israel should be condemned for its raid against the Ossirac atomic-bomb-producing reactor and that Israel should pay compensation to Iraq. As you are aware, Mr. President, the France of Mr. Giscard d'Estaing is the main builder of that reactor; the supplier of know-how of scientists, of technicians and of twelve kilogrammes of enriched Uranium (twenty kilogrammes of enriched Uranium produce a bomb of twenty kilotons). ~~and~~ How should I ~~call it~~ label all this? The French representative, demands that Israel, having saved the lives of its citizens and its children, should now compensate the would-be masskiller. One ~~only~~ wonders why he did not ask for indemnities to be paid to France?! as well?

President Ronald Reagan
The White House
Washington, D.C.

It was last December, Mr. President, that your Ambassador, Mr. Sam Lewis brought to me a secret United States document, which said inter alia:

"A. The United States shares Israel's serious concern about Iraq's nuclear development program.

B. Although we have no hard evidence that Iraq intends to build nuclear weapons, the pace and scope of the program, which ultimately would include development of a reprocessing capability exceed Iraq's apparent needs and, we believe, are intended to give that country's Government the option of developing nuclear explosives (my ~~underlining~~ emphasis) in the future.

K. The Italians are supplying several nuclear facilities, including a 'hot cell', which could be capable of reprocessing spent fuel from a reactor to obtain small quantities of Plutonium and irradiated enriched Uranium. They also are providing training for Iraqi scientists in the technology of basing reprocessing, including separation of Putonium."

As you know, Mr. President, seven kilogrammes of Plutonium produce an atomic bomb of 20-30 kilotons. I ~~did~~ have not yet ~~hear~~ heard the Italian representative ~~to~~ address the Security Council, but I can imagine what he is going to say, during that festival of international hypocrisy.

Mr. President, we ~~all~~ learn that the United States will veto a resolution recommending mandatory sanctions against Israel. If this is your resolve, we are grateful; however, in ~~the~~ face of the facts supplied to us

by the United States six months ago, I ~~hope~~ feel I have the right to put before you the following request:

Let a no-vote be cast by the American delegation in the Security Council against any resolution condemning Israel, or one demanding of Israel ~~her~~ "compensation" to be paid to Mr. Saddam Hussein.

Mr. President, I ask simply for the ~~prevailing~~ supremacy of that rule in which we all believe and to which we have consecrated our lives:

LET JUSTICE BE DONE!

Yours respectfully and sincerely,

Menachem Begin